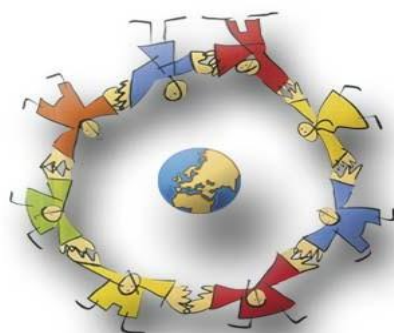

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ**

**ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ 28 ΟΛΟΗΜΕΡΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΕ ΟΛΟΗΜΕΡΑ ΣΧΟΛΕΙΑ**

«PILOT IMPLEMENTATION OF THE 28 ALL-DAY SCHOOL PROGRAMME»

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Από την Ομάδα Υλοποίησης και τους Διευθυντές των 28 Σχολικών Μονάδων

Συγγραφή, Συλλογή κειμένων, Επιμέλεια:

Αδάμ Κ. Αγγελής, Υπεύθυνος της Πράξης

Ανδρέας Ν. Τριανταφύλλου

Μέλη της Ομάδας Υλοποίησης της Πράξης

Ειρήνη Βιδάκη - Παναγιώτα Δημοπούλου - Γεωργία Μασταγκάκη - Βασίλης Σαραντόπουλος

Μέλη της Ομάδας Υποστήριξης της Πράξης

Αθήνα, Ιούνιος 2003

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ 28 ΟΛΟΗΜΕΡΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΕ ΟΛΟΗΜΕΡΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

«PILOT IMPLEMENTATION OF THE 28 ALL-DAY SCHOOL PROGRAMME»

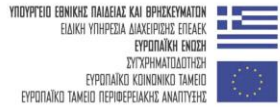
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Από την Ομάδα Υλοποίησης και τους Διευθυντές των 28 Σχολικών Μονάδων

Αθήνα, Ιούνιος 2003

2ο ΚΠΣ\ΕΠΕΑΕΚ\Υπ.1\Μέτρο 1.1\Ενέργεια 1.1.α
Έργο: ΣΕΠΠΕ \Π.Π.Ε. «ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ»

3ο ΚΠΣ\ΕΠΕΑΕΚ\Α.Π. Α1
Μέτρο 1.2\Ενέργεια 1.2.3
Κατηγορία Πράξεων 1.2.3α

Το έργο υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του 2^{ου} Κ.Π.Σ./ΕΠΕΑΕΚ Ι για το χρονικό διάστημα από τον 9^ο του 1999 έως τον 12^ο του 2000 και στο πλαίσιο του 3^{ου} Κ.Π.Σ./ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ για το χρονικό διάστημα από τον 1^ο του 2001 έως τον 6^ο του 2003. Συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά 75% και από πόρους του Ελληνικού Δημοσίου κατά 25%.

Συγγραφή, Συλλογή κειμένων, Επιμέλεια:

Αδάμ Κ. Αγγελής

Υπεύθυνος της Πράξης

Γεώργιος Οικονόμου - Αναστασία Παμουκτσόγλου - Ανδρέας Ν. Τριανταφύλλου

Μέλη της Ομάδας Υλοποίησης της Πράξης

Ειρήνη Βιδάκη - Παναγιώτα Δημοπούλου - Γεωργία Μασταγκάκη - Βασίλης Σαραντόπουλος

Μέλη της Ομάδας Υποστήριξης της Πράξης

1. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.....	4
2. Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΚΑΙ Η ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	6
3. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	7
4. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	8
5. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	10
6. Ο ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	10
7. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	11
8. ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	13
9. Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	26
10. ΦΥΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΙΛΟΤΙΚΩΝ ΟΛΟΗΜΕΡΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.....	28
11. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	29
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ» 1 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΙΓΑΛΕΩ.....	35
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΙΩΤΗΣ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΜΠΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	39
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ» 1 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	44
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΕΛΜΟΥΖΟΣ» 2 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΕΛΙΣΣΙΩΝ.....	49
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΚΑΣΣΑΝΔΡΟΣ» 2 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.....	55
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΑΜΑΡΑΚΗΣ» 2 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓ. Ι. ΡΕΝΤΗ	60
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΘΟΡΙΚΟΣ» 3 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΑΥΡΙΟΥ	65
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ» 4 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ.....	72
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΔΑΝΑΟΣ» 5 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΓΟΥΣ.....	75
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «Ο ΟΜΗΡΟΣ» 5 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	82
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ» 7 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	86
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΑΠΟΛΛΩΝ» 9 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	92
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ "ΑΧΙΛΛΕΥΣ" 17 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ.....	98
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΠΟΛΥΜΝΙΑ» 27 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΑΣ.....	102
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΠΟΛΥΜΝΙΑ» 30 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	105
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΑΤΤΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟ» 5 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	108
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ» 76 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	110
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΠΗΓΑΣΟΣ» 89 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	113
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ « Η ΑΘΗΝΑ» 129 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	118
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ» 138 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	121
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΑΤΤΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟ» 159 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	125
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «Η ΒΑΛΜΑΔΑ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (ΧΑΛΑΣΤΡΑ).....	128
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΙΩΝ Ο ΧΙΟΣ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΥΜΙΑΝΩΝ ΧΙΟΥ	134
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΣ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΙΜΕΝΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	138
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΣΑΡΠΗΔΩΝ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΛΙΩΝ	141
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΣΑΡΩΝ ΡΟΔΟΥ....	145
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «Ν. ΤΣΟΠΟΤΟΣ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ.....	151
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΟΡΦΕΑΣ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΛΙΒΟΥΣ ΣΕΡΡΩΝ	155

1. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Οι ραγδαίες εξελίξεις στο χώρο της επιστήμης και της τεχνολογίας και η διεθνοποίηση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών σχέσεων, ασκούν τεράστιες επιδράσεις στο χώρο της εκπαίδευσης. Στην πορεία προς την "κοινωνία της γνώσης" το σχολείο οφείλει να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις για ευελιξία, προσαρμοστικότητα και αλλαγή στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας, στο περιεχόμενο της σχολικής γνώσης, τη χρησιμοποίηση / εφαρμογή εκπαιδευτικών μέσων και πρακτικών και την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού αποτελέσματος.

Ο στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση" (ΕΠΕΑΕΚ) του 2^{ου} και 3^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (2^ο ΚΠΣ και 3^ο ΚΠΣ) είναι ο εκσυγχρονισμός του ελληνικού σχολείου και η βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Κάθε πρόταση, όμως, για την εισαγωγή καινοτομιών ή μεταρρυθμιστικών μέτρων στο εκπαιδευτικό σύστημα, οφείλει να στηρίζεται στις σύγχρονες εκπαιδευτικές θεωρήσεις και πρακτικές και τις ευρύτερες οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές συνθήκες και εξελίξεις. Παράλληλα, η πολιτική για την εσωτερική μεταρρύθμιση του ελληνικού σχολείου πρέπει - μεταξύ άλλων - να λαμβάνει υπόψη:

- α. Την αλληλεπίδραση των παραγόντων που διαμορφώνουν το εκπαιδευτικό έργο στο σχολείο (υποδομή, υποκείμενα, μέσα, πρακτικές κ.α.).
- β. Την ανάγκη για την πειραματική εφαρμογή και αξιολόγηση των προτεινόμενων καινοτομιών ή μεταρρυθμιστικών μέτρων
- γ. Τη συμπληρωματικότητα μεταξύ των έργων του ΕΠΕΑΕΚ.

Στο 2^ο ΚΠΣ και πλαίσιο της Ενέργειας 1.1α "Προγράμματα - Βιβλία" του ΕΠΕΑΕΚ είχε εγκριθεί το έργο των "Σχολείων Εφαρμογής Πειραματικών Προγραμμάτων Εκπαίδευσης" (ΣΕΠΠΕ). Αντικείμενο του έργου των ΣΕΠΠΕ ήταν ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη, η εφαρμογή, η αξιοποίηση και η αξιολόγηση καινοτομικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε ορισμένα σχολεία της Β/θμιας και Α/θμιας εκπαίδευσης της χώρας, τα οποία υποστήριζαν και θα ενίσχυσαν τις απαραίτητες αλλαγές στη δομή, την οργάνωση, τη λειτουργία και το περιεχόμενο του ελληνικού σχολείου που προωθεί το ΥΠΕΠΘ.

Στο 3^ο ΚΠΣ και στο πλαίσιο του μέτρου 1.2 «Καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας και διαρροής με εναλλακτικές μορφές μάθησης» της κατηγορίας πράξεων «Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία» εγκρίθηκε η πράξη «Πιλοτική εφαρμογή 28 Ολοήμερων Σχολείων» της οποίας ο ρόλος στην ανάπτυξη, αξιολόγηση και διάδοση των εκπαιδευτικών καινοτομιών είναι αυτονότητα καθοριστικός. Τα πιλοτικά σχολεία πρέπει να λειτουργούν ως "προθάλαμος" ή "εργαστήριο" των μεταρρυθμίσεων, **να βοηθούν ουσιαστικά στην αξιολόγηση των νέων ιδεών και τεχνολογιών, ώστε να επιτρέπουν τη γενίκευση των αποτελεσμάτων των πειραματικών εφαρμογών στα σχολεία όλης της χώρας.**

Το ελληνικό δημοτικό σχολείο, ως ένας κατεξοχήν κοινωνικά προσδιορισμένος πολιτειακός θεσμός, δεν μπορεί να παραμένει αναλλοίωτο, καθώς η κοινωνική δομή και λειτουργία εξελίσσεται ραγδαία σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο.

Παρά το γεγονός ότι, η Πρωτοβάθμια εκπαίδευση έχει δεχθεί σε αρκετό βαθμό τα ρεύματα των διαφόρων μεταρρυθμιστικών προσπαθειών και η εσωτερική δομή και λειτουργία του έχει ανανεωθεί κατά τις τελευταίες δεκαετίες, ίσως περισσότερο απ' ό,τι τα σχολεία των άλλων εκπαιδευτικών βαθμίδων, εξακολουθούν να παρατηρούνται και στο Δημοτικό Σχολείο κάποια ανεπιθύμητα χαρακτηριστικά, από τα οποία θα πρέπει αυτό

να απαλλαγεί, ενώ ταυτόχρονα επισημαίνεται η απουσία άλλων χαρακτηριστικών, τα οποία θα καθιστούσαν τη λειτουργία του πιο ουσιαστική και αποτελεσματική ως προς τους διακηρυγμένους στόχους του.

Μεταξύ αυτών των ανεπιθύμητων χαρακτηριστικών από τα οποία θα πρέπει να απαλλαγεί το σύγχρονο σχολείο επισημαίνονται ιδιαίτερα:

1. Ο μονομερής τονισμός ακαδημαϊκών μαθημάτων.
2. Η διδασκαλία των ίδιων μαθημάτων σε όλους αδιακρίτως τους μαθητές.
3. Οι δυσκολίες εφαρμογής προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας.
4. Η εφαρμογή του ίδιου προγράμματος σπουδών ανεξάρτητα από τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.
5. Η ύπαρξη φροντιστηρίων.
6. Η αντιμετώπιση της κοινωνικής ανάγκης για την προστασία και την φύλαξη των παιδιών.

Η αναντιστοιχία μεταξύ νέων κοινωνικών συνθηκών και εκπαίδευσης, καθώς και οι προβληματικές συνθήκες λειτουργίας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος γενικότερα, καθιστούν προφανέστερη την ανάγκη μιας ριζικής αναμόρφωσης του εκπαιδευτικού συστήματος, που να περιλαμβάνει νέες συνθήκες σχολικής ζωής και διαδικασίες μάθησης, νέα γνωστικά αντικείμενα, αναβαθμισμένες υποδομές και αναπροσαρμοσμένο ωρολόγιο πρόγραμμα.

Η αναμόρφωση αυτή, στο επίπεδο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, μπορεί να συντελεστεί στο πλαίσιο του προγράμματος **ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ 28 ΟΛΟΗΜΕΡΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ / ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΕ ΟΛΟΗΜΕΡΑ ΣΧΟΛΕΙΑ**. Το αναμορφωμένο αυτό σχολικό πρόγραμμα, αποτελεί ένα σημαντικό θεσμό προς την άμβλυνση των ανισοτήτων στην εκπαίδευση και ταυτόχρονα αντιμετωπίζει εποικοδομητικά τα πολλαπλά προβλήματα δόμησης, οργάνωσης και μαθητείας στην ελληνική πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Πρέπει να σημειωθεί, ότι το Ολοήμερο Σχολείο αποτελεί ένα βασικό εκπαιδευτικό μοντέλο, που σχετίζεται με εκπαιδευτικά, κοινωνικά και πολιτιστικά πρότυπα, τόσο σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες όσο - σε ορισμένες περιπτώσεις - και στην Ελλάδα.

2. Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΚΑΙ Η ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Μια επισκόπηση της εφαρμογής του Ολοήμερου Σχολείου στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης μας οδηγεί στα παρακάτω συμπεράσματα:

- α) Στις περισσότερες περιπτώσεις η σχολική ζωή κατανέμεται τόσο στις προ - όσο και στις μεταμεσημβρινές ώρες. Δεν μπορούμε όμως να κάνουμε λόγο, παρά σε ελάχιστες περιπτώσεις, για ολοήμερο σχολείο με σαφή παιδαγωγική αντίληψη.
- β) Η οργανωτική και οικονομική ευθύνη για τις εκτός σχολικού ωραρίου απασχολήσεις ανατίθεται συνήθως, είτε στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης είτε στους γονείς.
- γ) Η παράταση του χρόνου παραμονής στο σχολείο προκύπτει συνήθως για αρκετές από τις ευρωπαϊκές χώρες από την διεύρυνση του χρόνου του μεσημεριανού διαλείμματος, χρόνου κατά τον οποίο η παραμονή στο σχολείο συνδέεται μόνο με αυτό που ονομάζουμε φύλαξη. Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις με θαυμάσια και ευέλικτα προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης, άθλησης και επικοινωνίας εκπαιδευτικών, μαθητών και γονιών (π.χ. Αγγλία, Γαλλία).
- δ) Στις εκτός διδασκαλίας ώρες υπάρχει ποικιλία ψυχαγωγικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων, που αναλαμβάνονται από τους δασκάλους ή από άλλους ειδικούς (κοινωνικούς παιδαγωγούς, σχολικούς ψυχολόγους κ.λπ.).
- ε) Όπου η προσφορά δραστηριοτήτων στους νέους για δημιουργική απασχόληση στον ελεύθερο χρόνο τους είναι ικανοποιητική, τότε αυτή λειτουργεί ως πειστική εναλλακτική λύση στο ολοήμερο σχολείο. (Στη Δανία π.χ. τα κέντρα ελεύθερου χρόνου λειτουργούν για τη φροντίδα των παιδιών από 07.00 έως 17.30).

Δεν είναι τυχαίο, ότι τα περισσότερα ιδιωτικά σχολεία στη χώρα μας έχουν προγράμματα που λειτουργούν μέχρι τις απογευματινές ώρες. Στα δε δημόσια σχολεία, όπου λειτουργούν προγράμματα διευρυμένου ωραρίου, διαμορφώνονται από συλλόγους γονέων. **Οι ίδιες οι κοινωνικές συνθήκες, δηλαδή, έχουν ωθήσει τους πολίτες προς τη διαμόρφωση νέων υποδομών και υπηρεσιών στα πλαίσια του δημόσιου σχολείου.**

Η πληθώρα αλλά και η ποικιλομορφία των σχολικών προγραμμάτων διευρυμένου ωραρίου μπορεί να αξιοποιηθεί και να ενταχθεί μέσα σε **ένα πιο συστηματικά επεξεργασμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα "ολοήμερου σχολείου"**, που να αντιμετωπίζει ταυτόχρονα τα προβλήματα:

- α. του εκπαιδευτικού συστήματος
- β. των γονέων, οι οποίοι σε κάθε περίπτωση εμφανίζουν ιδιαίτερες προβλημάτων και
- γ. των μαθητών, ιδιαίτερα εκείνων, που έχουν δομικά προδιαγεγραμμένους περιορισμούς και αναστολές στην εκπαίδευσή τους.

3. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία το Ολοήμερο Σχολείο πρέπει να θεωρείται ως η απολύτως αναγκαία συνθήκη για την Αγωγή και Εκπαίδευση των παιδιών, εξαιτίας των εξαιρετικά δυσμενών κοινωνικών, πολιτιστικών και παιδαγωγικών συνθηκών που επικρατούν σε αυτήν.

Η φιλοσοφία αυτού του σχολείου, απορρέουσα από την αναγκαιότητα της σύγχρονης κοινωνικής δυναμικής, υποχρεώνει την εκπαιδευούσα πολιτική κοινωνία σε μια διαφορετική αντίληψη οργάνωσης και λειτουργίας του σχολείου, όπως επίσης και σε μια νέα θεώρηση της σχολικής πράξης, η οποία συνίσταται σε:

- Αλλαγή στην αντίληψή μας για το ρόλο του σχολείου, επομένως αλλαγή στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας του.
- Εγκατάλειψη του στερεοτύπου του δασκάλου, που εξαρτά τελείως τους μαθητές του από αυτόν.
- Εγκατάλειψη του ρόλου του δασκάλου ως υλοποιητού / αξιολογητού της "από καθέδρας" εκπαίδευσης.
- Εγκατάλειψη της λαθεμένης αντίληψης για το ρόλο της οικογένειας στην Αγωγή και Εκπαίδευση των παιδιών. Μια αντίληψη που επιβάλλει στην οικογένεια να λειτουργεί ως "φροντιστήριο", ή για την αναπλήρωση κενών, όπως και να "αγοράζει" γνώσεις και καλλιέργεια δεξιοτήτων από την "αγορά".

Το Ολοήμερο Σχολείο δηλαδή, διαμορφώθηκε έτσι, ώστε να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις πολλαπλές εκπαιδευτικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, που δυσχεραίνουν την εκπαίδευση συγκεκριμένων κοινωνικών κατηγοριών μαθητών και ταυτόχρονα να λειτουργεί εποικοδομητικά στα εγγενή προβλήματα της μαθησιακής διαδικασίας, που επιδρούν στη μόρφωση όλων ανεξαιρέτως των κοινωνικών τάξεων και κατηγοριών.

4. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ο θεσμός του ολοήμερου σχολείου αποτελεί θεμελιώδη κατεύθυνση της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης που επικυρώθηκε από τη Βουλή των Ελλήνων με σχετική διάταξη του Ν. 2525/97 (Φ.Ε.Κ. 188 τ. Α').

Το Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο:

- α) Αντιπροσωπεύει μια ριζική αλλαγή στον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε το ρόλο του σχολείου.
- β) Αποτελεί νέο τρόπο στην οργάνωση και λειτουργία της κάθε σχολικής μονάδας, που συνεπάγεται αλλαγή όσον αφορά τις προσδοκίες μας από την μαθητεία, τις δυνατότητες και τα αποτελέσματά της.
- γ) Συνιστά διερεύνηση, ουσιαστικοποίηση του ρόλου και της προσφοράς του εκπαιδευτικού αλλά και των προσδοκιών του μαθητή από το σχολείο και το δάσκαλο.

Σκοπός του πιλοτικού προγράμματος ήταν η βελτίωση και η αναβάθμιση του εκπαιδευτικού έργου σε σχολεία της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας μέσα από την αναδιοργάνωση του σχολικού χώρου, τον εμπλουτισμό του προγράμματος σπουδών με **νέα γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες** και τη διεύρυνση του ωρολογίου προγράμματος στο πλαίσιο της ενίσχυσης του μορφωτικού, πολιτιστικού και κοινωνικού ρόλου του σχολείου και το **"άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία"**.

Αντικείμενο του προγράμματος ήταν ο πειραματισμός σε νέες μορφές και τρόπους οργάνωσης και λειτουργίας του σχολείου, ο εμπλουτισμός του προγράμματος σπουδών και η διεύρυνση του ωρολογίου προγράμματος με έμφαση στη δημιουργία ειδικά διαμορφωμένων αιθουσών - εργαστηρίων σε κάθε σχολική τάξη, η πιλοτική εφαρμογή καινοτομικών μαθησιακών - ερευνητικών προσεγγίσεων (μάθημα σε αίθουσα - εργαστήριο, συνεργασία δασκάλων και καθηγητών ειδικοτήτων, διεπιστημονικές προσεγγίσεις σε ομάδες μαθημάτων) με τη χρήση νέων τεχνολογιών (Η/Υ, Πολυμέσων) και πολλαπλών διδακτικών πηγών (Βιβλίων, αρχείων, υλικών, κ.α.).

Ειδικότερα, το πρόγραμμα στόχευε, ώστε το "Ολοήμερο σχολείο":

1. Να είναι ένας χώρος, όπου οι μαθητές θα αναπτύσσουν δεξιότητες γνωστικές, ερευνητικές, κατασκευαστικές, πολιτιστικές και θα αναπτύσσουν τις γνώσεις, την προσωπικότητα και το χαρακτήρα τους *«μαθαίνοντας πως να μαθαίνουν»*, *«πως να αποδέχονται τους άλλους»* και το *«πως να είναι υπεύθυνοι και δημιουργικοί»*.
2. Να διαφοροποιήσει τη διδασκαλία των παραδοσιακών ακαδημαϊκών μαθημάτων μέσα από μια πολλαπλότητα προσεγγίσεων, οι οποίες θα ενισχύουν αμφίδρομα την προσωπικότητα του μαθητή.
3. Να βοηθήσει στην κατά το δυνατόν καλύτερη ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών, στην καλύτερη ένταξή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα.
4. Να δομήσει με "νέα" στοιχεία την εξελικτική πορεία των μαθητών, ώστε να ανταποκριθούν στις ανάγκες και τις επιταγές της νέας τεχνολογικής κοινωνίας και της κοινωνίας της Γνώσης. Να ικανοποιήσει δηλαδή την ανάγκη της διαμόρφωσης μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, η οποία θα μπορεί να ανταποκριθεί άριστα στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας, αναπτύσσοντας ταυτόχρονα στον ψυχισμό του παιδιού την κοινωνική και συναισθηματική αλληλεγγύη, καλλιεργώντας του την ικανότητα να αντλεί χαρά από την προσπάθεια και το επίτευγμα.
5. Να εξασφαλίσει την προστασία των μαθητών από "παραμέληση", κακή μεταχείριση και ενδεχόμενους "κινδύνους", που μπορεί να ελλοχεύουν στο οικογενειακό και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον,

προσφέροντας ταυτόχρονα δημιουργική επιτήρηση.

6. Να εμπλουτίσει τη γλωσσική τους δυνατότητα και να αναπτύξει την φανταστική - συμβολική τους ικανότητα μέσα από μια αποτελεσματική πολιτιστική παρέμβαση, καθώς και να στηρίξει ή να συμβουλευτεί το παιδί στα προβλήματά του, διευκολύνοντας την ικανότητα επικοινωνίας και ενθαρρύνοντας την προσπάθεια των παιδιών - ιδιαίτερα αυτών που εμφανίζουν δυσκολίες - για μάθηση ή επίτευγμα. Μια τέτοια δυναμική του σχολείου επιτρέπει τη μετάβαση του μαθητή από *"το στάδιο του εγώ"* ή *"του αποκλεισμού"*, στο *"εμείς"* και στην αποδοχή / παραδοχή του άλλου.
7. Να συμβάλει με τη συνεχή ενισχυτική διδακτική παρέμβαση, στην παιδαγωγική φροντίδα, και την αμφίδρομη διαδικασία αξιολόγησης στην ενίσχυση του μαθησιακού αποτελέσματος και στη μείωση των υπαρχουσών εκπαιδευτικών ανισοτήτων.
8. Να συμβάλει στην ανακούφιση της οικογένειας του μαθητή, όταν και οι δύο γονείς είναι εργαζόμενοι ή όταν ο μαθητής προέρχεται από μονογονική οικογένεια και δεν υπάρχει άλλος τρόπος προστασίας του.
9. Να ευαισθητοποιήσει τους γονείς και να ενεργοποιήσει τους φορείς της τοπικής κοινωνίας επιδιώκοντας το *"άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία"*.
10. Να υπερασπιστεί το δημόσιο χαρακτήρα της εκπαίδευσης και να *"πείσει"* για την αξιοπιστία του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και της ελληνικής πολιτείας.

5. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το έργο του "Ολοήμερου σχολείου" αποτελεί κεντρικό άξονα της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης του Υπ.Ε.Π.Θ. και, παράλληλα, σημείο αιχμής στο διάλογο ανάμεσα στο Υπ.Ε.Π.Θ, τις οργανώσεις των εκπαιδευτικών και τους κοινωνικούς φορείς. Κατά συνέπεια, κάθε πρόταση για την εισαγωγή καινοτομιών ή μεταρρυθμιστικών μέτρων στο χώρο του Δημοτικού σχολείου πρέπει να λαμβάνει υπόψη της το πλαίσιο και τους παράγοντες επίδρασης, τις ιδιαιτερότητες του χώρου και να στηρίζεται σε προηγούμενη έρευνα, μελέτη και αξιολόγηση της προηγούμενης εμπειρίας. Επιπλέον, θα πρέπει να εξασφαλίζει τη συμπληρωματικότητα με τα άλλα έργα της Ενέργειας 1.1α του ΕΠΕΑΕΚ Ι και τη συνεργασία με τις Γραμματείες και τις Διευθύνσεις Σπουδών του ΥπΕΠΘ προς την κατεύθυνση της υλοποίησης της εκπαιδευτικής πολιτικής του ΥπΕΠΘ.

Το πρόγραμμα για τη δημιουργία του "Ολοήμερου σχολείου" είχε και έχει ως στόχο να υποστηρίξει, να προωθήσει και να ενισχύσει στο σύνολό τους τα άλλα έργα του Μέτρου 1.1 του ΕΠΕΑΕΚ Ι που αφορούν την αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών της Γενικής εκπαίδευσης με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας και τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού έργου στα σχολεία. Επιπλέον, οι δράσεις του προγράμματος έχουν συμπληρωματική σχέση με τα έργα 1.1β "Πληροφορική στα σχολεία", 1.1δ "Ενισχυτική διδασκαλία", 1.3α "Επιμόρφωση εκπαιδευτικών", 1.3γ "Σχολικές βιβλιοθήκες" και 4.1γ "Εκπαιδευτικός σχεδιασμός".

Στο ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ με την Ενέργεια 2.2.1. «Αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικού υλικού στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση» και την πράξη 2.2.1.γ. «Πειραματικά Προγράμματα Εκπαίδευσης / Πιλοτική εφαρμογή της Ευέλικτης Ζώνης / Ζώνης Καινοτόμων Δράσεων»

6. Ο ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Οι βασικοί σκοποί του προγράμματος του "Ολοήμερου σχολείου" είναι:

- α) Η συμβολή στην **ανανέωση του περιεχομένου της σχολικής γνώσης και την αναβάθμιση των διδακτικών και εκπαιδευτικών πρακτικών** μέσα από τη σύνδεση του εκπαιδευτικού έργου με τις σύγχρονες απαιτήσεις της προετοιμασίας των μαθητών για την έξοδο τους προς "την κοινωνία της γνώσης" και την ενιαία ευρωπαϊκή αγορά εργασίας, και
- β) Η διεύρυνση του κοινωνικού ρόλου του σχολείου με το "**άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία**" και τη συμμετοχή επιστημονικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και οικονομικών φορέων στην ενίσχυση του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα.

Το πρόγραμμα έχει δώσει ιδιαίτερη σημασία στην **εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων και τεχνικών διδασκαλίας** και ιδιαίτερα:

- Με τη χρήση νέων τεχνολογιών (Η/Υ, πολυμέσα).
- Με τη χρήση πολλαπλών διδακτικών πηγών (βιβλίων, αρχείων, υλικών κ.ά).

Απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή του πειραματικού προγράμματος ήταν ο εξοπλισμός των σχολικών μονάδων με όλα τα σύγχρονα μέσα διδασκαλίας και την υποστήριξη των νέων τεχνολογικών (Η/Υ, multimedia κ.λπ.) , ο οποίος σε μεγάλο βαθμό πραγματοποιήθηκε με τις αποφάσεις για αγορά εξοπλισμού που έλαβε η επιστημονική ομάδα και οι σύλλογοι διδασκόντων των σχολείων.

Το πρόγραμμα ήταν από τη φύση του πολύμορφο, πολυσχιδές και ποικιλότροπο, καθώς υλοποιήθηκε σε δημοτικά σχολεία σε όλες τις περιοχές της χώρας. Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της πειραματικής εφαρμογής, που καλύπτει όλες τις γνωστικές περιοχές του προγράμματος σπουδών και όλες τις παραμέτρους που επιδρούν και διαμορφώνουν το εκπαιδευτικό έργο, βρισκόταν στο ότι δεν είναι δυνατή η εκ των προτέρων γνώση των επιμέρους αναγκών κάθε σχολείου ώστε να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του προγράμματος.

Ως εκ τούτου η υλοποίηση του πιλοτικού προγράμματος εξαρτιόταν άμεσα τόσο από τις **ιδιαίτερες απαιτήσεις** κάθε σχολείου χωριστά όσο και από τις **διαφορετικές ανάγκες** σε μέσα και εξοπλισμό μεταξύ των σχολικών μονάδων που συμμετέχουν στο πειραματικό πρόγραμμα.

Πιο συγκεκριμένα, κάθε σχολική μονάδα της χώρας είναι **διαφορετική** ως προς τη γεωγραφική της θέση, την τοπική κοινωνία στην οποία ανήκει, τον αριθμό των αιθουσών διδασκαλίας, την υλικοτεχνική υποδομή, τα εποπτικά μέσα που διαθέτει, το εκπαιδευτικό και μαθητικό της δυναμικό και τη χρηματοδότησή της από τους τοπικούς φορείς. Κατά συνέπεια, η αποτελεσματική υλοποίηση των δράσεων του πειραματικού προγράμματος εξαρτιόταν άμεσα:

- α) Από την ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας.
- β) Από την ενεργό συμμετοχή των φορέων της τοπικής κοινωνίας και
- γ) Από τη δυνατότητα αποκέντρωσης των διαδικασιών υλοποίησης (εποπτείας, παρακολούθησης, οικονομικής διαχείρισης, αξιολόγησης, διάδοσης αποτελεσμάτων) του πιλοτικού προγράμματος.

Ο νόμος 2640/98 αποτελεί ουσιαστική συμβολή στην αποκέντρωση των διαδικασιών της οικονομικής διαχείρισης στο χώρο της εκπαίδευσης. Ειδικότερα με το άρθρο 11, παρ. 3, επιτρέπεται η χρηματοδότηση των Σχολικών Επιτροπών για την υλοποίηση έργων του ΕΠΕΑΕΚ. Με την Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 67/4-2-99) των υπουργών Παιδείας και Οικονομικών παρέχεται η δυνατότητα να προωθηθούν άμεσα και ουσιαστικά οι διαδικασίες της εκπαιδευτικής αποκέντρωσης στις σχολικές μονάδες που υλοποιούν πιλοτικά-πειραματικά προγράμματα εκπαίδευσης.

Ειδικότερα επισημαίνεται ότι **η ενεργός συμμετοχή των σχολικών μονάδων στην οικονομική διαχείριση των πιλοτικών προγραμμάτων εκπαίδευσης** αποτελεί βασικό στόχο του και επιπλέον με τον τρόπο αυτό ενισχύονται:

- α) Οι ανάγκες **ευελιξίας** και προσαρμοστικότητας του έργου στις ιδιαιτερότητες των σχολικών μονάδων όλης της χώρας.
- β) Η άμεση **απορροφητικότητα** των κοινοτικών χρηματοδοτήσεων.
- γ) Η προώθηση των διαδικασιών της εκπαιδευτικής **αποκέντρωσης**.
- δ) Η **αναβάθμιση του ρόλου** και του έργου **του διευθυντή** και της σχολικής επιτροπής στην οικονομική διαχείριση της σχολικής μονάδας.
- ε) Η **σύνδεση του σχολείου** με τους επιστημονικούς και εκπαιδευτικούς φορείς όλης της χώρας.
- στ) Η **υποστήριξη των οικονομικών φορέων και παραγόντων της τοπικής κοινωνίας** (βιοτεχνών, εμπόρων, προμηθευτών κ.ά.).

7. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το πρόγραμμα "Πιλοτική Εφαρμογή 28 Ολοήμερων Σχολείων" υποστηρίζει την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση στο χώρο της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και ειδικότερα συνέβαλε :

- α. Στην αναβάθμιση των διδακτικών πρακτικών στη σχολική τάξη, με την εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων, τη

χρήση των νέων τεχνολογιών, των εποπτικών μέσων και των πολλαπλών διδακτικών πηγών, προσαρμοσμένων, στις γνωστικές απαιτήσεις κάθε μαθήματος του προγράμματος σπουδών του δημοτικού σχολείου.

- β. Στην ανανέωση και την ενίσχυση της επιστημονικής γνώσης και αυτονομίας των εκπαιδευτικών στη μαθησιακή και ψυχο-παιδαγωγική διαδικασία της σχολικής τάξης.
- γ. Στη διαμόρφωση ενός περισσότερο "ανοιχτού" και "ευέλικτου" προγράμματος σπουδών, τόσο προς την πλευρά των μαθητών (μαθήματα επιλογής / σχολικές δραστηριότητες) όσο και προς την πλευρά της τοπικής κοινωνίας (προώθηση της τοπικής διάστασης στα προγράμματα σπουδών).
- δ. Στην εξασφάλιση της καλύτερης συνεργασίας και του αμοιβαίου σεβασμού μεταξύ των σημερινών μαθητών και των αυριανών πολιτών με διαφορετική πολιτισμική ταυτότητα.
- ε. Στη διεύρυνση και τη μεγιστοποίηση του εκπαιδευτικού αποτελέσματος μέσα από τη σύνδεση της διδασκαλίας με τις σύγχρονες εξελίξεις στους επιμέρους τομείς και τις απαιτήσεις της προετοιμασίας των μαθητών για την έξοδο προς την "κοινωνία της γνώσης".
- στ. Στην υποστήριξη του δημόσιου χαρακτήρα της εκπαίδευσης, την ενίσχυση του κοινωνικού και πολιτιστικού ρόλου του σχολείου και το "άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία".

8. ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

8.1	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
8.2	ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
8.3.	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
8.4.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
8.5.	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
8.6.	ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
8.7.	ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
8.8.	ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
8.9.	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
8.10.	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
8.11.	ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
8.12.	ΑΝΑΛΩΣΙΜΑ - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ
8.13.	ΓΕΥΜΑ ΜΑΘΗΤΩΝ
8.14.	ΦΥΛΑΞΗ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
8.15.	ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

8.1. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Οι φορείς υλοποίησης του προγράμματος είναι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και η Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης υπό την εποπτεία της Ειδικής Γραμματείας Σπουδών, Επιμόρφωσης και Καινοτομιών του ΥπεΠΘ. Με την απόφαση 12/17-6-99 του Συντονιστικού Συμβουλίου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, τα μέλη της Επιστημονικής Ομάδας του Προγράμματος 'Ολοήμερο σχολείο' είναι τα ακόλουθα :

1. **Μαρία Τζάνη**, καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρος.
2. **Ιωάννης Πυργιωτάκης**, καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης.
3. **Παναγιώτης Ξωχέλλης**, καθηγητής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου.
4. **Χρυσή Βιτσιλάκη**, επικ. καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου.
5. **Απόστολος Ανδρέου**, αναπλ. καθηγητής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου.
6. **Παύλος Γούσης**, διευθυντής σπουδών Α/θμιας εκπ/σης του ΥπεΠΘ.
7. **Γιώργος Πασιάς**, εκπαιδευτικός, αναπληρωτής υπεύθυνος έργου ΣΕΠΠΕ.

Το Σεπτέμβριο του 2000 με απόφαση του Συντονιστικού Συμβουλίου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου ορίζονται υπεύθυνοι υλοποίησης του προγράμματος οι:

1. **Γεώργιος Οικονόμου**, πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, υπεύθυνος έργου
2. **Αδάμ Αγγελής**, πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, αναπλ. υπεύθυνος έργου
3. **Ανδρέας Τριανταφύλλου**, εκπαιδευτικός, μέλος.

Με την αριθμ. Γ1/632/1-8-2000 (ΦΕΚ 1005 τ.Β') απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων συγκροτήθηκε Επιστημονική Επιτροπή, έργο της οποίας είναι ο σχεδιασμός, η οργάνωση και η λειτουργία των Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων, πιλοτικών και διευρυμένου ωραρίου.

Την Επιστημονική Επιτροπή αποτελούν :

- α. Πυργιωτάκης Ιωάννης**, Καθηγητής του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Κρήτης
- β. Βρεττός Ιωάννης**, Καθηγητής του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών
- γ. Ξωχέλης Παναγιώτης**, Καθηγητής του Π.Τ. του Φ.Π.Ψ. Θεσσαλονίκης
- δ. Παππάς Αθανάσιος**, Καθηγητής του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών
- ε. Χατζηδήμου Δημήτριος**, Καθηγητής Παιδ. Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. (Για το παράρτημα Φλώρινας)
- στ. Μπουζάκης Ιωσήφ**, Καθηγητής του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Πατρών
- ζ. Ταρατόρη Ελένη**, Καθηγήτρια του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Θράκης
- η. Λάμιας Κωνσταντίνος**, Επίκ. Καθηγητής του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
- θ. Βιτσιλάκη - Σαρωνιάτη Χρυσή**, Επίκ. Καθηγήτρια του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αιγαίου
- ι. Παληός Ζαχαρίας**, Επίκ. Καθηγητής της Παιδαγωγικής του Τμήματος Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης
- ια. Κωνσταντίνου Χαράλαμπος**, Αναπλ. Καθηγητής του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
- ιβ. Γούσης Παύλος**, πρώην Σχολικός Σύμβουλος - πρώην Διευθυντής Σπουδών Π.Ε.
- ιγ. Λεοντάρης Αχιλλέας**, πρώην Σχολικός Σύμβουλος - πρώην Διευθυντής Σπουδών Π.Ε.
- ιδ. Κώτσης Κωνσταντίνος**, Διευθυντής Σπουδών Π.Ε. - Σχολικός Σύμβουλος
- ιε. Αλπέντζου Ολυμπία**, Διευθύντρια Δημ. Σχολείου αποσπασμένη στη Δ/ση Σπουδών Π.Ε.
- ιστ. Διαμαντής Κωνσταντίνος**, δάσκαλος αποσπασμένος στη Δ/ση Σπουδών Π.Ε.
- ιζ. Ραπτόπουλος Κωνσταντίνος**, Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε.

Πρόεδρος της Επιτροπής ορίστηκε ο καθηγητής κ. **Ιωάννης Πυργιωτάκης** με αναπληρωτή τον καθηγητή κ. **Ιωάννη Βρεττό**.

Το Σεπτέμβριο του 2001 με απόφαση του Συντονιστικού Συμβουλίου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (πράξη 31/30-8-2001) ορίζονται υπεύθυνοι του προγράμματος οι:

1. **Ηλίας Ματσαγγούρας**, αντιπρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, υπεύθυνος έργου
2. **Αδάμ Αγγελής**, πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, αναπλ. υπεύθυνος έργου
3. **Γεώργιος Οικονόμου**, πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
4. **Αναστασία Παμουκτσόγλου**, πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
5. **Ανδρέας Τριανταφύλλου**, εκπαιδευτικός.

Τον Αύγουστο του 2002 με απόφαση του Συντονιστικού Συμβουλίου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (πράξη 20/28-8-2002) ορίζονται υπεύθυνοι του προγράμματος οι:

1. **Αδάμ Αγγελής**, πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, υπεύθυνος της πράξης
2. **Γεώργιος Οικονόμου**, πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

3. *Αναστασία Παμουκτσόγλου*, πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
4. *Ανδρέας Τριανταφύλλου*, εκπαιδευτικός

Ο κ. *Ηλίας Ματσαγγούρας*, Πρόεδρος του Τμήματος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης θα εποπτεύει την πορεία και τη διαχείριση του έργου.

8.2. ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Με απόφαση της Επιστημονικής Ομάδας του προγράμματος ορίστηκαν τα κριτήρια της επιλογής των σχολείων για τη συμμετοχή τους στην πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος, τα οποία κοινοποιούνται στην Διεύθυνση Σπουδών Α/θμιας εκπαίδευσης του ΥΠΕΠΘ. Η Δ/ση Σπουδών επέλεξε κατ' ανάθεση τα σχολεία που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Σύμφωνα με απόφαση τον Υπουργού Παιδείας τα σχολεία που επελέγησαν να συμμετέχουν στην πιλοτική εφαρμογή του 'Ολοήμερου σχολείου' είναι τα ακόλουθα :

A/A	Όνομασία Σχολείου	Οργανικότητα	Διεύθυνση Π.Ε.
1.	89ο Δημοτικό Σχολείο Αθήνας	120έσιο	Α΄ Αθήνας
2.	50ο Δημοτικό σχολείο Αθήνας	90έσιο	»
3.	159ο Δημοτικό Σχολείο Αθήνας	60έσιο	»
4.	30ο Δημοτικό Σχολείο Αθήνας	100έσιο	»
5.	27ο Δημοτικό Σχολείο Αθήνας	90έσιο	»
6.	129ο Δημοτικό Σχολείο Αθήνας	120έσιο	»
7.	76ο Δημοτικό Σχολείο Αθήνας	120έσιο	»
8.	138ο Δημοτικό Σχολείο Αθήνας	60έσιο	»
9.	5ο Δημοτικό Σχολείο Γαλατσίου	120έσιο	»
10.	2ο Δημοτικό Σχολείο Μελισσίων	80έσιο	Β΄ Αθήνας
11.	1ο Δημοτικό Σχολείο Αιγάλεω	120έσιο	Γ΄ Αθήνας
12.	4ο Δημοτικό Σχολείο Αγίων Αναργύρων	100έσιο	»
13.	2ο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ιωάννη Ρέντη	80έσιο	Β΄ Πειραιά
14.	1ο Δημοτικό Σχολείο Περάματος	70έσιο	»
15.	7ο Δημοτικό Σχολείο Περάματος	60έσιο	»
16.	3ο Δημοτικό Σχολείο Λαυρίου	120έσιο	Ανατολικής Αττικής
17.	Δημοτικό Σχολείο Λιμένος Χερσονήσου Ηρακλείου Κρήτης	120έσιο	Ηρακλείου Κρήτης
18.	Δημοτικό Σχολείο Μαλίων Ηρακλείου Κρήτης	120έσιο	»
19.	Δημοτικό Σχολείο Θυμανών Χίου	60έσιο	Χίου
20.	Δημοτικό Σχολείο Ροδολίβους Σερρών	60έσιο	Σερρών
21.	1ο Δημοτικό Σχολείο Κάμπου Ζακύνθου	120έσιο	Ζακύνθου
22.	9ο Δημοτικό Σχολείο Κατερίνης	120έσιο	Πιερίας
23.	5ο Δημοτικό Σχολείο Άργους	120έσιο	Αργολίδας
24.	2 ^ο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Παύλου Θεσσαλονίκης	60έσιο	Α΄ Θεσσαλονίκης
25.	Δημοτικό Σχολείο Ανατολικού Θεσσαλονίκης	80έσιο	Β΄ Θεσσαλονίκης
26.	Δημοτικό Σχολείο Μασάρων Ρόδου	60έσιο	Δωδεκανήσου
27.	17ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας	120έσιο	Λάρισας
28.	Δημοτικό Σχολείο Πορταριάς	60έσιο	Μαγνησίας

8.3. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στο ΕΠΕΑΕΚ Ι το πρόγραμμα είχε διάρκεια 18 μήνες (Ιούνιος 1999 - Δεκέμβριος 2000).

Στο ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ το πρόγραμμα είχε διάρκεια 26 σχολικούς μήνες (Ιανουάριος 2001 - Ιούνιος 2003).

Η πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος αφορά την περίοδο Σεπτ. 99 - Ιούν. 2003. Τα αποτελέσματα από την αξιολόγηση της πιλοτικής εφαρμογής αναμένεται να συμβάλλουν και να ενισχύσουν ποικιλότροπα τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό του Γ΄ ΚΠΣ – ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ και τη γενικότερη πολιτική του ΥΠΕΠΘ για την επέκταση, τη γενίκευση και τη βιωσιμότητα του θεσμού του "Ολοήμερου σχολείου" στα σχολεία της Πρωτοβάθμιας

εκπαίδευσης όλης της χώρας.

Τα σχολεία που συμμετέχουν στο πιλοτικό πρόγραμμα του "Ολοήμερου σχολείου" υποστηρίχθηκαν με την τεχνογνωσία του ΕΠΕΑΕΚ. Επίσης, είχε προβλεφθεί να υποδεχθούν και να υποστηρίξουν όλα τα εκπαιδευτικά προϊόντα (βιβλία, CD-ROM, εκπαιδευτικό υλικό) που θα παραχθούν από τα διάφορα έργα της Ενέργειας 1.1.α. 'Προγράμματα-Βιβλία'. Επιπλέον, τα σχολεία του προγράμματος συμμετείχαν σε πειραματικές εφαρμογές που αφορούν την εισαγωγή νέων γνωστικών αντικειμένων και πρακτικών, την οργάνωση και τη διοίκηση της σχολικής μονάδας και την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο.

8.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η χρηματοδότηση του πιλοτικού προγράμματος έγινε από το 2ο και το 3ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης – ΕΠΕΑΕΚ Ι και ΙΙ. σε συνχρηματοδότηση με το Ελληνικό Κράτος. Η οικονομική διαχείριση του προγράμματος έγινε στο 2ο ΚΠΣ μέσα από το έργο "ΣΕΠΠΕ", ενώ στο 3ο ΚΠΣ από τον Ειδικό Λογαριασμό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Η διαχείριση έγινε με βάση την Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) των Υπουργών Παιδείας και Οικονομικών για τη " συμμετοχή των σχολικών επιτροπών στη διαχείριση προγραμμάτων του ΕΠΕΑΕΚ " και τις διατάξεις του Ειδικού Λογαριασμού του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Η πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος έγινε με εθνικούς πόρους και κοινοτικούς πόρους. Άρχισε το σχολικό έτος 1999-2000 και συνεχίστηκε έως το σχ. έτος 2002-03.

Κατά το πρώτο έτος υλοποίησης του προγράμματος διατέθηκε εφάπαξ για κτιριακές παρεμβάσεις από τον ΟΣΚ για τη διαμόρφωση των αιθουσών και τον εξοπλισμό των σχολείων με ψυγεία, φούρνους, υπολογιστές, επιδιασκόπια, τηλεοράσεις, βίντεο κλπ. το ποσό των 2.810.220 ευρώ (957.582.534 δρχ.).

Οι ετήσιες δαπάνες για τη λειτουργία του πιλοτικού ολοήμερου σχολείου ανέρχονται στο ποσό των 1.173.881 ευρώ περίπου (400 εκατ. δρχ.) και αφορούν δαπάνες για :

1. λειτουργικά έξοδα
2. αμοιβές πρόσθετου προσωπικού
3. επιμορφώσεις
4. αγορά εκπαιδευτικού υλικού

Στο κόστος αυτό θα πρέπει να συνυπολογιστούν οι δαπάνες που βαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό και αφορούν το διορισμό εκπαιδευτικών πέραν των οργανικών αναγκών των σχολείων.

8.5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Ολοήμερου σχολείου έλαβε υπόψη του τις ανάγκες της εκπαίδευσης και τις προσδοκίες της ελληνικής κοινωνίας γενικώς.

Το Ολοήμερο σχολείο δεν είχε μόνο καθαρά "ακαδημαϊκό" χαρακτήρα, αλλά συμπεριέλαβε στα προγράμματά του και όλα εκείνα τα μαθήματα, που δίνουν χαρά στο παιδί και του προσφέρουν τη δυνατότητα για εσωτερική καλλιέργεια, για προσωπική έκφραση και αυτενέργεια. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο μαθητής στο πιλοτικό ολοήμερο σχολείο έβρισκε όλα εκείνα τα μαθήματα, που και σήμερα παρέχονται ιδιωτικώς στην ελεύθερη εκπαιδευτική αγορά, μολοντί, στην αρχή τουλάχιστον, ήταν δύσκολο να τη συναγωνιστεί. Επιπρόσθετα, έπρεπε να πειστούν οι γονείς, ότι το δημόσιο σχολείο, στις διάφορες περιοχές της χώρας, είναι σε θέση να διδάξει με την ίδια επιτυχία τα μαθήματα αυτά. Επισημαίνεται ότι, η ευθύνη οργάνωσης και λειτουργίας του νέου θεσμού ήταν τέτοιας ποιότητας και αποτελεσματικότητας, ώστε μπόρεσε να πείσει την Ελληνική Κοινωνία.

Συνακόλουθα, το Πρόγραμμα Σπουδών δεν μπορούσε να είναι ένα κλειστό πρόγραμμα ενιαίο για όλα τα

σχολεία της χώρας. Ήταν απαραίτητο να δίνει ένα γενικό προγραμματισμό, ευέλικτο και προσαρμοσμένο στις τοπικές συνθήκες, ο οποίος όμως ταυτόχρονα άφηνε περιθώρια συμπλήρωσής του, σύμφωνα με τις ανάγκες της περιοχής, στην οποία βρίσκεται η σχολική μονάδα. Οι δασκαλοκεντρικές μέθοδοι διδασκαλίας που πρέπει να αλλάξουν σε κάθε τύπο σχολείου, επιβαλλόταν να αλλάξουν πρωτίστως στο Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο, για να αλλάξει και η νοοτροπία γενικότερα.

Το Πρόγραμμα Σπουδών του 'Ολοήμερου σχολείου' καταρτίστηκε κατά καιρούς από τις Επιστημονικές Ομάδες του Προγράμματος και την ομάδα Παρακολούθησης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και βασίστηκε στη δομή και τη διάρθρωση του ισχύοντος προγράμματος σπουδών, το οποίο εμπλουτίστηκε και διευρύνθηκε με νέα γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες επιλογής σε κάθε τάξη του δημοτικού σχολείου.

Ως νέα γνωστικά αντικείμενα επιλογής θεωρήθηκαν όλα εκείνα τα οποία είχαν ήδη εφαρμοστεί εκτός σχολικού προγράμματος σε μεγάλο αριθμό σχολείων τα προηγούμενα χρόνια, με πρωτοβουλία του ΥΠΕΠΘ, του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, άλλων εθνικών φορέων ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα περισσότερα από τα προγράμματα αυτά έχουν αξιολογηθεί θετικά, έχουν παραγάγει και σχετικό διδακτικό ή εκπαιδευτικό υλικό και μπορούν να εμπλουτίσουν το διευρυμένο πρόγραμμα του ολοήμερου σχολείου. Τέτοια προγράμματα θεωρούνται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

Προγράμματα Ενισχυτικής διδασκαλίας, Πρόγραμμα "Μελίνα", Αγωγή του Καταναλωτή, Αγωγή Υγείας, Περιβαλλοντική εκπαίδευση, Ευρωπαϊκή Διάσταση στην εκπαίδευση, Διαπολιτισμική εκπαίδευση, Θεατρική Παιδεία, Πληροφορική στην Α/θμια εκπαίδευση, Τεχνολογία στην Α/θμια εκπαίδευση, Ολυμπιακή Παιδεία, Τοπική Διάσταση στην εκπαίδευση, Δεύτερη Ξένη Γλώσσα, Ευέλικτη Ζώνη.

Στη λειτουργία του προγράμματος σπουδών του Ολοήμερου σχολείου, κυρίαρχη θέση έχουν τρία βασικά ζητήματα:

- α) Το υποχρεωτικό της απογευματινής εργασίας.
- β) Η ώρα λήξης της απογευματινής παραμονής του μαθητή στο σχολείο.
- γ) Η διάρκεια της μεσημβρινής διακοπής για γεύμα και χαλάρωση.

Το υποχρεωτικό της απογευματινής εργασίας συνδέεται άμεσα με την κατάρτιση του ωρολογίου προγράμματος. Το σημείο αυτό χρειάστηκε μεγάλη προσοχή, γιατί για να επιτύχει ο τύπος αυτός του σχολείου, θα έπρεπε να κερδίσει την εμπιστοσύνη των γονέων και των μαθητών, οι οποίοι θα πρέπει να δουν την μεταμεσημβρινή εργασία ως δημιουργική και αναγκαία, ως αναπόσπαστο κομμάτι και συνέχεια της πρωινής. Γι αυτό χρειάστηκε προσεκτική διερεύνηση των αντιλήψεων και στάσεών τους τόσο από την ομάδα παρακολούθησης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, όσο και από την τοπική σχολική μονάδα.

8.6. ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το ωρολόγιο πρόγραμμα του ολοήμερου σχολείου αρχικά καταρτίστηκε από την Επιστημονική Ομάδα του προγράμματος και σε συνεργασία με το Σχολικό Σύμβουλο, το διευθυντή και τον προϊστάμενο γραφείου ή διεύθυνσης, προσαρμόστηκε στις ιδιαίτερες συνθήκες και απαιτήσεις της τοπικής κοινωνίας κάθε σχολικής μονάδας που συμμετέχει στο πρόγραμμα.

Στη διαμόρφωση του ωρολογίου προγράμματος του κάθε σχολείου φάνηκαν χρήσιμες ορισμένες κατευθύνσεις, όπως οι ακόλουθες:

- Η σχολική μονάδα θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα διαμόρφωσης του ημερήσιου προγράμματος ανάλογα και με τις ιδιαιτερότητές της.

- Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών διακρίνονται σε μαθήματα «κορμού» του τυπικού ωραρίου και επιλογής.
- Τις πρώτες δύο διδακτικές ώρες που τα παιδιά είναι ξεκούραστα και έχουν μεγαλύτερη δυνατότητα συγκέντρωσης, θα ήταν σκόπιμο να διδάσκονται τα βασικά μαθήματα της Γλώσσας και των Μαθηματικών. Ορισμένες όμως από τις ημέρες της εβδομάδας, μπορούν τα μαθήματα αυτά να προγραμματίζονται και για κάποια από τις απογευματινές ώρες, όταν στόχος είναι όχι η διδασκαλία νέου αντικειμένου αλλά η εμπέδωση, εφαρμογή ή εξάσκηση. Έτσι θα "σπάει" και η μονοτονία του κάθε πρωινού αλλά και η αντίληψη των μαθητών, ότι αυτά τα "σοβαρά" μαθήματα πάντα προηγούνται.
- Η διδασκαλία και των υπολοίπων γνωστικών αντικειμένων «κορμού» μπορεί να προγραμματίζεται σε γενικές γραμμές κατά την 3η και 4η διδακτική ώρα, αλλά ορισμένες ημέρες της εβδομάδας να προγραμματίζεται και για το απόγευμα, οπότε και θα συνδυάζεται με κάποια δραστηριότητα, στην οποία θα καλούνται να συμμετέχουν ενεργά οι μαθητές, παραμένοντας, έτσι, σε ετοιμότητα και εγρήγορση.
- Τα παιδιά των δύο πρώτων τάξεων, λόγω βιολογικών αλλά και παιδαγωγικών αναγκών και δυνατοτήτων θα πρέπει να ολοκληρώνουν το "οργανωμένο" μέρος του προγράμματός των κατά μία ή και δύο ώρες νωρίτερα από τις μεγαλύτερες τάξεις. Μπορούν βέβαια, εφ' όσον κρίνουν και επιθυμούν οι γονείς, να παραμείνουν στο σχολείο και να ενταχθούν σε μια σειρά από ψυχαγωγικές ή αθλητικές δραστηριότητες.
- Οι αθλητικές δραστηριότητες και η γυμναστική να μην προγραμματίζονται αμέσως μετά το γεύμα.
- Τα μαθήματα επιλογής θα πρέπει να διαμορφώνονται σε συνεργασία και με το σύλλογο γονέων και εκπαιδευτικών ή/και να εναλλάσσονται με άλλα αντικείμενα, όπως παραδοσιακός χορός, δημιουργική κίνηση, εκμάθηση μουσικών οργάνων, χορωδία, αγγειοπλαστική, ζωγραφική, γλυπτική, θεατρικό παιχνίδι, κουκλοθέατρο και πολλαπλές αθλητικές δραστηριότητες.
- Η εργασία που θα δίδεται στους μαθητές εάν και εφόσον αυτό κρίνεται απολύτως αναγκαίο από τον/την δάσκαλο/α δεν θα πρέπει να είναι η στείρα εξάσκηση και επανάληψη, που ισχύει σήμερα με την γνωστή μορφή των φωτοτυπιών. Θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει την εκπόνηση εργασιών, τη χρήση της βιβλιοθήκης, τη δημιουργική απασχόληση. **Ό,τι έχει να κατανοήσει το παιδί πρέπει να το κατανοήσει κατά τη διάρκεια του μαθήματος και όχι κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας. Η ώρα αυτή της προετοιμασίας πρέπει να είναι κυρίως ο χρόνος για ενισχυτική διδασκαλία για τους ασθενέστερους μαθητές και για τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων εμπέδωσης, εμπάθυσης και διεύρυνσης των γνώσεων του κάθε αντικειμένου για τους υπόλοιπους μαθητές.**

Με βάση τις παραπάνω παρατηρήσεις το ωρολόγιο πρόγραμμα του ολοήμερου σχολείου χωρίστηκε σε τρεις ζώνες:

1η: πρωινή ζώνη

2η: μεσημεριανή ζώνη

3η: απογευματινή ζώνη

Ένα ενδεικτικό ωρολόγιο πρόγραμμα, με βάση την εισήγηση της Επιστημονικής Επιτροπής για το Ολοήμερο σχολείο, μπορεί να είναι το ακόλουθο:

Το πρόγραμμα του σχολείου αρχίζει στις 7:00 και τελειώνει στις 17:00. Μια πρώτη, ενδεικτική κατανομή του νέου ωρολογίου προγράμματος μπορεί να είναι η ακόλουθη:

Προσέλευση	7:00-8:00	:	Προαιρετική υποδοχή μαθητών
	8:00-8:15	:	Προσέλευση - Υποδοχή μαθητών

ΠΡΩΪΝΗ ΖΩΝΗ

(με δυνατότητα 5 διδακτικών ωρών και 35' διάλειμμα)

1η ώρα	8:20-9:10
2η ώρα	9:15-10:05
3η ώρα	10:20-11:05
4η ώρα	11:15-12:00
5η ώρα	12:05-12:50

Η πρωινή ζώνη μπορεί να περιλαμβάνει: Μάθημα*, μελέτη, εκπαιδευτικές, οικολογικές, πολιτιστικές και κοινωνικές δραστηριότητες, αισθητική και φυσική αγωγή, διδασκαλία γλωσσών, ενισχυτική διδασκαλία, κ.ά.

* Στις σχολικές μονάδες που είναι δυνατό, η διδασκαλία θα γίνεται μέσα σε ειδική αίθουσα εργαστηρίου.

ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ ΖΩΝΗ

Ελαφρύ γεύμα 13:00 - 14:00

Στη διάρκεια της μεσημβρινής ζώνης για μία περίπου ώρα τα παιδιά παίρνουν ένα ελαφρύ γεύμα, που φέρνουν από το σπίτι και επιλέγουν έναν από τους χώρους αναψυχής (Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, Χώρος γεύματος, Χώρος τηλεόρασης και βίντεο, Παιχνιδότοπος, Χώρος Η/Υ) για να αναπαυθούν ή να ψυχαγωγηθούν.

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΖΩΝΗ

6 ^η ώρα	14:00-14:50
7 ^η ώρα	15:00-15:50
8 ^η ώρα	16:00-16:50

Η απογευματινή ζώνη περιλαμβάνει: Επιλεγόμενο μάθημα, μελέτη, οικολογικές, πολιτιστικές και κοινωνικές δραστηριότητες, αισθητική και φυσική αγωγή, διδασκαλία ξένων γλωσσών, ενισχυτική διδασκαλία, προετοιμασία των μαθημάτων της επομένης ημέρας, κ.ά.

17:00 : Λήξη σχολικού προγράμματος

Μετά τη λήξη του σχολικού έτους 2001-2002, η Επιστημονική ομάδα και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο με εισηγήσεις τους προς το ΥπΕΠΘ πρότειναν το παραπάνω πρόγραμμα με μικρές τροποποιήσεις να καθοριστεί ως πρόγραμμα του Πιλοτικού Ολοήμερου Σχολείου.

Το ΥπΕΠΘ με την **Γ1/4305/14-1-02 (Φ. 68 Β΄)** καθόρισε το πρόγραμμα του Ολοήμερου ως ακολούθως :

1. Το υποχρεωτικό πρόγραμμα σύμφωνα με το εδάφιο α της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Ν.2525/97, εφαρμόζεται για τις τάξεις Α΄ και Β΄ από τις 08.00΄ μέχρι τις 16.00΄. Στο πρόγραμμα αυτό εντάσσονται όλα τα μαθήματα του βασικού ωρολογίου προγράμματος του δημοτικού σχολείου, καθώς και νέα γνωστικά αντικείμενα και πρόσθετες δραστηριότητες, σύμφωνα με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων και τις γενικές κατευθύνσεις της επιστημονικής επιτροπής για την εφαρμογή του «Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου».
2. Το προαιρετικό πρόγραμμα, το οποίο παρακολουθούν όσοι μαθητές το επιθυμούν, ορίζεται από τις 15.00΄ μέχρι τις 17.00΄ για τις τάξεις Α΄ και Β΄ και από τις 16.00΄ μέχρι τις 17.00΄ για τις τάξεις Γ΄, Δ΄, Ε΄ και Στ΄, με δυνατότητα επέκτασης του και πέρα από την ώρα αυτή. Για την πρωινή ζώνη το προαιρετικό πρόγραμμα για όλες

τις τάξεις ορίζεται από 07.00΄έως 08.00΄. Οι πρόσθετες δραστηριότητες του προαιρετικού προγράμματος ορίζονται με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων, σύμφωνα με τις γενικές κατευθύνσεις των μελών της Επιστημονικής Επιτροπής.

3. Εγκρίνουμε τις γενικές κατευθύνσεις της επιστημονικής επιτροπής η οποία με τα αριθμ.: 11^ο και 12^ο πρακτικά της ορίζει τα πρόσθετα γνωστικά αντικείμενα και τις πρόσθετες δραστηριότητες που αναφέρονται στον ακόλουθο πίνακα, ώστε με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων να ορίζονται όσα από αυτά θα συμπεριλαμβάνονται στο προαιρετικό πρόγραμμα του ολοήμερου δημοτικού σχολείου:

1. Μελέτη – Προετοιμασία
2. Εικαστικά
3. Μουσική – Μουσικοκινητική Αγωγή
4. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση
5. Θεατρική Αγωγή
6. Παραδοσιακοί Χοροί
7. Αθλητικές Δραστηριότητες
8. Αντικείμενα και δραστηριότητες παραδοσιακής τέχνης και τοπικών παραδοσιακών ενασχολήσεων
9. Επικοινωνιακή και κοινωνική σχέση (συμπεριλαμβάνεται και το γεύμα)
10. Μυθολογία – Παραμύθι
11. Νέες Τεχνολογίες
12. Ξένη Γλώσσα
13. Αγωγή Υγείας
14. Κυκλοφοριακή Αγωγή
15. Διάφορες δραστηριότητες και γνωστικά αντικείμενα, τα οποία μπορούν να συμπεριληφθούν ύστερα

από έγκριση του Σχολικού Συμβούλου.

4. Ορίζουμε το διδακτικό ωράριο του ολοήμερου σχολείου ως ακολούθως:

1^η Περίοδος

- 08.00΄ - 08.10΄ : προσέλευση – υποδοχή μαθητών
- 08.15΄ - 09.35΄ : 1^η και 2^η Διδακτικές ώρες
- 09.45΄ - 10.00΄ : Διάλειμμα
- 10.00΄ - 10.45΄ : 3^η Διδακτική ώρα
- 10.45΄ - 10.55΄ : Διάλειμμα
- 10.55΄ - 11.40΄ : 4^η Διδακτική ώρα
- 11.40΄ - 11.50΄ : Διάλειμμα
- 11.50΄ - 12.30΄ : 5^η Διδακτική ώρα
- 12.30΄ - 13.30΄ : Γεύμα - Ανάπαυση

2^η Περίοδος

- 13.30΄ - 14.15΄ : 6^η Διδακτική ώρα
- 14.15΄ - 14.25΄ : Διάλειμμα
- 14.25΄ - 15.10΄ : 7^η Διδακτική ώρα
- 15.10΄ - 15.20΄ : Διάλειμμα
- 15.20΄ - 16.00΄ : 8^η Διδακτική ώρα

Με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων και έγκριση του Σχολικού συμβούλου μπορεί να μετατίθεται η ώρα του

γεύματος και της ανάπαυσης και να τροποποιείται το ωράριο των ενοτήτων ώστε να προκύπτει όπου αυτό θεωρηθεί απαραίτητο 9^η διδακτική ώρα, αφού ληφθούν υπόψη οι γενικές κατευθύνσεις της επιστημονικής επιτροπής.

8.7. ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

Σύμφωνα με το 11^ο και 12^ο πρακτικά της επιστημονικής επιτροπής και την Υπουργική απόφαση ΥΠΕΠΘ-Γ1/4305/14.1.2002 (ΦΕΚ 68 Β΄) ορίζονται τα πρόσθετα γνωστικά αντικείμενα και οι πρόσθετες δραστηριότητες που αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα, ώστε με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων να ορίζονται όσα από αυτά θα συμπεριλαμβάνονται στο υποχρεωτικό και να επιλέγονται όσα από αυτά θα συμπεριλαμβάνονται στο προαιρετικό πρόγραμμα του Ολοήμερου δημοτικού σχολείου

- 1. Μελέτη – Προετοιμασία**
- 2. Εικαστικά**
- 3. Μουσική – Μουσικοκινητική Αγωγή**
- 4. Περιβαλλοντική εκπαίδευση**
- 5. Θεατρική Αγωγή**
- 6. Παραδοσιακοί χοροί**
- 7. Αθλητικές Δραστηριότητες**
- 8. Αντικείμενα και δραστηριότητες παραδοσιακής τέχνης**
- 9. Επικοινωνιακή και κοινωνική σχέση(συμπεριλαμβάνεται και το γεύμα)**
- 10. Μυθολογία – Παραμύθι**
- 11. Νέες Τεχνολογίες**
- 12. Ξένη γλώσσα**
- 13. Αγωγή Υγείας**
- 14. Κυκλοφοριακή Αγωγή**
- 15. Διάφορες δραστηριότητες και γνωστικά αντικείμενα τα οποία μπορούν να συμπεριληφθούν ύστερα από έγκριση του Σχολικού Συμβούλου**

8.8. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Το διδακτικό προσωπικό του ολοήμερου σχολείου έχει αυξηθεί ανάλογα με τις επιστημονικές απαιτήσεις και τον αριθμό των επιπλέον διδακτικών ωρών των επιλεγόμενων μαθημάτων και τις επιστημονικές απαιτήσεις των γνωστικών αντικειμένων που διδάσκονταν στις διάφορες τάξεις κάθε σχολικής μονάδας.

Σύμφωνα με το παραπάνω ενδεικτικό ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου, κάθε τάξη θα λειτουργεί τρεις (3) ημερησίως ή δεκαπέντε (15) εβδομαδιαίως επιπλέον διδακτικές ώρες από το ισχύον πρόγραμμα. Οι διδακτικές ανάγκες αυτών των ωρών καλύφθηκαν ως ακολούθως:

- με υπερωριακή απασχόληση των διδασκόντων του σχολείου
- με την πρόσληψη αναπληρωτών δασκάλων / καθηγητών
- με την πρόσληψη ωρομισθίων δασκάλων / καθηγητών

8.9. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

8.9.1. Ο εξοπλισμός των σχολικών μονάδων αφορά τον εξοπλισμό όλων των τάξεων των σχολείων με απαραίτητο εποπτικό υλικό.

Σε κάθε σχολική αίθουσα έχουν τοποθετηθεί : Προβολέας διαφανειών, Τηλεόραση, Βίντεο, και μικρή

Βιβλιοθήκη αίθουσας. Επίσης σε κάθε αίθουσα έχει τοποθετηθεί ένα μικρό σύνολο επίπλων (πολυθρόνες, καναπεδάκια και τραπεζάκι) το οποίο χρησιμοποιείται για την χαλάρωση των μαθητών.

8.9.2. Εξοπλισμός 'αιθουσών-εργαστηρίων' σχολείου

Σε κάθε σχολική μονάδα του προγράμματος έχει υποστηριχτεί η διαμόρφωση και ο εξοπλισμός πρόσθετων "ειδικών" αιθουσών, όπως :

- Αίθουσα Πληροφορικής : (5 υπολογιστές, Εκτυπωτής, σύνδεση με το διαδίκτυο, κ.λπ.)
- Αίθουσα Αισθητικής αγωγής - Τεχνολογίας
- Εργαστήριο Φυσικών επιστημών
- Αίθουσα Μουσικοκινητικής (σε ορισμένες σχολικές μονάδες)

8.9.3 Εξοπλισμός «ειδικών χώρων» του σχολείου

Σε κάθε σχολική μονάδα έχει διαμορφωθεί / μετατραπεί κατάλληλα, η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων σε αίθουσα γεύματος, ψυχαγωγίας, εκδηλώσεων, κλπ. Στις περισσότερες σχολικές μονάδες έχει διαμορφωθεί ειδική αίθουσα γεύματος, καθώς και ειδική αίθουσα για την ασφαλή φύλαξη και διατήρηση των γευμάτων , με ψυγεία, φούρνους μικροκυμάτων και κατάλληλα ερμάρια. Επιπρόσθετα, υποστηρίχθηκε σε κάθε σχολική μονάδα, εφόσον υπήρχαν διαθέσιμοι, η διαμόρφωση και ο εξοπλισμός χώρων, όπως :

Βιβλιοθήκης - Αναγνωστήριου, κλειστού γυμναστήριου, κα.

8.9.4. Αισθητική, παιδαγωγική και διδακτική αναβάθμιση της σχολικής αίθουσας.

Υποστηρίχθηκε η αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση κάθε σχολικής αίθουσας (βάψιμο τοίχων, αλλαγή επιφάνειας θρανίων, αλλαγή δαπέδου, κουρτίνες κ.ά.). Η παρέμβαση στις επιμέρους αίθουσες του σχολείου, πραγματοποιήθηκε στις περισσότερες των σχολικών μονάδων και περιλάμβανε τα παρακάτω στάδια:

- α. **Οργάνωση και διαμόρφωση** του χώρου της αίθουσας. Νέα διαρρύθμιση της αίθουσας, ώστε να διευκολύνεται η συμμετοχική και η διαπροσωπική επικοινωνία.
- β. **Παιδαγωγική, λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση** της κάθε αίθουσας με εργασίες, όπως:
Χρωματισμός τοίχων, τοποθέτηση κουρτινών, επίστρωση με πλαστικό δάπεδο, αλλαγή επιφάνειας θρανίων και διαφορετική οργάνωσή τους στο χώρο.
- γ. **Κατασκευή και διαμόρφωση βιβλιοθήκης** αίθουσας.
- δ. **Εξοπλισμός αίθουσας** με τα απαραίτητα εποπτικά μέσα διδασκαλίας (τηλεόραση, βίντεο, επιδιασκόπιο κ. ά.).
- ε. **Εκπαιδευτικό υλικό**. Ενίσχυση της βιβλιοθήκης της τάξης με αγορά βιβλίων, CD, βιντεοκασετών, σλάιτς, διαφανειών και άλλου υποστηρικτικού υλικού.
- στ. **Εφαρμογή καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων** και εναλλακτικών μεθόδων διδασκαλίας (μαθητοκεντρική, ομαδοσυνεργατική, κ.ά.).

8.9.5. Βελτίωση των αιθουσών του διευθυντή και του συλλόγου των διδασκόντων.

Στις περισσότερες σχολικές μονάδες στο γραφείο του Διευθυντή / Υποδιευθυντή και στο γραφείο του συλλόγου των διδασκόντων έχουν γίνει παρεμβάσεις και οι απαραίτητες βελτιώσεις προκειμένου να αναβαθμιστούν αισθητικά και λειτουργικά. Στο γραφείο του Διευθυντή / Υποδιευθυντή έχουν τοποθετηθεί συστήματα ενδοεπικοινωνίας με τις αίθουσες , καθώς και σύστημα συναγεμμού. Στο γραφείο του συλλόγου των

διδασκόντων έχει τοποθετηθεί βιβλιοθήκη η οποία μέσω του προγράμματος σε κάθε χρόνο λειτουργίας του εμπλουτιζόταν με υλικό (βιβλία, βοηθήματα, περιοδικά, έντυπα κ.ά)

8.9.6. Παρεμβάσεις στον αύλειο και τους κοινόχρηστους χώρους.

Υπήρξαν παρεμβάσεις στον αύλειο χώρο για την ενίσχυση παιδαγωγικών δραστηριοτήτων (διαμόρφωση παιδότοπων) και τους κοινόχρηστους χώρους στο πλαίσιο της ενεργοποίησης των 'μαθητικών ομίλων'. Η αξιοποίηση των κοινόχρηστων χώρων (διάδρομοι, χωλ, κ.ά.) του σχολείου έχει γίνει με τέτοιο τρόπο ώστε να αποκτήσουν νέες χρήσεις και να διαμορφωθούν σε εστίες ενδιαφέροντος των μαθητών, όπως περιοχές - επιφάνειες "έκφρασης και επικοινωνίας" για μαθητικές δραστηριότητες, πολιτιστικά γεγονότα, κλπ.

8.9.7. Ερμάρια μαθητών.

Σε κάθε αίθουσα διδασκαλίας και σε ορισμένες σχολικές μονάδες και σε μέρος των διαδρόμων του σχολείου, χωρίς να εμποδίζεται η διέλευση τοποθετήθηκαν ερμάρια στα οποία τοποθετούν οι μαθητές / τριες τα προσωπικά τους αντικείμενα προκειμένου να κινούνται πιο «ελεύθερα» στην αίθουσα διδασκαλίας και γενικά μέσα στο σχολείο. Επίσης να μην χρειάζεται να μεταφέρουν από και προς το σχολείο προσωπικά αντικείμενα σε καθημερινή βάση.

8.10. Παραγωγή διδακτικού υλικού.

Η παραγωγή του διδακτικού υλικού αφορά την εκτύπωση βιβλίων-οδηγών για το μαθητή και το δάσκαλο, σημειώσεις, διαφάνειες, σλάντς, ταινίες και άλλο υποστηρικτικό υλικό της ενισχυτικής διδασκαλίας, των επιλεγόμενων μαθημάτων και των νέων γνωστικών αντικειμένων του προγράμματος σπουδών.

8.11. Υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό.

Όλες οι σχολικές αίθουσες θα υποστηριχθούν με εκπαιδευτικό υλικό (χάρτες, κασέτες, διαφάνειες, σλάντς, CD-rom, κ.ά.) το οποίο θα κρίνεται απαραίτητο για τις γνωστικές και διδακτικές απαιτήσεις των γνωστικών περιοχών του βασικού προγράμματος σπουδών κάθε τάξης.

8.12. Αναλώσιμα και λειτουργικά έξοδα.

Κάθε σχολική μονάδα έχει ενισχυθεί με το αναγκαίο ποσό για τα λειτουργικά έξοδα που αφορούν την λειτουργία της ως Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο. Δηλαδή μέσω του προγράμματος καλύφθηκαν εκείνες οι δαπάνες που προέκυπταν από την λειτουργία της σχολικής μονάδας πέρα από το συμβατικό πρόγραμμα. Επίσης καλύφθηκαν και τα αναλώσιμα έξοδα του προγράμματος, τα οποία αφορούν κυρίως την ενίσχυση των νέων γνωστικών αντικειμένων που υλοποιήθηκαν με τη μέθοδο "project" και τις δημιουργικές δραστηριότητες των μαθητών. Τέλος μέσω του προγράμματος υπήρξε μέριμνα, ειδικά για το εργαστήριο πληροφορικής να καλυφθούν τα έξοδα σύνδεσης με το διαδίκτυο (Internet).

8.13. Γεύμα μαθητών.

Στις περισσότερες σχολικές μονάδες κατασκευάστηκε ή διαμορφώθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος, από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων (Ο.Σ.Κ.) ειδικός χώρος για την εστίαση των μαθητών. Για τις ανάγκες του

γεύματος των μαθητών διαμορφώθηκε και εξοπλίστηκε κατάλληλα (τραπέζια, καθίσματα, ψυγεία, φούρνοι, ερμάρια κ.λπ.), ο ειδικός χώρος εστίασης ή ο χώρος πολλαπλών χρήσεων της σχολικής μονάδας. Το «ελαφρύ» μεσημεριανό γεύμα των μαθητών (σάντουιτς, κύριο φαγητό, χυμός, γάλα, φρούτα κ.λπ.) γίνεται με ευθύνη των γονέων. Από τις σχολικές μονάδες σε τακτά χρονικά διαστήματα (ανά μήνα) στέλνονται στους γονείς και κηδεμόνες διαιτολόγια τα οποία έχουν σχεδιαστεί από ειδικούς σύμφωνα με τους κανόνες της υγιεινής μεσογειακής διατροφής. Στο χώρο του σχολείου το γεύμα παραλαμβάνεται από ειδικό προσωπικό κατά την προσέλευση των μαθητών / τριών, το οποίο αναλαμβάνει και «κατάλληλα» την φύλαξη του μέχρι την ώρα του γεύματος. Επίσης το προσωπικό αυτό έχει την ευθύνη της κατάλληλης προετοιμασίας και του σερβιρίσματος των φαγητών στους μαθητές / τριες . Κατά την διάρκεια του γεύματος οι μαθητές / τριες συνοδεύονται από τον δάσκαλο / α τους ο οποίος τους καθοδηγεί προκειμένου να τηρούνται οι κανόνες καλής συμπεριφοράς και συμβάλλει στην κοινωνικοποίηση τους.

8.14. Φύλαξη σχολείου.

Ένα από τα σημαντικά ζητήματα που ανέκυψε εξαιτίας του εξοπλισμού του σχολείου με εποπτικά μέσα διδασκαλίας και εκπαιδευτικό υλικό, αλλά και λόγους γενικότερης προστασίας του σχολικού περιβάλλοντος, ήταν αυτό της φύλαξης του σχολείου με την τοποθέτηση προστατευτικών κιγκλιδωμάτων και την πρόσληψη φύλακα. Το ζήτημα της φύλαξης της σχολικής μονάδας καλό θα είναι να αντιμετωπισθεί με τη συνεργασία του ΥΠΕΠΘ με την τοπική αυτοδιοίκηση και το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων του σχολείου.

Στο πλαίσιο του προγράμματος καταβλήθηκε προσπάθεια διαφύλαξης του εξοπλισμού από εξωτερικούς κινδύνους με την τοποθέτηση συστήματος συναγερμού.

8.15. Βοηθητικό προσωπικό σχολείου.

Η διεύρυνση του ωρολογίου προγράμματος του σχολείου και ο εμπλουτισμός των δραστηριοτήτων της σχολικής ζωής (προαιρετική υποδοχή μαθητών, γεύμα μαθητών, επίβλεψη-προστασία μαθητών, κα) καθιστούν αναγκαία την πρόσληψη του απαραίτητου βοηθητικού προσωπικού. Το ζήτημα της πρόσληψης του απαραίτητου, για κάθε σχολική μονάδα, βοηθητικού προσωπικού αντιμετωπίστηκε με την επιχορήγηση της σχολικής επιτροπής με την αναγκαία δαπάνη και η οποία σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση και το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων του σχολείου προσέλαβε προσωπικό και καθόρισε τη σχέση εργασίας.

9. Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

9.1. Η Επιλογή των σχολείων

Η εφαρμογή του προγράμματος κατά το σχολικό έτος 1999-2000 έγινε σε εικοσιοκτώ δημοτικά σχολεία από διάφορες περιοχές της χώρας. Η επιλογή των σχολικών μονάδων που συμμετέχουν στην πιλοτική εφαρμογή πραγματοποιήθηκε με την ευθύνη της Διεύθυνσης Σπουδών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του ΥΠΕΠΘ.

Η επιλογή των σχολείων περιέλαβε τα ακόλουθα στάδια:

- α. Καθορισμός κριτηρίων επιλογής των σχολείων από την επιστημονική ομάδα του προγράμματος.
- β. Προεπιλογή σχολικών μονάδων από διάφορες περιοχές της χώρας που πληρούν τα κριτήρια επιλογής.
- γ. Ενημέρωση των διευθυντών των σχολείων για την προεπιλογή του σχολείου να συμμετέχει στο πιλοτικό πρόγραμμα.
- δ. Έγγραφη βεβαίωση από το διευθυντή, το σύλλογο διδασκόντων και το σύλλογο γονέων ότι επιθυμούν τη συμμετοχή του σχολείου στο πιλοτικό πρόγραμμα.
- ε. Ενημέρωση των προϊσταμένων Διευθύνσεων και Γραφείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, των σχολικών συμβούλων και των διευθυντών των σχολικών μονάδων για την τελική επιλογή των σχολείων που θα συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

9.2. Επιμόρφωση των διευθυντών των σχολείων για τις διαδικασίες της υλοποίησης του προγράμματος.

Τον Ιούλιο του 1999 πραγματοποιήθηκε το εναρκτήριο επιμορφωτικό σεμινάριο των διευθυντών των σχολείων, το οποίο περιλάμβανε :

- α) ενημέρωση από την Επιστημονική Επιτροπή για τη φιλοσοφία, το χαρακτήρα και τις κατευθύνσεις του προγράμματος και
- β) ενημέρωση από μέλη της Μονάδας Υποστήριξης του έργου ΣΕΠΠΕ, για τις διαδικασίες της οικονομικής διαχείρισης του προγράμματος με βάση την Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) των υπουργών Παιδείας και Οικονομικών για τη συμμετοχή των σχολικών επιτροπών στην οικονομική διαχείριση προγραμμάτων του ΕΠΕΑΕΚ και τις διατάξεις του Ειδικού Λογαριασμού του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Στη συνέχεια, με την έναρξη κάθε σχολικού έτους, πραγματοποιήθηκαν ενημερωτικά - επιμορφωτικά σεμινάρια στελεχών της διοίκησης (προϊσταμένων διευθύνσεων και γραφείων, σχολικών συμβούλων στην αρμοδιότητα των οποίων υπάγονται τα 28 Πιλοτικά Ολοήμερα Σχολεία), καθώς και των διευθυντών και των υπευθύνων συλλογής επιστημονικών στοιχείων των σχολείων αυτών. Κατά το σχολικό έτος 2002-3 πραγματοποιήθηκε και δεύτερη ενημερωτική συνάντηση το Φεβρουάριο του 2003 των διευθυντών και των υπευθύνων συλλογής επιστημονικών στοιχείων των σχολείων αυτών, προκειμένου να γίνουν οι τελικές διευθετήσεις για την ολοκλήρωση του προγράμματος.

9.3. Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών των σχολείων

Πραγματοποιήθηκαν εισαγωγικά επιμορφωτικά σεμινάρια στους εκπαιδευτικούς των σχολείων, στους διευθυντές και τους επόπτες, τους σχολικούς συμβούλους και τους προϊσταμένους Διευθύνσεων και Γραφείων για τις ιδιαίτερες απαιτήσεις (διοικητικές, οργανωτικές, παιδαγωγικές, διδακτικές, ψυχολογικές, κοινωνικές, πολιτιστικές, κ.ά.) της αποτελεσματικής εφαρμογής του πιλοτικού προγράμματος.

Περί το τέλος κάθε σχολικού έτους πραγματοποιήθηκαν επιμορφωτικές-ενημερωτικές διημερίδες

διάδοσης των αποτελεσμάτων του προγράμματος με μεγάλη συμμετοχή εκπαιδευτικών, στελεχών της διοίκησης (υπηρεσιών ΥπεΠΘ, προϊσταμένων διευθύνσεων και γραφείων, σχολικών συμβούλων κ. ά.), γονέων, μαθητών.

Τον Ιούνιο του 2002 μάλιστα έγιναν δύο διημερίδες διάδοσης των αποτελεσμάτων του προγράμματος μία στην Θεσσαλονίκη για τα σχολεία της Βόρειας και Κεντρικής Ελλάδας και μία στην Αθήνα για τα σχολεία της υπόλοιπης Ελλάδας.

Τον Μάρτιο του 2003 έγινε διημερίδα, στην Αθήνα στο χώρο του Εκπαιδευτικού κέντρου της Εθνικής Τράπεζας, διάδοσης των αποτελεσμάτων του Πιλοτικού προγράμματος. Στη διάρκεια της διημερίδας λειτούργησε παράλληλα έκθεση με 28 περίπτερα των Πιλοτικών Ολοήμερων Σχολείων, ένα περίπτερο του ΥπεΠΘ – Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και 3 περίπτερα Ολοήμερων Σχολείων. Τα περίπτερα ήταν ανοικτά από τις 9π.μ. έως τις 8μ.μ. και το κάθε περίπτερο υποστηριζόταν από εκπαιδευτικούς, μαθητές και μέλη του συλλόγου γονέων του σχολείου. Ειδικότερα οι μαθητές είχαν αναλάβει να παρουσιάζουν τα εκθέματα στους επισκέπτες της έκθεσης και να εξηγούν στους μαθητές των σχολείων που επισκέφθηκαν την έκθεση στο πλαίσιο ποιου μαθήματος ή δραστηριότητας και πως δημιούργησαν το κάθε έκθεμα του περιπτέρου τους. Επίσης εκπαιδευτικοί και μαθητές στο χώρο των διαλέξεων παρουσίασαν αποσπάσματα από τις εργασίες που πραγματοποίησαν κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς (διδακτικές μέθοδοι που ακολουθήθηκαν, εργασίες μαθητών από διάφορα projects, μέρη από θεατρικές παραστάσεις, μουσικοκινητικά αποσπάσματα κλ.π.). Όλες οι παρουσιάσεις συνοδεύτηκαν από πλούσιο εποπτικό υλικό (φωτογραφίες, σλάιντς, βίντεο, πολυμεσικές εφαρμογές). Επίσης κατά τη διάρκεια της ημερίδας υπήρχε πρόγραμμα τηλεδιασκέψεων του χώρου της εκδήλωσης με πιλοτικά ολοήμερα σχολεία που παρουσίαζαν σε πραγματικό χρόνο διδασκαλία μαθημάτων ή δραστηριότητες και στη συνέχεια ακολουθούσε μια μικρή συζήτηση με το ακροατήριο της τηλεδιάσκεψης.

9.4. Ενδοσχολική επιμόρφωση

Έχει πραγματοποιηθεί σειρά ενδοσχολικών επιμορφωτικών σεμιναρίων στους εκπαιδευτικούς των σχολείων, στους διευθυντές και τους υπευθύνους συλλογής επιστημονικών στοιχείων πάνω σε ιδιαίτερα προβλήματα και απαιτήσεις (διοικητικές, οργανωτικές, παιδαγωγικές, διδακτικές, ψυχολογικές, κοινωνικές, πολιτιστικές, κ.ά.) που ανακύπτουν στην πορεία εφαρμογής του πιλοτικού προγράμματος. Στα σεμινάρια αυτά κλήθηκαν εμπειρογνώμονες (μέλη της επιστημονικής ομάδας), στελέχη της εκπαίδευσης και εκπαιδευτικοί με εμπειρία στην υλοποίηση του θεσμού του ολοήμερου σχολείου.

10. ΦΥΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΙΛΟΤΙΚΩΝ ΟΛΟΗΜΕΡΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Μαθητές Δημοτικών Σχολείων 1999- 2000:	5373
Οργανικές Θέσεις	271
Εκπαιδευτικοί – Μόνιμοι και Αναπληρωτές	516
Συμβασιούχοι για τη διδασκαλία πρόσθετων γνωστικών αντικειμένων-δραστηριοτήτων	103
Σύνολο εβδομαδιαίων ωρών διδασκαλίας	7486 (οι 4264 ώρες για τα πρόσθετα γνωστικά αντικείμενα)

Μαθητές Δημοτικών Σχολείων 2000- 2001:	5446
Οργανικές Θέσεις	271
Εκπαιδευτικοί – Μόνιμοι και Αναπληρωτές	570
Συμβασιούχοι για τη διδασκαλία πρόσθετων γνωστικών αντικειμένων-δραστηριοτήτων	96
Σύνολο εβδομαδιαίων ωρών διδασκαλίας	11008 (οι 4008 ώρες για τα πρόσθετα γνωστικά αντικείμενα)

Μαθητές Δημοτικών Σχολείων 2001- 2002:	5565
Οργανικές Θέσεις	271
Εκπαιδευτικοί – Μόνιμοι και Αναπληρωτές	519
Συμβασιούχοι για τη διδασκαλία πρόσθετων γνωστικών αντικειμένων-δραστηριοτήτων	125
Σύνολο εβδομαδιαίων ωρών διδασκαλίας	11788 (οι 4526 ώρες για τα πρόσθετα γνωστικά αντικείμενα)

Μαθητές Δημοτικών Σχολείων 2002- 2003:	5717
Οργανικές Θέσεις	271
Εκπαιδευτικοί – Μόνιμοι και Αναπληρωτές	637
Συμβασιούχοι για τη διδασκαλία πρόσθετων γνωστικών αντικειμένων-δραστηριοτήτων	130
Σύνολο εβδομαδιαίων ωρών διδασκαλίας	11992 (οι 4001 ώρες για τα πρόσθετα γνωστικά αντικείμενα)

11. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ένα από τα στοιχεία που δεν επιτρέπουν στο Δημοτικό Σχολείο να ανταποκριθεί στα σύγχρονα κοινωνικά δεδομένα είναι η ισχυρή εκπροσώπηση ακαδημαϊκών μαθημάτων και η απουσία όλων εκείνων που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι το μετατρέπουν σε κοιτίδα επεξεργασίας και παραγωγής πολιτισμού. Έτσι, παρά το γεγονός ότι ο χρόνος παραμονής των παιδιών στο σχολείο είναι συγκριτικά με άλλες χώρες λίγος, οι μαθητές δεν διδάσκονται λιγότερο τα ακαδημαϊκά μαθήματα, όπως γλώσσα, μαθηματικά, ιστορία, γεωγραφία κλπ. Είναι προφανές ότι αυτό λειτουργεί σε βάρος των υπολοίπων, τα οποία κατόπιν οι μαθητές σπεύδουν να τα «αγοράσουν» από την ιδιωτική εκπαιδευτική αγορά.

Έτσι η μουσική και η θεατρική παιδεία, ο χορός, οι ξένες γλώσσες και πολλά ακόμη αντικείμενα που ανάγονται κυρίως στο χώρο της τέχνης και του πολιτισμού, έχουν μοναδικό σχεδόν χώρο προσφοράς την ιδιωτική εκπαίδευση, σε ώρες πέραν του σχολικού προγράμματος. Υφίσταται έτσι μια διχοτόμηση της προσφοράς, μέσα από την οποία η ακαδημαϊκή γνώση προσφέρεται από το δημόσιο σχολείο, ενώ η πολιτιστική αφήνεται στην ιδιωτική αγορά, λες και αυτή έχει υποδεέστερη σημασία για την ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού. Στο πρόγραμμα «Πιλοτική εφαρμογή 28 Ολοήμερων Σχολείων / Εκπαιδευτικά Προγράμματα σε Ολοήμερα Σχολεία», αναζητείται λοιπόν ο τρόπος με τον οποίο θα αρθεί η διχοτόμηση αυτή με ενσωμάτωση στα προγράμματα του δημόσιου σχολείου όλων εκείνων των αντικειμένων μάθησης, που σήμερα έχουν ιδιωτικό χαρακτήρα προσέγγισης.

Με μια τέτοια λύση διευρύνεται ο δημόσιος χαρακτήρας της εκπαίδευσης σε νέα αντικείμενα και έτσι, με την προσθήκη των νέων αυτών αντικειμένων, προσφέρονται ίσες ευκαιρίες για σύμμετρη καλλιέργεια και μόρφωση των παιδιών. Η πρόταση αυτή αποτελεί ταυτόχρονα ανασχετικό παράγοντα και συμβάλλει στη διαφυγή από τον αναλφαβητισμό, τη σχολική διαρροή και τον κοινωνικό αποκλεισμό, κυρίως σε περιφέρειες υψηλής εκπαιδευτικής προτεραιότητας.

Επίσης στο πλαίσιο της παγκόσμιας αγοράς και επικοινωνίας βαινομε σε σύνθετες κοινωνίες με πολιτισμική ποικιλότητα. Η Ελλάδα έχει κάνει ένα πρώτο αναγκαστικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή και, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, τα σχολεία μας έχουν απολέσει την εθνική και πολιτισμική ομοιογένεια που διατηρούσαν ως το πρόσφατο παρελθόν. Είναι προφανές ότι η ποιότητα της συνεργασίας των πολιτών αυτών στην αυριανή κοινωνία εξαρτάται από τον τρόπο της συνεργασίας τους σήμερα στα μαθητικά θρανία. Το Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο με το εμπλουτισμένο του πρόγραμμα και την ποικιλία των δραστηριοτήτων που προσφέρει, δίνει περισσότερες δυνατότητες για πολιτισμική επικοινωνία και αμοιβαία γνωριμία των παιδιών μεταξύ τους. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η καλύτερη συνεργασία και ο αμοιβαίος σεβασμός μεταξύ των σημερινών μαθητών και των αυριανών πολιτών με διαφορετική πολιτισμική ταυτότητα.

Στο Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο όλο το πρόγραμμα από την έναρξη ως το κλείσιμο του σχολείου είναι υποχρεωτικό για όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά. Στον τύπο του σχολείου αυτού δεν υπάρχει διάκριση πρωινής και μεταμεσημβρινής ζώνης εργασίας. Το πρόγραμμα είναι ένα και ενιαίο και, όπως ελέχθη, υποχρεωτικό για όλους. Ανάμεσα στις δύο ζώνες εργασίας, πρωινή και μεταμεσημβρινή (όροι καθαρά τεχνητοί αφού το πρόγραμμα είναι ενιαίο), παρεμβάλλεται η μεσημβρινή ζώνη ανάπαυσης κατά την οποία προσφέρεται φαγητό, ζεστό ή κάτι πιο πρόχειρο, ανάλογα με τη ρύθμιση που έχει δοθεί σε κάθε σχολείο. Σε μία παραλλαγή του τύπου αυτού, τα σχολεία έχουν κοινό μόνο το πρόγραμμα της προμεσημβρινής ζώνης εργασίας και κατόπιν προσφέρεται ένα πρόσθετο πρόγραμμα, μόνο για τους μαθητές εκείνους που επιθυμούν να το παρακολουθήσουν. Όσοι όμως δηλώσουν ότι θα το παρακολουθούν δεσμεύονται για ολόκληρο και όχι μόνο για ένα μέρος του προγράμματος.

Εκείνο που δεν έχει κατανοηθεί επαρκώς στην ελληνική πραγματικότητα είναι η σημασία της «παιδαγωγικής του χώρου». Δεν έχει κατανοηθεί δηλ. ότι η αρχιτεκτονική του χώρου με τη διευθέτηση των επίπλων και του εξοπλισμού αποπνέουν την δική τους παιδαγωγική και με την έννοια αυτή χώρος και πρόγραμμα λειτουργούν ως ένα ενιαίο όλο, και το ένα δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς τις βασικές προϋποθέσεις που δημιουργεί το άλλο. Μοιραία λοιπόν προκύπτει ότι αναμόρφωση του προγράμματος δεν μπορεί να υπάρξει, χωρίς απαραίτητη αναμόρφωση του χώρου. Σε μια τέτοια παρέμβαση είναι απαραίτητο να διαμορφωθούν ειδικοί χώροι για εικαστικά, σωματική άσκηση, βιβλιοθήκη-αναγνωστήριο και άλλοι χώροι ανάλογα με τα αντικείμενα που επιλέγει και εντάσσει στο πρόγραμμά της η κάθε σχολική μονάδα. Αν δεν υπάρξουν οι χώροι αυτοί είναι βέβαιο ότι θα πολλαπλασιασθεί η πλήξη και η απέχθεια των παιδιών προς το σχολείο και με τον τρόπο αυτό θα επιβαρυνθεί η κατάσταση περισσότερο.

Για να πραγματοποιηθεί η προηγούμενη ενοποίηση του προγράμματος θα πρέπει να αναμορφωθεί η εσωτερική λειτουργία του σχολείου με αντιμεταθέσεις μαθημάτων από την πρωινή και την απογευματινή ζώνη, έτσι που το πρόγραμμα να είναι ενοποιημένο και οι τρεις ζώνες μαζί (πρωινή, μεσημβρινή και μεταμεσημβρινή) να αποτελούν ένα ενιαίο όλο.

Κατά τον ίδιο τρόπο επιβάλλεται η αλλαγή στάσης και μεθοδολογίας των δασκάλων, προκειμένου να διαμορφωθεί ένα καλύτερο παιδαγωγικό κλίμα. Είναι δηλ. προφανές ότι εκείνο που προέχει στο Ολοήμερο Σχολείο, δεν είναι μόνο η οργάνωση των μαθημάτων και η επέκταση της σχολικής ζωής στις απογευματινές ώρες, αλλά η αλλαγή εκπαιδευτικής νοοτροπίας και παιδαγωγικής αντίληψης. Ένας νέος τύπος σχολείου, όπως και κάθε άλλο μεταρρυθμιστικό μέτρο, είναι δυνατό να επιτύχει μόνο αν βρει απήχηση στην συνείδηση του δασκάλου, ο οποίος καλείται να στρατευθεί στην πραγμάτωσή του. Η επιτυχία λοιπόν του Ολοήμερου Σχολείου συνδέεται αναγκαστικά με την εσωτερική διάθεση του δασκάλου για το σχολείο αυτό, από την οποία απορρέει κατόπιν ένας νέος κοινωνικός ρόλος. Αυτός που θέλει το δάσκαλο να απλώνει το παιδευτικό του έργο και πέραν του σχολείου, να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες, να επιδεικνύει γόνιμη πρωτοβουλία και δραστηριότητα. Ο ανανεωμένος αυτός ρόλος του δασκάλου θα του προσδώσει κοινωνικό κύρος και θα ενισχύσει τη θέση του στην κοινωνία και τη συνείδηση των μαθητών του. Αυτό δεν σημαίνει σε καμιά περίπτωση ότι θα διασαλευτεί το ωράριο των εκπαιδευτικών και θα διαταραχθούν οι συνθήκες της εργασίας τους. Στο πλαίσιο του προγράμματος πραγματοποιήθηκαν ενδοσχολικές επιμορφώσεις, καθώς και επιμορφωτικές διημερίδες οι οποίες σκοπό είχαν την ενίσχυση του παιδαγωγικού και κοινωνικού ρόλου του δασκάλου. Παρά ταύτα έγινε φανερό ότι η επιμόρφωση πρέπει να είναι μεγαλύτερη και σε όγκο και σε βάθος χρόνου, για να αφομοιωθεί και να χρησιμοποιούνται όλα τα στοιχεία της στην εκπαιδευτική διαδικασία από τους/τις δασκάλους/ες.

Στο πλαίσιο του προγράμματος, εκεί που η συμμετοχή των μαθητών ήταν ομαδική παρατηρήθηκε να συνωστίζεται μεγάλος αριθμός μαθητών όλων των ηλικιών και όλων των τάξεων στο ίδιο τμήμα με το ίδιο πρόγραμμα και τον ίδιο δάσκαλο. Αυτό έδειξε ότι μεταξύ των μαθητών υπήρχε μεγάλη ετερογένεια, γεγονός που δυσχέραινε την δημιουργία «συλλογικής συνείδησης» και τη μετάβαση από το «εγώ» στο «εμείς».

Με την έννοια αυτή ήταν επιθυμητή η ομαδοποίηση των μαθητών ανάλογα με την ηλικία ή τα ενδιαφέροντά τους και η παράλληλη ενασχόλησή τους με διάφορα γνωστικά αντικείμενα. Για να μεγιστοποιήσει το πρόγραμμα αυτά τα θετικά στοιχεία στην αρχή κάθε σχολικού έτους, ζητούσε από τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς-μαθητές τις προτιμήσεις τους για τα νέα γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες της σχολικής χρονιάς. Η συμμετοχή των σχολικών συμβούλων στη διαδικασία αυτή, καθώς και στην

εξεύρεση παιδαγωγικού υλικού και την επινόηση δραστηριοτήτων, κρίθηκε απαραίτητη. Έτσι ο/η σχολικός σύμβουλος είχε την ευθύνη της έγκρισης του ωρολογίου προγράμματος κάθε σχολικού έτους, το οποίο και διαβιβαζότανε στη συνέχεια στην επιστημονική ομάδα του προγράμματος για την οριστικοποίησή του. Η ομαδοποίηση των μαθητών ανάλογα με την ηλικία τους και τα ενδιαφέροντά τους έκανε απαραίτητη τη διαμόρφωση χώρων για ελεύθερες δραστηριότητες. Ο εξοπλισμός των αιθουσών αλλά και των ειδικών αυτών αιθουσών πέρα από την τηλεόραση, το Video και το επιδιασκόπιο που τους παρέιχε το πρόγραμμα, πρέπει να απασχολήσουν σοβαρά τις σχολικές μονάδες, οι οποίες σε συνεργασία με τους γονείς και την τοπική αυτοδιοίκηση μπορούν να βελτιώσουν σημαντικά τις συνθήκες εργασίας των τμημάτων αυτών.

Επίσης στο πλαίσιο του προγράμματος δημιουργήθηκε ειδική αίθουσα υπολογιστών με δέκα υπολογιστές, εκτυπωτή, σύνδεση δικτύου και modem. Έτσι οι μαθητές στο μάθημα της Πληροφορικής είχαν την δυνατότητα πλήρους εξάσκησης πάνω σε Υ/Η (αντιστοιχούσε ανά δύο μαθητές ένας υπολογιστής). Επίσης μια καινοτομία του προγράμματος ήταν η χρησιμοποίηση του εργαστηρίου της πληροφορικής για την συλλογή πληροφοριών για άλλα μαθήματα και γενικότερα θέματα

Έχει τονιστεί ήδη αρκετές φορές η ανάγκη ανανέωσης του τρόπου εργασίας των σχολείων. Το κορυφαίο ζήτημα που τίθεται σήμερα για μια τέτοια «εσωτερική μεταρρύθμιση» είναι η αλλαγή των μεθόδων διδασκαλίας. Το μοντέλο της δασκαλοκεντρικής διδασκαλίας πρέπει να περιοριστεί στο ελάχιστο και να χρησιμοποιείται μόνο εκεί όπου κρίνεται αναγκαίο και σκόπιμο. Θα πρέπει να επιδιωχθεί η ομαδική διδασκαλία. Η ύψιστη αυτή προτεραιότητα επιβάλλεται από πολλές πλευρές. Κατ' αρχήν είναι ανάγκη οι σημερινοί μαθητές, στα πλαίσια της σχολικής ομάδας, να ενστερνισθούν και να εφαρμόζουν δημιουργικά στην πράξη τους κανόνες της συνεργασίας, χωρίς να διασαλεύεται η ομαλή λειτουργία του συνόλου. Μόνο με τον τρόπο αυτό θα μάθουν να συνεργάζονται ως αυριανοί πολίτες, χωρίς να διασαλεύεται το κοινωνικό σύνολο. Η ίδια μάλιστα η συνεργασία οφείλει να αποτελέσει ειδικό στόχο του σχολείου, αφού πρόκειται για σοβαρή απαίτηση της σύγχρονης κοινωνίας. Στο πιλοτικό ολοήμερο σχολείο, καταργήθηκαν τα παλιά, σταθερά και αμετακίνητα θρανία και αντικαταστάθηκαν με τα νέα που είναι ελαφρά, μετακινούνται ευκολότατα και διευκολύνουν στη σύνθεση και την ανασύνθεση των ομάδων ανάλογα με τις διδακτικές ανάγκες, που προκύπτουν κάθε φορά.

Στο πλαίσιο του προγράμματος έχει επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό ο περιορισμός της «κατ' οίκον» εργασίας. Ειδικότερα στις τρεις πρώτες τάξεις του δημοτικού, για όλα τα μαθήματα και ειδικά της γλώσσας και της αριθμητικής δεν υπάρχει εργασία στο σπίτι εκτός ίσως από κάποια άσκηση εμπέδωσης. Για τις τελευταίες τάξεις του δημοτικού η εργασία στο σπίτι περιορίζεται στα δευτερεύοντα μαθήματα.

Το πρόβλημα ωστόσο δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί, όσο εξακολουθεί να κυριαρχεί η σημερινή αντίληψη πολλών δασκάλων με την αλόγιστη σπατάλη φωτοτυπιών, που συνήθως δεν αποβλέπουν πουθενά και δεν οδηγούν σε τίποτε. Η εμπειρία μας από την καθημερινή επαφή με τα σχολεία έχει δείξει ότι, η έλλογη χρήση του φωτοτυπικού και των «κατ' οίκον» εργασιών γενικότερα, οδηγεί με βεβαιότητα στη μείωση του χρόνου προετοιμασίας, χωρίς να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στην επίδοση του παιδιού. Σε καμιά περίπτωση πάντως δεν δικαιολογείται ένας απόκρυφος ανταγωνισμός μεταξύ των δασκάλων, για το ποιος θα δώσει πιο πολλές φωτοτυπίες. Αυτό οδηγεί μάλιστα σε πολλές περιπτώσεις στο απαράδεκτο φαινόμενο, να δίδονται δηλαδή φωτοτυπίες σχολικών βοηθημάτων που κυκλοφορούν στο ελεύθερο εμπόριο. Σε κάθε περίπτωση δεν

δικαιολογείται ο δάσκαλος να δίνει εργασίες για το σπίτι, τις οποίες δεν έχει κάνει και δεν έχει απαντήσει πιο μπροστά ο ίδιος, ώστε να αποκτήσει σαφή εικόνα του χρόνου και των δυσκολιών που απαιτούνται.

Η μετάβαση των παιδιών από το στενό περιβάλλον της οικογένειας στο ευρύτερο περιβάλλον του σχολείου συνδέεται με δύο αλλαγές:

α) Το παιδί καλείται να τιθασεύσει τον αυθορμητισμό και την ελεύθερη δράση του, να πειθαρχήσει τον εαυτό του προσαρμόζοντάς τον στο πνεύμα της ομαδικής ζωής και να ρυθμίσει τη συμπεριφορά του σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τους προκαθορισμένους κανόνες του σχολείου.

β) Κατά τον ίδιο τρόπο καλείται να μεταβεί από τον κόσμο των πραγμάτων (που είναι ο κόσμος της παιδικής ηλικίας) στον κόσμο των συμβόλων και των εννοιών (που είναι ο κόσμος, στον οποίο κινείται κατ'εξοχήν το σχολείο). Η δυνατότητα μάλιστα του παιδιού και η ευχέρεια με την οποία μεταβαίνει από τα πράγματα στα σύμβολα διαφοροποιείται ανάλογα με το κοινωνικό στρώμα και αποτελεί τον κεντρικό πυρήνα από τον οποίο εκκολάπτεται στη συνέχεια η εκπαιδευτική ανισότητα.

Σε ένα παρόμοιο κλίμα κινείται και το πιλοτικό ολοήμερο σχολείο, διαμορφώνοντας κλίμα συμπαράστασης και βοήθειας για το παιδί. Όχι δηλαδή το παιδί να προσαρμοστεί μονομερώς σε ένα ανελαστικό σχολείο, αλλά το σχολείο να προσαρμοστεί στις ανάγκες και τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά του κάθε παιδιού. Μέσα σε αυτό το ενισχυμένο παιδαγωγικό κλίμα οι μαθητές από τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα υποβοηθούνται περισσότερο κατά τη μετάβασή τους από την αυθόρμητη στην οργανωμένη συμπεριφορά, από τα πράγματα στα σύμβολα, και τους παρέχεται η δυνατότητα να μπορούν να αντιλαμβάνονται και να εμπεδώνουν τις λεπτές διαφοροποιήσεις στον συμβολικό κόσμο των εννοιών. Η παιδαγωγική αυτή ενίσχυση του σχολείου υπονομεύει, συνεπώς, την εκπαιδευτική ανισότητα στον πυρήνα της εκκόλαψής της.

Στο πλαίσιο του προγράμματος η συνεργασία σχολείου και «κοινωνίας» είναι μόνιμος και καθημερινός στόχος, η συμμετοχή των γονέων στις σχολικές δραστηριότητες αποτελούν στόχους του σχολείου. Κατά τον ίδιο τρόπο οι γονείς μπορούν ύστερα από πρόσκληση του δασκάλου να έλθουν στην τάξη και να παρακολουθήσουν μαθήματα εφόσον ο δάσκαλος το επιθυμεί. Η παρακολούθηση αυτή δίνει μιαν άλλη όψη στον γονέα για το παιδί του, που δεν έχει τη δυνατότητα να το δει μέσα σε ένα σύνολο συνομηλίκων και να αποκτήσει την συγκριτική του εικόνα. Κατά τον ίδιο τρόπο σε πολλά από τα σχολεία του προγράμματος οι γονείς συνεργάστηκαν με τα παιδιά και τους δασκάλους, στα πλαίσια μιας σχολικής εορτής ή ενός Project ή άλλης δραστηριότητας. Επίσης σε πολλά σχολεία ιδίως στα εκτός των Αθηνών οι γονείς καλέστηκαν να διδάξουν/ ενημερώσουν τους μαθητές κάποιων τάξεων για επίκαιρα και σπουδαία ζητήματα ή δραστηριότητες της τοπικής κοινωνίας ή να τους πληροφορήσουν γύρω από τον επαγγελματικό τους χώρο και τα προβλήματά του. Ακόμη πολλές φορές καλέστηκαν γονείς για να παρασκευάσουν με τους μαθητές ψωμί, φαγητά ή γλυκά. Μια προέκταση θα ήταν να μπορεί αυτό να συμβεί και αυτοτελώς στα πλαίσια προγραμμάτων με την τοπική κοινωνία, οπότε ή έρχεται ο πολίτης στο σχολείο ή τον επισκέπτονται τα παιδιά στο χώρο του, ανάλογα με την περίπτωση.

Είναι προφανές ότι όλα τα παραπάνω δεν αποτελούν απλές παραινήσεις που θα παραμείνουν αποτυπωμένες σε ένα χαρτί, αλλά παιδαγωγικές αρχές υψίστης σημασίας που πρέπει να βρουν την εφαρμογή τους σε κάθε σχολείο και κυρίως στο ολόημερο.

Επειδή ωστόσο ο χώρος, ο χρόνος και ο ρόλος του σχολείου αποτελούν τρία δομικά στοιχεία της ύπαρξης και της λειτουργίας του, στοιχεία, που διακρίνονται από εσωτερική συνάφεια και ισχυρή συνοχή μεταξύ τους, τα προγράμματα, η ζωή και η δράση του σχολείου δεν μπορούν να ανανεωθούν, χωρίς μια ενιαία και ριζική ανανέωση των τριών αυτών δομικών του στοιχείων, του χώρου, του χρόνου και του ρόλου. Η μορφή ανανέωσης του σχολείου που φαίνεται να επηρεάζει και τα τρία αυτά δομικά στοιχεία, διατηρώντας ταυτόχρονα την εσωτερική τους συνάφεια και συμμετρία και παράλληλα καλύπτει με επάρκεια τις σύγχρονες ψυχο-παιδαγωγικές, πολιτισμικές και κοινωνικές ανάγκες είναι η μορφή του σχολείου που, στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, ονομάσαμε ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ. Το ολόημερο, με αυτή τη μορφή, επιφέρει όλες τις εσωτερικές αλλαγές στο χώρο, το χρόνο και το ρόλο του σχολείου και δίνει τη δυνατότητα να εκπονηθεί ένα πλήρες και ολοκληρωμένο πρόγραμμα, που θα καλύπτει όλες τις πτυχές της προσωπικότητας του παιδιού και τις ανάγκες του σπιτιού (οικογένειας) και της κοινωνίας. Με την έννοια αυτή αποτελεί ρηξικέλευθη τομή στα εκπαιδευτικά μας δεδομένα, συμπυκνώνει την πιο σοβαρή εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής του Κοινωνικού Κράτους Πρόνοιας στην εκπαίδευση και, αν λειτουργήσει σωστά, θα αναδομήσει, όχι μόνο το πρόγραμμα και τις μεθόδους εργασίας του σχολείου, αλλά και αυτό το ίδιο το πρόγραμμα της οικογένειας και το περιεχόμενο της κοινωνίας.

Σήμερα με την έναρξη της τρίτης χιλιετίας γίνονται κάποιες γενικότερες πολιτικές αλλαγές και καθώς φαίνεται στο χώρο της παραγωγής αντιστρέφονται οι σχέσεις μεταξύ ανθρώπου και μηχανής. Ενώ δηλαδή μέχρι σήμερα, στη μαζική παραγωγή αγαθών, δέσποζε το μοντέλο της ανελαστικής μηχανής που οι άνθρωποι έπρεπε να την υπηρετούν μηχανικά και ασταμάτητα επαναλαμβάνοντας σχεδόν πανομοιότυπα και παθητικά τις ίδιες κινήσεις, οι νέες συνθήκες παραγωγής και διακίνησης των αγαθών αντιστρέφουν την πραγματικότητα αυτή. Τώρα πλέον φαίνεται να μεταβαίνουμε σε μικρής εμβέλειας μονάδες παραγωγής, στις οποίες ο άνθρωπος μπορεί να αναλάβει τον κυρίαρχο ρόλο έναντι της μηχανής ή τουλάχιστον θα μπορεί να βρίσκεται σε μια διαρκή αλληλεπίδραση μαζί της. Θα του προσφέρεται δηλαδή η δυνατότητα να μην παραμένει παθητικός υπηρέτης, αλλά να παίρνει πρωτοβουλίες και με τη δική του έγκαιρη παρέμβαση να προσδιορίζει αυτός το επόμενο βήμα. Αυτό απαιτεί σωστούς συσχετισμούς, γρήγορη και σωστή επιλογή των κατάλληλων αντιδράσεων, φαντασία και κρίση.

Με άλλα λόγια, ο άνθρωπος της μεταβιομηχανικής εποχής θα χρειαστεί μια διαφορετική παιδεία από εκείνη που γνώρισε σε όλο τον 20ό αιώνα. Έτσι εκτιμάται π.χ. ότι οι ανθρώπινες γνώσεις δεκαπλασιάζονται κάθε δέκα χρόνια και ότι το 80% των γνώσεων αυτών είναι στο μεταξύ απαξιωμένες. Κατά τον ίδιο τρόπο εκτιμάται ότι στον 21ο αιώνα ο άνθρωπος θα αλλάξει 7 ή 8 φορές επάγγελμα, ώσπου να τερματίσει την επαγγελματική του σταδιοδρομία, ενώ σε όλο αυτό το διάστημα θα χρειαστεί να επιστρέφει ξανά και ξανά στο θρανίο για να ανανεώνει και να επικαιροποιεί τις γνώσεις του, διαφορετικά δεν θα μπορεί να παραμείνει ενεργό μέλος στην παραγωγή και την κοινωνία. Οι αλλαγές αυτές θέτουν νέες απαιτήσεις στο σχολείο, που πρέπει να εφοδιάζει πλέον τους μαθητές του με διαφορετικές ικανότητες και να κρατεί τους αυριανούς πολίτες σε μια διαρκή εγρήγορση.

Μια τέτοια αντίληψη δεν παραμένει στην απόκτηση γνώσεων και ικανοτήτων, που σχετίζονται με την τεχνολογία και την παραγωγή, αλλά επιμένει σε μια συμμετρική ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας. Η αποστολή λοιπόν του σχολείου δεν περιορίζεται μόνο στη μετάδοση γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων στα

πλαίσια του φιλελευθερισμού και της ανταγωνιστικής αγοράς, αλλά εκτείνεται και στην προσφορά ικανής ποσότητας και ποιότητας ανθρωπιστικής παιδείας, αποβλέποντας ταυτόχρονα στην κριτική και δημιουργική συμμετοχή του πολίτη στα κοινωνικά δρώμενα

Ταυτόχρονα όμως το σχολείο θα πρέπει να επεξεργάζεται τις διάφορες και διαφορετικές γνώσεις και να τις συνδέει μεταξύ τους ταξινομώντας τις συστηματικά σε ενιαία σύνολα γνώσεων. Αν δεν συμβεί αυτό τότε ο μαθητής αφήνεται αβοήθητος στον κυκεώνα των πληροφοριών, χωρίς να φτάνει ποτέ σε βαθύτερη και ουσιαστική γνώση. Το Πιλοτικό Ολοήμερο σχολείο, έχει πετύχει σε μεγάλο βαθμό με τα νέα γνωστικά αντικείμενα και τις δραστηριότητες που εφαρμόζει να αναπτύσσει στον σημερινό μαθητή και αυριανό πολίτη την κριτική σκέψη και ικανότητα και να τον εθίζει να επεξεργάζεται τις πληροφορίες με τρόπο που να οδηγείται με επίγνωση στη γνώση και ενδεχομένως στη σοφία και οπωσδήποτε σε συνεχή καλλιέργεια του.

Η ομάδα Υλοποίησης της Πράξης

Αδάμ Αγγελής

Γεώργιος Οικονόμου

Αναστασία Παμουκτσόγλου

Ανδρέας Τριανταφύλλου

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ» 1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΑΙΓΑΛΕΩ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το 1ο Δημοτικό Σχολείο Αιγάλεω, το πρώτο και ιστορικό δημοτικό σχολείο της πόλης, **ιδρύθηκε και λειτούργησε από τον Οκτώβριο του 1930** ως «Διτάξιο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Σάββα» και στεγάστηκε σε ξύλινο παράπηγμα με 4 αίθουσες, στην οδό Μοσχονησίων. Το **1934** το σχολείο υπάγεται στο συνοικισμό Νέων Κυδωνίων και μετονομάζεται σε «Διτάξιο 1ο Δημοτικό Σχολείο Νέων Κυδωνίων». Το **1936** προάγεται σε 6/τάξιο και από το **1937-38** στεγάζεται στο νεοϊδρυθέν 2ο Δημοτικό Σχολείο Αιγάλεω. Το **1952** από «6/τάξιο 1ο Δημοτικό Σχολείο Νέων Κυδωνίων» μετονομάζεται σε «6/τάξιο 1ο Δημοτικό Σχολείο Αιγάλεω» και στεγάζεται στο νέο λιθόκτιστο Φρειδερίκειο κτίριο. Το **1981** χτίζεται νέο διδακτήριο 6 αιθουσών στο οικόπεδο του σχολείου και λειτουργεί ως 12/θέσιο.

Το 1ο Δημοτικό Σχολείο Αιγάλεω, που στεγάζεται σε ένα από τα τελευταία εναπομείναντα πέτρινα κτίρια, **εφαρμόζει από τη σχολική χρονιά 1999-2000** το πιλοτικό πρόγραμμα του ολοήμερου σχολείου, υλοποιώντας έτσι το όνειρο πολλών εκπαιδευτικών και επιλύοντας ταυτόχρονα σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες των σημερινών οικογενειών (μελέτη των μαθητών, πρόσθετη βοήθεια, διδασκαλία ξένων γλωσσών κ.τ.λ.)

Στην αρχή, όπως και σε κάθε εφαρμογή πρωτοπόρου πιλοτικού προγράμματος, υπήρξαν προβλήματα τα οποία επιλύθηκαν από τους εκπαιδευτικούς σε συνεργασία με την ομάδα στήριξης του έργου και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Τα προβλήματα αυτά είχαν σχέση καταρχήν με την προσαρμογή των μαθητών στις νέες συνθήκες και αφορούσαν το χρόνο παραμονής τους στο χώρο του σχολείου.

Περισσότερα απ' αυτά παρουσιάστηκαν στους μαθητές των μεγάλων τάξεων Ε' και Στ' που είχαν ήδη μια ή περισσότερες προγραμματισμένες εξωσχολικές δραστηριότητες κατά τις απογευματινές ώρες.

Επίσης υπήρξαν προβλήματα και στην προετοιμασία των μαθητών για την επόμενη μέρα με βασικότερο ζήτημα τη μία ώρα μελέτης που έδινε το πρόγραμμα στις μεγάλες τάξεις. Στο χρόνο αυτό ήταν πολύ δύσκολη έως αδύνατη η πλήρης προετοιμασία των μαθητών. Έτσι στο σχολείο μας αναγκαστήκαμε, με τη σύμφωνη γνώμη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, να προσθέσουμε μια επιπλέον ώρα μελέτη σε καθημερινή βάση.

Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου μας καταβάλλοντας υπερπροσπάθεια και συνεπικουρούμενοι απ' την επιστημονική ομάδα του προγράμματος κατόρθωσαν μέσα σε ελάχιστο σχετικά χρόνο να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες και απαιτήσεις που δημιουργούσε η νέα πραγματικότητα.

Έτσι, τη δεύτερη χρονιά εφαρμογής του (2000-2001), το πιλοτικό πρόγραμμα λειτούργησε άψογα. Το αποτέλεσμα αυτής της λειτουργίας ήταν το σχολείο να γίνει *ευρύτερα αποδεκτό απ' την τοπική κοινωνία* και να αποσπά συνεχώς τα ευνοϊκότερα σχόλια απ' όλους τους παράγοντες της πόλης αλλά και από απλούς κατοίκους.

Αυτή τη χρονιά (2002-2003) οι εγγραφές των μαθητών στην Α' τάξη αποδεικνύουν τον παραπάνω ισχυρισμό, καθώς υπερπληρώθηκαν τα τμήματα της τάξης αυτής.

Το βασικό πρόβλημα, της έλλειψης χώρου, λύθηκε με την προσθήκη τριών αιθουσών διδασκαλίας και ενός αμφιθεάτρου ακολουθώντας το αρχιτεκτονικό πρότυπο του αρχικού κτιρίου.

Για να μπορέσει όμως το πρόγραμμα αυτό να εφαρμοστεί στην πλήρη του έκταση ήταν αναγκαίος ο άμεσος και σύγχρονος εξοπλισμός του σχολείου μας σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα.

Κτιριακή υποδομή- Εξοπλισμός:

Στο σχολείο μας κατασκευάστηκαν και λειτουργούν ξεχωριστή αίθουσα – **εργαστήρι Τεχνικών και Μουσικής** με πλήρη εξοπλισμό. Σ' αυτές τα παιδιά μπορούν να ξεχαστούν για λίγο και παράλληλα να καλλιεργήσουν το νου και την ψυχή τους αποκτώντας «εισιτήριο» για το θαυμαστό κόσμο της τέχνης. Μπορούν να παίξουν και να δημιουργήσουν, να ακούσουν και κατανοήσουν χρησιμοποιώντας εντελώς πρωτοπόρα υλικά και τεχνικές και να νιώσουν την ικανοποίηση της προσωπικής δημιουργίας. Εξ' άλλου, η τέχνη είναι ο πιο οικείος τρόπος έκφρασης των συναισθημάτων για τον κάθε άνθρωπο.

Λειτουργεί ακόμα ξεχωριστή **αίθουσα Φυσικών Επιστημών** πλήρως εξοπλισμένη. Εδώ οι μαθητές περνούν απ' τη θεωρία στην πράξη εφαρμόζοντας με την βοήθεια των διδασκόντων όσα έμαθαν και βοηθώντας τους να γίνουν οι ίδιοι « νέοι μικροί επιστήμονες και ερευνητές ».

Μεγάλες αλλαγές έγιναν και στις **αίθουσες διδασκαλίας**. Αυτές επαναδημιουργήθηκαν, βάφτηκαν με υπέροχες διχρωμίες και τοποθετήθηκαν σ' αυτές κουρτίνες με γήινα χρώματα για να δημιουργείται στους μαθητές χαρούμενη διάθεση.

Πέρα απ' αυτό τοποθετήθηκαν σ' όλες τις τάξεις βιβλιοθήκες για τους μαθητές και το δάσκαλο καθώς και ντουλαπάκια για τους μαθητές. Οι τάξεις εξοπλίστηκαν με σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα διδασκαλίας : Cd Players - προβολείς διαφανειών, τηλεοράσεις, video κλπ.

Στο σχολείο μας λειτούργησε για πρώτη φορά **δανειστική βιβλιοθήκη** η οποία έχει εξοπλιστεί με ικανό για το σκοπό της αριθμό βιβλίων. Σε σχέση μ' αυτή δημιουργήθηκε και λειτουργεί και χώρος αναγνωστηρίου, όπου ο

κάθε μαθητής μπορεί να έχει πρόσβαση τις ώρες που ξεκουράζεται.

ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ (2002-2003)

Καββαδίας Νίκος Δ/της	Κουτσίκου Γιασεμή	Ανδριόπουλος Γιάννης
Φανός Παναγιώτης υποδ/νης	Χιώτη Ελένη	Παπαγιάννη Ευαγγελία
Μαντάς Θεοδόσης	Γατανή Χαρά	Χαλκιά Μαρία
Δέλλιου Αδαμαντία	Πλέστη Ελένη	Καραθανασοπούλου Μαρία
Αρακλησιάνου Εύη	Ντάση Ηλέκτρα	Φιστούρης Δημήτριος
Ψυχογιού Βάσω	Ντούβου Βαρβάρα	Παπούλια Βικτωρία
Γαϊτάνη Έφη	Μαϊστρέλο Μαρία	
Γκικόκα Μαρία	Πασχαλίδου Μαρία	
Κατεργάρη Γεωργία	Ραμπαβίλα Λέτα	
Καρούτζος Πέτρος	Προδρομίδου Κατερίνα	
Γκολομάζου Δώρα	Κωσταντέλου Κωσταντίνα	
Λιγοψυχάκη Ιωάννα	Τσότσου Ελένη	
Μαγκούτας Γιάννης	Παπαδόγιαννη Όλγα	
Μπράιλα Λίτσα	Ηλιάδης Σπύρος	
Γκριτζιου Γεωργία	Καπάδαη Τζένη	
Σβεντζούρη Αρετή	Βαρδικου Μαρία	
Μπάλα Ελένη	Καραγεωργίου Παναγιώτης	
Πανταζίδου Ειρήνη	Μπατόλας Γεώργιος	
Μαμαη Ελένη	Παπαγιάννη Χριστίνα	
Σπάθη Ευαγγελία	Κοντράρου Μαρία	
Κληρονόμου Φώφη	Κούρτογλου Μαρία	
Θαρρενάκης Μιχάλης	Δέσκας Γεώργιος	
Κολοκοτρώνης Δημήτρης	Νοβάκος Γιάννης	
Μοσχοπούλου Πέγκη	Βαγγαίας Αθανάσιος	

Μέλη του συλλόγου γονέων με σημαντικό ρόλο στην επιτυχημένη υλοποίηση του προγράμματος : Ευθύμερος Αθανάσιος , Δήμου Βασίλης.

ΤΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΑΣ

ΤΑΞΗ	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
A	44	48	52	55
B	51	45	44	48
Γ	43	40	52	50
Δ	43	42	45	46
E	44	38	41	46
ΣΤ	40	42	39	39
Σύνολο	265	255	273	284

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Το πιλοτικό ολοήμερο σχολείο καλεί την παράδοση να ακολουθήσει την εξέλιξη και να εμπλουτιστεί με νέα γνωστικά αντικείμενα. Οι μαθητές κινούνται και δραστηριοποιούνται στους καλαίσθητους και λειτουργικούς χώρους της βιβλιοθήκης, των φυσικών επιστημών, της πληροφορικής, των εργαστηρίων της αισθητικής αγωγής και μουσικής και του εστιατορίου.

Ξεφεύγοντας από την παρωχημένη και στεία γνώση, το σχολείο μας προσφέρει ουσιαστική παιδεία: τον πολιτισμό, την τέχνη, τη γνωριμία με νέες τεχνολογίες και τρόπους μάθησης, ώστε να δημιουργηθούν φυτάρια που θα εξελιχθούν σε συγκροτημένες προσωπικότητες με όλα τα εφόδια για την μετέπειτα πορεία τους.

Πρωτοπορία, τόλμη υπέρβασης, νέοι δρόμοι εκπαίδευσης ώστε να δημιουργηθεί μια νέα γενιά με οράματα και δυναμική εξέλιξης σε έναν κόσμο που οι υψηλές απαιτήσεις και ο ανταγωνισμός απαιτούν ανθρώπους με πολυδιάστατες γνώσεις και ικανότητες.

Η διαμόρφωση του προγράμματος είναι τέτοια όπου εναλλάσσονται ποικίλα αντικείμενα και οι μαθητές μοιράζουν το χρόνο τους σε διαφορετικές δραστηριότητες που κρατούν ζωντανό το ενδιαφέρον τους .

Στον τομέα της **πληροφορικής** το σχολείο έχει ξεχωριστή αίθουσα πλήρως εξοπλισμένη με 10 μονάδες. Το επίπεδο των μαθητών είναι αξιοθαύμαστο καθώς δημιουργούν παρουσιάσεις στο power point, γνωρίζουν και χρησιμοποιούν για τις ανάγκες τους πιο απλά προγράμματα όπως το word και το excel, γνώσεις εντυπωσιακές αν λάβει κανείς υπ' όψιν του ότι μιλάμε για μαθητές του δημοτικού. Έχουμε δημιουργήσει στο σχολείο μας ιστοσελίδα και επικοινωνούμε μέσω Internet με άλλα σχολεία της χώρας μας. Έτσι οι μαθητές μας κατανοούν «την πτώση των τειχών» στη γνώση και στην εμπειρία ανταλλάσσοντας τις δικές τους γνώσεις και εμπειρίες μ' αυτές άλλων μαθητών στην άλλη άκρη της χώρας σε πραγματικό χρόνο. Μπορούν ακόμα να επικοινωνούν με μεγάλες βάσεις δεδομένων (βιβλιοθήκες εκπαιδευτικών ιδρυμάτων) και έτσι να κατανοούν ότι στη σύγχρονη κοινωνία οι δρόμοι της γνώσης είναι πια λεωφόροι χωρίς αρχή και τέλος. Άλλωστε ο ρόλος του σύγχρονου σχολείου είναι να δείχνει δρόμους και να γκρεμίζει σύνορα.

Το **Θεατρικό Παιχνίδι**, παιχνίδι μέσα από τις τεχνικές του θεάτρου, γίνεται μέσο ενεργοποίησης, απελευθέρωσης της φαντασίας και καλλιέργειας της έκφρασης. Το παιδί εκφράζει ρόλους αβίαστα και υποκειμενικά όπως τους βιώνει μέσα από την καθημερινότητά του.

Με την **Μουσικοκινητική Αγωγή** Carl Orff τα παιδιά βιώνουν τις έννοιες της μουσικής μέσα από δημιουργικά παιχνίδια και κινητικούς αυτοσχεδιασμούς.

Με την **Περιβαλλοντική Εκπαίδευση** ο μαθητής κατανοεί γιατί το περιβάλλον είναι η ζωή μας, λύνει μέσα από προσωπική έρευνα και συμμετοχή τα μυστικά της φύσης και έτσι γίνεται και ο ίδιος υπέρμαχος της προστασίας, της διατήρησης και της βελτίωσης του ευρύτερου περιβάλλοντος στο οποίο ζει.

Μια από τις **καινοτομίες** του σχολείου μας αποτελεί το μάθημα **Παραδοσιακών Κρουστών και Μουσικών του Κόσμου** όπου τα παιδιά ξεφεύγουν από τις γνωστές μουσικές φόρμες και γνωρίζουν τους αρχέγονους ήχους και ρυθμούς αυθεντικών παραδοσιακών οργάνων άλλων πολιτισμών που αποτελούν μαγιά για κάθε μουσική εξέλιξη.

Επίσης το σχολείο μας πρωτοτυπεί και πρωτοπορεί με την εισαγωγή του **μαθήματος της Φωτογραφίας**, όπου στο σκοτεινό θάλαμο οι μαθητές μαθαίνουν τις τεχνικές εμφάνισης φωτογραφιών που οι ίδιοι έχουν τραβήξει, αφού κατανόησαν με ποιον τρόπο οι γύρω μας εικόνες αποτυπώνονται στο χαρτί.

Στον τομέα των **Ξένων Γλωσσών**, εκτός από τα **Αγγλικά** που διδάσκονται σε επίπεδα, οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν μαθήματα **Γαλλικών** και **Γερμανικών** στην προαιρετική ζώνη.

Όλα τα πιο πάνω αντικείμενα διδάσκονται στο σχολείο από την αρχή της εφαρμογής του προγράμματος (1999) και μέχρι σήμερα .

Αξίζει να αναφέρουμε ότι στα πλαίσια του **Ευρωπαϊκού Μουσικού Προγράμματος** 65 μαθητές παρακολουθούν ατομικά μαθήματα.

Πέρα όμως από το καθαρά παιδαγωγικό και μαθησιακό τομέα, στο σχολείο μας δημιουργήθηκε κουζίνα και εξοπλίστηκε με επαγγελματικού τύπου ψυγεία και φούρνους μικροκυμάτων. Δημιουργήθηκε και κατάλληλη **αίθουσα εστιατορίου** και έτσι και σ' αυτόν τον τομέα έγινε το καλύτερο δυνατό μιας και μ' αυτόν τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα στον κάθε μαθητή να ακολουθήσει το προσωπικό του διαιτολόγιο. Εδώ σημαντική ήταν και η βοήθεια των ειδικών για το σκοπό αυτό επιστημόνων της επιτροπής στήριξης του πιλοτικού ολοήμερου σχολείου.

Τα άριστα αποτελέσματα της εφαρμογής του προγράμματος «Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο» επιβεβαιώνονται από την έγγραφη *απάντηση του Δου Γυμνασίου Αιγάλεω σε ερωτηματολόγιο* του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου σχετικά με την απόδοση και τη συμπεριφορά των μαθητών που προέρχονται από το 1ο Πιλοτικό Ολοήμερο Δ.Σ. Αιγάλεω σε σύγκριση με μαθητές που προέρχονται από άλλα δημοτικά σχολεία .

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ – ΣΚΕΨΕΙΣ

Η πορεία της εφαρμογής του πρωτοπόρου πιλοτικού προγράμματος «Ολοήμερο Σχολείο» περιγράφεται στο κείμενο που αφορά το Σχολείο μας όπου παρουσιάζονται αναλυτικά τα προβλήματα . Προβλήματα στα οποία δόθηκε άμεση λύση ή μετά από κάποιο χρονικό διάστημα

Μέσα από την εμπειρία που αποκτήθηκε στα χρόνια εφαρμογής (1999 έως σήμερα) μπορούμε να παρατηρήσουμε τα εξής :

Κατά την εφαρμογή του προγράμματος του ολοήμερου σχολείου , το οποίο απαιτεί επιμήκυνση του χρόνου εργασίας και παραμονής στο σχολείο καθώς και εμπλουτισμό με νέα γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες , απαραίτητα πρέπει να εξασφαλίζεται και η κατάλληλη κτιριακή υποδομή . Πρόβλημα σημαντικό που στο σχολείο μας επιλύθηκε μετά από τρία χρόνια

Μια διοικητική αδυναμία η οποία πρέπει να αρθεί είναι η συχνή αλλαγή εκπαιδευτικών (π.χ. μονιμότητα για 3 χρόνια).

Πρέπει να σημειωθεί ότι η εφαρμογή του προγράμματος χρειάζεται και την ανάλογη οικονομική στήριξη που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες του σχολείου.

Προτείνουμε επίσης την συνέχιση και παγίωση της ενδοσχολικής επιμόρφωσης προκειμένου να αναγνωρίζονται και να επιλύονται διάφορα προβλήματα . Είναι προφανές ότι σ' αυτό το σχολείο επιβάλλεται η στενή συνεργασία

όλων των εμπλεκόμενων φορέων : Παιδαγωγικό Ινστιτούτο , δασκάλων , μαθητών , γονέων κ.ά. και ιδιαίτερα η συνεργασία μεταξύ των μελών του διδακτικού προσωπικού .

Τέλος πιστεύουμε ότι το ολόημερο σχολείο δίνει λύση στις παιδαγωγικές ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας .

Το σχολείο μας με τη σύγχρονη παιδαγωγική του εικόνα, το σχολείο «της κοινωνίας για την κοινωνία», συνεχίζει και σήμερα να γράφει τη δική του ιστορία που το θέλει όπως πάντα να βρίσκεται στην κορυφή και στις καρδιές όλων των συμπολιτών μας .

Στην εφαρμογή του προγράμματος **προταγωνιστές είναι οι εκπαιδευτικοί και τα παιδιά** που μέσα από ένα πνεύμα ομαδικότητας και ενθουσιασμού οδήγησαν στην επιτυχία του εγχειρήματος. Μια και μοναδική πρόταση – ευχή όλων των εκπαιδευτικών του σχολείου μας είναι : « Όλα τα σχολεία της χώρας να γίνουν σαν τα 28 πιλοτικά ολόημερα»

Νίκος Καββαδίας

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΙΩΤΗΣ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΜΠΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το Σχολείο μας βρίσκεται στο Δήμο Αρκαδίων και απέχει 6 χλμ. από την πόλη της Ζακύνθου. Δημιουργήθηκε το σχολικό έτος 1990-91 από τη συγχώνευση τριών 2/θεσίων Δημ. Σχολείων της περιοχής του Κάμπου της Ζακύνθου και λειτούργησε στην αρχή ως 6/θέσιο, με συνολικό αριθμό 120 μαθητών. Στη συνέχεια προσχώρησαν και άλλα δύο 2/θέσια Δημοτικά Σχολεία διπλανών πρώην κοινοτήτων με αποτέλεσμα σήμερα να λειτουργεί ως 14/θέσιο Σχολείο με 260 μαθητές. Οι μαθητές μεταφέρονται καθημερινά με τρία σχολικά λεωφορεία.

Με την αύξηση του αριθμού των μαθητών δημιουργήθηκε η ανάγκη προσθήκης διδακτικών αιθουσών. Το '95 κτίστηκαν 2 καινούργιες αίθουσες στο προαύλιο του σχολείου.

Το σχολικό έτος 1999-2000 μετά από πρόταση του Π.Ι. και την ομόφωνη απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων το σχολείο μας αρχίζει την πιλοτική εφαρμογή του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου.

Χρειάστηκε να γίνουν πολλές κτιριακές παρεμβάσεις, λόγω της εισαγωγής νέων γνωστικών αντικειμένων στο ωρολόγιο πρόγραμμα. Έτσι δημιουργήθηκαν εργαστήρια εικαστικών, μουσικής, πληροφορικής, φυσικών επιστημών και χώρος σίτισης των μαθητών. Οι χώροι εξοπλήστηκαν με βιβλιοθήκες, ντουλάπια μαθητών και με τον απαραίτητο υλικοτεχνικό εξοπλισμό (τηλεοράσεις, βίντεο, Η/Υ, κτλ).

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Επωνυμία σχολείου	Οργανικότητασχο- λείου	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Κάμπου	14/ΘΕΣΙΟ	24	25	26	26

Οι Εκπαιδευτικοί του Σχολείου:

1. ΜΥΛΩΝΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ)
2. ΚΑΚΟΥΡΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ (ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ)
3. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (ΔΑΣΚΑΛΟΣ)
4. ΧΟΥΛΙΑΡΑ ΞΑΝΘΗ (ΔΑΣΚΑΛΑ)
5. ΠΗΛΙΚΑ ΜΑΡΙΑ (ΔΑΣΚΑΛΑ)
6. ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ ΑΝΝΑ (ΔΑΣΚΑΛΑ)
7. ΜΑΡΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (ΔΑΣΚΑΛΟΣ)
8. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ (ΔΑΣΚΑΛΟΣ)
9. ΤΣΙΑΝΑΚΑ ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΔΑΣΚΑΛΑ)
10. ΤΣΙΡΟΥ ΕΛΕΝΗ (ΔΑΣΚΑΛΑ)
11. ΜΥΛΩΝΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ (ΔΑΣΚΑΛΟΣ)
12. ΤΣΙΡΙΓΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ (ΔΑΣΚΑΛΟΣ)
13. ΤΑΝΑΝΑΚΗ ΛΟΥΔΙΑ (ΔΑΣΚΑΛΑ)
14. ΦΑΡΑΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (ΔΑΣΚΑΛΟΣ)
15. ΜΥΛΩΝΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ (ΔΑΣΚΑΛΟΣ)
16. ΚΟΡΦΙΑΤΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ (ΔΑΣΚΑΛΑ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ)
17. ΤΣΙΝΤΕΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ (ΔΑΣΚΑΛΑ ΑΓΓΛΙΚΩΝ)
18. ΤΣΑΚΜΑΚΙΔΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ (ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ)

19. ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ (ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ)
20. ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (ΔΑΣΚΑΛΟΣ)
21. ΚΟΚΚΙΝΙΔΗΣ ΑΝΕΣΤΗΣ (ΔΑΣΚΑΛΟΣ)
22. ΜΠΙΡΑΤΣΗ ΝΑΤΑΣΑ (ΔΑΣΚΑΛΑ)
23. ΛΙΝΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ (ΔΑΣΚΑΛΑ)
24. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ (ΔΑΣΚΑΛΑ)
25. ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ (ΜΟΥΣΙΚΟΣ)
26. ΛΑΖΟΥ ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ (ΘΕΑΤΡΟΛΟΓΟΣ)
27. ΒΕΡΤΖΑΓΙΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ (ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ)

Τάξεις και τμήματα με το μαθητικό δυναμικό, από την έναρξη μέχρι τον Ιούνιο του 2003:

	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
A	35	34	56	44
B	40	35	40	57
Γ	33	41	37	42
Δ	40	35	39	38
E	35	40	42	44
ΣΤ	35	35	40	44
ΣΥΝΟΛΟ	218	220	246	269

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Με την δημιουργία των νέων γνωστικών αντικειμένων δημιουργήθηκαν ανάλογα εργαστήρια, όπως: Εικαστικών, Θεατρικής Αγωγής, Μουσικής, Πληροφορικής, Παραδοσιακών Χορών, Φυσικών Επιστημών, Ολυμπιακής Παιδείας.

Οι δάσκαλοι των τάξεων, οι δάσκαλοι ειδικοτήτων και των νέων γνωστικών αντικειμένων πραγματοποίησαν πολλές εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- Τις θεατρικές παραστάσεις «Το όνειρο του σκιάχτρου», «Η αλεπού και ο σκαντζόχοιρος» κ.α.
- Αθλητικές εκδηλώσεις (π.χ. ποδηλατοδρομία, πινγκ-πονγκ κ.α.).
- Προβολή ταινιών
- Έκθεση εικαστικών έργων των μαθητών
- Παρουσίαση Παραδοσιακών Χορών

Με την έναρξη του Ολοήμερου επιδιώκεται αλλαγή στάσης και μεθοδολογίας των δασκάλων, ώστε να διαμορφωθεί ένα καλύτερο παιδαγωγικό κλίμα. Με τις καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας και τις νέες διδακτικές προσεγγίσεις, όπως την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, τη διαθεματική προσέγγιση, τη μέθοδο Project, τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών, επιχειρείται η υπέρβαση του παραδοσιακού σχολείου, με το δασκαλοκεντρικό χαρακτήρα και η καλλιέργεια παιδαγωγικού κλίματος αποδοχής του σχολείου με την ανάληψη πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων εκ μέρους των μαθητών.

Η σχολική εργασία ολοκληρώνεται και εξαντλείται στο σχολείο, ώστε ο μαθητής να μεταβαίνει στο σπίτι χωρίς το άγχος της επόμενης μέρας.

Το σχολείο μας εφαρμόζει το πρόγραμμα: «ΜΕΛΙΝΑ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» από το σχολικό έτος 1996 – 97, που εισήγαγε καινοτόμες προσεγγίσεις στο χώρο της εκπαίδευσης.

Η επιτυχής εφαρμογή του προγράμματος «ΜΕΛΙΝΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» και η θερμή υποστήριξη των εκπαιδευτικών μας αποτέλεσαν τους κυριότερους λόγους που επελέγη το Σχολείο μας να γίνει

επιμορφωτικό κέντρο, ώστε να πραγματοποιηθεί πιλοτικά η εξακτίνωσή του στα σχολεία του νομού μας.

Έπειτα από σχετική στατιστική έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο Ολοήμερο Σχολείο μας, διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές μας έχουν αρκετά ικανοποιητική απόδοση στα μαθήματά τους και αποδέχονται το σχολείο ως ευχάριστο και δημιουργικό.

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Το διδακτήριο φτιάχτηκε για να στεγάσει ένα 6/θέσιο Δημοτικό Σχολείο με αριθμό μαθητών 130 - 150. Σήμερα λειτουργεί σαν 14/θέσιο με 270 μαθητές και φυσικά, για να μπορέσει να καλύψει τις ανάγκες της παρούσας δυναμικότητας, τέσσερις αίθουσες έχουν χωριστεί σε οκτώ και οι αίθουσες Φυσικών Επιστημών και Μουσικοκινητικής έχουν μετατραπεί σε αίθουσες διδασκαλίας. Ακόμα το γραφείο των δασκάλων χρησιμοποιείται σαν αίθουσα πληροφορικής.

Στο χρονικό διάστημα 1990 - 2004 έγινε προσθήκη δύο αιθουσών διδασκαλίας και μιας τραπεζαρίας που βέβαια δεν έλυσε το καυτό κτιριακό πρόβλημα του σχολείου.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Είναι απαραίτητη η προσθήκη επτά αιθουσών διδασκαλίας και μιας αίθουσας πολλαπλών χρήσεων. Οι πέντε απ' αυτές θα στεγάσουν τμήματα τάξεων και οι δύο αίθουσα πληροφορικής και αίθουσα βιβλιοθήκης - προβολών.

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το προσωπικό του σχολείου κατανέμεται ως εξής:

Διευθυντής του σχολείου

Υποδιευθυντής - Υπεύθυνος απογευματινής ζώνης

14 τμήματα στελεχωμένα με 14 δασκάλους

1 τμήμα Υποδοχής με 1 δάσκαλο

4 ειδικότητες (Εικαστικών, Μουσικής, Φυσικής Αγωγής, Αγγλικών)

7 δάσκαλοι απογευματινής ζώνης

1 δασκάλα Θεατρικής Αγωγής

1 καθηγητής Πληροφορικής

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι αναπληρωτές να γίνουν μόνιμοι, γιατί το προσωπικό αλλάζει κάθε χρόνο με αποτέλεσμα να μη μπορεί να λειτουργήσει σωστά η εκπαιδευτική ομάδα.

Οι θέσεις Θεατρικής Αγωγής και Πληροφορικής απαιτείται να είναι μόνιμες, για να υπάρχει συνέχεια και συνέπεια των γνωστικών αυτών αντικειμένων.

Χρειάζεται γραμματειακή υποστήριξη του σχολείου, λόγω των αυξημένων γραφειοκρατικών αναγκών του πολυδύναμου αυτού σχολείου.

Απαιτείται ακόμη μια φορά το δίμηνο, τουλάχιστον, να μη λειτουργεί η απογευματινή ζώνη, έτσι ώστε να είναι δυνατή η συνεδρίαση του Συλλόγου Διδασκόντων. Η συνεδρίαση αυτή θα έχει τη μορφή ενδοσχολικής επιμόρφωσης - ανατροφοδότησης του προσωπικού.

ΤΟ ΩΡΑΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Όπως είναι γνωστό οι μικρές τάξεις αρχίζουν στις 8:15' και τελειώνουν στις 15:05' και οι μεγάλες αντίστοιχα από 8:15' μέχρι 16:00. Πιστεύουμε ότι το ωράριο αυτό είναι καλύτερο από την παλαιότερη εφαρμογή του ωραρίου: 8:15' - 16:00' και 8:15' - 17:00'. Το πρωινό ωράριο 7:00' - 8:00' δεν είναι απαραίτητο για τις κοινωνικές ανάγκες της περιοχής του σχολείου μας.

Οι μαθητές και οι γονείς του σχολείου, μέσω των γνωστών ερωτηματολογίων που τους δόθηκαν στην αρχή της σχολικής χρονιάς, εξέφρασαν την επιθυμία να λειτουργήσουν τμήματα Αθλητικών Δραστηριοτήτων, δεύτερης Ξένης Γλώσσας, Πηλοπλαστικής και Φωτογραφίας. Φυσικά στο σχολείο, με τις παρούσες κτιριακές συνθήκες, δεν είναι δυνατόν να λειτουργήσουν τα τμήματα αυτά.

Έχει διαπιστωθεί ότι οι διδακτικές ώρες πρέπει να είναι συνεχόμενα δίωρα, για να αποφεύγονται τα πολλά διαλείμματα και σε καμία περίπτωση η διδακτική ώρα δεν πρέπει να είναι μικρότερη από 45'.

Το διδακτικό ωράριο του εκπαιδευτικού πρέπει να μειωθεί, γιατί πρακτικά και ουσιαστικά απαιτείται περισσότερος χρόνος οργάνωσης και προετοιμασίας των μαθημάτων στα πλαίσια της πειραματικής μορφής του σχολείου

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ύστερα από τέσσερα χρόνια εφαρμογής του προγράμματος καταλήξαμε στα εξής συμπεράσματα:

- 1) Το πρόγραμμα πρέπει να είναι ενιαίο και μερικά μαθήματα όπως π.χ. «Εμείς και ο Κόσμος», Γεωγραφία κ. ά να διδάσκονται στην απογευματινή ζώνη
- 2) Η Μελέτη - Προετοιμασία να γίνεται, κατά προτίμηση, από τον δάσκαλο της τάξης
- 3) Το Γεύμα - Χαλάρωση αποτελεί μάθημα κοινωνικοποίησης των μαθητών και δεν πρέπει να υποβαθμίζεται
- 4) Τα νέα γνωστικά αντικείμενα να διδάσκονται κυρίως στην απογευματινή ζώνη

ΤΑ ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

Στο Σχολείο μας διδάσκονται τα παρακάτω Νέα Γνωστικά Αντικείμενα:

- 1) Πληροφορική - Αίθουσα Πληροφορικής
- 2) Εικαστικά - Εργαστήρι Εικαστικών
- 3) Θεατρική Αγωγή - Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων
- 4) Παραδοσιακοί Χοροί – Τραπεζαρία
- 5) Μουσική - Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων
- 6) Λαογραφία - Γ' και Δ' τάξεις
- 7) Τοπική Ιστορία - Ε' και Στ' τάξεις

Οι δάσκαλοι με βάση το νέο πρόγραμμα σπουδών του Π. Ι προγραμματίζουν τη διδασκαλία των νέων γνωστικών αντικειμένων, παράλληλα όμως κάνουν κριτική και προτάσεις για τη βελτίωσή του.

Με τα νέα αυτά γνωστικά αντικείμενα οικοδομείται το νέο σχολείο και δημιουργείται μια σπουδαία κουλτούρα που φαίνεται ήδη στο σχολείο μας με την πρώτη ματιά.

ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Το σχολείο πρέπει να είναι ανοικτό στην κοινωνία και τη ζωή. Συγχρόνως και η κοινωνία πρέπει να

συμμετέχει στη σχολική διαδικασία μέσω κυρίως του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, ο οποίος πρέπει να έχει λόγο στα δρώμενα του σχολείου, παράλληλα όμως να προσφέρει και στην υλικοτεχνική υποδομή του (εξοπλισμός, συντήρηση κτιρίου κ.ά.).

Τη σχολική χρονιά που διανύουμε το σχολείο σε συνεργασία με το Κέντρο Πρόληψης Εξαρτησιογόνων Ουσιών Ν. Ζακύνθου «Η Στοργή» ίδρυσε Σχολή Γονέων, η οποία λειτουργεί κάθε Τετάρτη 19:00' - 21:00' . Τα έως τώρα αποτελέσματα είναι θετικά και ενθαρρυντικά για τη συνέχιση αυτής της προσπάθειας.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Τα Πειραματικά σχολεία πρέπει να επεκταθούν σε όλη η χώρα (τουλάχιστον ένα σε κάθε νομό).

Τα Πειραματικά σχολεία πρέπει να γίνουν κέντρα εξακτίωσης για τα Όλοήμερα σχολεία.

Η χρηματοδότηση των Πειραματικών σχολείων πρέπει να είναι μεγαλύτερη, λόγω των τεράστιων αναγκών που δημιουργούνται (Αυξημένα λειτουργικά έξοδα, εποπτικό υλικό κ.ά.).

Απαραίτητη προϋπόθεση της σωστής εφαρμογής των Νέων Τεχνολογιών στην διαδικασία της μάθησης είναι η συνεχής τεχνική υποστήριξη, για την αρτιότερη λειτουργία όλων αυτών των μέσων (Υπολογιστές, φωτοτυπικά, διαφανοσκόπια, τηλεοράσεις κ.ά.).

Κωνσταντίνος Μυλωνάς

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΕΥΡΥΠΠΙΔΗΣ» 1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το 1^ο Δημοτικό Σχολείο Περάματος ιδρύθηκε το 1979 με οργανικότητα και λειτουργικότητα 12 θέσεων. Με τη φθίνουσα πορεία που ακολούθησε το μαθητικό δυναμικό εξ αιτίας των πληθυσμιακών μετακινήσεων και του γνωστού δημογραφικού προβλήματος σήμερα λειτουργεί ως εξαθέσιο με 165 μαθητές. Συστηγάζεται με το Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Περάματος και συλλειτουργεί με το 7^ο Δημοτικό Σχολείο Περάματος.

Από το σχολικό έτος 1999-2000 το σχολείο μας λειτουργεί ως **Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο** στο πλαίσιο του έργου «Σχολεία Εφαρμογής Πειραματικών Προγραμμάτων Εκπαίδευσης» που υλοποιεί το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Κατά τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του Προγράμματος έγιναν οι απαραίτητες κτιριακές παρεμβάσεις έτσι ώστε να λειτουργήσει μια άνετη και ευρύχωρη τραπεζαρία δίπλα στην οποία διαμορφώθηκε κουζίνα. Στον τομέα της υλικοτεχνικής υποδομής εξασφαλίστηκε ο προβλεπόμενος εξοπλισμός σε οπτικοακουστικό υλικό και εποπτικά μέσα διδασκαλίας ώστε ο χώρος του σχολείου να αποτελεί μια σύγχρονη κυψέλη δημιουργίας όπου οι μαθητές θα αναπτύσσουν τις γνωστικές τους δεξιότητες, θα ικανοποιούν τις ερευνητικές τους απαιτήσεις και θα ολοκληρώνουν την προσωπικότητα τους. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας στο σχολείο μας πέρα από τις 6 αίθουσες διδασκαλίας λειτουργούν επίσης: εργαστήριο Πληροφορικής με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, εργαστήριο Εικαστικών με πάγκους εργασίας για καλλιτεχνικές δημιουργίες, εργαστήριο Φυσικών Επιστημών με πάγκους εργασίας, φοριαμούς με όργανα και υλικά για την εκτέλεση των πειραμάτων, βιβλιοθήκες με τις κατασκευές των παιδιών και πλούσιο εικονογραφικό υλικό για τις μικρότερες τάξεις, Βιβλιοθήκη–Αναγνωστήριο με πληθώρα βιβλίων ταξινομημένων έτσι ώστε τα παιδιά να συμπληρώνουν την εργασία τους στο γλωσσικό μάθημα , να διαβάζουν βιβλία και να εξασφαλίζουν υλικό για τα λογοτεχνικά δεκαπενθήμερα, αίθουσα Μουσικής με πιάνο , ακορντεόν , κιθάρα, αρμόνιο και ποικιλία κρουστών και πνευστών οργάνων, Αίθουσα Μουσικοκινητικής, Θεατρικής αγωγής και Παραδοσιακών χορών, Περιβαλλοντικής Αγωγής και ενισχυτικής διδασκαλίας. Τέλος υπάρχει αίθουσα σίτισης των μαθητών που καλύπτει και τις ανάγκες των καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων .

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Οι εκπαιδευτικοί που υπηρετούν στο σχολείο μας κατά το τρέχον σχολικό έτος, 2002-2003, είναι οι παρακάτω:

1. Σωτηρόπουλος Ηρακλής, Διευθυντής
2. Μπούνταλη Μαρία, αναπληρώτρια Διευθύντρια -δασκάλα
3. Συμεωνίδου Σταματίνα, δασκάλα
4. Κουτσούρη Ειρήνη, δασκάλα
5. Αρβανίτη Φωτεινή, δασκάλα
6. Φραγκούλη Ευτυχία, δασκάλα
7. Νικολάου Κυριακή, δασκάλα
8. Στρατηγαρέα Αντωνία, δασκάλα
9. Λίπα Μαρία, δασκάλα
10. Παλαμίδα Άννα, δασκάλα
11. Δαυίδ Νικολέτα, καθηγήτρια Αγγλικών
12. Μωραίτου Πηνελόπη, καθηγήτρια Αγγλικών
13. Μπέλλος Αναστάσιος, καθηγητής Σωματικής Αγωγής
14. Τσούρκα Λαμπρινή, καθηγήτρια Μουσικής.
15. Στρωματάς Νικόλαος, δάσκαλος
16. Λέλη Αθηνά, καθηγήτρια Πληροφορικής.
17. Παπανικολάου Άρτεμις, καθηγήτρια Παραδοσιακών Χορών.
18. Καλεράντε Παναγιώτα, καθηγήτρια Μουσικοκινητικής Αγωγής.
19. Βασιλειάδη Ευφροσύνη, καθηγήτρια Εικαστικών.
20. Κωνσταντινάκου Αικατερίνη, καθηγήτρια Θεατρικής Αγωγής.
21. Αποστόλου Κωνσταντίνα, καθηγήτρια Ολυμπιακής Παιδείας.

Η εξέλιξη του μαθητικού δυναμικού του σχολείου μας κατά τα τελευταία χρόνια, φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Τάξεις	2000-2001	2001-2002	2002-2003
Α΄	27	28	23
Β΄	26	32	20
Γ΄	28	29	26
Δ΄	23	36	28
Ε΄	28	27	27
Στ΄	44	34	18

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

Πέρα από τα μαθήματα κορμού και ειδικοτήτων διδάσκονται επιπλέον τα κατωτέρω γνωστικά αντικείμενα:

- **Πληροφορική** στους μαθητές Ε΄ & Στ΄ τάξης.
- **Μουσικοκινητική Αγωγή** σε Α΄, Β΄, Γ΄ & Δ΄ τάξη με σκοπό την απόκτηση αρμονίας και ελέγχου στην κίνηση και τη δυνατότητα ακούγοντας μουσική να εκφράζονται μέσα απ΄ αυτή.
- **Θεατρική αγωγή.** Γνωριμία με βασικές έννοιες της θεατρικής πράξης (ρόλοι, χώρος, χρόνος, μεταμφίεση). Ειδικά για τα μεγαλύτερα παιδιά ανάπτυξη και αναπαράσταση μύθου/ιστορίας.

- **Παραδοσιακοί χοροί** σε όλες τις τάξεις με στόχο τη μύηση των παιδιών στον ελληνικό πολιτισμό, την γνωριμία με έθιμα και χορούς που τείνουν να χαθούν στο πέρασμα του χρόνου, καθώς και την εκμάθηση χορών που συναντιούνται και σήμερα. Επίσης μέσα από τους χορούς μαθαίνουν τα παιδιά να κοινωνικοποιούνται και να συνεργάζονται ακόμη καλύτερα. Αξιοσημείωτη επίσης είναι, ιδιαίτερα στις μικρές ηλικίες, η γνωριμία με τα παραδοσιακά όργανα, που μέχρι τώρα τους είναι άγνωστα.

- **Περιβαλλοντική αγωγή** με στόχο την ευαισθητοποίηση των παιδιών σε προβλήματα ρύπανσης-μόλυνσης, με έγγραφο υλικό, συλλογή πληροφοριών, συνεντεύξεις, φωτογραφίες, αφίσες, φύτευση.

- **Διαθεματική Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Λογοτεχνία.** Με δεδομένη τη γλωσσική και πολιτισμική ποικιλία των σχολικών τάξεων ο διευθυντής και ο σύλλογος διδασκόντων του σχολείου αποφάσισαν το σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός σχεδίου εργασίας-παράλληλα με το αναλυτικό πρόγραμμα-με το οποίο θα δινόταν η ευκαιρία μέσα από μία διαθεματική προσέγγιση στη λογοτεχνία να υλοποιηθεί η θεωρία της διαπολιτισμικότητας. Έτσι, την εποχή της τεχνολογικής επανάστασης και κυριαρχίας, το σχολείο μας αποφάσισε να δώσει έμφαση στη λογοτεχνία και το βιβλίο ως μέσο έκφρασης της διαπολιτισμικότητας των λαών. Καθιερώθηκαν μηνιαία ημίωρα αφιερωμένα σε Έλληνες και Ευρωπαίους λογοτέχνες, που επηρέασαν την πνευματική ζωή του τόπου τους την ίδια εποχή. Η παρουσίαση γίνεται από τους ίδιους τους μαθητές των μεγάλων τάξεων που κατά ομάδες έχουν δουλέψει με τη βοήθεια του δασκάλου τους και του δασκάλου που είναι υπεύθυνος για το πρόγραμμα. Η παρουσίαση πλαισιώνεται από την παρουσίαση μελοποιημένων έργων, όπου αυτό είναι εφικτό, σε συνδυασμό με την παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων. Τα παιδιά χρησιμοποιούν την άρτια εξοπλισμένη βιβλιοθήκη του σχολείου συντηρώντας έτσι την αγάπη για το βιβλίο.

- **Αθλητικές Δραστηριότητες.** Δημιουργήθηκαν ομάδες διαφόρων αθλητικών δραστηριοτήτων,(Μπάσκετ – Βόλεϊ – Ποδοσφαίρου - Επιτραπέζιας Αντισφαίρισης), οι οποίες και συμμετέχουν στα διασχολικά πρωταθλήματα που διοργανώνει ο Δήμος μας και άλλοι φορείς, με υψηλές επιδόσεις και αρκετές διακρίσεις. Λειτουργεί και υπόγεια αίθουσα επιτραπέζιας αντισφαίρισης με 4 τραπέζια, χρήση της οποίας κάνει και ο αθλητικός οργανισμός του Δήμου μας. Τις προπονήσεις των μαθητών και τις συναντήσεις έχει αναλάβει ο γυμναστής του σχολείου μας.

- **Αισθητική Αγωγή.** Σκοπός του μαθήματος της Αισθητικής Αγωγής είναι η διατήρηση, ενθάρρυνση και διεύρυνση της δημιουργικής σκέψης των παιδιών. Τα παιδιά γνωρίζουν απλές τεχνικές ζωγραφικής, εξοικειώνονται με πραγματικά υλικά και γνωρίζουν την παράθεση χρωμάτων. Τα μεγαλύτερα παιδιά έχουν διδαχθεί τη χρωματική θεωρία ενώ τα μικρότερα εξασκούνται στα χρωματικά παιχνίδια, μαθαίνουν για τα κολάζ και προσεγγίζουν την τέχνη του ψηφιδωτού. Η εξοικείωση με την εικαστική γλώσσα βοηθά τα παιδιά στη κατανόηση άλλων μαθημάτων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το μάθημα της Στ΄ τάξης «Τα αναπτύγματα των στερεών». Τα παιδιά κατασκεύασαν από χαρτόνι κύβους και ορθογώνια παραλληλεπίπεδα και τις κατασκευές αυτές τις μετέτρεψαν σε μακέτα με θέμα « Η Πόλης μας».

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Από το σχολικό έτος 1999-2000 που άρχισε η εφαρμογή του προγράμματος «Πιλοτική Εφαρμογή 28 Ολοήμερων Σχολείων» χρησιμοποιούνται έξι (6) αίθουσες διδασκαλίας και έντεκα (11) αίθουσες-εργαστήρια, από τις οποίες άλλες πλεονάζαν κι άλλες δημιουργήθηκαν με κατάτμηση ή άλλες κτιριακές παρεμβάσεις. Εξασφαλίστηκε ο απαραίτητος εξοπλισμός σε έπιπλα, σκεύη και οπτικοακουστικό εποπτικό υλικό που

ολοκληρώθηκε στα επόμενα χρόνια. Σαν χώρος εστιατορίου χρησιμοποιήθηκε και συνεχίζει να χρησιμοποιείται η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, με κάποιες μικρές τροποποιήσεις, που συνδέεται με την κουζίνα και τον χώρο σερβιρίσματος. Επειδή όμως η αίθουσα αυτή καλύπτει και πολλές άλλες ανάγκες που έχουν σχέση με τις ομαδικές εκδηλώσεις-δραστηριότητες των μαθητών και των δύο σχολείων, απαιτεί συχνές αναδιατάξεις των επίπλων. Οι αθλητικές δραστηριότητες διεξάγονται στο μεγάλο και ειδικά διαμορφωμένο αύλειο χώρο του συγκροτήματος, όταν βέβαια το επιτρέπουν οι καιρικές συνθήκες. Διεξάγονται όμως πλημμελώς ή και καθόλου, όταν δεν ευνοεί ο καιρός. Πιστεύουμε ότι επιβάλλεται η δημιουργία ενός κλειστού γυμναστηρίου που θα φιλοξενεί τις αθλητικές δραστηριότητες και των δύο σχολείων, δεδομένου ότι ο χώρος επαρκεί για τη δημιουργία ενός τέτοιου κτίσματος.

Το διδακτικό προσωπικό κατά το τρέχον σχολικό έτος αριθμεί τους είκοσι δύο (22), από τους οποίους οι: 9 ανήκουν στο τακτικό διδακτικό προσωπικό, 2 ανήκουν στο ολοήμερο, 4 στις ειδικότητες και 7 στο ωρομίσθιο προσωπικό. Επίσης 4 δάσκαλοι εργάζονται στην απογευματινή ζώνη αμειβόμενοι υπερωριακά.

Η σχολική εργασία αρχίζει στις 7:15 πρωινή ώρα με την υποδοχή έξι μαθητών, την ευθύνη των οποίων έχει ο διευθυντής του σχολείου. Στις 8:10 αρχίζει η πρωινή εργασία, που τελειώνει στις 15:10 για τις Α' και Β' τάξεις και στις 16:00 για τις Γ', Δ', Ε' και Στ' τάξεις. Στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα εντάσσονται τα μαθήματα κορμού, η ξένη γλώσσα (αγγλικά), που διδάσκεται σε δύο επίπεδα από την τρίτη τάξη, οι αθλητικές δραστηριότητες και τα νέα γνωστικά αντικείμενα. Σ' αυτά συμπεριλαμβάνονται:

- Η Πληροφορική, που διδάσκεται στις Γ', Δ', Ε' και Στ' τάξεις.
- Η Μουσικοκινητική αγωγή, που διδάσκεται στις Α', Β', Γ' και Δ' τάξεις.
- Οι Παραδοσιακοί Χοροί και η Θεατρική Αγωγή που διδάσκονται σε όλες τις τάξεις.
- Η Ξυλωναυπηγική τέχνη που διδάσκεται στις Δ', Ε' και Στ' τάξεις.
- Κάποια από τα παραπάνω αντικείμενα διδάσκονται παράλληλα με κριτήριο και τις προτιμήσεις των μαθητών, αλλά και τον ιδιαίτερα μεγάλο αριθμό των μαθητών που φιλοξενούν τα τμήματα. Μεγαλύτερη δυσκολία παρατηρείται στο μάθημα της Πληροφορικής, όπου η σχέση αριθμού Η/Υ και μαθητών είναι δυσανάλογη.

Μεγαλύτερη δυσκολία παρατηρείται στο μάθημα της Πληροφορικής, όπου η σχέση αριθμού Η/Υ και μαθητών είναι δυσανάλογη.

• Στο πλαίσιο της ενισχυτικής διδασκαλίας μικρές ομάδες μαθητών με την ευθύνη των δασκάλων στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους ξεπερνούν τις μαθησιακές δυσκολίες τους, κυρίως στο γλωσσικό μάθημα και στα μαθηματικά.

• Στον τομέα της Περιβαλλοντικής Αγωγής και της Αγωγής Υγείας, ευαισθητοποιούνται οι μαθητές μας σε θέματα ρύπανσης και μόλυνσης του περιβάλλοντος. Τα παιδιά συλλέγουν πληροφορίες, παίρνουν συνεντεύξεις, συγκεντρώνουν φωτογραφικό υλικό, ανακυκλώνουν υλικά, φυτεύουν φυτά και αναλαμβάνουν την προστασία τους. Συμμετέχουν επίσης σε προγράμματα υγείας, με την καθοδήγηση των υπεύθυνων δασκάλων.

• Στο πλαίσιο της διαθεματικής-διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και λογοτεχνίας, που για τρίτη συνεχή σχολική χρονιά εφαρμόζεται στο σχολείο μας, φέτος σταματούμε σ' έναν τοπικό λογοτέχνη και λαογράφο, όπου οι μαθητές μας, υπηρετώντας διάφορους ρόλους στις ομάδες που έχουν ορίσει οι δάσκαλοί τους, αναδεικνύουν την ιστορική και πολιτιστική τους προσφορά στην τοπική κοινωνία μας, με φωτογραφικό υλικό, συνεντεύξεις, ανάγνωση ποιητικών κειμένων, δραματοποίηση παραμυθιών και παρουσίαση μουσικοκινητικών δρώμενων. Πιστεύουμε ότι το μοντέλο αυτό ξεφεύγει από τα στερεότυπα του μέχρι σήμερα συμβατικού σχολείου δημιουργώντας αμφίδρομη σχέση μεταξύ σχολείου-κοινωνίας, καλύπτοντας πολλαπλά ενδιαφέροντα, που στην

περιοχή μας με τις ιδιαιτερότητες τις κοινωνικές, οικονομικές, πολιτιστικές, δυσκολεύεται η οικογένεια να ικανοποιήσει.

Τέλος για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του σχολείου αυτού, πρέπει να προσεχθούν οι παρακάτω παράμετροι:

- Η στελέχωση σε διδακτικό προσωπικό πρέπει να γίνεται έγκαιρα.
- Η παραμονή να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερη για να εξελίσσεται καλύτερα το κάθε γνωστικό αντικείμενο.
- Η επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού να είναι συνεχής και πάντα προσαρμοσμένη στα καινούρια δεδομένα.
- Τα τμήματα να είναι ολιγομελή, έτσι ώστε οι συνθήκες εργασίας να είναι πιο ευνοϊκές, η παραμονή των μαθητών πιο ευχάριστη, η συμμετοχή του μαθητή στην ομάδα πιο ουσιαστική και η κοινωνικοποίηση πιο εφικτή.

Ηρακλής Σωτηρόπουλος

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΕΛΜΟΥΖΟΣ» 2ο
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΕΛΙΣΣΙΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Η ίδρυση του σχολείου δημοσιεύτηκε το **1954** στην εφημερίδα της κυβερνήσεως και η λειτουργία του άρχισε το σχολικό έτος **1955-56**. Το σχολείο στην αρχή στεγάστηκε με ενοίκιο σε ένα κτίσμα ισόγειο, πλησίον του σημερινού κτιρίου. Ήταν μονοθέσιο και είχε περίπου 120 μαθητές. Το σχολικό έτος **1957-58** το σχολείο έγινε διθέσιο και συνέχισε να στεγάζεται στον ίδιο χώρο μέχρι το **1961**.

Το **1961** χτίστηκε νέο σχολείο που ήταν ισόγειο με 3 αίθουσες διδασκαλίας και λειτούργησε ως τριθέσιο. Στη συνέχεια το σχολείο έγινε εξαθέσιο και κατασκευάστηκαν άλλες 3 αίθουσες διδασκαλίας πάνω στις ήδη υπάρχουσες.

Το **1997-99** έγινε η νέα πτέρυγα του σχολείου με 4 αίθουσες διδασκαλίας, γραφείο διευθυντή, γραφείο δασκάλων, τουαλέτες, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, αποθήκες. Το σχολείο έχει γίνει οκταθέσιο, αλλά λειτουργεί με 9 τμήματα μέχρι και το **1999**.

Από το **1999** με απόφασή του το Υπουργείο Παιδείας προχώρησε στην πιλοτική εφαρμογή του Ολοήμερου Σχολείου σε 28 Δημοτικά Σχολεία της Ελλάδας. Το 2^ο Δημοτικό Σχολείο Μελισσίων είναι ένα από αυτά. Προηγήθηκε συζήτηση του διευθυντή και των δασκάλων για τη συμμετοχή του σχολείου μας και υπήρξε ομοφωνία μεταξύ του εκπαιδευτικού προσωπικού και του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων. Το καλοκαίρι του ίδιου έτους έγιναν οι απαραίτητες κτιριακές τροποποιήσεις ώστε το σχολείο να μπορέσει να λειτουργήσει σε ολοήμερη βάση. Ακόμη, το σχολείο μας εξοπλίστηκε με την κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή (βιβλιοθήκες, ράφια, καναπέδες, τηλεοράσεις, βίντεο, κλπ) σε κάθε αίθουσα διδασκαλίας. Η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων μετετράπη σε εστιατόριο και κουζίνα με 4 ψυγεία και 4 φούρνους μικροκυμάτων.

Επιπλέον, δημιουργήθηκαν οι παρακάτω αίθουσες για τις ανάγκες των νέων γνωστικών αντικειμένων:

- **Σχολική Βιβλιοθήκη** με πολλά βιβλία και εγκυκλοπαίδειες και η οποία λειτουργεί ως δανειστική.
- **Εργαστήριο Φυσικών Επιστημών** με τον απαραίτητο εξοπλισμό για τη διδασκαλία του μαθήματος, την εκτέλεση πειραμάτων, την εξερεύνηση των διαφόρων φυσικών και περιβαλλοντικών φαινομένων κ.ά.
- **Αίθουσα Μουσικής** με ύπαρξη αρμονίου καθώς και άλλων μουσικών οργάνων.
- **Εργαστήριο Εικαστικών** με τον απαραίτητο εξοπλισμό για την εξοικείωση και τη δημιουργική έκφραση των μαθητών στις διάφορες τέχνες : ζωγραφική, πηλό, κατασκευές κ.ά.
- **Εργαστήριο Πληροφορικής** με εννέα ηλεκτρονικούς υπολογιστές.
- **Αίθουσα Αγγλικών:** τα Αγγλικά διδάσκονται σε επίπεδα.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Επωνυμία σχολείου	Οργανικότητα σχολείου	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
2 ^ο Δημοτικό Σχολείο Μελισσίων «Αλέξανδρος Δελμούζος»	8/θέσιο ως το 2000				
	6/θέσιο μετέπειτα	21	21	21	21

Οι Εκπαιδευτικοί του Σχολείου :

Στο σχολείο μας φέτος υπηρετούν 21 συνολικά εκπαιδευτικοί. Απ' αυτούς 11 είναι μόνιμοι, 6 αναπληρωτές και 4 ωρομίσθιοι. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζουμε αναλυτική κατάσταση του εκπαιδευτικού προσωπικού που υπηρετεί σήμερα στο σχολείο μας:

Εκπαιδευτικό Προσωπικό Ολοήμερου Δημ. Σχ. Μελισσίων (2002-2003)

Όνοματεπώνυμο	Ειδικότητα	Τάξη/Παρατηρήσεις
Χαραλαμπίδης Θεόδωρος	Δάσκαλος	Διευθυντής
Τσιπλητάρη Μαρία	Δασκάλα	Α' Τάξη
Μπρίκου Ευθαλία	Δασκάλα	Β' Τάξη
Δημοπούλου Ιωάννα	Δασκάλα	Γ' Τάξη
Στυλιανίδου Ασπασία	Δασκάλα	Δ' Τάξη
Φάλαρη Ελένη	Δασκάλα	Ε' Τάξη
Θεοδωρή Μαρία	Δασκάλα	Στ' Τάξη
Παυλίδης Αντώνης	Δάσκαλος	Επόπτης
Παπαδόπουλος Νίκος	Αγγλικών	Με οργανική τοποθέτηση
Ζωγράφου Αθηνά	Μουσικής	Με οργανική τοποθέτηση
Ματσούκα Κλειώ	Δασκάλα	Αναπληρώτρια
Παγώνη Ηλέκτρα	Δασκάλα	Αναπληρώτρια
Μιχάλη Ανδρονίκη	Δασκάλα	Αναπληρώτρια
Αρβανιτίδου Βασιλική	Σωματικής Αγωγής	Αναπληρώτρια
Χατζηπέμου Χρυσή	Ολυμπιακή Παιδεία	Αναπληρώτρια
Κουτρομπίνα Σοφία	Δασκάλα υποδοχής	Αναπληρώτρια
Μελιγώνιτης Παναγιώτης	Παραδοσιακών χορών	Ωρομίσθιος
Μιρμίρη Χρύσα	Πληροφορικής	Ωρομίσθια
Λιβανού Σοφία	Εικαστικών	Ωρομίσθια
Πετρομυχαλάκη Αθηνά	Θεατρικής Αγωγής	Ωρομίσθια

Τάξεις και Τμήματα του μαθητικού δυναμικού από την έναρξη ως τον Ιούνιο του 2003

	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
A	28	16	16	20
B	28	26	13	19
Γ	28	27	17	13
Δ	24	26	24	16
Ε	34	23	11	23
ΣΤ	35	34	21	11
ΣΥΝΟΛΟ	177	152	102	102

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Κατά το σχολικό έτος 1999-2000 διδάχθηκαν, στα πλαίσια του Ολοήμερου Πιλοτικού Σχολείου: Εικαστικά, Θεατρική Αγωγή, Χορός, Αγωγή Υγείας, Πληροφορική.

Κατά το σχολικά έτη 2000-2001, 2001-2002, 2002-2003 διδάχθηκαν τα: Εικαστικά, Θεατρική Αγωγή, Χορός, Πληροφορική.

Συγκεκριμένα, τα νέα γνωστικά αντικείμενα εντάχθηκαν στο εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα ως εξής:

- ✓ **Αγωγή Υγείας** στις τάξεις Δ, Ε και Στ, μία ώρα την εβδομάδα.
- ✓ **Θεατρική Αγωγή** σε όλες τις τάξεις του σχολείου, ανά μία ώρα την εβδομάδα στις μεγάλες τάξεις και ανά δύο στις μικρότερες.
- ✓ **Παραδοσιακοί χοροί** σε όλες τις τάξεις του σχολείου ανά μία ώρα την εβδομάδα.
- ✓ **Πληροφορική** στις τάξεις Ε και ΣΤ ανά 2 ώρες την εβδομάδα.
- ✓ **Εικαστικά** ανά 2 ώρες την εβδομάδα στις τάξεις Α, Β και Γ και ανά μία ώρα στις τάξεις Δ, Ε και ΣΤ.
- ✓ **Μουσική** σε όλες τις τάξεις του σχολείου (με μαθήματα αρμονίου) ανά 2 ώρες την εβδομάδα.
- ✓ **Ολυμπιακή Παιδεία** στις τάξεις από τη Γ μέχρι τη ΣΤ, ανά 1 ώρα την εβδομάδα.

Πέραν των παραπάνω εισήχθη και η **προετοιμασία των μαθητών** που γίνεται σε γενικές γραμμές χωρίς προβλήματα. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στο μάθημα της Γλώσσας και των Μαθηματικών. Οι μαθητές μετά το πέρας των μαθημάτων φεύγουν για το σπίτι τους κατά κανόνα έτοιμοι για την επόμενη μέρα.

Μέθοδοι διδασκαλίας:

Ο σχεδιασμός και η οργάνωση των μαθημάτων από το σχολείο μας γίνεται με τη μέθοδο των σχεδίων εργασίας, project. Με τη μέθοδο αυτή ο εκπαιδευτικός παραχωρεί την πρωτοβουλία διερεύνησης του μαθησιακού αντικείμενου στο μαθητή, έχοντας όμως ο ίδιος τη γενική επίβλεψη και καθοδήγηση. Όλα αυτά γίνονται σε συνδυασμό με την μέθοδο «φάκελος υλικού», Portfolio, προσαρμοσμένη, βέβαια, στις ανάγκες και δυνατότητες των μαθητών μας. Οι ίδιοι θέτουν τους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους τους και ελέγχουν την πορεία υλοποίησής τους συνδυάζοντάς, ταυτόχρονα, και την επίτευξη των μεταγνωστικών στρατηγικών και δεξιοτήτων.

Επίσης, εφαρμόζουμε την υπέρβαση του μαθήματος (emerging curriculum) ή διαθεματική προσέγγιση (cross curriculum approaches). Στις τάξεις μας διαμορφώνονται μικρές ομάδες των 2-6 ατόμων, όπου εφαρμόζεται η εταιρική και ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, με την ανάλογη διάταξη των θρανίων για την υποστήριξη της μεθόδου.

Δραστηριότητες:

Εν κατακλείδι, θα αναφερθούμε στη Διημερίδα των 28 Πιλοτικών Ολοήμερων Σχολείων, που έλαβε χώρα στις 27 και 28 Μαρτίου 2003, στην οποία συμμετείχε φυσικά και το σχολείο μας: Μετά από συλλογική δουλειά των εκπαιδευτικών και μαθητών μας, το αποτέλεσμα ήταν εκπληκτικό! Καινοτομήσαμε και πρωτοτυπήσαμε σε πολλά πράγματα: ετοιμάσαμε φελλοπίνακες με ζωγραφικές κατασκευές, με αναπαραστάσεις κοσμημάτων αρχαϊκών, με ιστορικά και λογοτεχνικά θέματα. Ενεργοποιήσαμε την αποκλίνουσα σκέψη και τη φαντασία των μαθητών μας : γράψανε παραμύθια και ποιήματα, κάνανε γύψινες κατασκευές, αναπαλαίωσαν

θηρσκευτικές εικόνες, κάνανε γεωγραφικές εργασίες. Τα παιδιά συμμετείχαν σε αυτή τη Διημερίδα με μεγάλο ενθουσιασμό και ζήλο!

Στα πλαίσια της Ολυμπιακής Παιδείας, οι μαθητές μας παρουσίασαν από τις 14-17 Μαρτίου 2003 τις εικαστικές τους δημιουργίες σε περίπτερο στο Ολυμπιακό Πάρκο, όπως επίσης και αρχαιοελληνικούς χορούς.

Στην Ολυμπιακή Γιορτή, που έλαβε χώρα την Τετάρτη 11 Ιουνίου 2003, στο γήπεδο Μελισσίων, τα παιδιά συμμετείχαν σε εκδήλωση των τριών σχολείων (2^ο, 3^ο και 5^ο) παρουσιάζοντας την παράσταση «ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ», λαμβάνοντας μέρος στις λαμπαδηδρομίες και ψέλνοντας τον Ολυμπιακό Ύμνο. Επίσης, το σχολείο μας παρουσίασε και τη θεατρική παράσταση με τίτλο «ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΜΕ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ». Η εκδήλωση έκλεισε με παραδοσιακούς χορούς και δημοτικά τραγούδια που τραγούδησαν οι ίδιοι οι μαθητές μας.

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Η λειτουργία του πειραματικού ολοήμερου σχολείου απαιτεί κατάλληλη κτιριακή υποδομή, η οποία σε γενικές γραμμές υπάρχει στο σχολείο μας. Υπάρχουν δηλαδή χώροι και αίθουσες για όλες τις δραστηριότητες, εξοπλισμένες κατάλληλα για όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Υπάρχουν και λειτουργούν:

1. Σχολική Βιβλιοθήκη
2. Εργαστήριο Φυσικών Επιστημών
3. Εργαστήριο Εικαστικών
4. Εργαστήριο Πληροφορικής
5. Αίθουσα Μουσικής
6. Αίθουσα Αγγλικών
7. Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων (λειτουργεί και ως τραπεζαρία)

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Πριν λειτουργήσει για πρώτη φορά ως πιλοτικό ολοήμερο, το προσωπικό του σχολείου δεν ενημερώθηκε επαρκώς με αποτέλεσμα ένα μέρος του να μην εφαρμόσει νέες καινοτομίες και να μην ανταποκριθεί ικανοποιητικά στις αυξημένες απαιτήσεις λειτουργίας του. Ακόμα, η συχνή αλλαγή της πλειοψηφίας του προσωπικού ήταν ένα ακόμα αρνητικό στοιχείο. Προτείνουμε λοιπόν οι εκπαιδευτικοί να τοποθετούνται στο σχολείο μας κατόπιν επιλογής τους και για διάστημα τουλάχιστον τριών ετών εφ' όσον το επιθυμούν και να τους δίνονται κάποια κίνητρα όπως επίδομα ή μόρια.

Έτσι θα υπάρχει η δυνατότητα υλοποίησης νέων προγραμμάτων, τα οποία απαιτούν χρόνο για να σχεδιαστούν, να υλοποιηθούν και να αξιολογηθούν από τον εκπαιδευτικό. Πρέπει να λειτουργήσει ως πραγματικό πειραματικό σχολείο και έτσι θα λυθούν προβλήματα προσωπικού (ωρομίσθιοι – αναπληρωτές).

ΩΡΑΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το ωράριο λειτουργίας του σχολείου ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του πειραματικού ολοήμερου με την εισαγωγή νέων γνωστικών αντικειμένων και δραστηριοτήτων. Ακόμα εξυπηρετεί τις ανάγκες των εργαζόμενων γονέων.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Γίνεται συνεχής προσπάθεια για την σωστότερη αξιοποίηση του διδακτικού χρόνου με στόχο την εισαγωγή περισσότερων γνωστικών αντικειμένων. Κατά την τετράχρονη πιλοτική λειτουργία του σχολείου διαπιστώσαμε ότι χρειάζονται περισσότερες ώρες προετοιμασίας στις μεγάλες τάξεις ώστε τα παιδιά να ολοκληρώνουν τις γραπτές τους εργασίες στο σχολείο. Ακόμα προτείνουμε την συνεχή αναβάθμιση όλων των μαθημάτων και ειδικότερα του μαθήματος των αγγλικών με στόχο την αναγνώριση από το κράτος των παρεχόμενων γνώσεων (δίδοντας σχετικό τίτλο) ώστε να μη χρειάζονται οι μαθητές να καταφεύγουν σε φροντιστήρια για την απόκτηση πτυχίου ξένης γλώσσας.

ΤΑ ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

Το σχολείο μας με τη διδασκαλία καινοτόμων μαθημάτων και την ποικιλία των γνωστικών αντικειμένων και δραστηριοτήτων δίνει την ευκαιρία στα παιδιά να έρθουν σε επαφή με τομείς και χώρους που σε άλλα σχολεία δεν θα μπορούσαν. Έτσι αναδεικνύονται τα talέντα και οι κλίσεις των μαθητών που σε άλλη περίπτωση θα έμεναν κρυμμένα. Ανοίγονται έτσι νέοι ορίζοντες και δίνονται στους μαθητές ερεθίσματα για να δραστηριοποιηθούν και να αναπτύξουν δημιουργικά τις δεξιότητές τους. Όλα αυτά βέβαια πρέπει να συνδέονται με τα υπόλοιπα μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος και να αντιμετωπίζονται ως συνέχεια αυτών μέσα στα πλαίσια της διαθεματικότητας.

Απαραίτητοι παράγοντες για τη σωστή λειτουργία ενός τέτοιου εμπλουτισμένου προγράμματος είναι η κατάλληλη επιλογή του διδακτικού προσωπικού, η απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή και η γενναία επιχορήγηση όλων των αρμόδιων φορέων που εμπλέκονται στη λειτουργία του πειραματικού ολοήμερου σχολείου.

Για νέες διδακτικές μεθόδους, πρωτοπόρα προγράμματα και νέα γνωστικά αντικείμενα θα πρέπει να γίνεται εξειδικευμένη επιμόρφωση και υλικοτεχνική υποστήριξη των εκπαιδευτικών του σχολείου, καθώς επίσης και να ακολουθεί επιστημονική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Έτσι θα μπορέσουν να γίνουν οι απαραίτητες προσθήκες ή/και διορθώσεις ώστε να πετυχαίνουμε τη συνεχή αναβάθμιση του προγράμματος, την εξέλιξη και τον εκσυγχρονισμό του σχολείου και την πληρέστερη ανάπτυξη και πρόοδο των μαθητών μας.

Ο σύλλογος διδασκόντων κρίνει ότι πρέπει να ενημερώνεται συστηματικά για έρευνες και εκδόσεις για τις νέες εξελίξεις από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το σχολικό σύμβουλο και τους αρμόδιους φορείς, των οποίων η συνεργασία και η αρωγή είναι απαραίτητη.

ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Δυστυχώς κατά την ίδρυση του πιλοτικού ολοήμερου σχολείου μας δεν έγιναν οι απαραίτητες ενέργειες και δεν πάρθηκαν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να ενημερωθεί σωστά η τοπική κοινωνία για τις προοπτικές και τις δυνατότητες που ένα τέτοιο σχολείο μπορεί να προσφέρει. Τα τρία πρώτα χρόνια δεν έγινε καμία προσπάθεια ανοίγματος του σχολείου προς την τοπική κοινωνία με αποτέλεσμα να αποχωρήσουν 77 μαθητές. Τα τελευταία δύο χρόνια (2002 – 2004) καταβάλλονται φιλότιμες προσπάθειες από όλο το προσωπικό του σχολείου να σταματήσει η «εσωστρέφειά» του και να παρουσιάσει τη δουλειά του, τις προοπτικές και τις δυνατότητες που

προσφέρει στους μαθητές. Αν λάβουμε υπ' όψη μας και την περιοχή που βρίσκεται το σχολείο όπου ο αριθμός των εργαζόμενων μητέρων είναι μικρός, καταλαβαίνουμε πόση μεγάλη προσπάθεια πρέπει να γίνει ακόμα από το σχολείο αλλά και από όλους τους αρμόδιους φορείς ώστε να η τοπική κοινωνία να εκτιμήσει την προσφορά του και να εξαλειφθούν παρόμοια προβλήματα.

Το Ολοήμερο Πιλοτικό Σχολείο, ανάμεσα στα άλλα και το δικό μας, εδραιώνεται σιγά σιγά στη συνείδηση των δασκάλων, των γονέων και της κοινωνίας στο βαθμό που του αξίζει. Ο στόχος και η στρατηγική μας είναι : «Η Αλλαγή του Σχολείου μας μέσα από την Καθημερινή Βελτίωσή του».

Στο Σχολικό Έτος 2002-2003 παρουσιάστηκαν προσπάθειες βελτίωσης και πιστεύουμε πως στο νέο σχολικό έτος, η προσπάθεια θα ενταθεί προσδοκώντας ακόμα καλύτερα αποτελέσματα.

Θεόδωρος Χαραλαμπόπουλος
Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΚΑΣΣΑΝΔΡΟΣ» 2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το σχολείο μας είναι το πρώην 32^ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης, που βρισκόταν επί της οδού Πανεπιστημίου 2 της Ευαγγελίστριας και ήταν εξ ολοκλήρου ξύλινη κατασκευή. Από τα αρχεία του σχολείου φαίνεται ότι ιδρύθηκε το 1944. Με την ονομασία αυτή και στη συγκεκριμένη διεύθυνση λειτούργησε ως το 1992 οπότε και μεταφέρθηκε στο νεόκτιστο κτίριο επί της οδού Τέρμα Υδραγωγείου, στους πρόποδες του δάσους του Σείχ-Σου, στο βόρειο τμήμα της Ευαγγελίστριας, συνοικίας του Δήμου Αγίου Παύλου και το 1995 μετονομάστηκε σε 2^ο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Παύλου.

Υπάγεται στο 4^ο Γραφείο Π. Ε. Δ/σης Ανατολικής Θεσσαλονίκης και λειτούργησε ως συμβατικό σχολείο μέχρι τη λήξη του σχολικού έτους 1998-1999.

Με τη λήξη του σχολικού έτους 1998-1999 γίνεται πρόταση από τον Προϊστάμενο του 4^{ου} Γραφείου ώστε το σχολείο να λειτουργήσει ως ολοήμερο. Ο Σύλλογος Διδασκόντων αποδέχεται την πρόταση ομόφωνα.

Το δεύτερο δεκαήμερο του Αυγούστου αρχίζουν οι εργασίες διαμόρφωσης του ελεύθερου χώρου του κτιρίου, με δαπάνη του Δήμου Αγίου Παύλου, ώστε να δημιουργηθούν οι απαραίτητες επιπλέον αίθουσες. Δημιουργούνται οι αίθουσες της τραπεζαρίας, των Φυσικών Επιστημών, των Εικαστικών, της Βιβλιοθήκης, της Μουσικής και των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και ελαιοχρωματίζεται το σχολείο. Παρουσιάστηκαν διάφορες δυσκολίες κατά την εκτέλεση των εργασιών, λόγω θερινών διακοπών και έλλειψης συνεργείων.

Στις αρχές Σεπτεμβρίου, κατά τη διάρκεια της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης, επισκέπτεται το σχολείο ο Υπουργός Παιδείας με κλιμάκιο του ΥΠΕΠΘ. Στο σχολείο δεν έχουν τελειώσει οι εργασίες και υπάρχει η ανησυχία ότι δεν θα λειτουργήσει με την έναρξη του σχολικού έτους. Λόγω του σεισμού των Αθηνών, μετατίθεται ο καθιερωμένος Αγιασμός μια βδομάδα μετά. Με τις φιλότιμες προσπάθειες όλων, το σχολείο είναι έτοιμο και με τις προδιαγραφές Πιλοτικού Ολοήμερου αρχίζει την λειτουργία του την ημέρα του Αγιασμού. Μαθητές και γονείς γνωρίζουν ένα καινούριο σχολείο ως προς τις κτιριακές του εγκαταστάσεις, με εργαστήρι Φυσικών Επιστημών, Εικαστικών, Πληροφορικής, αίθουσα Μουσικής και έξι αίθουσες διδασκαλίας βαμμένες δίχρωμα με έντονα και ευχάριστα χρώματα, εξοπλισμένη η κάθε μια με βίντεο, τηλεόραση, προβολέα διαφανών εικόνων, ερμάρια μαθητών, βιβλιοθήκη δασκάλου, βιβλιοθήκη μαθητών, με δυο τετραθέσιους καναπέδες για χαλάρωση-ανάπαυση των μαθητών, τραπεζάκια και μοκέτα στο πάτωμα. Το σχολείο με έξι τάξεις-έξι τμήματα, μια τάξη υποδοχής και 124 μαθητές αρχίζει τη λειτουργία του ως Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Εκπαιδευτικό προσωπικό

Επωνυμία σχολείου	Οργανικότητα σχολείου	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο 2 ^ο Δημοτικό Σχολείο	6/θέσιο	17	17	14	17

Αγίου Παύλου Θεσσαλονίκης «Κάσσανδρος»					
--	--	--	--	--	--

Κατάσταση υπηρετούντων εκπαιδευτικών κατά το σχολικό έτος 2002-2003

Τζούνας Χρήστος, Γούσιος Γεώργιος, Πίσπας Στέργιος, Τερλέκης Δημήτριος, Αδαμίδου Βασιλική, Ξένου Σουλτάνα, Μπαγιώτα Νίκη, Αζά Αικατερίνη, Κόλτσιου Ευαγγελία, Παπανικολάου Ξενοφών, Δελής Ιωάννης, Ωραιοπούλου Αθανασία Γκούτζου Ευφροσύνη, Λέκκας Γεώργιος, Μείμαρίδου Αλίκη, Χάιδου Θεοδώρα, Κισκίνη Ζωή

Μαθητικό δυναμικό

ΤΑΞΕΙΣ	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
Α΄	18	18	20	18
Β΄	25	15	19	20
Γ΄	16	24	18	16
Δ΄	20	16	25	18
Ε΄	19	16	16	25
ΣΤ΄	26	19	13	15

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Νέα γνωστικά αντικείμενα

1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
<ul style="list-style-type: none"> • Μουσικοκινητική • Υπολογιστές • Θεατρική αγωγή • Εικαστικά • Αθλητικές δρ/τες • Τοπική ιστορία • Δημοτικοί χοροί • Αγωγή υγείας 	<ul style="list-style-type: none"> • Μουσικοκινητική • Υπολογιστές • Θεατρική αγωγή • Εικαστικά • Αθλητικές δρ/τες • Λογοτεχνία • Δημοτικοί χοροί • Κυκλοφοριακή αγωγή 	<ul style="list-style-type: none"> • Μουσικοκινητική • Υπολογιστές • Θεατρική αγωγή • Εικαστικά • Αθλητικές δρ/τες • Λογοτεχνία • Δημοτικοί χοροί • Κυκλοφοριακή αγωγή • Λαϊκή παράδοση • Έλληνες ζωγράφοι • Διαπολιτισμική αγωγή • Αγωγή υγείας • Ολυμπιακή παιδεία 	<ul style="list-style-type: none"> • Μουσικοκινητική • Υπολογιστές • Θεατρική αγωγή • Εικαστικά • Αθλητικές δρ/τες • Λογοτεχνία • Δημοτικοί χοροί • Κατασκευή κούκλας • Μυθολογία-παραμύθι • Λαϊκή παράδοση • Ομαδικά αθλήματα • Ολυμπιακή παιδεία

Στο 2ο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Παύλου, από την αρχή της λειτουργίας του ως Πιλοτικού Ολοήμερου, έγινε μια προσπάθεια αλλαγής όλης της εκπαιδευτικής διαδικασίας μάθησης ώστε το σχολείο να είναι Πιλοτικό ως προς την ουσία του κι όχι μόνο ως προς το ωρολόγιο πρόγραμμά του. Η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης, η εκπόνηση σχεδίων εργασίας γίνεται καθημερινή πρακτική μάθησης. Η διάταξη των θρανίων είναι έτσι ώστε τα παιδιά να κάθονται σε ομάδες. Έτσι ενισχύεται η κοινωνικοποίησή τους και υποστηρίζεται η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, που είναι ο πυρήνας των σχεδίων εργασίας και της διαθεματικής προσέγγισης. Καινοτόμες πρακτικές χρησιμοποιήθηκαν και στην διδασκαλία της πρώτης ανάγνωσης και γραφής μέσα από παραμύθια, μύθους κούκλες, τραγούδια κλπ. Η διδασκαλία των Αγγλικών και των Υπολογιστών γίνεται σε επίπεδα σε συνδυασμό με τα μαθήματα των Εικαστικών και της Μουσικής.

Οι καινοτόμες πρακτικές μάθησης που χρησιμοποιήθηκαν στο σχολείο φαίνονται στα σχέδια εργασίας που έγιναν στο σχολείο:

Σχολικό έτος 1999 – 2000: Τα φυτά (Β΄ τάξη), Τα παραμύθια της ειρήνης (Β΄ τάξη), Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες (Γ΄ τάξη), Τα βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης (Ε΄ τάξη), Οι Εβραίοι της Θεσσαλονίκης (ΣΤ΄ τάξη), Η σημαία (Στ΄).

Σχολικό έτος 2000-2001: Τα ψάρια (Α΄ τάξη), Το νερό (Β΄ τάξη), Τα ζώα (Γ΄ τάξη), Γνωρίζω την Ελλάδα (Δ΄ τάξη), Έλληνας πολίτης–Ευρωπαίος πολίτης (Ε΄ τάξη), Πρωινό άστρο (Ε΄ - ΣΤ΄ τάξεις), Σεισμοί και αντισεισμική προστασία (ΣΤ΄ τάξη).

Σχολικό έτος 2001 2002: Το παραμύθι της κυκλοφοριακής αγωγής (Α΄ τάξη), Η λογοτεχνία πηγή έμπνευσης (Β΄ τάξη), Οι εποχές και τα ζώα (Β΄ τάξη), Το δωδεκάμηνο (Γ΄ τάξη), Από πού περηφανεύεσαι πως είσαι; (Δ΄ τάξη), Ελλαδικά (Ε΄ - ΣΤ΄ τάξεις), Προς την Ενωμένη Ευρώπη (Ε΄ τάξη), Βαλκάνια (ΣΤ΄ τάξη), Υγρότοποι (ΣΤ΄ τάξη), Διατροφή (ΣΤ΄ τάξη).

Σχολικό έτος 2002-2003: Το δικό μου αλφαβητάρι (Α΄ τάξη), Μυθολογία-Παραμύθι (Β΄ τάξη), Κυκλοφορώ και

ταξιδεύω (Γ΄ τάξη), Αναζητώντας την Ελλάδα (Δ΄ τάξη), Το κρασί στη Μακεδονία (Δ΄ τάξη), Ομαδικά αθλήματα (Ε΄-ΣΤ΄ τάξεις).

Συμμετοχή του σχολείου σε προγράμματα και εκδηλώσεις

Το σχολείο μας έχει τιμηθεί και χαρακτηριστεί από τη Unicef ως «σχολείο υπερασπιστής των παιδιών», έχει οργανώσει εκθέσεις βιβλίων στο χώρο του, συμμετέχει σε όλες τις εκδηλώσεις της τοπικής κοινωνίας, διοργάνωσε εκθέσεις ζωγραφικής, συμμετείχε σε αθλητικούς αγώνες και συμμετείχε σε πρόγραμμα Αγωγής Υγείας ως μέλος δικτύου δέκα σχολείων της Ανατολικής Θεσσαλονίκης.

Στις 3/4/2000 πραγματοποιήθηκε η πρώτη τηλεδιάσκεψη στα Πιλοτικά Ολοήμερα Σχολεία, με συμμετοχή του 3^{ου} Δημοτικού Σχολείου Λαυρίου, του Σχολείου μας και του 76^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πετραλώνων.

Επίλογος

Ο θεσμός του Πιλοτικού Ολοήμερου Σχολείου από τους περισσότερους γονείς έγινε αποδεκτός. Υπήρξαν λίγες αντιδράσεις λόγω του ωραρίου κυρίως αλλά με συνεχείς συνελεύσεις των γονέων κάθε τάξης και όλου του σχολείου, οι γονείς πείστηκαν και υπάρχει πλέον καθολική συμπαράσταση στο θεσμό του Ολοήμερου Σχολείου.

Όλοι οι υπεύθυνοι των επιτροπών, τα μέλη τους και οι ομάδες στήριξης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, εργάστηκαν ευσυνείδητα και με ζήλο για το θεσμό του Πιλοτικού Ολοήμερου Σχολείου.

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι έξι αίθουσες διδασκαλίας, τα εργαστήρια Φυσικών Επιστημών, Εικαστικών, Πληροφορικής, οι αίθουσες Μουσικής, Βιβλιοθήκης και Τραπεζαρίας με τον ανάλογο εξοπλισμό τους, βρίσκονται σε άριστη κατάσταση. Απαραίτητη κρίνεται η κατασκευή ενός κλειστού Γυμναστηρίου και οι αίθουσες που δημιουργήθηκαν με παρεμβάσεις στους διαδρόμους του σχολείου, [Βιβλιοθήκης και Μουσικής], να μεταφερθούν, αφού κτιστούν άλλες στον αύλειο χώρο. Έγιναν τα απαραίτητα έγγραφα προς τους φορείς για καλύτευση του κτιριακού.

Μετά την ένταξη του σχολείου στο Πρόγραμμα, το διδακτικό προσωπικό αυξήθηκε και εντάχθηκε σ' αυτό το προσωπικό των ειδικοτήτων για τα Νέα Γνωστικά Αντικείμενα, είτε με τη μορφή μονίμων, είτε με τη μορφή ωρομισθίων εκπαιδευτικών.

Το ωράριο λειτουργίας του σχολείου, 08.10΄έως 16.00΄, όπου ολοκληρώνονται όλες οι εργασίες των μαθητών, αποτελεί καινοτόμο λύση για τους γονείς και τους μαθητές της τοπικής κοινωνίας.

Το πρόγραμμα του σχολείου είναι ενιαίο και δε χωρίζεται σε πρωινή και απογευματινή ζώνη. Η δίωρη διδασκαλία σχεδόν όλων των μαθημάτων και όχι μόνο της Γλώσσας αποτελεί βασικό στοιχείο για τη σύνταξη του προγράμματος. Με την εταιρική διδασκαλία και όλων των ανωτέρω επιτυγχάνεται η δικαιότερη κατανομή των

διδασκασκων ωρων.

Η πολυ καλή συνεργασία που υπάρχει με την τοπική αυτοδιοίκηση και με το σύλλογο γονέων καθιστά αυτόματο και το άνοιγμα του σχολείου προς την τοπική κοινωνία με κάθε είδους εκδηλώσεις, πολιτιστικές, εθνικές, θρησκευτικές, αθλητικές.

Τζούνας Χρήστος

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΑΜΑΡΑΚΗΣ» 2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓ. Ι. ΡΕΝΤΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το σχολείο μας βρίσκεται στο Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη , στην περιοχή του Άνω Ρέντη (Π. Κοκκινιά). **Ιδρύθηκε το 1964** και λειτούργησε ως διθέσιο Δημοτικό Σχολείο. Στεγαζόταν σε χώρο μέσα στις εργατικές πολυκατοικίες στις οδούς Θηβών και Θεσσαλονίκης. Το κτίριό του άρχισε να κατασκευάζεται το **1985**. Το **1988** μεταστεγάστηκε στο καινούριο κτίριο και λειτούργησε ως εξαθέσιο. Το **1999** είχε οργανικότητα 7θέσιου και σήμερα 10θέσιου. Διατηρείται σε πολύ καλή κατάσταση με τη φροντίδα όλων μας. Είναι από τα πρώτα σχολεία στην Ελλάδα με προσωνομία. Με μια λαμπρή τελετή στις 3-6-1999 ονομάστηκε «ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΑΜΑΡΑΚΗΣ».

Η ένταξη του σχολείου μας στο πρόγραμμα έγινε τον Ιούλιο του **1999**. Δόθηκε σκληρή μάχη με το χρόνο και είχαν ολοκληρωθεί όλες οι προβλεπόμενες εργασίες ως τα τέλη Σεπτεμβρίου (νέοι χρωματισμοί, δημιουργία νέων χώρων κλπ.) με την καθοριστική βοήθεια του Δήμου. Την ίδια περίοδο έγινε και η προμήθεια του μεγαλύτερου μέρους του εξοπλισμού (ερμάρια, κουρτίνες, τηλεοράσεις, Η/Υ κ.ά.). Το σχολείο μας άλλαξε όψη, μεταμορφώθηκε. Δώσαμε ιδιαίτερη σημασία στην **αισθητική αναβάθμιση των εσωτερικών και εξωτερικών χώρων του σχολείου** με πρωταγωνιστές τα ίδια τα παιδιά.

Έγινε επίσης προμήθεια πλούσιου & ποικίλου εποπτικού και παιδαγωγικού υλικού: Χάρτες , εκπαιδευτικές βιντεοκασέτες, εμπλουτισμός βιβλιοθήκης, εκπαιδευτικά Cd-Rom, επιτραπέζια παιχνίδια, μαγνητοπίνακες, παιδαγωγικό υλικό Αγγλικών, διαφανοσκόπια, κ.ά.

Τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του προγράμματος βιώσαμε όπως ήταν αναμενόμενο μια περίοδο προσαρμογής στο πρόγραμμα όλων των εμπλεκομένων (δ/λων, μαθητών, γονιών). Σε καθημερινή βάση καταγράφονταν προβλήματα, ελλείψεις και δυσλειτουργίες και γίνονταν οι απαραίτητες ενέργειες για αντιμετώπισή τους. Από το μήνα Φεβρουάριο το πρόγραμμα είχε βρει το ρυθμό του και άρχισε ν' αποδίδει. Οι εκπαιδευτικοί δούλευαν ομαδικά και είχαν πολύ καλή συνεργασία. Γίνονταν συνεχείς παιδαγωγικές συνεδριάσεις. Από το 2ο χρόνο καθιερώθηκαν τακτικές συνεδριάσεις με συγκεκριμένη ημερήσια διάταξη.

Τα μαθήματα αρχίζουν στις 8:10 π.μ. και ολοκληρώνονται για τις τάξεις Α΄ και Β΄ στις 3:15 μ.μ. και για τις μεγαλύτερες στις 4:05 μ.μ.

Λειτουργεί τμήμα πρωινής ζώνης 7.00 – 8.00 π.μ. και τμήμα για τα παιδιά εργαζόμενων γονέων 3.15 – 4.05 μ.μ.(Α΄ και Β΄ τάξεων). Επίσης λειτουργεί προαιρετική ζώνη μαθημάτων (4:15 – 5:00 μ.μ.) όπου οι μαθητές που έχουν δηλώσει συμμετοχή σ' αυτήν παρακολουθούν Γερμανικά, Χορωδία και Αθλητικές Δραστηριότητες.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΟΡΓΑΝΙΚΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
1999 – 2000	7/ θέσιο	23
2000 – 2001	8/ θέσιο	26
2001 – 2002	9 / θέσιο	28
2002 – 2003	10 / θέσιο	32

ΜΑΘΗΤΕΣ / ΕΤΟΣ	1999 – 2000	2000 – 2001	2001 – 2002	2002 – 2003
A	32	34	38	31
B	34	32	35	39
Γ	20	32	34	35
Δ	27	20	31	35
E	27	27	23	30
ΣΤ	35	28	28	22
ΣΥΝΟΛΟ	175	173	189	192

Οι Εκπαιδευτικοί του σχολείου: Στο σχολείο μας τη φετινή σχολική χρονιά (2002-2003) εργάζονται οι παρακάτω εκπαιδευτικοί :

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ		ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
ΣΤΡΙΚΟΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Δ/ΝΤΗΣ
ΜΗΝΑ	ΜΑΡΙΑ	Υ/ΔΝΤΡΙΑ
ΑΔΑΚΤΥΛΟΣ	ΣΙΜΟΣ	Τ.ΕΝΤΑΞΗΣ
ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗ	ΑΝΔΡΙΑΝΗ	ΔΑΣΚΑΛΑ
ΑΡΒΑΝΙΤΗ	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΔΑΣΚΑΛΑ
ΓΕΡΟΛΟΥΚΑ	ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ	ΜΑΡΙΟΝΕΤΑ
ΔΑΛΔΑΚΗ	ΦΩΤΕΙΝΗ	ΔΑΣΚΑΛΑ
ΔΕΡΜΑΤΗ	ΣΤΥΛΙΑΝΗ	ΔΑΣΚΑΛΑ
ΔΙΑΚΟΥΜΗΣ	ΚΩΣΤΑΣ	ΟΛ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΗΛΙΑΔΗΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΑΓΓΛΙΚΩΝ
ΚΑΛΛΕΡΓΗ	ΕΛΕΝΗ	ΔΑΣΚΑΛΑ
ΚΑΜΠΟΥΡΠΑΡΙΣΗ	ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ	ΔΑΣΚΑΛΑ
ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΕΛΗ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	Θ. ΠΑΙΧΝΙΔΙ
ΚΑΡΑΜΠΑΣ	ΗΛΙΑΣ	Φ. ΑΓΩΓΗΣ
ΚΙΝΝΑΣ	ΙΑΚΩΒΟΣ	ΔΗΜ.ΧΟΡΟΙ
ΚΟΖΟΜΠΟΛΗΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	Τ.Α.Δ.
ΚΟΛΛΙΑ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΤΕΧΝΙΚΑ
ΚΟΥΡΜΠΕΛΗ	ΕΛΕΝΗ	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ
ΚΥΡΙΤΣΗΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΔΑΣΚΑΛΟΣ
ΚΥΡΜΠΑΤΣΟΣ	ΑΝΤΩΝΙΟΣ	ΜΟΥΣΙΚΟΣ.
ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΔΑΣΚΑΛΑ
ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	ΑΓΓΕΛΙΚΗ	ΓΑΛΛΙΚΑ
ΜΠΑΛΚΑ	ΣΟΦΙΑ	ΜΟΥΣ/ΤΙΚΗΣ
ΜΠΑΡΤΖΟΥΚΑ	ΕΙΡΗΝΗ	ΤΕΧΝΙΚΑ

ΝΑΖΟΥ	ΕΥΑΓΓΕΛΗ	ΔΑΣΚΑΛΑ
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΑΓΓΕΛΙΚΗ	ΔΑΣΚΑΛΑ
ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΗΣ	ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΔΑΣΚΑΛΟΣ
ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΔΑΣΚΑΛΟΣ
ΣΑΛΟΥΦΑΚΟΣ	ΛΕΩΝΙΔΑΣ	Τ.ΥΠΟΔΟΧΗΣ
ΣΙΑΦΗ	ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ	ΔΑΣΚΑΛΟΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ	ΘΕΟΔΩΡΟΣ	Η / Υ
ΤΕΡΙΖΟΓΛΟΥ	ΛΑΜΠΡΙΝΗ	ΔΑΣΚΑΛΑ
ΤΣΟΥΤΣΗ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ	ΔΑΣΚΑΛΑ

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

Τα νέα γνωστικά αντικείμενα που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα ήταν :

Το σχολικό έτος 1999–2000: Πληροφορική, Θεατρική Αγωγή, Παραδοσιακοί Χοροί, Εικαστικά, Μυθολογία–Παραμύθι–Λογοτεχνία, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Ομάδες προαιρετικής συμμετοχής (Θέατρον, Φωτογραφίας, Σύνταξης Εφημερίδας, Ορχήστρας, Αθλητικές Δραστηριότητες).

Το σχολικό έτος 2000–2001: Πληροφορική, Θεατρική Αγωγή, Μουσικοκινητική, Παραδοσιακοί Χοροί, Εικαστικά, Αγγειοπλαστική, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Ομάδα προαιρετικής συμμετοχής χορωδίας.

Το σχολικό έτος 2001–2002: Πληροφορική, Θεατρική Αγωγή, Μουσικοκινητική, Παραδοσιακοί Χοροί, Εικαστικά, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.

Το σχολικό έτος 2002–2003: Μουσικοκινητική, Πληροφορική, Θεατρική Αγωγή, Παραδοσιακοί Χοροί, Εικαστικά, Μυθολογία–Παραμύθι–Λογοτεχνία, Κούκλα-Μαριονέτα, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Δεύτερη ξένη γλώσσα (Γαλλικά). Έγινε διάχυση μαθημάτων καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας. Από το δεύτερο χρόνο λειτουργίας του προγράμματος καθιερώθηκε και 2ο δίωρο διδασκαλίας.

Οι τάξεις Ε' και ΣΤ' έχουν πέντε (5) ώρες **Προετοιμασία** την εβδομάδα και οι υπόλοιπες 7 ως 10 ώρες. Οι τρεις μικρότερες τάξεις μπορούμε να πούμε ότι ολοκληρώνουν την προετοιμασία τους αντίθετα με την Ε' και ΣΤ' τάξη που ο χρόνος δεν είναι αρκετός. Το διαφορετικό επίπεδο των μαθητών αποτέλεσε και αποτελεί πρόβλημα στην προετοιμασία. Ο τρόπος οργάνωσής της είναι κάτι που απασχολεί τους εκπαιδευτικούς. Η αντιμετώπιση των γονιών σε ότι αφορά την προετοιμασία ποικίλει. Η τετράχρονη εμπειρία της λειτουργίας του προγράμματος μας έδειξε ότι με την προετοιμασία των μαθητών του σχολείου σίγουρα βοηθήθηκαν οι αδύνατοι μαθητές.

Πιστεύουμε όμως ότι βελτιώθηκε η επίδοση & η απόδοση όλων των μαθητών.

Εφαρμόστηκε πρόγραμμα **Ενισχυτικής Διδασκαλίας** στα μαθήματα της Γλώσσας και των Μαθηματικών με πολύ ικανοποιητικά αποτελέσματα. Δημιουργήθηκαν ομάδες 2-3 μαθητών ανά τμήμα με 1 έως 2 ώρες ενισχυτικής διδασκαλίας εβδομαδιαίως. Υπάρχει συντονισμός των τμημάτων Ενισχυτικής Διδασκαλίας με το Τμήμα Ένταξης και την Τάξη Υποδοχής στην κατανομή των ωρών διδασκαλίας και στην συγκρότηση των ομάδων.

Το **φαγητό** και η **ανάπαυση** των μαθητών έχει διάρκεια μια διδακτική ώρα και ολοκληρώνεται την 6η και 7η ώρα για όλους τους μαθητές. Έχει προσληφθεί από τη Σχολική Επιτροπή μια γυναίκα με καθήκοντα **τραπεζοκόμου**. Εδώ αξίζει να υπογραμμιστεί η εθελοντική προσφορά 15-20 μητέρων που καθημερινά 1-2 απ' αυτές βοηθούν στο σερβίρισμα των φαγητών στους μαθητές. Το εβδομαδιαίο **διαιτολόγιο** που είχε δοθεί στους μαθητές δεν ακολουθείται από τους γονείς, παρά τις συνεχείς συστάσεις μας, παρά μόνο σε ποσοστό 50 %. Ένα ποσοστό 3%-5% δεν φέρνει καθόλου φαγητό ή φέρνει τροφή σάντουιτς.

Όλες οι τάξεις εργάζονται στο πνεύμα της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας. Η διάταξη των θρανίων έχει γίνει όπως προβλέπεται για τη συγκεκριμένη μέθοδο. Όλες οι τάξεις κάνουν χρήση των οπτικοακουστικών μέσων (βίντεο, projector, κασετόφωνο, διαφανοσκόπιο, Η/Υ).

Το ένα τμήμα της Δ' τάξης εφαρμόζει τη μέθοδο της διαθεματικής προσέγγισης. Υπάρχει καθημερινή συνεργασία του δασκάλου του κάθε τμήματος με τους δασκάλους που έχουν αναλάβει τη Μελέτη – Προετοιμασία και η οποία κρίνεται απαραίτητη καθώς επίσης και με τους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων.

Οι μαθητές των Ε' και Στ' τάξεων με την καθοδήγηση των δασκάλων τους πραγματοποίησαν έρευνες για την τηλεόραση, για τη σπατάλη του νερού κ. ά.

Πριν την εφαρμογή του θεσμού του ολοήμερου αναπτύσσονταν **Περιβαλλοντικά Προγράμματα** και σήμερα γίνονται περισσότερα και πιο οργανωμένα. Έχει ενταχθεί το σχολείο μας στο πρόγραμμα «**Οικολογικά Σχολεία**» της Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της φύσης και βραβεύτηκε για τη δράση του. Αναπτύσσονται επίσης προγράμματα **Αγωγής Υγείας**.

Ταυτόχρονα με την εφαρμογή του προγράμματος του Ολοήμερου Σχολείου, το σχολείο μας εντάχθηκε και στο

πρόγραμμα «Μελίνα – Εκπαίδευση και Πολιτισμός». Ο συνδυασμός των δυο αυτών προγραμμάτων μόνο θετικά θα μπορούσε να αξιολογηθεί. Το ολοήμερο παρείχε τις προϋποθέσεις για την καλύτερη εφαρμογή των δραστηριοτήτων του «Μελίνα» και το «Μελίνα» λειτούργησε ως δεξαμενή ιδεών και προτάσεων και με το πολύ καλό παιδαγωγικό υλικό του, συνέβαλε στον εμπλουτισμό των δραστηριοτήτων του ολοήμερου.

Δραστηριότητες: Το ολοήμερο μας έδωσε δυνατότητα για ποικίλες άλλες δραστηριότητες & εκδηλώσεις, όπως: Έκδοση *τριμηνιαίας εφημερίδας* «Τα μελισσάκια» (εκδόθηκε ήδη το 9ο τεύχος). *Μουσικοθεατρικές εκδηλώσεις* κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους οι οποίες ηχογραφήθηκαν και σε CD.

Δημιουργήσαμε προσωρινά *λαογραφική γωνιά* με αντικείμενα που έφεραν μαθητές και δάσκαλοι. Κάθε χρόνο πραγματοποιούνται *τρία εβδομαδιαία αφιερώματα* με θέματα όπως: Ευρώ, Κυκλοφοριακή Αγωγή, Παιδικό Βιβλίο, Ρατσισμός, Παιδί και Παιχνίδι κ.ά.

Πιστεύουμε ότι η *βιβλιοθήκη* πρέπει να αποτελεί την καρδιά του Ολοήμερου και γι' αυτό την εμπλουτίζουμε διαρκώς. Ζητήσαμε και μας δόθηκε δωρεάν *από τον ΗΣΑΠ ένα βιβλίο*. Στήθηκε στην αυλή, ανακαινίστηκε από το Δήμο και είναι έτοιμο να στεγάσει τη βιβλιοθήκη μας.

Στον τέταρτο χρόνο λειτουργίας του προγράμματος όλοι έχουμε την αίσθηση ότι είναι πιο «ώριμο». Έχουμε επίσης την αίσθηση ότι υπηρετούμε το στόχο που λέει ότι η αλλαγή του σχολείου προέρχεται μέσα από την καθημερινή του βελτίωση.

Πιστεύουμε ότι το Ολοήμερο Σχολείο είναι το Σχολείο του μέλλοντος. Είμαστε βέβαιοι ότι θα επιτύχει απόλυτα τους σκοπούς του όταν καθιερωθούν σύγχρονοι μέθοδοι διδασκαλίας και κατά συνέπεια αντικατασταθούν τα υπάρχοντα βιβλία ώστε να είναι εναρμονισμένα με τις απαιτήσεις των νέων μεθόδων.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ – ΣΚΕΨΕΙΣ

ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Τα νέα γνωστικά αντικείμενα απαιτούν τους δικούς τους ειδικά διαμορφωμένους χώρους. Το κτιριακό πρόβλημα του σχολείου μας είναι οξύ. Απαιτούνται άμεσα μια αίθουσα εστιατορίου και πέντε αίθουσες διδασκαλίας. Έχει δρομολογηθεί η κατασκευή του 2^{ου} Ν/γείου που θα έχει ως αποτέλεσμα την απελευθέρωση 2 αιθουσών και επιπλέον βοηθητικών χώρων για χρήση απ' το Δημοτικό. Έχει υποβληθεί αίτημα από το Δήμο για κατασκευή δύο αιθουσών. Αν υλοποιηθούν τα παραπάνω, θα απαιτείται πλέον η κατασκευή μιας αίθουσας εστιατορίου. Πιστεύουμε ακόμη ότι στο σχολείο μας, όπως και σε κάθε Ολοήμερο Σχολείο, είναι απαραίτητη η αναμόρφωση της αυλής με τέτοιο τρόπο, ώστε ακόμη και τα διαλείμματα να συμβάλλουν στη δημιουργική δραστηριότητα των μαθητών. Έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα στον ΟΣΚ.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Με την έναρξη του προγράμματος το ποσοστό θετικής στάσης των γονιών απέναντι στο πρόγραμμα ήταν γύρω στο 70%. Εκτιμώ ότι σήμερα το ποσοστό αυτό έχει αυξηθεί. Είναι ικανοποιημένοι οι γονείς από το πρόγραμμα, χωρίς να λείπουν οι ενστάσεις κάποιων σχετικά με την προετοιμασία, το φαγητό ή την κόπωση των μαθητών. Αξίζει να αναφέρω εδώ δυο στοιχεία. Το πρώτο είναι ότι απ' την έναρξη του προγράμματος έχει αυξηθεί κατά 25% ο αριθμός των μαθητών και δεύτερον ότι υπάρχουν αιτήματα εγγραφής μαθητών και από άλλους Δήμους. Το 5% των μαθητών έχουν έρθει με μετεγγραφή από ιδιωτικά σχολεία.

ΜΕΛΕΤΗ-ΠΡΟΕΤΟΜΑΣΙΑ-ΕΝΙΣΧΥΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Όλοι οι μαθητές των τάξεων Α', Β', Γ' και Δ' ολοκληρώνουν σχεδόν καθημερινά τη μελέτη τους για την επόμενη μέρα. Αποτελεί κοινή πεποίθηση του συνόλου των δασκάλων, ότι το συγκεκριμένο πρόγραμμα μείωσε τις εκπαιδευτικές ανισότητες, γιατί λειτούργησε καταλυτικά στη στήριξη των μαθητών με ιδιαίτερα κοινωνικά, οικονομικά και οικογενειακά προβλήματα.

Καταλυτικός ήταν και ο ρόλος της Ενισχυτικής διδασκαλίας για τους συγκεκριμένους μαθητές. Η Ενισχυτική Διδασκαλία ήταν από τις σημαντικότερες καινοτομίες του προγράμματος. Για το λόγο αυτό πρέπει να συνεχισθεί (2-3 ώρες εβδομαδιαίως για κάθε τμήμα).

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ-ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Με την έναρξη του προγράμματος το σχολείο προμηθεύτηκε πλούσιο εξοπλισμό που αναβάθμισε το επίπεδο διδασκαλίας. Επίσης προμηθεύτηκε μεγάλο αριθμό χαρτών, βιβλίων Αγγλικών, λογοτεχνικών βιβλίων, cd rom κ.ά.

Παρατήρηση: Πιστεύω ότι πρέπει να υπάρχει κωδικός στο τεχνικό δελτίο για αγορά εξοπλισμού.

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

Το σχολείο έχει εντάξει στο πρόγραμμα πολλά νέα γνωστικά αντικείμενα. Ανάλογα με το βαθμό αποδοχής τους από τους μαθητές, κάποια εντάσσονταν και την επόμενη χρονιά και κάποια έδιναν τη θέση τους σε άλλα.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Δεν υπήρξαν προβλήματα έλλειψης προσωπικού δασκάλων και ωρομισθίων ειδικοτήτων. Τα δύο πρώτα χρόνια ο σημαντικός αριθμός αναπληρωτών ήταν αρνητικός παράγοντας για την ανάπτυξη του προγράμματος ,λόγω έλλειψης της απαιτούμενης εμπειρίας. Παραμένει πρόβλημα η, αναπόφευκτη σ' ένα βαθμό ,κατ' έτος μερική ανανέωση του εκπαιδευτικού προσωπικού (σε ποσοστό περίπου 20-30%). Για να μετριασθούν οι επιπτώσεις των αλλαγών αυτών, γίνονται συνεχείς ενημερωτικές συνεδριάσεις ,κατ' ιδίαν ενημερώσεις και στήριξη των νέων από τους παλιότερους. Τροχοπέδη αποτέλεσε για το πρόγραμμα η έλλειψη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών (δασκάλων και ειδικοτήτων).Απαιτείται συνεχής και διαρκής επιμόρφωση στα θέματα που έχουν ήδη προταθεί.

ΣΙΤΙΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ

Η σίτιση των μαθητών παρουσιάζει τα εξής προβλήματα :

- α. Η χρήση της αίθουσας εκδηλώσεων ως χώρος σίτισης πρέπει να θεωρείται προσωρινή λύση. Η συνέχιση του προγράμματος απαιτεί κατασκευή ξεχωριστού χώρου με προδιαγραφές εστιατορίου.
- β. Ο σημερινός τρόπος σίτισης δεν είναι και ο πλέον ενδεδειγμένος (ζέσταμα σε φούρνους μικροκυμάτων, διαφορετικά φαγητά, κάποιοι μαθητές που δεν φέρνουν φαγητό).Υπάρχουν ενστάσεις απ' τους γονείς. Πρέπει να δρομολογηθούν άλλες λύσεις.
- γ. Το εργασιακό καθεστώς του βοηθητικού προσωπικού πρέπει να ξεκαθαριστεί. Επίσης πρέπει να αυξηθεί και ο προϋπολογισμός για τη συγκεκριμένη δαπάνη.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ-ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Το πρόγραμμα του Πιλοτικού Ολοήμερου Σχολείου πιστεύω ότι είναι ένα από τα πλέον πετυχημένα καινοτόμα προγράμματα της εκπαίδευσης. Η αλλαγή των βιβλίων και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών είναι καθοριστικοί παράγοντες για την εξέλιξη προγράμματος. Έχω την πεποίθηση ότι τα αποτελέσματα του Πιλοτικού Ολοήμερου Σχολείου θα είναι εντυπωσιακά αν συμβούν τα παραπάνω.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Τέσσερα χρόνια εφαρμογής του προγράμματος είναι αρκετός χρόνος για να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα και αξιόπιστες προτάσεις για την καλύτερη λειτουργία του σχολείου ώστε ως θεσμός να παραμείνει η αιχμή του δόρατος στη σχολική πραγματικότητα.

Ζώντας τη λειτουργία του όλα αυτά τα χρόνια έχουν αποκρυσταλλωθεί πλέον μέσα μου προτάσεις που θα κάνουν το συγκεκριμένο τύπο σχολείου πιο ευέλικτο, πιο αποτελεσματικό και πιο δημιουργικό.Θα 'θελα να σας καταθέσω την πρόταση μου ,η οποία αν γίνει κατ' αρχήν δεκτή ,μπορώ να επανέλθω να σας την αναλύσω διεξοδικότερα.

Προτείνω το σχολικό έτος 2004-2005 το υποχρεωτικό ωράριο των μαθητών να είναι ως τις 14.30'(στις 15:15 για τις τάξεις Δ', Ε' και ΣΤ').Εάν δεχτούμε ότι οι Επικοινωνιακές σχέσεις –Γεύμα δεν είναι υποχρεωτικό, τότε το υποχρεωτικό πρόγραμμα μπορεί να τελειώνει στις 14:00, με παραπέρα διεύρυνση της προαιρετικής ζώνης .Όσοι μαθητές επιθυμούν μπορούν να παραμένουν ως τις 16:00.

Η προαιρετική ζώνη θα είναι από 14:30 έως 17:00.Στο υποχρεωτικό πρόγραμμα θα έχουν ενταχθεί Η/Υ, Θεατρική Αγωγή, Εικαστικά, Τοπική Ιστορία και Λαϊκή Παράδοση.

Τα υπόλοιπα νέα γνωστικά αντικείμενα θα διδάσκονται στην προαιρετική ζώνη με ελεύθερη επιλογή.

Με την πρόταση αυτή επιτυγχάνουμε τα εξής:

- α. Το πρόγραμμα γίνεται πιο ευέλικτο.
- β. Αντιμετωπίζει τις επικρίσεις για την υποχρεωτική παραμονή ως τις 16:00.
- γ. Γίνεται πιο οικονομικό από τη μείωση των απαιτούμενων εκπαιδευτικών ωρών.
- δ. Η διδασκαλία των νέων γνωστικών αντικειμένων γίνεται πιο αποτελεσματική εφόσον απευθύνεται σε μαθητές κατόπιν επιλογής τους.
- ε. Ουσιαστικότερη εφαρμογή της ενισχυτικής διδασκαλίας.
- στ. Εμπλουτισμός του προγράμματος με ακόμα περισσότερες δραστηριότητες..

Δημήτρης Στρίκος

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΘΟΡΙΚΟΣ» 3ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΛΑΥΡΙΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το 3^ο Δημοτικό Σχολείο Λαυρίου ιδρύθηκε ως τετραθέσιο το 1954. Μέχρι το 1969 χρησιμοποιούσε μαζί με το 1^ο Δημοτικό Σχολείο το παλαιό διδακτήριο κοντά στην πλατεία της πόλης.

Στη συνέχεια στεγάστηκε στο νεότερο εξαθέσιο σχολείο σε οικοπέδο οκτώ στρεμμάτων στην περιοχή Κυπριανός επί της Λεωφόρου Αθηνών – Λαυρίου.

Έγιναν κατόπιν 2 διαδοχικές προσθήκες κτιριακών εγκαταστάσεων προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες του δωδεκαθέσιου πλέον δημοτικού σχολείου.

Μετά τριάντα χρόνια από τη δημιουργία του διδακτηρίου, έγινε πλήρης ανακατασκευή του και κατασκευάστηκαν μία Αίθουσα-εργαστήριο Πληροφορικής και Χώρος Τραπεζαρίας για να καλυφθούν οι ανάγκες λειτουργίας του σχολείου ως Ολοήμερο.

Παράλληλα με χρηματοδότηση από την ΟΣΚ Α.Ε. έγινε διαμόρφωση του αύλειου χώρου του σχολείου με οικολογική μορφή και κατασκευή πέτρινου αμφιθέατρου, θερμοκηπίου και λίμνης.

Κτιριακή υποδομή – Διαμόρφωση εργαστηρίων:

Το 3^ο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Λαυρίου πληροί σε πολύ μεγάλο βαθμό τις κτιριακές προϋποθέσεις του προγράμματος.

Τα εργαστήρια του σχολείου βρίσκονται στην παρακάτω κατάσταση:

-Η **Σχολική Βιβλιοθήκη**, εμβαδού 60τ.μ. κατασκευάστηκε εξ αρχής για τη συγκεκριμένη χρήση. Έχει σύστημα πυρασφάλειας, ράφια τοποθέτησης βιβλίων, τραπέζια αναγνωστηρίου, σύστημα προβολής μέσω βιντεοπρωτόκολλα, ηχητικό σύνολο, μηχανή προβολής σλάιτς, κ.α.

-Το **Εργαστήριο Ξένων Γλωσσών**, το οποίο παράλληλα χρησιμοποιείται για τις ανάγκες του μαθήματος της Πληροφορικής, εμβαδού 50 τ.μ. έχει κατασκευαστεί σύμφωνα με τις πιο αυστηρές προδιαγραφές και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών των γύρω περιοχών.

-Το **Εργαστήριο Φυσικών Επιστημών**, εμβαδού 100τ.μ. είναι εξοπλισμένο με πάγκο πειραμάτων, προθήκες με όργανα Φυσικής-Χημείας και χρησιμοποιείται εκτός από τις εργασίες των μαθητών στα πλαίσια του μαθήματος «Ερευνώ το φυσικό κόσμο» και για τις δραστηριότητές τους στη Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.

-Το **Εργαστήριο Μουσικής**, εμβαδού 30τ.μ. είναι εξοπλισμένο με τα απαραίτητα μουσικά όργανα.

-Το **Εργαστήριο Καλών Τεχνών**, εμβαδού 80 τ.μ. κατασκευάστηκε εξ αρχής για τη συγκεκριμένη χρήση. Είναι σε άριστη κατάσταση και χρησιμοποιείται καθημερινά από τους μαθητές και την υπεύθυνη εκπαιδευτικό.

-Η **Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων και Προβολών**, εμβαδού 150τ.μ. είναι εξοπλισμένη με όλα τα απαραίτητα μηχανήματα για πλήρη ηχητική κάλυψη και προβολή σε γιγαντοοθόνη μέσω βιντεοπρωτόκολλα, με ηλεκτρικές κουρτίνες συσκότισης.

-Η **Αίθουσα Γυμναστικής**, εμβαδού 150τ.μ., έχει αποδυτήρια και λουτρό, είναι εξοπλισμένη με μπασκέτες, τραπέζι του πινγκ πονγκ και μικροφωνική εγκατάσταση.

-Ο **χώρος εστίασης** των μαθητών και εκπαιδευτικών, εμβαδού 80τ.μ. αποτελεί συνέχεια της Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων, είναι καινούρια κατασκευή με προδιαγραφές για τη συγκεκριμένη χρήση. Οι μαθητές εξυπηρετούνται άνετα τρώγοντας σε δύο βάρδιες.

Εκπαιδευτικό υλικό – Υλικοτεχνική υποδομή:

Για την προμήθεια εκπαιδευτικού υλικού του σχολείου αποφασίζει ο Σύλλογος Διδασκόντων του Σχολείου, όπως:

-Προμήθεια πινάκων μαρκαδόρων και οθονών προβολής.

-Βιβλία εγκυκλοπαιδικά και παιδικής λογοτεχνίας για την Αίθουσα Βιβλιοθήκης.

-Διάφορα εκπαιδευτικά cd, αναλώσιμα υλικά (μελάνια εκτυπωτών, χαρτιά, δισκέτες, cd, φίλτρα οθονών, καλύμματα προστασίας, κ.α.) για το Εργαστήριο Πληροφορικής.

-Βιντεοκασέτες εκπαιδευτικές, διαφάνειες διάφορες για προβολή μέσω Όβερχεντ, χάρτες.

-Αναλώσιμα υλικά για το Εργαστήριο Καλών Τεχνών.

-Διάφορα μουσικά όργανα (αρμόνιο, κ.α.) για την Αίθουσα Μουσικής.

-Ορισμένα όργανα για την εκτέλεση πειραμάτων Φυσικής – Χημείας.

Στο 3ο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Λαυρίου οι **υπολογιστές, το εκπαιδευτικό λογισμικό και το διαδίκτυο** χρησιμοποιούνται ως εργαλεία έκφρασης, διδασκαλίας, μάθησης κι επικοινωνίας για όλα τα μέλη του σχολείου.

Χρησιμοποιούν τους υπολογιστές όχι μόνο ως μέρος του μαθήματος της Πληροφορικής αλλά και ως εργαλεία μάθησης.

Οι εκπαιδευτικοί εντάσσουν τη *χρήση του εκπαιδευτικού υλικού (βιβλία, εγκυκλοπαίδειες, cd και βίντεο, χάρτες, κ.α.)* σε μεγάλο βαθμό στο μάθημά τους, διότι υπήρχε εμπειρία και υλικό από τα προηγούμενα χρόνια, στη σχολική προετοιμασία, στη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας και σε διάφορες εργασίες (Περιβαλλοντική Εκπ/ση, Τοπική Ιστορία, Αγωγή Υγείας, κ.α.), καθώς και διότι έχουν επιμορφωθεί από το Ι.Τ.Υ. και έχουν παρακολουθήσει οι περισσότεροι από αυτούς σεμινάρια δεκάδων ωρών.

Πολλοί εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν συστηματικά τους υπολογιστές για στήριξη της διδασκαλίας των με υλικό από cd, για δημιουργία και εκτύπωση ασκήσεων, κ.α.

Ειδικά οι μαθητές των τριών τελευταίων τάξεων χρησιμοποιούν πολλά *cd* σχετικά με τη διδασκαλία της *αγγλικής γλώσσας*. Γενικά οι μαθητές του Σχολείου μας έχουν μεγάλη άνεση στη χρήση *των ηλεκτρονικών υπολογιστών* γιατί λειτουργούσε εδώ και πολλά χρόνια εργαστήριο πληροφορικής με τη φροντίδα του Σχολικού Συνεταιρισμού του Σχολείου.

Στο **Εργαστήριο Πληροφορικής** του Σχολείου μας οι μαθητές μέσω των δυνατοτήτων που παρέχει η **Τηλεδιάσκεψη**, συνδέθηκαν ζωντανά με συμμαθητές τους σε άλλα Ολοήμερα Σχολεία και συμμετείχαν μέσω γιγαντοοθόνης, παρουσιάζοντας ένα θέμα Τοπικής Ιστορίας (αρχαίο θέατρο Θορικού) με τη βοήθεια του INTERNET.

Οι μαθητές επίσης με τη βοήθεια των ηλεκτρονικών υπολογιστών **εκδίδουν έγχρωμο περιοδικό σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή** και στέλνουν *e-mail σε συμμαθητές τους σε άλλα σχολεία*.

Η υλικοτεχνική υποδομή του Σχολείου μας (τηλεοράσεις και βίντεο, προβολείς overhead που αποκτήθηκε στα πλαίσια του πιλοτικού προγράμματος <Ολοήμερο Σχολείο> χρησιμοποιείται από τους εκπαιδευτικούς των τμημάτων για στήριξη της διδασκαλίας των με εποπτικό υλικό, από εκείνους που κάνουν σχολική προετοιμασία(με τη βοήθεια διαφανειών), από τους εκπ/κούς που διδάσκουν την αγγλική γλώσσα, αλλά και από τους ωρομισθίους.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

1^ο) Οργανικότητα του σχολείου και εκπαιδευτικοί από την έναρξη του Πιλοτικού Προγράμματος

«Ολοήμερο Σχολείο» ως τον Ιούνιο του 2003

Ο συνολικός αριθμός των εκπαιδευτικών του 3ου Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου Λαυρίου είναι περίπου 22. Οι εκπαιδευτικοί εργάζονται ως υπεύθυνοι των 12 τμημάτων του Σχολείου, κάνουν εμπέδωση και εμπάθυση των μαθημάτων, και διδάσκουν και άλλα γνωστικά αντικείμενα. Είναι ακόμα υπεύθυνοι για την υποδοχή των μαθητών το πρωί, την επίβλεψή τους στην τραπεζαρία και την προαιρετική ζώνη το απόγευμα. Υπάρχει διορισμένη εκπ/κός Αγγλικής γλώσσας, μουσικός, και εκπ/κός φυσικής αγωγής. Επίσης υπάρχουν ωρομισθίοι εκπ/κοί οι οποίοι διδάσκουν νέα γνωστικά αντικείμενα, τα οποία αναφέρονται παρακάτω

Επωνυμία σχολείου	Οργανικότητα σχολείου	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
3 ^ο Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Λαυρίου	12/θέσιο	24 και ο Δ/ντης	24 και ο Δ/ντης	23 και ο Δ/ντης	20 και ο Δ/ντης
		Αριθμός ωρομισθίων εκπαιδευτικών			
		8	9	18	23

2^ο) Τάξεις με το μαθητικό δυναμικό από την έναρξη του Πιλοτικού Προγράμματος

«Ολοήμερο Σχολείο» ως τον Ιούνιο του 2003

ΤΑΞΗ	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
A	37	42	40	39
B	38	43	40	42
Γ	30	39	39	40
Δ	29	40	41	40
E	46	34	38	46
ΣΤ	29	32	33	37

ΣΥΝΟΛΟ	209	230	231	244
--------	-----	-----	-----	-----

**ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ 3^ο ΟΛΟΗΜΕΡΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΛΑΥΡΙΟΥ
ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2002-2003**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΟΥΛΟΥΡΙΩΤΗ ΦΩΤΕΙΝΗ	Μόνιμη	Δασκάλα
ΚΑΤΣΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	Μόνιμη	Δασκάλα
ΓΚΙΝΗ ΑΝΔΡΙΑΝΑ	Μόνιμη	Δασκάλα
ΖΑΡΜΠ ΜΑΡΙΑ	Μόνιμη	Δασκάλα
ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	Μόνιμος	Δάσκαλος
ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	Μόνιμη	Δασκάλα
ΠΑΡΙΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	Μόνιμος	Δάσκαλος
ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Μ Μόνιμος	Δάσκαλος
ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΥ ΑΛ/ΝΔΡΑ	Μόνιμη	Δασκάλα
ΛΕΪΜΟΝΙΤΗ ΜΑΡΙΑ	Μόνιμη	Δασκάλα
ΛΑΖΕΝΚΑΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ	Μόνιμος	Εκπ/κος Φυσ.Αγωγής
ΜΠΙΝΟΥ ΠΕΤΡΟΥΛΑ	Μόνιμη	Δασκάλα
ΜΠΙΣΤΗ ΜΑΡΙΑ	Μόνιμη	Εκπ/κος ξένων γλωσσών
ΜΑΛΙΑΚΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ	Μόνιμη	Μουσικός
ΧΑΣΑΠΗ ΜΑΡΙΑ	Αναπληρώτρια	Δασκάλα
ΤΑΟΥΣΑΝΗΣ ΝΑΟΥΜ	Αναπληρωτής	Δάσκαλος
ΚΑΡΑΣΤΑΜΑΤΗ ΕΥΝΙΚΗ	Αναπληρώτρια	Δασκάλα
ΑΡΓΥΡΙΑΔΟΥ ΜΑΡΙΑ	Αναπληρώτρια	Δασκάλα
ΠΟΠΗΣ ΑΣΤΕΡΙΟΣ	Αναπληρωτής	Δάσκαλος
ΚΑΛΛΙΝΤΕΡΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	Αναπληρώτρια	Δασκάλα
ΛΕΝΗ ΣΟΦΙΑ	Αναπληρώτρια	Δασκάλα
ΖΑΡΜΠ ΑΝΝΑ	Ωρομίσθια	Εκπ/κος Γαλλικής γλώσσας
ΚΥΤΑΡΙΟΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	Ωρομίσθια	''
ΒΛΑΧΟΥ ΕΛΕΝΗ	Ωρομίσθια	''
ΦΥΤΡΟΥ ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ	Ωρομίσθια	''
ΔΟΥΒΛΕΚΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	Ωρομίσθια	Εκπ/κος Αγγλικής γλώσσας
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΜΑΡΙΑ	Ωρομίσθια	''
ΑΝΔΡΕΣΑΚΗ ΕΛΕΝΗ	Ωρομίσθια	''
ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ	Ωρομίσθια	Εκπ/κος Φυσικής Αγωγής
ΜΠΑΜΠΛΙΑ ΑΝΝΑ	Ωρομίσθια	''
ΠΕΡΡΕΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	Αναπληρώτρια	''
ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	Ωρομίσθιος	''
ΚΟΥΡΑΚΟΥ ΖΩΗ	Ωρομίσθια	''
ΜΩΡΟΓΛΟΥ ΜΑΡΙΑ	Ωρομίσθια	''
ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ	Ωρομίσθιος	''
ΒΛΑΧΑΚΗ ΕΛΕΝΗ	Ωρομίσθια	''
ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ ΧΡΥΣΟΥΛΑ	Ωρομίσθια	''
ΜΗΤΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓ.	Ωρομίσθιος	Καθηγητής Πληροφορικής
ΚΑΡΚΑΛΕΤΣΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	Ωρομίσθιος	Εκπ/κος Θεατρ. Αγωγής
ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΜΑΡΙΑ	Ωρομίσθια	Δασκάλα χορού
ΣΑΛΒΑΤΟΡΕ ΜΠΕΤΣΗ	Ωρομίσθιος	Μουσικός
ΨΑΡΡΑ ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ	Ωρομίσθια	Μουσικός
ΜΕΤΑΞΑ ΖΩΓΡΑΦΙΑ	Ωρομίσθια	Ζωγράφος
ΓΚΡΑΝΙΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	Ωρομίσθια	Πτυχιούχος σχολής καλών τεχνών
ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛ.	Ωρομίσθια	Εκπ/κος Γαλλικής γλώσσας

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:

Έως τις 10-1-2003 Δ/ντής ήταν ο κ. Λουκάς Δημήτριος και Υπ/ντρια η κ.Κουλουριώτη Φωτεινή.

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ που διδάχθηκαν και ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ που

πραγματοποιήθηκαν κάθε σχολικό έτος από την έναρξη του Πιλοτικού Προγράμματος «Ολοήμερο Σχολείο» ως τον Ιούνιο του 2003

Το πρόγραμμα λειτουργίας του 3ου Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου Λαυρίου περιλαμβάνει:

Μαθήματα τα οποία ορίζονται από το αναλυτικό πρόγραμμα, *Μελέτη καθημερινά επί δίωρο, Δραστηριότητες (Μαθησιακές, Ερευνητικές, Πολιτιστικές, Κοινωνικές, Συμμετοχικές), Μυθολογία, Λογοτεχνία, Παραμύθι, Τοπική Ιστορία, Κατασκευές-Καλλιέργειες, Θεατρική Αγωγή, Αισθητική Αγωγή –Καλλιέργεια δεξιοτήτων, Ενισχυτική διδασκαλία, Πληροφορική, Μουσικοκινητική Αγωγή, Άθληση, Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά σε επίπεδα και Γαλλικά), Διδασκαλία παραδοσιακών χορών, Περιβαλλοντική εκπαίδευση, Αγωγή Υγείας, Κυκλοφοριακή Αγωγή, Αγωγή Καταναλωτή και Ολυμπιακή Παιδεία.*

Επίσης στην προαιρετική ζώνη από τις 16.00 μέχρι τις 17.00 οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν μία από τις παρακάτω **δραστηριότητες: Δεύτερη ξένη γλώσσα Γαλλικά, Γερμανικά, αθλητικές δραστηριότητες, θεατρική αγωγή, εκμάθηση μουσικών οργάνων, κ.α.**

Με τη διδασκαλία των νέων *προαναφερθέντων γνωστικών αντικειμένων*, προστίθενται στο πρόγραμμα μαθήματα που μπορούν να ερεθίσουν, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, τα ενδιαφέροντα και τις κλίσεις όλων ανεξαιρέτως των παιδιών. Ακόμα το γεγονός ότι το σχολείο πλέον παρέχει τη δυνατότητα εκμάθησης αντικειμένων που πρώτα εξασφαλιζόνταν μόνο από το χώρο της ιδιωτικής παιδείας, βελτιώνει συνολικά το εκπαιδευτικό επίπεδο των παιδιών των κατωτέρων κοινωνικών τάξεων, που είναι συνήθως αυτά που έχουν περιορισμένες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές οπτικές.

Καινοτόμες μέθοδοι διδασκαλίας, διδακτικές προσεγγίσεις.

- Τα *επιπρόσθετα γνωστικά αντικείμενα είναι κατανεμημένα καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας.*
- Αρκετοί εκπ/κοί έχουν προχωρήσει σε διαφοροποιήσεις της διδακτικής πράξης, αλλάζοντας τη δασκαλοκεντρική μέθοδο διδασκαλίας των με τη *διερευνητική και συνεργατική μέθοδο.*
- Η κατανομή των μαθητών σε ομάδες στην τάξη τους βοηθά να εργάζονται συνεργατικά με αποτέλεσμα την καλύτερη επίτευξη των γνωστικών στόχων.
- Ως προς το περιεχόμενο των μαθημάτων που υπήρχαν δεν έχει αλλάξει τίποτα, εκτός από τα νέα γνωστικά αντικείμενα που μπήκαν στα πλαίσια λειτουργίας του πιλοτικού προγράμματος.
- Ως προς τον τρόπο διεξαγωγής των μαθημάτων δίνεται βαρύτητα στη *διερευνητική διαδικασία της μάθησης* με τη βοήθεια σύγχρονου εκπαιδευτικού υλικού, στη διαθεματική προσέγγιση των διδακτικών αντικειμένων, στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, στην εκπόνηση σχεδίων εργασίας μέσα από ατομικές και ομαδικές εργασίες μαθητών, και στην αναζήτηση πληροφοριών και επικοινωνίας με άλλους εκπ/κούς φορείς μέσω του INTERNET.
- Η *προετοιμασία* των σχολικών μαθημάτων και η ολοκλήρωση της μαθησιακής διαδικασίας ολοκληρώνεται *στο σχολείο*. Οι μαθητές της Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης ενδεχομένως να παίρνουν ορισμένες ημέρες για το σπίτι εργασίες σε δευτερεύοντα μαθήματα. Απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στη σύνταξη του ωρολογίου προγράμματος, να μην φορτώνεται πολύ κάποια μέρα, αλλά να κατανέμονται τα μαθήματα σε όλες τις μέρες της εβδομάδας.
- Η *ολοκλήρωση της προετοιμασίας* των σχολικών μαθημάτων, τα δύο πρώτα χρόνια εφαρμογής του πιλοτικού προγράμματος πραγματοποιείται στη διάρκεια της καθημερινής *δίωρης μελέτης* για κάθε τάξη από άλλον εκπαιδευτικό και όχι μέσα στα πλαίσια του ίδιου του μαθήματος από τον ίδιο το δάσκαλο. Τον τελευταίο χρόνο εφαρμόσαμε τη προαναφερόμενη μέθοδο μόνο στην Α΄ τάξη, ενώ στις υπόλοιπες τάξεις οι *εκπαιδευτικοί που δίδασκαν τη Γλώσσα και τα Μαθηματικά, είχαν και την ευθύνη της εμπέδωσης και εμπάθουσας* αυτών των μαθημάτων. Κατά γενική ομολογία όλων των εκπαιδευτικών του Σχολείου, η λειτουργία των τάξεων με το νέο τρόπο κατανομής των μαθημάτων των τάξεων, είχε πάρα πολλά πλεονεκτήματα.

Συμμετοχή του σχολείου σε άλλα προγράμματα ή εκδηλώσεις

Στο σχολείο μας *εφαρμόζεται πρόγραμμα ευέλικτης ζώνης*. Το πρόγραμμα αυτό βασίζεται στην αναμόρφωση του σχολικού χρόνου και στην καλλιέργεια πρωτοβουλιακής, συνεργατικής και διαθεματικής προσέγγισης της μάθησης αλλά και ανάπτυξης της κριτικής σκέψης, της συλλογικής προσπάθειας και της βιωματικής δράσης του μαθητή μέσα από ανάλογες δραστηριότητες και σχέδια εργασίας (project). Στα πλαίσια του προγράμματος της ευέλικτης ζώνης οι μαθητές του σχολείου σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς τύπωσαν τα παρακάτω βιβλία με τα εξής θέματα: Παραμυθομπερδέματα (Ο καλός γίγαντας και η πεταλούδενια), Τα επαγγέλματα, Υγιεινή διατροφή, Το νερό, Τα μέσα μεταφοράς, Η Παναγία.)

Η λειτουργία **Σχολικού Συνεταιρισμού** στο χώρο του Σχολείου, έχει βοηθήσει πάρα πολύ στη συνεργασία μεταξύ μαθητών, εκπαιδευτικών και γονέων, καθώς και στην οικονομική ενίσχυση του Σχολείου. Τα έσοδα προέρχονται από την *ανακύκλωση χαρτιού και αλουμινίου, τη διαχείριση του κυλικείου, από τη πώληση κατασκευών* και από την καθιερωμένη *λαχειοφόρο αγορά* και εκθέσεις παιδικού και εφηβικού βιβλίου. Έτσι με τα επιπλέον έσοδα που έχουμε, *δημιουργήσαμε 2 εργαστήρια Πληροφορικής στο Σχολείο και ένα παράρτημα σε*

γειτονική πόλη και πήραμε Πιστοποίηση για 18 προγράμματα επιμόρφωσης των εκπ/κών στις νέες τεχνολογίες.

Οι μαθητές στα πλαίσια του προγράμματος της Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης δημιούργησαν ελαιώνα με 130 δένδρα, φυτώριο διαφόρων φυτών και σχολικό κήπο.

Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους στα πλαίσια του προγράμματος της **Ολυμπιακής Παιδείας** σε συνεργασία και με άλλα σχολεία της πόλης μας εκπονήθηκε πρόγραμμα με τίτλο «**Χτίζοντας γέφυρες**» με σκοπό τη γνωριμία αλλά και την αρμονική συνύπαρξη των μαθητών μας με ανθρώπους προερχόμενους από διαφορετικές χώρες με διαφορετικούς πολιτισμούς.

Διοργανώσαμε επίσης **Ημερίδα** για τη προώθηση του νέου θεσμού: «**Ο συνήγορος του παιδιού**» στην οποία τα παιδιά πήραν πρωτοβουλία ενημέρωσης του κοινού, καθώς και μαθητών άλλων σχολείων.

Εκδηλώσεις στο τέλος κάθε διδακτικού έτους:

Στο Σχολείο με τη λήξη κάθε διδακτικού έτους οργανώνεται Έκθεση Παιδικού και Εφηβικού Βιβλίου, καθώς και Έκθεση έργων των μαθητών τα οποία δημιούργησαν στο Καλλιτεχνικό Εργαστήριο του Σχολείου, με τη βοήθεια της δασκάλας των εικαστικών. Αξίζει να τονίσουμε ότι σε παγκόσμιο Διαγωνισμό ζωγραφικής στη Θεσσαλονίκη βραβεύτηκαν 2 έργα μαθητών μας. Πραγματοποιούνται αθλητικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις στον αύλειο χώρο του Σχολείου, όπου οι μαθητές παίζουν μεταξύ τους ποδόσφαιρο πετοσφαίριση και μπάσκετ και στη συνέχεια παρουσιάζουν παραδοσιακούς και μοντέρνους χορούς, χορευτικό αερόμπικ, ρυθμική γυμναστική και διάφορα ψυχαγωγικά παιδαγωγικά παιχνίδια. Πραγματοποιούνται επίσης παρουσιάσεις θεατρικών έργων (οι μαθητές του Σχολείου ανέβασαν σε διασκευή την «Ειρήνη», τη «Λυσιστράτη» και τους «Ορνιθες» του Αριστοφάνη, «Τα μάγια της πεταλούδας» του Λόρκα και άλλα θεατρικά έργα) στο υπαίθριο θεατράκι του Σχολείου μας. Πραγματοποιείται ένα φεστιβάλ παιδικών θεατρικών έργων στο αμφιθέατρο του Σχολείου και παρουσίαση εργασιών σχετικές με το Περιβάλλον που εκπονούν μαθητές Σχολείων της περιοχής μας.

Διαπιστώσεις- Προτάσεις:

Αρκετά συχνά αντιμετωπίζουμε καταστάσεις μαθητών που έχουν διαπιστωμένα ανάγκη μιας μεγαλύτερης, πιο εξειδικευμένης υποστήριξης απ' αυτήν που οι δάσκαλοι είναι σε θέση να παράσχουν. Έτσι ιδιαίτερα στο ολοήμερο σχολείο είναι επιτακτικά αναγκαίο να παρευρίσκονται σα σύμβουλοι, σχολικοί ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργοί οι οποίοι θα μπορούν να παρεμβαίνουν, να στηρίζουν τους μαθητές και να καθοδηγούν εκπαιδευτικούς και γονείς.

Οι δάσκαλοι των ολοήμερων σχολείων να έχουν τη δυνατότητα να μένουν τουλάχιστον μια τριετία σε αυτά τα σχολεία.

Να καθιερωθεί ετήσια συνάντηση των ολοήμερων σχολείων και έκθεση της δουλειάς των.

Επειδή στα Πιλοτικά Ολοήμερα υπάρχει τεχνολογική υποδομή (ύπαρξη Η/Υ, λογισμικό, INTERNET κ.α) θεωρούμε σκόπιμη την ενδοσχολική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις νέες τεχνολογίες με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας τους.

Στο Ολοήμερο σχολείο πέρα από τη διεύρυνση του γνωστικού τομέα, η ανάπτυξη της κριτικής και δημιουργικής σκέψης (μέσω της καλλιέργειας της συγκλίνουσας αλλά και της αποκλίνουσας σκέψης), αποτελεί τον κυρίαρχο στόχο του εκπαιδευτικού ενός ολοήμερου σχολείου. Η προσφορά έτοιμης γνώσης στο μαθητή σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα του διδάσκοντα.

Ύστερα από 4 χρόνια λειτουργίας του Ολοήμερου σχολείου οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι αυτός ο τύπος σχολείου αναβαθμίζει και εμπλουτίζει εκπαιδευτικούς και μαθητές με αποτέλεσμα να συμμετέχουν, να συνεργάζονται, να παράγουν, να βοηθούν ο ένας τον άλλο και τελικά να προάγονται και να βελτιώνονται ως άνθρωποι και πολίτες.

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

α) ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Στο 3^ο Δημοτικό Σχολείο Λαυρίου πριν τη λειτουργία του ως Πιλοτικού Ολοήμερου υπήρχε σε ικανοποιητικό βαθμό η κτιριακή υποδομή και τα απαραίτητα εργαστήρια:

Εργαστήριο Φυσικών επιστημών-Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Εργαστήριο Αισθητικής Αγωγής, Καλλιέργειας Δεξιοτήτων

Βιβλιοθήκη-Αναγνωστήριο

Αίθουσα Μουσικής

Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων

Αίθουσα Γυμναστηρίου

Εργαστήριο Πληροφορικής

Για τις ανάγκες λειτουργίας του Πιλοτικού Ολοήμερου Προγράμματος έγιναν οι εξής παρεμβάσεις:

Μεγάλωσε η αίθουσα υπολογιστών

Κατασκευάστηκε τραπεζαρία

Αναπλάστηκε ο αύλειος χώρος με οικολογικά υλικά

Κατασκευάστηκε γήπεδο μπάσκετ με ταρτάν

Κατασκευάστηκε εξωτερικό αμφιθέατρο

Κατασκευάστηκε παιδική χαρά

Αυτή τη στιγμή έχουν εγκριθεί από τον Ο.Σ.Κ. ώστε να κατασκευαστούν: ένας ημιυπαίθριος στεγασμένος χώρος γυμναστικής 200 τ.μ

4 νέες αίθουσες διδασκαλίας.

Επίσης έγινε εξωτερικός ελαιοχρωματισμός του σχολείου με χρώματα οικολογικά τα οποία εναρμονίζονται με το φυσικό περιβάλλον

Φυτεύτηκαν δέντρα στον αύλειο χώρο και στο χώρο γύρω από το σχολείο με αποτέλεσμα να αλλάξει το

μικροκλίμα της περιοχής.

Σε συνεργασία με το Δήμο της πόλη μας τοποθετήθηκαν ηλιακοί συλλέκτες στην οροφή του σχολείου έτσι ώστε να υπάρχει ψύξη και θέρμανση χωρίς δαπάνη ηλεκτρικού ρεύματος.

Εφόσον αποπερατωθούν τα έργα τα οποία έχουν εγκριθεί, η κτιριακή υποδομή του σχολείου θα είναι σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο διότι θα υπάρχουν όλες οι αίθουσες διδασκαλίας και τα προβλεπόμενα εργαστήρια από το πρόγραμμα του Ολοήμερου .

β) ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ο συνολικός αριθμός των εκπ/κων του 3^{ου} Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου Λαυρίου είναι περίπου 40. Οι δάσκαλοι εργάζονται ως υπεύθυνοι των 12 τμημάτων του σχολείου, κάνουν εμπέδωση-εμβάθυνση των μαθημάτων, διδάσκουν νέα γνωστικά αντικείμενα .Είναι ακόμα υπεύθυνοι για την υποδοχή των μαθητών το πρωί και την επίβλεψή τους στην τραπεζαρία.

Στο 3^ο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Λαυρίου υπάρχει διορισμένη εκπ/κός Αγγλικής γλώσσας, Μουσικός και εκπ/κός Φυσικής Αγωγής. Επιπροσθέτως υπάρχουν ωρομίσθιοι εκπ/κοί οι οποίοι διδάσκουν νέα γνωστικά αντικείμενα τα οποία αναφέρονται παρακάτω.

Τους μόνιμους εκπ/κούς του σχολείου καλύπτει το Υπουργείο Παιδείας, τους δε ωρομίσθιους το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Οι περισσότεροι εκπ/κοί εργάζονται από την αρχή λειτουργίας του Πιλοτικού προγράμματος του Ολοήμερου Σχολείου έτσι έχουν αποκτήσει εμπειρία. Αρκετοί από αυτούς είναι από την πόλη του Λαυρίου και έχουν στηρίξει με τη δουλειά τους το θεσμό του Ολοήμερου.

γ) ΩΡΑΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ 3^{ου} ΠΙΛΟΤΙΚΟΥ ΟΛΟΗΜΕΡΟΥ ΔΗΜ.ΣΧ.ΛΑΥΡΙΟΥ

Το ωρολόγιο πρόγραμμα του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου χωρίζεται σε τρεις ζώνες:

1^η :πρωινή ζώνη

Υπάρχουν 3 δίωρα μαθημάτων με 2 15λεπτα διαλείμματα

2^η :μεσημεριανή ζώνη

Ωρα φαγητού και ανάπαυσης

3^η :απογευματινή ζώνη

Διαρκεί μέχρι τις 17:00

Η χρονική διάρκεια της ημερήσιας λειτουργίας του σχολείου αρχίζει με την προαιρετική προσέλευση των μαθητών στις 7:00π.μ και λήγει για τις δυο πρώτες τάξεις στις 15:15μ.μ με δυνατότητα παραμονής τους μέχρι τις 16:00 και για τις υπόλοιπες τάξεις του σχολείου λήγει στις 16:00μ.μ.

Στη συνέχεια υπάρχει η προαιρετική ζώνη από τις 16:00μ.μ μέχρι τις 17:00μ.μ στην οποία οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν διάφορες δραστηριότητες. Σημειώνουμε ότι την ώρα της προαιρετικής ζώνης παραμένει μεγάλος αριθμός μαθητών

Τα περισσότερα μαθήματα είναι διάρκειας 45 λεπτών και ορισμένα 40 λεπτών.

Η διάρκεια του γεύματος και της ώρας ανάπαυσης είναι 40 λεπτά.

Εξασφαλίσαμε 45 διδακτικές ώρες στο ωρολόγιο πρόγραμμα ,αντί των προτεινομένων 40 από τη Δ/νση Σπουδών

του ΥΠΕΠΘ, μειώνοντας μόνο κατά 5 λεπτά τις τελευταίες διδακτικές ώρες και τα 2 μεγάλα διαλείμματα και παρατείνοντας λίγο την παραμονή τους στο σχολείο .

δ) ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ 3^{ου} ΠΙΛΟΤΙΚΟΥ ΟΛΟΗΜΕΡΟΥ ΔΗΜ.ΣΧ.ΛΑΥΡΙΟΥ

Το πρόγραμμα λειτουργίας του 3^{ου} Ολοήμερου Δημ.Σχ.Λαυρίου εκτός από τα μαθήματα που αναφέρονται στο αναλυτικό πρόγραμμα έχει εμπλουτιστεί με νέα γνωστικά αντικείμενα, τα οποία αναφέρονται παρακάτω, και με μαθήματα επιλογής σύμφωνα με τις αιτήσεις των γονέων των μαθητών, που εκφράζουν τις επιθυμίες των παιδιών αλλά και τις δικές τους.

Τα μαθήματα επιλογής τα οποία γίνονται στην προαιρετική ζώνη του σχολείου είναι :Δεύτερη ξένη γλώσσα(Γαλλικά) ,αθλητικές δραστηριότητες, θεατρική αγωγή, εκμάθηση μουσικών οργάνων κ.α

ε) ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

Το πρόγραμμα λειτουργίας του 3^{ου} Πιλοτικού Ολοήμερου Δημ.Σχ.Λαυρίου περιλαμβάνει:

Μαθήματα τα οποία ορίζονται από το αναλυτικό πρόγραμμα, Μελέτη καθημερινά επί δίωρο, Δραστηριότητες(Μαθησιακές- Ερευνητικές-Πολιτιστικές -Κοινωνικές-Συμμετοχικές) , Μυθολογία, Λογοτεχνία, Παραμύθι, Τοπική Ιστορία, Κατασκευές-Καλλιέργειες, Θεατρική Αγωγή, Αισθητική Αγωγή-Καλλιέργεια δεξιοτήτων, Ενισχυτική διδασκαλία, Πληροφορική ,Μουσικοκινητική Αγωγή, Άθληση, Ξένες Γλώσσες(Αγγλικά σε επίπεδα και Γαλλικά),Διδασκαλία παραδοσιακών χορών, Περιβαλλοντική εκπαίδευση, Αγωγή Υγείας, Κυκλοφοριακή Αγωγή, Αγωγή Καταναλωτή και Ολυμπιακή Παιδεία.

Με τη διδασκαλία των νέων προαναφερθέντων γνωστικών αντικειμένων ,προστίθενται στο πρόγραμμα μαθήματα που μπορούν να ερεθίσουν , με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο, τα ενδιαφέροντα και τις κλίσεις όλων ανεξαιρέτως των παιδιών. Ακόμα το γεγονός ότι το σχολείο πλέον παρέχει τη δυνατότητα εκμάθησης αντικειμένων που πρώτα εξασφαλιζόνταν μόνο από το χώρο της ιδιωτικής παιδείας, βελτιώνει συνολικά το εκπαιδευτικό επίπεδο όλων των παιδιών και περισσότερο των κατωτέρων κοινωνικών τάξεων ,που είναι συνήθως αυτά που έχουν περιορισμένες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές οπτικές.

στ) ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Το σχολείο παραμένει ανοιχτό και μετά τη λήξη του σχολικού προγράμματος ,από τις έξι το απόγευμα έως τις εννέα προκειμένου οι δάσκαλοι του σχολείου μας αλλά και των άλλων σχολείων καθώς και οι πολίτες του Λαυρίου να συμμετάσχουν σε προγράμματα επιμόρφωσης σχετικά με την πληροφορική ,τη φωτογραφία κ.α Στο σχολείο μας υπάρχει σχολικός συνεταιρισμός στον οποίο συμμετέχουν μαθητές ,εκπαιδευτικοί, γονείς. Η λειτουργία σχολικού συνεταιρισμού στο χώρο του σχολείου, έχει βοηθήσει στη συνεργασία μαθητών, εκπαιδευτικών, γονέων καθώς και στην οικονομική ενίσχυση του σχολείου. Τα έσοδα του συνεταιρισμού προέρχονται από την ανακύκλωση χαρτιού και αλουμινίου ,από τη διαχείριση του κυλικείου, από την πώληση κατασκευών. από εκθέσεις παιδικού και εφηβικού βιβλίου καθώς και από την καθιερωμένη λαχειοφόρο αγορά.

**Φωτεινή Κουλουριώτη
Διευθύντρια**

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ» 4ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το 4^ο Δημοτικό Σχολείο Αγίων Αναργύρων ιδρύθηκε το **1965**. Στεγάστηκε σε ένα ιδιωτικό κτίριο στην οδό Διστόμου και λειτούργησε ως 6/θέσιο. Το **1974** εξαιτίας της αύξησης των μαθητών (έρχονταν πολλά παιδιά από τη γειτονική περιοχή του Δήμου Ιλίου) ενοικιάστηκε κτίριο στην οδό Βύρωνος αρ.6 και λειτούργησε ως 12/θέσιο. Το **1994** μεταστεγάστηκε σε καινούριο ιδιόκτητο κτίριο που κτίστηκε σε οικόπεδο 4 (τεσσάρων) στρεμμάτων που παραχωρήθηκε από το 301 εργοστάσιο βάσης (στρατόπεδο) και λειτούργησε με οργανικότητα 10/θέσιο. Το **1999** εντάχθηκε στο πρόγραμμα της πιλοτικής εφαρμογής των 28 Ολοήμερων Σχολείων υπό την αιγίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Το σχολείο πήρε την επωνυμία «Αδαμάντιος Κοραΐς».

Από το σχολικό έτος **1999-2000** το 4ο Δημοτικό Σχολείο Αγίων Αναργύρων λειτουργεί ως πιλοτικό ΟΛΟΗΜΕΡΟ – ένα από τα 28 που δημιουργήθηκαν σύμφωνα με το Νόμο 2525/97 για την εκπαίδευση – όπου δημιουργούνται νέες συνθήκες σχολικής ζωής και διαδικασίας μάθησης, με νέα γνωστικά αντικείμενα, με αναβαθμισμένες υποδομές και με αναπροσαρμοσμένο ωρολόγιο πρόγραμμα.

Οργάνωση και εξοπλισμός τάξεων – δημιουργία εργαστηρίων:

Οι τάξεις αναβαθμίστηκαν αισθητικά και λειτουργικά όπως: βάζιμο και κουρτίνες αναλόγου χρώματος και κατασκευή σαλονιού για τη μεσημβρινή χαλάρωση, κατασκευή βιβλιοθήκης και ερμαρίων για τα προσωπικά αντικείμενα των μαθητών, εξοπλισμός με σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα διδασκαλίας (βίντεο, TV, διαφανοσκόπιο).

Διαμορφώθηκαν και εξοπλίστηκαν “ειδικές αίθουσες” όπως:

αίθουσα Αισθητικής Αγωγής - Τεχνολογίας

αίθουσα Φυσικών Επιστημών (Χημείο)

Αίθουσα Πληροφορικής

αίθουσα Μουσικής

Αίθουσα Βιβλιοθήκης – Αναγνωστήριο

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Επωνυμία σχολείου:	Οργανικότητα σχολείου	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
4ο Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Αγ. Αναργύρων	10/θέσιο	21	21	21	19

Διευθυντής: Τσοβόλας Γεώργιος	
Πετρόπουλος Κων/νος, Υπ/ντής Πασιά Μαρίνα Κάππου Πηνελόπη Λιανός Παρασκευάς Χατζηπαρίση Δέσποινα Παπαδάτου Χριστίνα Τσιμπογιάννη Χαρούλα Γκιντίδου Βασιλική (Αγγλικών) Μπαρτζώκα Παρασκευή (Αγγλικών) Δρούγκας Φώτιος (Γυμναστής)	Παπάρα Χρυσούλα, Αν. Υπεύθ Τσούνη Γεωργία Κεραμτζή Παναγιώτα Ζακυνθινού Αναστασία Προσωπάρη Σπυρ. (Μουσικός) Παλαιολόγου Νεκταρία (Η/Υ) Τσαμουρά Αθηνά(Θεατρ. Παιχν.) Αγγελάκη Παρασκ.(Εικαστικά)

Τάξεις και τμήματα με το μαθητικό δυναμικό, από την έναρξη μέχρι τον Ιούνιο του 2003

ΤΑΞΗ	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
A	28	26	29	18
B	30	30	23	26
Γ	24	32	23	24
Δ	26	24	33	25
E	19	15	22	31
ΣΤ	31	15	20	21
ΣΥΝΟΛΟ	158	142	150	145

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Τα νέα γνωστικά αντικείμενα που διδάχτηκαν την σχολική χρονιά 2002-03 ήταν: Η **Πληροφορική, το Θεατρικό Παιχνίδι, τα Εικαστικά, Μουσικοκινητική Αγωγή και ο Ολυμπισμός**

1) Έγιναν τρεις βασικές παρεμβάσεις του ολοήμερου στο αναλυτικό πρόγραμμα.

α) Ο εμπλουτισμός του με νέα γνωστικά αντικείμενα.

β) Η καταπολέμηση του διαχωρισμού μεταξύ ακαδημαϊκών και μη μαθημάτων

γ) Η ολοκλήρωση της μαθησιακής διαδικασίας και της σχολικής προετοιμασίας στα πλαίσια του σχολικού ωραρίου, είτε στα πλαίσια του κάθε μαθήματος, είτε στην ενισχυτική διδασκαλία, είτε με την αυτόνομη εργασία-προετοιμασία των μαθητών στα εργαστήρια κατά τη διάρκεια των προγραμματισμένων ωρών μελέτης.

2) Ο εμπλουτισμός των αιθουσών διδασκαλίας καθώς και των εργαστηρίων με σύγχρονο εκπαιδευτικό, εποπτικό και οπτικοακουστικό υλικό έδωσε τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να κάνουν πιο αποδοτική και πιο ευχάριστη τη διδασκαλία. Επίσης όπου ενδείκνυται τα παιδιά εργάζονται σε ομάδες των 4 ή 6 μαθητών, με την ανάλογη διάταξη των θρανίων (εργαστήριο Φυσικής, Εικαστικά, Ιστορία κλπ.) .

3) Το σχολείο, κατά το σχολικό έτος 2002-03 συμμετείχε σε τρία επικουρικά προγράμματα

α) Το Comenius με το πρόγραμμα: «ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΣΤΟ ΕΥΡΩ»

β) της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με το πρόγραμμα: «ΤΟ ΔΑΣΟΣ» και

γ) Της Αγωγής Υγείας με το πρόγραμμα: «Διαπροσωπικές σχέσεις και ψυχική υγεία».

Στα προγράμματα αυτά οι μαθητές εργάστηκαν κατά ομάδες κυρίως την ώρα των Επικοινωνιακών και Κοινωνικών Σχέσεων, χρησιμοποιώντας την κεντρική βιβλιοθήκη, την τάξη τους ή τους χώρους των εργαστηρίων.

Στο τέλος της σχολικής χρονιάς ανέβασαν με τη βοήθεια των δασκάλων της Αισθητικής Αγωγής, της Μουσικής και του Θεατρικού Παιχνιδιού δύο θεατρικά έργα βασισμένα στα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Αγωγής Υγείας

α) «Ο κήπος με τις έντεκα γάτες» και

β) «Το όνειρο του σκιάχτρου» του Ευγένιου Τριβιζά.

Ο τύπος αυτός του ΟΛΟΗΜΕΡΟΥ σχολείου, νομίζουμε ότι ανταποκρίνεται πλήρως στις ανάγκες και απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας. Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν πρωτοβουλίες και να καλλιεργήσουν δεξιότητες μέσω των αθλητικών, θεατρικών, εικαστικών και άλλων δραστηριοτήτων.

Επίσης η σωστή εκπροσώπηση και διδασκαλία μαθημάτων όπως της Μουσικής, των Εικαστικών, του Θεατρικού Παιγνιδιού, της Πληροφορικής κλπ., σε ξεχωριστές αίθουσες και με ειδικευμένους εκπαιδευτικούς, δημιουργούν ευχάριστη ψυχοπαιδαγωγική ατμόσφαιρα και κάνουν το σχολείο πιο χαρούμενο και πιο προσιτό καλύπτοντας έτσι κι άλλες εσωτερικές αναπτυξιακές ανάγκες των παιδιών πέραν του γνωσιολογικού.

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Παρότι το σχολείο κτίστηκε πρόσφατα (έναρξη λειτουργίας του το 1994) δεν είχε τις προδιαγραφές ενός σύγχρονου σχολείου όπως: άνετους χώρους, αίθουσες για εργαστήρια, αίθουσα φαγητού, κλειστό γυμναστήριο κλπ.

Επειδή οι παραπάνω χώροι για ένα Ολοήμερο σχολείο είναι απαραίτητοι, την δημιουργία των εργαστηρίων την κάλυψαν οι κενές αίθουσες διδασκαλίας που υπήρχαν. Η σίτιση των μαθητών πραγματοποιείται στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.

Εκεί όμως που η έλλειψη είναι εμφανής είναι ένα κλειστό γυμναστήριο ή έστω ένας στεγασμένος χώρος όπου θα μπορούσαν με άνεση να πραγματοποιηθούν πολλά από τα μαθήματα κυρίως τα νέα γνωστικά αντικείμενα όπως: Γυμναστική, Μουσικοκινητική, Θεατρικό παιχνίδι, Χορός, Αθλοπαιδιές, Ολυμπισμός κλπ.

Πρόταση:

Στο υπόγειο (ισόγειο από δυτικά) υπάρχει αδιαμόρφωτος χώρος για κατασκευή εστιατορίου και κλειστού γυμναστηρίου. Έχουν υποβληθεί στον ΟΣΚ τεχνική μελέτη και προϋπολογισμός του έργου (αριθ. Πρωτοκόλλου 2497-5/4/2003 υπηρεια Δ.Ε.Ε.Υ.Α.)

Υποσχέθηκαν ότι θα πραγματοποιηθεί η κτιριακή αυτή παρέμβαση, και αναμένουμε.

2. ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το κύριο προσωπικό παραμένει σχεδόν το ίδιο. Λίγες είναι κατ' έτος οι μετακινήσεις (μεταθέσεις- αποσπάσεις κλπ.) Το πρόβλημα εντοπίζεται κυρίως στους ωρομίσθιους που καλύπτουν την διδασκαλία των νέων γνωστικών αντικειμένων τόσο στην επιλογή τους όσο και στην έγκαιρη πρόσληψή τους.

Πρόταση:

α) οι εκπαιδευτικοί των ειδικοτήτων αλλά κυρίως οι ωρομίσθιοι που δεν έχουν καμία σχέση με την διδακτική πράξη και την εκπαιδευτική διαδικασία θα πρέπει υποχρεωτικά να παρακολουθούν σεμινάρια επιμόρφωσης πριν κληθούν να αναλάβουν διδακτικό έργο μέσα στην τάξη. Γι' αυτό πρέπει οι προκηρύξεις να γίνονται νωρίς, να επιλέγονται, να επιμορφώνονται και μετά να στέλνονται στα σχολεία να αναλάβουν διδακτικά καθήκοντα.

3. ΩΡΑΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ωρα έναρξης: 8 και 15πμ. – ώρα λήξης 15 και 10 για την Α και Β τάξη και 16.00 για τις υπόλοιπες τάξεις.

Πρόταση:

Νομίζω ότι αυτό το ωράριο είναι και το πιο ιδανικό, χωρίς παράπονα ούτε από τους γονείς, ούτε από τους εκπαιδευτικούς ούτε και από τους μαθητές.

4. ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ο εμπλουτισμός του ωρολογίου προγράμματος με νέα γνωστικά αντικείμενα ήταν μια από τις βασικές παρεμβάσεις.

Θα πρέπει να προβλεφθεί στο ενιαίο πλαίσιο σπουδών. Αν. Προγρ. η ύλη του κάθε μαθήματος να ολοκληρώνεται στη διδακτική ώρα που προβλέπεται, ώστε ο χρόνος της προετοιμασίας να επαρκεί για την μελέτη της επόμενης ημέρας και όχι για την ολοκλήρωση του μαθήματος.

5. ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Πρέπει να είναι μόνιμος στόχος όχι μόνο του Πειραματικού Ολοήμερου σχολείου αλλά όλων των σχολείων της χώρας.

Πρέπει οι μαθητές να ενημερώνονται για τα επίκαιρα και σπουδαία ζητήματα της τοπικής κοινωνίας να πληροφορούνται για τα διάφορα επαγγέλματα των κατοίκων και τα προβλήματά τους. Αυτό μπορεί να γίνει στα πλαίσια προγραμμάτων οπότε ή έρχεται ο πολίτης στο σχολείο ή επισκέπτονται τα παιδιά τον χώρο του.

Είναι αυτονόητο ότι θα πρέπει να γνωρίσουν την τοπική ιστορία και τον πολιτισμό.

Γεώργιος Τσοβόλας, Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΔΑΝΑΟΣ» 5ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΑΡΓΟΥΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το 5^ο Δημοτικό Σχολείο Αργούς ιδρύθηκε το **1958** και λειτούργησε ως 4/θέσιο σε μισθωμένες αίθουσες, για αρκετά χρόνια. Το **1984** που ολοκληρώθηκε η ανέγερση του νέου διδακτηρίου, όπου στεγάζεται έως και σήμερα, λειτούργησε ως 8/θέσιο σχολείο. Την τελευταία εξαετία αν και είχε προαχθεί σε 12/θέσιο λειτουργεί ως 11/θέσιο, αφού μία τάξη [ΣΤ'] έχει μόνο 17 μαθητές και ένα τμήμα.

Από το Σεπτέμβρη του **1999** το 5^ο Δημοτικό Σχολείο Αργούς εφαρμόζει το πιλοτικό πρόγραμμα «ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ» έχοντας την επιστημονική καθοδήγηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Αρχικά έγιναν οι απαραίτητες παρεμβάσεις στους χώρους του σχολείου, ώστε να εξασφαλιστούν οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την εφαρμογή του προγράμματος.

Στη συνέχεια:

- **εμπλουτίστηκε** το σχολείο με διάφορα εξοπλιστικά μέσα όπως ηλεκτρονικούς υπολογιστές, τηλεοράσεις, βίντεο, επιδιασκόπια, ραδιοκασετόφωνα, μουσικά όργανα, όργανα Φυσικής και Χημείας, βιβλία, μαθητικά έπιπλα και σκεύη
- **οργανώθηκε** η Βιβλιοθήκη-Αναγνωστήριο, αίθουσα Καλλιτεχνικών μαθημάτων, αίθουσα Μουσικής, αίθουσα Φυσικής, Εργαστήριο Η/Υ, αίθουσα Εστιατορίου και
- αφού **διορίστηκαν πρόσθετοι** δάσκαλοι και **ωρομίσθιοι** εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων άρχισε η εφαρμογή του προγράμματος.

Από το καλοκαίρι του **1999** ως δάσκαλος και μέλος του συλλόγου διδασκόντων του σχολείου παρακολούθησα τη μετατροπή του σχολείου απ' τη συμβατική του μορφή σ' αυτή του πιλοτικού ολόημερου:

- έγιναν **συναντήσεις, συνεδριάσεις, συνεργασίες** μεταξύ δημοτικών αρχών, εκπαιδευτικών φορέων και γονέων αφενός και κλιμακίων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου αφετέρου για τη διαδικασία και τον προγραμματισμό της προετοιμασίας εφαρμογής του προγράμματος
- **παρεμβάσεις στους σχολικούς χώρους** για διαμόρφωση επιπλέον αιθουσών ειδικής ή γενικής χρήσης με την ανάλογη αισθητική τους αναβάθμιση
- πρόσθετος **εξοπλισμός**, εκσυγχρονιστικό της σχολικής λειτουργίας: ηλεκτρονικό, εργαστηριακό, επίπλωσης, σίτισης, και τον εμπλουτισμό των σχολικών βιβλιοθηκών με νέα βιβλία
- τροποποίηση του ωρολογίου προγράμματος με **προσθήκη νέων γνωστικών αντικειμένων**: Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, Μουσικοκινητικής Αγωγής, Θεατρικής Αγωγής, Παραδοσιακών Χορών και άλλων δραστηριοτήτων με αυξημένες δυνατότητες σε βελτιωμένες πλέον συνθήκες εργασίας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Στο Πιλοτικό Ολοήμερο 5^ο Δημοτικό Σχολείο Αργους «Δαναός» με οργανικότητα 12/θεσίου και λειτουργία 11/θεσίου απασχολήθηκε κατ' έτος υπερδιπλάσιος αριθμός εκπαιδευτικών απ' αυτόν που απαιτούνταν με την προγενέστερη λειτουργία του ως συμβατικού σχολείου.

- ❖ Το σχολικό έτος **1999-2000** απασχολήθηκαν **27 εκπαιδευτικοί**.
- ❖ Το σχολικό έτος **2000-2001** απασχολήθηκαν **27 εκπαιδευτικοί**.
- ❖ Το σχολικό έτος **2001-2002** απασχολήθηκαν **27 εκπαιδευτικοί**.
- ❖ Το σχολικό έτος **2002-2003** απασχολήθηκαν **27 εκπαιδευτικοί**.

Κατά το τρέχον σχολικό έτος (**2002-2003**) το διδακτικό προσωπικό του σχολείου αποτελείται από τους παρακάτω εκπαιδευτικούς:

Διευθυντής: Γαβρήλος Σωτήριος

Υποδ/ντής: Βούρδουλας Κων/νος

Δάσκαλοι: Δασκαλόπουλος Ευάγγελος, Θεοδώρου Ζωή, Καβαθά Ευγενία, Καγιούλη Αγγελική, Καραγιάννη Σωτηρία, Κονομάρα Ελένη, Κουτροφίνη Σοφία, Κυμπουροπούλου Παναγούλα, Κώνστας Δημήτριος, Μελέτη Αικατερίνη, Μπλάτσου Παναγούλα, Νικολόπουλος Κωνσταντίνος, Τζίνης Γεώργιος, Τσεκέ Ελένη, Πασσά Ευαγγελία και Πρεσβέλου Μαρία

Ζαφείρη Παναγιώτα [*Αγγλικής Γλώσσας*],

Μερμίγκης Χρίστος [*Γυμναστικής*] και

Σπηλιόπουλος Παναγιώτης [*Μουσικής*].

Στα πρόσθετα γνωστικά αντικείμενα διδάσκουν:

Ολυμπιακή Εκπαίδευση η Αργέντου Μαρία,

Μουσικοκινητική Αγωγή η Κουτρούλη Ουρανία,

Θεατρική Αγωγή η Νάσαινα Μαρίνα,

Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές η Σπυροπούλου Ιωάννα,

Παραδοσιακούς Χορούς η Γρηγορίου Ιωάννα και

Επιτραπέζια Αντισφαίριση [πινγκ πονγκ] η Κουτσούκου Ελένη.

Το πιλοτικό πρόγραμμα απευθυνόταν και απευθύνεται στο σύνολο των μαθητών του σχολείου σ' όλη την ημερήσια διάρκεια λειτουργίας του [08.00- 15.50].

Από την έναρξη του πιλοτικού προγράμματος και μέχρι τον Ιούνιο του 2003 φοίτησαν σε τάξεις και τμήματα του σχολείου οι παρακάτω μαθητές ως εξής:

ΤΑΞΕΙΣ- ΤΜΗΜΑΤΑ	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
Α'	29	32	32	30
Β'	35	31	33	30

Γ΄	17	33	32	30
Δ΄	30	17	32	30
Ε΄	38	35	16	34
ΣΤ΄	38	35	32	17
ΣΥΝΟΛΟ	187	183	177	171

4. ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Το πιλοτικό πρόγραμμα «ολοήμερο σχολείο» περιλαμβάνει τα μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος καθώς και νέα γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες όπως: *Γεύμα-Χαλάρωση [Επικοινωνιακές & Κοινωνικές Σχέσεις]*, τη *Μελέτη –Προετοιμασία* [για την επόμενη μέρα], τη διδασκαλία *Πληροφορικής [ηλεκτρονικών υπολογιστών]*, τη *Μουσικοκινητική Αγωγή*, τη *Θεατρική Αγωγή*, τις *Αθλητικές Δραστηριότητες [πιγκ πονγκ]*, τους *Παραδοσιακούς Χορούς*, *προγράμματα Αγωγής Υγείας*, *προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης*, *συμμετοχή σε πολιτιστικές εκδηλώσεις της τοπικής κοινωνίας*, *διδασκτικές επισκέψεις* κλπ.

Με τα νέα δεδομένα λοιπόν

Α) οι μαθητές του σχολείου έδωσαν θεατρικές παραστάσεις στα πλαίσια των εθνικών επετείων, θρησκευτικών εορτών και στα πλαίσια του ετήσιου φεστιβάλ παιδικού και νεανικού θεάτρου του δήμου Αργους:

❖ 30 Μαΐου 2001 με τα έργα:

- «Η προσευχή του Νικηφόρου Βρεττάκου»
- «Ο κυκλαδικός πολιτισμός»

❖ 17 Μαΐου 2002 με τα έργα:

- «Ο χορός των χρωμάτων» και
- «Τα είδη του θεάτρου»

❖ Απρίλιος 2003

- οι μαθητές των μικρών τάξεων παρουσίασαν το μουσικοκινητικό δρώμενο «Μια βραδιά με την κυρία Μουσική» και
- των μεγάλων τάξεων το θεατρικό δρώμενο «Οι Ολυμπιακοί Αγώνες: μύθοι και ιστορία», αποσπώντας κολακευτικά σχόλια για τους ίδιους και το έργο του σχολείου από το δήμαρχο της πόλης μας,

εκπροσώπους φορέων της πόλης και πλήθος κόσμου που παρακολούθησαν τις παραστάσεις στο δημοτικό μας θέατρο.

Β) Για πρώτη φορά φέτος (Μάιος 2003) διοργανώθηκε και πραγματοποιήθηκε:

- ❖ *τουρνουά πινγκ – πονγκ στο κλειστό γυμναστήριο Αργους μεταξύ των μαθητών όλων των τάξεων του σχολείου με αθλοθέτηση μεταλλίων και κυπέλλων από το δήμο Αργους και*
- ❖ *παρουσίαση όλων των Ολυμπιακών Αγωνισμάτων για την οποία προηγήθηκε συνεργασία ως προς την προμήθεια στολών και αθλητικού υλικού είτε με τοπικούς συλλόγους είτε με αθλητικές ομοσπονδίες επιτυγχάνοντας έτσι την προβολή του ιδιαίτερου τύπου και έργου του σχολείου*

Έγινε δημοσίευση στην εφημερίδα «Τα νέα της Αργολίδας» και προβολή της εκδήλωσης και του σχολείου από το ραδιοφωνικό σταθμό «Αντένα Πελοποννήσου».

Στον Αθλητικό τομέα επίσης μπορούμε να αναφέρουμε την κατάκτηση από τις δύο ομάδες χάντμπολ του σχολείου, αγοριών και κοριτσιών, της πρώτης θέσης στους σχολικούς αγώνες του νομού Αργολίδος.

Γ) Πραγματοποιήθηκαν ετήσιες εκδηλώσεις (κάθε Ιούνιο) με παραδοσιακούς χορούς, τραγούδια και εκθέσεις ζωγραφικής στον αύλειο χώρο του σχολείου.

Στην εκδήλωση με τους παραδοσιακούς χορούς τον Ιούνιο του 2003, έγινε παρουσίαση παραδοσιακών τραγουδιών από ορχήστρα μαθητών μας και έτυχε δημοσίευσης στην εφημερία «Τα νέα της Αργολίδας».

Δ) Διερευνήθηκε η συμμετοχή και η συμβολή των μαθητών και εκπαιδευτικών του σχολείου μας στο άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία:

- ❖ *Η επιμέλεια και εκτύπωση των προγραμμάτων, των αφισών και των προσκλήσεων για όλες τις εκδηλώσεις έγινε στο εργαστήριο Η/Υ του σχολείου μας.*
- ❖ *Οι απόψεις των μαθητών μας για το Ολοήμερο Σχολείο τους περιέχονται και στην εφημερίδα που τύπωσαν και διένειμαν φέτος.*
- ❖ *Για τη συμμετοχή και παρουσία του σχολείου στη διημερίδα Διάδοσης των Αποτελεσμάτων του Έργου των 28 Πιλοτικών Ολοήμερων Σχολείων, που διοργανώθηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο το Μάρτιο του*

2003 στην Αθήνα, έγινε αναφορά και προβολή ολιγόλεπτων στιγμιότυπων από τον τοπικό τηλεοπτικό σταθμό DRTV.

Ε) Με τη μέθοδο *project*, εργάστηκαν οι τάξεις Α', Δ' και Ε' και παρουσίασαν σε σχολική εκδήλωση αντίστοιχα τις εργασίες «Η Φύση και το Νερό», τη μαθητική εφημερίδα «Η Σχεδία» και τον τουριστικό οδηγό του Αργους.

ΣΤ) Υλοποιήθηκαν εκπαιδευτικά προγράμματα με θέματα:

- ❖ Η ελιά και το ελαιόλαδο
- ❖ Ανακαλύπτω τη γειτονιά μου
- ❖ Η λαϊκή αγορά του Αργους
- ❖ Το ποτάμι μου ο Ερασίος
- ❖ Επαγγέλματα που χάνονται
- ❖ Η Δ' Εθνική Συνέλευση τους Αργους
- ❖ Τα παιχνίδια του παππού και της γιαγιάς μου άλλοτε στη γειτονιά μου
- ❖ Μαθαίνω και βιώνω τη γεύση και την ποιότητα της διατροφής
- ❖ Η ομόνοια και η διχόνοια των Ελλήνων κατά τον 20^ο αιώνα.

Ζ) Πραγματοποιήθηκαν διδακτικές επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, σε εργοστάσια παραγωγής τοπικών αγροτικών προϊόντων, σε λαογραφικά μουσεία κλπ.

Έγινε δεντροφύτευση την 21^η Μαρτίου 2001 στα πλαίσια του προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με θέμα «Το δάσος του 2000 και ο άνθρωπος» σε έκταση του λόφου του Αργους «ΑΣΠΙΔΑ» που κήκε το 1999.

Σύντομα προβλέπεται να ανεγερθεί η νέα πτέρυγα του διδακτηρίου, η οποία θα διαθέτει εκτός από τις αίθουσες διδασκαλίας και μια αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων, χώρο Εστιατορίου, αίθουσα Πληροφορικής και αίθουσα Μουσικής και Εικαστικών, σύμφωνα με σύγχρονες και πιο λειτουργικές προδιαγραφές για την υλοποίηση του προγράμματος «ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ»

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ - ΣΚΕΨΕΙΣ

Το 1984 έγινε η ανέγερση του διδακτηρίου που στεγάζεται σήμερα το 5ο Δημοτικό Σχολείο Αργους και λειτούργησε ως 8/θέσιο σχολείο. Από το 1998 το 5ο Δημοτικό Σχολείο Αργους έχει προαχθεί σε 12/θέσιο και λειτουργεί ως 11/θέσιο.

Από το Σεπτέμβρη του 1999 το 5ο Δημοτικό Σχολείο Αργους εφαρμόζει το πιλοτικό [και από φέτος πειραματικό] πρόγραμμα "ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ" έχοντας την επιστημονική καθοδήγηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Για την εφαρμογή του προγράμματος αρχικά έγιναν οι απαραίτητες παρεμβάσεις στους χώρους του σχολείου, ώστε να ικανοποιηθούν κτιριακά οι προϋποθέσεις λειτουργίας. Έγινε νέα διαρρύθμιση και διαμορφώθηκαν νέες αίθουσες όπως: Βιβλιοθήκη- Αναγνωστήριο, αίθουσα Καλλιτεχνικών μαθημάτων, αίθουσα Μουσικής, αίθουσα Φυσικής, αίθουσα εστιατορίου, αίθουσα Πληροφορικής κλπ. Παράλληλα προστέθηκε μια ακόμη αίθουσα από τον ΟΣΚ για την εστίαση των μαθητών. Η ανάγκη εξεύρεσης χώρων μαθήματος έθεσε, δυστυχώς βέβαια, σε δεύτερη μοίρα την ύπαρξη αίθουσας-γραφείων εκπαιδευτικών, που άρχισαν να συγκεντρώνονται και να παραμένουν στο πλατό του 1ου ορόφου ήδη από την οργανική προαγωγή του σχολείου και συνεχίζουν μέχρι σήμερα, και άλλων βοηθητικών χώρων. Οι παρεμβάσεις συμπληρώθηκαν με την ανακαίνιση όλων των εσωτερικών χώρων, αιθουσών και μη, για την ευχάριστη, λειτουργική και παιδαγωγικά ωφέλιμη παραμονή των μαθητών στο σχολείο.

Στη συνέχεια εξοπλίστηκε το σχολείο συνολικά και κατά αίθουσα με κατάλληλα έπιπλα και σκευή, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, τηλεοράσεις, βίντεο, επιδιασκόπια, ραδιοκασετόφωνα, μουσικά όργανα, όργανα φυσικής και χημείας.

Εντούτοις είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν και νέοι πρόσθετοι χώροι που θα εξυπηρετήσουν πλήρως ανάγκες παραμονής και εργασίας του διδακτικού και βοηθητικού προσωπικού καθώς και των μαθητών. Προβλέπεται για το σκοπό αυτό να ανεγερθεί νέα πτέρυγα του διδακτηρίου, η οποία θα διαθέτει εκτός από τις αίθουσες διδασκαλίας και μια αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, χώρο εστιατορίου, αίθουσα ηλεκτρονικών υπολογιστών και αίθουσα μουσικής και εικαστικών, ώστε οι υπάρχοντες παρεμφερείς χώροι να διατεθούν για άλλες προβλεπόμενες χρήσεις. Επειδή όμως το έργο αυτό ήδη καθυστερεί, προτείνεται να προωθηθεί η δραστηριοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων που ευθύνονται [ΟΤΑ, ΟΣΚ κλπ] με παρέμβαση του Π. Ι. και απαίτηση για άμεση υλοποίηση.

Το διδακτικό προσωπικό του σχολείου απαρτίζεται από:

α. δασκάλους γενικών μαθημάτων και ειδικοτήτων με οργανική θέση

β. με απόσπαση από άλλα σχολεία

γ. αναπληρωτές και

δ. ωρομισθίους για συγκεκριμένα νέα γνωστικά αντικείμενα που δεν μπορούν να καλυφθούν με άλλο τρόπο. Για την πρόσληψη όμως των τελευταίων προβλέπονται και απαιτούνται διαδικασίες χρονοβόρες που με εξαίρεση την τρέχουσα σχολική χρονιά εμποδίζουν την ανάληψη των καθηκόντων τους από την έναρξη των μαθημάτων.

Για να είναι αποδοτικό το διδακτικό έργο όλων και αρμονική η συνεργασία μεταξύ τους για την επίτευξη των στόχων, πραγματοποιήθηκαν σεμινάρια και ενδοσχολικές επιμορφώσεις για τους εκπαιδευτικούς του σχολείου, έγιναν ενημερώσεις και δόθηκαν οδηγίες με την ευθύνη και καθοδήγηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και με τη συμβολή και των σχολικών συμβούλων της περιφέρειάς μας και του συλλόγου διδασκόντων για την προσαρμογή και των νέων μελών του στις συνθήκες λειτουργίας του σχολείου και την υπέρβαση δυσκολιών. Μειονέκτημα για το παρεχόμενο [με ποιο χρονικό ορίζοντα;] επιμορφωτικό έργο θεωρείται η μετακίνηση των εκπαιδευτικών προς άλλα και από άλλα σχολεία κατ' έτος. Χρειάζεται πιο σταθερή βασική σύνθεση διδακτικού προσωπικού με συνεχή επιμόρφωση αλλά και παροχή κινήτρων [ωραρίου, πρόσθετης μοριοδότησης, χορήγησης επιδόματος κλπ] για την εφαρμογή αυτού του μέτρου.

Επειδή η παραμονή των μαθητών στο σχολείο εκτείνεται μέχρι τις 15.50 υποχρεωτικά για όλους, το βασικό πρόγραμμα μαθημάτων περατώνεται στην πρωινή ζώνη και ακολουθούν τα πρόσθετα διδακτικά αντικείμενα που προσιδιάζουν στη φύση της παιδικής ηλικίας, τα ενδιαφέροντα και τις κλίσεις, ξεκουράζουν,

ψυχαγωγούν, μορφώνουν χωρίς καταναγκασμό και αναπτύσσουν ολόπλευρα την προσωπικότητα. Το ωράριο λειτουργίας βέβαια υπερβαίνοντας το εργασιακό ωράριο των εκπαιδευτικών δυσκολεύει την εύρεση κοινού για όλους χρόνου για τακτική ή έκτακτη συνεδρίαση του συλλόγου διδασκόντων. Μέχρι τώρα πραγματοποιείται κάθε φορά εκτός ωραρίου λειτουργίας του σχολείου, κατ' ανάγκη και κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων, για να μην υπάρξει απώλεια διδακτικών ωρών. Το γεγονός αυτό επιδεικνύει το πνεύμα συνέπειας και προσπάθειας ανταπόκρισης των εκπ/κών του σχολείου στις απαιτήσεις του προγράμματος αλλά καταδεικνύει και την αναγκαιότητα ιδιαίτερης υπηρεσιακής τους μεταχείρισης -σχέσης.

Το πρόγραμμα σπουδών που υλοποιείται περιλαμβάνει τα μαθήματα του συμβατικού αναλυτικού προγράμματος σπουδών αλλά και νέα γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες όπως είναι η θεατρική αγωγή, οι αθλητικές δραστηριότητες [πιγκ πονγκ], οι παραδοσιακοί χοροί,- για όλες τις τάξεις- η διδασκαλία ηλεκτρονικών υπολογιστών [Γ'-ΣΤ'], η μουσικοκινητική αγωγή [Α' Β'], προγράμματα αγωγής υγείας, προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, κλπ. Κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά πειραματικά διδάσκεται λαϊκή παράδοση- παραμύθι [Α' Β' Γ'] και τοπική ιστορία [Δ' Ε' ΣΤ'], μαθήματα που ικανοποίησαν αντίστοιχες παιδαγωγικές ανάγκες αλλά και επιθυμίες εκπ/κών, μαθητών και γονέων. Σ' αυτά να προσθέσουμε και το Γεύμα με διάθεση ελεύθερου χρόνου επικοινωνιακού χαρακτήρα στους μαθητές καθώς και την καθημερινή Μελέτη- Προετοιμασία κατά τμήμα [σε ιδιαίτερα δηλαδή κατάλληλες συνθήκες με ειδικευμένο διδακτικό προσωπικό]. Η Μελέτη- Προετοιμασία, επαρκής για τις Α' Β' Γ' Δ' τάξεις, χρειάζεται για τις Ε' ΣΤ' να συνδυαστεί με μείωση του αριθμού: α) κειμένων στη Γλώσσα για να γίνεται μεγαλύτερη εμβάθυνση στο περιεχόμενό τους και β) κεφαλαίων διδακτέας ύλης στα Μαθηματικά για καλύτερη εμπέδωση.

Η διάρθρωση και κυρίως το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών κατά τη λειτουργία του σχολείου εξυπηρετεί πρόσθετα ένα βασικό σκοπό- αίτημα , το άνοιγμα του ίδιου του σχολείου στην κοινωνία, αποκομίζοντας πολλαπλά οφέλη για κάθε μαθητή και συνολικά, μέσα από τη συμμετοχή του σε ποικίλες δραστηριότητες και εκδηλώσεις που έχουν πραγματοποιηθεί ή πρόκειται μελλοντικά. Δραστηριότητες προγραμματισμένες είτε από το ίδιο το σχολείο στο δικό του ή άλλο χώρο είτε από άλλο τοπικό φορέα [Δήμο, Συλλόγους κλπ]. Αναλύοντας το δεδομένο αυτό μπορούμε να πούμε ότι η ποικίλη, συνεχής και καλή του παρουσία σε τέτοιες δραστηριότητες έχει σχέση με την ύπαρξη αντίστοιχου ειδικευμένου διδακτικού προσωπικού ή και την ενεργοποίηση όσων εκπαιδευτικών διαθέτουν σχετικό φυσικό τάλαντο ή γνώσεις και τη φύση αρκετών νέων γνωστικών αντικειμένων που διδάσκονται στο σχολείο και προσφέρονται για την παρουσίαση και προβολή τους ή για την παράπλευρη στήριξη άλλου περιεχομένου εκδηλώσεων, γεγονός που αυξάνει τις προσδοκίες αλλά και κινητοποιεί κάθε φορά γονείς, φορείς και απλό κόσμο του τόπου μας.

Γαβρήλος Σωτήριος
Διευθυντής

**ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «Ο
ΟΜΗΡΟΣ» 5ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ**

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το 5ο Δημοτικό Σχολείο Γαλατσίου **ιδρύθηκε το 1965**. Στην αρχή στεγαζόταν σε κτίριο επί της οδού Ηροδότου. Το **1974** συστεγαζόταν με το 10^ο-11^ο Δ.Σ. Γαλατσίου και το 25^ο Δ.Σ. Αθηνών επί των οδών Πανδοσίας & Τράλλεων. Το **1982** απαλλοτριώθηκε οικόπεδο εκτάσεως 7.615 τ.μ. επί της συμβολής των οδών Ωρωπού και Ορφανίδου 101, στο Γαλάτσι, στο οποίο το **1990** ανεγέρθηκε το σημερινό διδακτήριο του 5^{ου} Δημοτικού Σχολείου Γαλατσίου.

Το **1990-91** λειτούργησε συστεγαζόμενο με το 11^ο Δημοτικό Σχολείο Γαλατσίου, το οποίο το Σεπτέμβριο του 1995 μεταστεγάστηκε σε δικό του κτίριο επί της οδού Φαύνου.

Από το **1999** άρχισε να λειτουργεί ως **“ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ”** στο πλαίσιο του προγράμματος **“ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ 28 ΟΛΟΗΜΕΡΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ”** του Γ’ Κ.Π.Σ. /ΕΠΕΑΕΚ-εφαρμογή πράξης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος **στο κτίριο έγιναν παρεμβάσεις** και δημιουργήθηκαν νέοι χώροι όπως: **Αίθουσα Πληροφορικής, Αίθουσα Καλλιτεχνικών, Αίθουσα Μουσικής. Χώροι για το γέυμα** των μαθητών (κουζίνα με ψυγεία και φουρνάκια – τραπεζαρία, με βοηθητικό προσωπικό δύο τραπεζοκόμες).

Οι **Αίθουσες διδασκαλίας** εξοπλίστηκαν με τηλεόραση, βίντεο, επιδιασκόπια, βιβλιοθήκη, συρταριέρες και καναπέδες για την ξεκούραση των μαθητών.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται η οργανικότητα του σχολείου και ο αριθμός των εκπαιδευτικών από την έναρξη λειτουργίας του ως **“πιλοτικού ολοήμερου”** μέχρι το σχολικό έτος 2002-03.

Επωνυμία Σχολείου	Οργανικότητα Σχολείου	Αριθμός Εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
5 ^ο ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	12/θέσιο				
		31	33	31	32

Κατά το σχολ. έτος 2002-2003 υπηρέτησαν στο σχολείο μας ονομαστικά οι παρακάτω εκπαιδευτικοί:

Εκπαιδευτικοί: Νύχτης Βασίλειος Δ/ντής του σχολείου, Σκαλτσογιάννης Κων/νος Υποδ/ντής, Γεωργακοπούλου Βασιλική, Σκαρτσύλας Σωτήριος, Δάλλα Τριανταφυλλιά, Αικατερίνη Γραμματική, Κατσούλη Κυριακή, Κουρής Ευστάθιος, Ζητούδη Μαρία, Δουρίδας Δημήτριος, Κουκούδα Μαρία, Ελευθερίου Εμμανουήλ, Τέρπου Ελένη, Τάτσης Δημήτριος, Ντάκος Ιωάννης, Αποστολίδης Θωμάς, Μίτσης Παναγιώτης, Καλοκαίρη Ελένη, Γιαννικοπούλου Παναγιώτα, Πούλος Δημήτριος, Βελέντζα Αγγελική. **ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ:** Καρποντίνη Ειρήνη [Αγγλικών], Δημήτρουλα Αθηνά [Φυσικής Αγωγής] Οικονόμου Σωτηρία [Μουσικής].

Συμπλήρωση Ωραρίου: Ψυχογιού Ακριβή [Αγγλικών], Φάσσαρης Ανδρέας [Αγγλικών].

Ωρομίσθιοι: Πατεράκη Ευαγγελία [αθλητικές δραστηριότητες], Μπαρούνη Φωτούλα [Θεατρική Αγωγή], Μπιτσακάκη Μαρία [Θεατρική Αγωγή], Μάκη Σοφία [Παραδοσιακοί χοροί], Ζουρελίδης Συμεών [πληροφορική]. **Ολυμπιακής Παιδείας:** Κουτσούκος Νικόλαος.

Από το 1999, έτος εφαρμογής του προγράμματος, μέχρι τον Ιούνιο του 2003 το μαθητικό δυναμικό του σχολείου μας κατά τάξη και τμήματα παρουσίαζε την παρακάτω εικόνα:

ΤΜΗΜΑΤΑ	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
A	46	48	45	48
B	40	50	42	49
Γ	45	37	44	44
Δ	44	43	37	47
E	38	49	40	39
ΣΤ	43	39	48	44
ΣΥΝΟΛΟ	256	266	256	271

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠ/ΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Στο Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο το περιεχόμενο του συμβατικού αναλυτικού προγράμματος αναβαθμίζεται και εμπλουτίζεται με νέα γνωστικά αντικείμενα για τα οποία γονείς και μαθητές έχουν εκφράσει ενδιαφέρον και έχουν κάνει πρόταση να συμπεριληφθούν σ' αυτό. Έτσι από το 1999 μέχρι και τον Ιούνιο του 2003 τα γνωστικά αντικείμενα που διδάχθηκαν στο σχολείο μας είναι τα εξής:

Πληροφορική, Θεατρική Αγωγή, Παραδοσιακοί χοροί, Αθλητικές δραστηριότητες – Ολυμπιακή παιδεία [2002-2003], Μουσική – Μουσικοκινητική Αγωγή, Εικαστικά, Αγγλικά σε επίπεδα και Αγγλικά στη Γ' τάξη [προκαταρκτικά το 2002-2003] Μυθολογία-Παραμύθι [1999-2000] Μελέτη προετοιμασία και Περιβαλλοντική Αγωγή [1999-2000].

Η δημιουργία των πρόσθετων χώρων που αναφέραμε παραπάνω. **Η χρήση της τεχνολογίας από τους μαθητές μας** το νέο πνεύμα που πηγάζει από το πρόγραμμα του ολοήμερου σχολείου, η νέα διάταξη των θρανίων στις αίθουσες διδασκαλίας καθώς και οι νέες διδακτικές προσεγγίσεις [ομαδοσυνεργατική-διαθεματική προσέγγιση –μέθοδος project] που εφαρμόστηκαν από την έναρξη του προγράμματος μέχρι σήμερα έφεραν θετικά αποτελέσματα.

Με την έναρξη του προγράμματος καθιερώθηκε για πρώτη φορά – **Πρόγραμμα Υγιεινής Διατροφής με καθημερινή αξιολόγηση**. Ημερίδα για την καλή διατροφή 2000-2001. Πραγματοποιήθηκαν επίσης: **Εκδήλωση για το παιδικό βιβλίο:** ομιλήτρια η λογοτέχνης Γαλάτεια Γρηγοριάδου – Σουρέλη – Έκθεση βιβλίου.

Εορτασμός 28^{ης} Οκτωβρίου και 17ης Νοεμβρίου με παρουσίαση των γεγονότων από αγωνιστές του

40' και του Πολυτεχνείου – Έκθεση όπλων και αντικειμένων της εποχής.

Επιμορφωτικό σεμινάριο Αγωγής υγείας- Πρώτων Βοηθειών. Προγραμματίστηκε μάθημα **φιλιαναγνωσίας** σε ωριαία βάση [Γ' και Δ' τάξη]. Αξιολόγηση με ανάλογο έντυπο. **2001-2002 Εκδήλωση για τα ναρκωτικά** σε συνεργασία με το Σύλλογο Γονέων ομιλήτης ο δημοσιογράφος κος Τσαρούχας. **Επιμορφωτικά σεμινάρια των εκπ/κών στους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές.** Εκδήλωση για την ημέρα **“Χωρίς αυτοκίνητο”** Συνεργασία με το Δήμο Γαλασίου. **Εκθέσεις ζωγραφικής με έργα μαθητών – Χειροτεχνία – Χριστουγεννιάτικης κάρτας – ant graffiti – ζωγραφική στους τοίχους του σχολείου.**

Το 2002-2003 Εκπονήθηκαν:

Ένα πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με θέμα: **«Το σχολείο που ζω και το σχολείο που θα ήθελα να ζω».**

Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας με θέμα: **“Ο ήλιος ο Έλληνας”** Στην παρουσίαση του προγράμματος η καθηγήτρια κα Φραγκιά μίλησε για τις επιπτώσεις από την παρατεταμένη έκθεση στον ήλιο – μελάνωμα.

Πρόγραμμα UNESCO – Συνεργαζόμενα σχολεία «Η λέξη Σχολείο στις γλώσσες του κόσμου».

Εκδηλώσεις με την Αναβίωση Εθίμων [Χριστούγεννα – αρχαίο ελληνικό δέντρο Ειρεσιώνη, σύγκριση Αϊ Βασίλη – Santa Claus. Απόκριες: Κουδουνάτοι, Χελιδονίσματα, Βλάχικος γάμος – αλευρώματα, μουτζουρώματα – Πάσχα Λαζαράκια.

Μουσικά κάλαντα Χριστουγέννων, Άνοιξης, Πάσχα, Καλοκαιριού και **Αρχαία Ελληνική Μουσική.**

Θεατρικά δρώμενα – Παραστάσεις [Ειρήνη του Αριστοφάνη και ο “μικρός πρίγκιπας”]

Παντομίμα Εικαστικές δραστηριότητες με διάφορες δημιουργίες των μαθητών.

Χρήση Νέων Τεχνολογιών. Πρόγραμμα αναζήτησης και σύνθεσης εικόνας και έρευνας **“Τα Μάρμαρα του Παρθενώνα” –**

Ομαδοσυνεργατικές – Διαθεματικές Προσεγγίσεις.

Σχολικό Μουσείο [Ιστορίας Δ' Τάξεως] –

Τα φυτά και τα ζώα της Ελλάδας [Εμείς και ο κόσμος Δ' τάξη].

Στο πλαίσιο των καινοτομιών που προβλέπει το πρόγραμμα για πρώτη φορά διδάχτηκε σε προκαταρκτικό επίπεδο η Αγγλική Γλώσσα στην Τρίτη τάξη.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ – ΣΧΟΛΙΑ – ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Από τη μέχρι τώρα εφαρμογή του προγράμματος φάνηκαν θετικά και αρνητικά σημεία.

Το πιλοτικό ολοήμερο με τις **καινοτόμες δράσεις** του, **τα νέα γνωστικά αντικείμενα** και **τους υψηλούς παιδαγωγικούς και κοινωνικούς του στόχους** άλλαξε τη μορφή και το περιεχόμενο του «τυπικού σχολείου». Με την κατάλληλη **παιδαγωγική ατμόσφαιρα** εξασφαλίζει τη **δραστηριοποίηση κινήτρων μάθησης**, την **ευχάριστη παραμονή** στο σχολείο, τη συνεργασία και την **ανάληψη πρωτοβουλιών** από την πλευρά των μαθητών.

Ένα τέτοιο **σχολείο «κίνησης και δράσης»** έχει ανάγκη πρόσθετων χώρων και υποδομών.

Η **κτιριακή υποδομή** σήμερα και ο **εξοπλισμός** του σχολείου [εποπτικά μέσα – Η/Υ – υλικοτεχνική υποδομή σίτισης μαθητών] **ανταποκρίνονται κατά ένα μέρος στις απαιτήσεις** του προγράμματος και επειδή μιλάμε πάντα με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον μπορούν και πρέπει να γίνουν και περισσότερα με τη δραστηριοποίηση των Ο.Τ.Α. του ΥΠΕΠΘ και του Ο.Σ.Κ. **Χρειάζεται εργαστήριο θεατρικής αγωγής – θεατρικού παιχνιδιού** με τον απαραίτητο εξοπλισμό και τα κατάλληλα μέσα για βιωματική έκφραση του παιδιού και την

εξοικειώσή του με τις τέχνες. *Αίθουσα για τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας* όπως και *Γυμναστήριο* κατάλληλα εξοπλισμένο για την καλύτερη διεξαγωγή του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής και των αθλητικών δραστηριοτήτων.

Το **προσωπικό του σχολείου είναι επαρκές και ανταποκρίνεται** στις απαιτήσεις του προγράμματος. **Χρειάζεται όμως διαρκής επιμόρφωση** με τη μορφή σεμιναρίων.

Προτείνουμε στην αρχή του έτους μια *εισαγωγική φάση* για τους ωρομίσθιους και τους νέους εκπαιδευτικούς.

Μετά τους πρώτους μήνες λειτουργίας του σχολείου *επιμόρφωση σε θεματικούς άξονες που θα προτείνονται από τη σχολική μονάδα* και θα *επεξεργάζεται η επιστημονική ομάδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου*.

Το πρόγραμμα γίνεται ελκυστικό και ενδιαφέρον με την προσθήκη των νέων γνωστικών αντικειμένων *δεν αφήνει όμως περιθώρια για την ανάπτυξη προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπ/σης και Αγωγής Υγείας*. Για την αναβάθμιση του προγράμματος απαιτούνται και νέες μέθοδοι προσέγγισης – νέα βιβλία – διαθεματικές και ομαδοσυνεργατικές μορφές διδασκαλίας στις οποίες *πρέπει να μνηθούν οι εκπαιδευτικοί μέσω των επιμορφώσεων*.

Θα πρέπει εδώ να αναφέρουμε ότι **δεν χρειάζονται πολλοί ωρομίσθιοι για το ίδιο αντικείμενο και ότι η εναλλαγή πολλών εκπ/κών στην τάξη καθιστά δύσκολη την επικοινωνία με τους μαθητές**.

Η *διδασκαλία των Αγγλικών γίνεται σε επίπεδα*, χρειάζεται όμως **αλλαγή βιβλίων** και **πλήρης κάλυψη** ώστε να μην καταφεύγουν οι γονείς σε φροντιστήρια.

Υπάρχει **προβληματισμός γονέων** σχετικά με την υποχρεωτικότητα, το ωράριο και την προετοιμασία.

Ο σωστός προγραμματισμός, η έμπνευση, η συλλογικότητα, η συμμετοχή των φορέων, αυτό που λέμε άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία και μια πιο συστηματική διδασκαλία [μέθοδος Project] μπορούν να εξαλείψουν πολλά αρνητικά και να συμβάλουν στην όλη προσπάθεια ώστε κάθε χρόνο να γινόμαστε και καλύτεροι.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Παρά τις αδυναμίες το πρόγραμμα έγινε αποδεκτό από πολλούς γονείς. Τα παιδιά το βρίσκουν ελκυστικό κι ενδιαφέρον. Η συμμετοχή τους σε προγράμματα κατασκευές και δραστηριότητες τα γεμίζει χαρά κι ενθουσιασμό.

Η συνεργασία των εκπ/κών δίνει τη δυνατότητα παρέμβασης για την κάλυψη κενών και αδυναμιών. Αφού όλοι θέλουμε ένα σύγχρονο σχολείο, δημοκρατικό ανοιχτό στην κοινωνία, ένα εργαστήρι μάθησης και πολιτισμού, οφείλουμε με τη συμβολή μας να το κάνουμε καλύτερο.

Βασίλειος Νύχτης

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΕΥΡΥΠΠΙΔΗΣ» 7ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το κτίριο που στεγάζεται το 7^ο Δ.Σ. Περάματος χτίστηκε το 1954. Είναι το πρώτο σχολικό κτίριο που κατασκευάστηκε στο Πέραμα. Το σχέδιό του είναι ελβετικό.

Το οικόπεδο παραχωρήθηκε δωρεάν από τον Οργανισμό Διαχείρισεως Εκκλησιαστικής Περιουσίας (Ο.Δ.Ε.Π). Οι πρώτες δαπάνες για την ανέγερσή του έγιναν από την προαιρετική εισφορά των κατοίκων του Περάματος. Στην αρχή κτίστηκαν οι τέσσερις αίθουσες και στη συνέχεια οι άλλες δύο.

Λειτουργήσε για πρώτη φορά το 1955 ως 1^ο Δημοτικό Σχολείο Περάματος και συγκέντρωσε όλα τα παιδιά της περιοχής. Είχε φτάσει να έχει 880 μαθητές και 15 δασκάλους. Στο κτίριο αυτό στεγάστηκε το 1^ο Δημ. Σχολείο μέχρι το 1979, οπότε και μεταφέρθηκε στο νέο κτίριο που ανοικοδομήθηκε στο ίδιο οικόπεδο. Στον ίδιο χώρο συστεγάζεται και το Ειδικό Σχολείο Περάματος.

Από το 1979 μέχρι το 1984 οι αίθουσές του χρησιμοποιήθηκαν από το 1^ο και 5^ο Νηπιαγωγείο Περάματος. Από την 1^η Απριλίου 1985 στο κτίριο στεγάζεται πλέον το 7^ο Δημοτικό Σχολείο Περάματος με οργανικότητα 6/θεσίου.

Από το σχολικό έτος 1999-2000, το 7^ο Δημοτικό Σχολείο Περάματος μαζί με το 1^ο Δημοτικό Σχολείο Περάματος επιλέχθηκαν από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και λειτουργούν ως **Πιλοτικά Ολοήμερα Σχολεία**.

Το 7^ο Δ.Σ.Π. σε καμιά περίπτωση δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει αυτόνομα ως ολοήμερο, γιατί δε διαθέτει κανέναν άλλο χώρο πλην των έξι (6) αιθουσών διδασκαλίας. Ωστόσο, επειδή το 1^ο Δ.Σ.Π. το οποίο, όπως προαναφέρθηκε, βρίσκεται στον ίδιο χώρο, είχε την κατάλληλη υποδομή, αποφασίστηκε να εφαρμόσουν και τα δύο σχολεία το Πρόγραμμα. Οι ειδικοί χώροι χρησιμοποιούνται από κοινού από τους μαθητές και των δύο σχολείων.

Υπάρχει αίθουσα που λειτουργεί ως τραπεζαρία, Βιβλιοθήκη, χώρος για ειδική τάξη, αίθουσα Αγγλικών, αίθουσα Μουσικής και ξεχωριστές αίθουσες για τη διδασκαλία των νέων γνωστικών αντικειμένων, δηλαδή Μουσικοκινητικής Αγωγής, Εικαστικών, Παραδοσιακών χορών, Θεατρικής Αγωγής και Πληροφορικής. Όλες οι αίθουσες διαθέτουν τον κατάλληλο εξοπλισμό. Στην αίθουσα Πληροφορικής υπάρχουν 10 Η/Υ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Η οργανικότητα του σχολείου από την αρχή της λειτουργίας του, είναι 6/θέσιο. Ωστόσο, στους επτά (7) δασκάλους που είχε πριν την εφαρμογή του Πιλοτικού Προγράμματος, προστέθηκαν ακόμη τρεις για την απογευματινή ζώνη.

Επωνυμία σχολείου	Οργανικότητα σχολείου	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
7 ^ο Δημοτικό Σχολείο Περάματος «Ευριπίδης»	6/θέσιο	10	12	10	10

Παρατίθεται κατωτέρω η ονομαστική κατάσταση του διδακτικού προσωπικού του σχολείου για το σχολικό έτος 2002-2003:

α/α	Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα
1	Αλιγιζάκης Ανδρέας	Διευθυντής
2	Γκαρέτσου Αικατερίνη	Δασκάλα
3	Στρατίνα Θεοδώρα	Δασκάλα
4	Παπανδρέου Ανδρέας	Δάσκαλος
5	Μαρκοπούλου Σοφία	Δασκάλα
6	Τσακυρίδης Κων/νος	Δάσκαλος
7	Ντζαμάρας Γεώργιος	Δάσκαλος
8	Κουρτέση Πετρούλα	Δασκάλα
9	Μανώλη Ευτυχία	Δασκάλα
10	Βαλσάμη Σωτηρία	Δασκάλα

Το ίδιο έτος είχαμε 4 εκπαιδευτικούς ειδικότητας (Γυμναστική-Αγγλικά- Μουσική):

α/α	Όνοματεπώνυμο εκπαιδευτικών ειδικότητας	Ειδικότητα
1	Μπέλλος Αναστάσιος	Γυμναστής
2	Τσούρκα Λαμπρινή	Μουσικός
3	Δαβίδ Νικολέτα	Καθηγήτρια Αγγλικών
4	Μωραΐτου Πηνελόπη	Καθηγήτρια Αγγλικών

Τέλος απασχολήθηκαν έξι (6) εκπαιδευτικοί νέων γνωστικών αντικειμένων:

α/α	Όνοματεπώνυμο εκπαιδευτικών Ν.Γ.Α.	Ειδικότητα
5	Αλεξανδράκη Βασιλική	Εικαστικά
6	Μόμτσου Κων/να	Παραδοσιακοί Χοροί
7	Χοτζάκογλου Ανθούλα	Θεατρική Αγωγή
8	Καλεράντε Παναγιώτα	Μουσικοκινητική Αγωγή
9	Λέλη Αθηνά	Πληροφορική
10	Αποστόλου Κων/να	Ολυμπιακή Παιδεία

Από το πρώτο έτος λειτουργίας του σχολείου ως πιλοτικού ολοήμερου, 1999-2000, μέχρι τον Ιούνιο του 2003 παρατηρείται μια αυξητική πορεία του αριθμού των μαθητών, όπως δείχνει ο παρακάτω πίνακας:

ΤΑΞΗ	ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ			
	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
Α	23	25	21	21
Β	28	25	23	21
Γ	19	28	27	25
Δ	20	20	26	27
Ε	14	19	19	27
Στ	15	13	18	17
ΣΥΝΟΛΟ	119	130	134	138

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Νέα Γνωστικά Αντικείμενα

Παρακάτω παρουσιάζονται τα νέα γνωστικά αντικείμενα που προστέθηκαν στο ημερήσιο πρόγραμμα. Αυτά επιλέχθηκαν από το διευθυντή, το σύλλογο διδασκόντων και σε συνεργασία με το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων και είναι κατανομημένα σε όλο το ωρολόγιο πρόγραμμα. Για την επιλογή τους, σπουδαιότατο ρόλο έπαιξαν οι ιδιαίτερες προτιμήσεις και τα ενδιαφέροντα των μαθητών.

Από την έναρξη του Πιλοτικού Προγράμματος μέχρι και σήμερα τα μαθήματα αυτά είναι: Μουσικοκινητική Αγωγή, Θεατρική Αγωγή, Εικαστικά, Παραδοσιακοί χοροί και Πληροφορική. Από το σχολικό έτος 2003-2004 θα προστεθεί στα νέα γνωστικά αντικείμενα και η Ξυλοναυπηγική η οποία, λόγω της άμεσης συνάφειας με την ευρύτερη περιοχή του Περάματος, άπτεται ιδιαίτερα του ενδιαφέροντος των μαθητών.

Ολυμπιακή Παιδεία

Συνδέει τα παιδιά με τις αξίες που απορρέουν από τους Ολυμπιακούς αγώνες και τις γενικότερες αξίες και ιδανικά της ζωής.

Μουσικοκινητική Αγωγή

Το μάθημα της Μουσικοκινητικής Αγωγής διδάσκεται από την Α΄ μέχρι και την Δ΄ τάξη. Σκοπός του μαθήματος είναι να αναπτύξει στα παιδιά την έννοια του ρυθμού και της κίνησης μέσα από τη μουσική, το άκουσμα των ήχων και το πως αυτοί περνούν μέσα στο σώμα. Επίσης το κινητικό παιχνίδι, μέσα από το οποίο περνάει η έννοια της ομαδικότητας αλλά και της ατομικότητας.

Παραδοσιακοί Χοροί

Οι μαθητές έρχονται σε επαφή με την πλούσια μουσικοχορευτική παράδοση των περισσότερων περιοχών της Ελλάδας. Γνωρίζουν με όλες τους τις αισθήσεις τα πρόσωπα, τα παιχνίδια, τα τραγούδια, τους χορούς, τις παροιμίες, τα ήθη και τα έθιμα.

Αισθητική Αγωγή (Εικαστικά)

Κύρια επιδίωξη ήταν να έρθει ο μαθητής σε επαφή με την εικαστική τέχνη. Για το σκοπό αυτό, βασικοί στόχοι του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν τα παιδιά με τις δυνατότητες και χρήσεις διάφορων εργαλείων και

υλικών, να εκφραστούν δημιουργικά, να καλλιεργήσουν τη φαντασία τους, να αναπτύξουν δεξιότητες όπως η λεπτή κινητικότητα και παρατηρητικότητα, να κοινωνικοποιηθούν. Όλες αυτές οι δραστηριότητες διαφοροποιούνται ως προς το θέμα και το βαθμό δυσκολίας, ανάλογα με την τάξη και την ηλικία των μαθητών.

Θεατρική Αγωγή

Στο πλαίσιο της Θεατρικής Αγωγής, δίνεται στα παιδιά η δυνατότητα να αυτοσχεδιάσουν. Η φαντασία τους απελευθερώνεται, η τάση για δημιουργία ενθαρρύνεται, η συνεργασία επιζητείται, ενώ η συγκέντρωση, οργάνωση και ο συντονισμός νου και ενεργειών καλλιεργούνται σημαντικά και συστηματικά. Τα παιδιά εκτονώνουν με τρόπο δημιουργικό την ενέργειά τους, έρχονται σε επαφή με εναλλακτικούς τρόπους ψυχαγωγίας, αποκτούν νέους φίλους και γνωρίζουν τους διδάσκοντες βαθύτερα.

Πληροφορική

Η Πληροφορική αποτελεί για όλους μας τη δραστηριότητα που έρχεται να ενισχύσει τα μαθήματα, τα νέα αντικείμενα, τις ελεύθερες δραστηριότητες. Το εργαστήριο Πληροφορικής είναι ένας χώρος όπου, μέσα από τη διαρκή κινητικότητα, ανταλλάσσουμε ιδέες, σχεδιάζουμε έντυπα και εργασίες.

2. Καινοτόμες Μέθοδοι διδασκαλίας – Διδακτικές Προσεγγίσεις

Στο σχολείο μας εφαρμόζεται κατά κύριο λόγο σε όλες τις τάξεις η ομαδοσυνεργατική μέθοδος διδασκαλίας, με βασικό στόχο την επίτευξη καλών διαπροσωπικών σχέσεων, δηλαδή στην παράλληλη απόκτηση κοινωνικής μάθησης. Επίσης, η διαθεματική προσέγγιση και η μέθοδος project εφαρμόζονται εναλλακτικά, όταν προσφέρεται το διδακτικό αντικείμενο.

Η προτιμώμενη διάταξη των θρανίων στις τάξεις είναι ανά ομάδες ή το διπλό Πι. Η βοηθητική χρήση των νέων τεχνολογιών στη διδασκαλία έχει γίνει μια καθημερινή δυνατότητα, εφόσον σε όλες τις αίθουσες υπάρχει τηλεόραση – video και προτζέκτορας.

3. Συμμετοχή του σχολείου σε άλλα προγράμματα ή εκδηλώσεις

Οι μαθητές του σχολείου μας κάθε χρονιά συμμετέχουν σε πολλές αθλητικές δραστηριότητες και διασχολικούς αγώνες, όπου έχουν κερδίσει διακρίσεις.

Κάθε χρόνο οργανώνεται έκθεση βιβλίου και προσκαλούνται συγγραφείς στο χώρο του σχολείου για εξοικείωση των παιδιών με το βιβλίο και ανάπτυξη της φιλανανγνωσίας.

Επίσης είναι συχνές οι εκδηλώσεις και δραστηριοποιήσεις του σχολείου για την ειρήνη με συμμετοχή των δασκάλων, των μαθητών, αλλά και των γονέων.

Το σχολικό έτος 2003-2004, στο πλαίσιο του σχεδιασμού προγραμμάτων καινοτόμων δραστηριοτήτων, το σχολείο μας έχει αναλάβει την υλοποίηση ενός προγράμματος Περιβαλλοντικής Αγωγής με τίτλο «Πράσινες γωνιές στη γειτονιά μας» και ενός προγράμματος Αγωγής Υγείας με τίτλο «Δίκτυο Αλληλοβοήθειας»

ΚΡΙΣΕΙΣ-ΣΧΟΛΙΑ-ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Κτιριακή υποδομή

Από το σχολικό έτος 1999-2000 και για τέσσερα (4) συνεχή σχολικά έτη, τα δύο σχολεία, 7^ο και 1^ο Περάματος, λειτουργούν ως Πιλοτικά Ολοήμερα χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα κατάλληλων χώρων για την εφαρμογή του προγράμματος. Οι ειδικοί χώροι χρησιμοποιούνται από κοινού από τους μαθητές και των δύο σχολείων.

Υπάρχει αίθουσα που λειτουργεί ως τραπεζαρία-αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, Βιβλιοθήκη-Αναγνωστήριο, χώρος για ειδική τάξη, αίθουσα Αγγλικών, αίθουσα Μουσικής και ξεχωριστές αίθουσες-εργαστήρια για τη διδασκαλία των νέων γνωστικών αντικειμένων, δηλαδή Μουσικοκινητικής Αγωγής, Εικαστικών, Παραδοσιακών Χορών, Θεατρικής Αγωγής και Πληροφορικής.

Το μόνο που δεν διαθέτουν τα Δημοτικά Σχολεία 1^ο και 7^ο Περάματος, είναι κλειστό γυμναστήριο. Θα μπορούσε επίσης να σημειωθεί η απουσία κάποιου ειδικού χώρου που να λειτουργεί αποκλειστικά για χαλάρωση-ξεκούραση για τους μαθητές μετά την πολύωρη παραμονή τους στο χώρο του σχολείου, τουλάχιστον μετά το γεύμα.

Το προσωπικό του σχολείου

Το 7^ο Δημοτικό Σχολείο Περάματος, έχοντας οργανικότητα 6/θεσίου, λειτουργούσε με επτά (7) δασκάλους μέχρι το 1999. Σήμερα, που το σχολείο λειτουργεί ως Πιλοτικό Ολοήμερο, το προσωπικό του είναι συνολικά είκοσι ένα (21) άτομα. Δέκα δάσκαλοι (10), από τους οποίους οι τρεις (3) απασχολούνται στην απογευματινή ζώνη, τέσσερις (4) εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων και επτά (7) εκπαιδευτικοί νέων γνωστικών

αντικειμένων.

Αναμφίβολα με την αύξηση του αριθμού των εκπαιδευτικών και των αντικειμένων τους, η παρεχόμενη στα παιδιά εκπαίδευση με την ευρύτερή της έννοια είναι σαφώς βελτιωμένη τόσο ποσοτικά, όσο και ποιοτικά.

Επιπλέον, από την ίδια τη δομή και τη λειτουργία του Πιλοτικού Ολοήμερου Σχολείου, δίνεται έμφαση στη συνεργασία μεταξύ όλων των εκπαιδευτικών (δασκάλων «πρωινής» και «απογευματινής» ζώνης, αλλά και ειδικοτήτων), η οποία και ενισχύεται. Παραμένουν ωστόσο κάποια προβλήματα συναφή με το προσωπικό του σχολείου:

- Οι εκπαιδευτικοί που τοποθετούνται στο πιλοτικό ολοήμερο σχολείο δεν τυγχάνουν της απαραίτητης, κατά τη γνώμη μας, ουσιαστικής επιμόρφωσης με την έναρξη της χρονιάς.
- Δεν εξασφαλίζεται και δεν ενθαρρύνεται η μονιμότητα, στο βαθμό που είναι δυνατό, του εκπαιδευτικού προσωπικού στα Πιλοτικά Ολοήμερα Σχολεία.
- Η τοποθέτηση των εκπαιδευτικών δεν γίνεται πάντα έγκαιρα (με την έναρξη της σχολικής χρονιάς) με αποτέλεσμα να καθυστερεί και να δυσλειτουργεί το ολόημερο.

Αξίζει να σημειωθεί εδώ και το γνωστό πρόβλημα διαχωρισμού των δασκάλων από γονείς και μαθητές σε δυο «ομάδες» («πρωινούς» - «απογευματινούς»), που συχνά ταυτίζεται με υποβιβασμό του ρόλου των εκπαιδευτικών του ολοήμερου σχολείου. Η στάση αυτή συνδέεται με τις παραδοσιακές αντιλήψεις-προσδοκίες κάποιων γονέων, αλλά και με την αναπόφευκτη κούραση των παιδιών.

Θα πρέπει ωστόσο να πούμε ότι με την πάροδο του χρόνου, με τις αλλαγές-προσαρμογές του προγράμματος και με την επέκταση του θεσμού του Πιλοτικού Ολοήμερου Σχολείου, η στάση αυτή έχει ξεπεραστεί σε μεγάλο βαθμό και το πρόβλημα έχει αμβλυνθεί.

Το ωράριο λειτουργίας του σχολείου

Σύμφωνα με το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου μας, το σύνολο διδακτικών ωρών για την Α΄ και Β΄ τάξη είναι 40 την εβδομάδα, δηλαδή 8 ώρες την ημέρα, και το ωράριο λειτουργίας είναι 8.10 – 15.10. Για τις υπόλοιπες τάξεις το σύνολο διδακτικών ωρών είναι 45 την εβδομάδα, δηλαδή 9 ώρες την ημέρα, με ωράριο 8.10 – 16.00. Το ωράριο αυτό αυξάνεται κατά μία ώρα για μερικούς, ευτυχώς λίγους, μαθητές, γιατί προσέρχονται στο σχολείο μια ώρα νωρίτερα. Το τμήμα πρωινής υποδοχής λειτουργεί στο σχολείο μας από τις 7.15.

Το ωράριο αυτό έχει αρκετά πλεονεκτήματα, τα βασικότερα των οποίων είναι τα εξής:

- Παρέχεται η δυνατότητα εμπλουτισμού του προγράμματος με περισσότερες δραστηριότητες και νέα γνωστικά αντικείμενα.
- Τα παιδιά γευματίζουν ομαδικά στο χώρο του σχολείου, γεγονός που συντελεί στην εκμάθηση κοινωνικών δεξιοτήτων.
- Δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να ολοκληρώνουν τη σχολική τους εργασία στο πλαίσιο του σχολείου.
- Σε συνδυασμό και με τα παραπάνω, οι γονείς εξοικονομούν πολύτιμο χρόνο και χρήμα, ειδικά αυτοί που δεν έχουν τη δυνατότητα εναλλακτικών λύσεων σχετικά με τη φύλαξη, τη βοήθεια και την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των παιδιών τους. Αυτό το γεγονός αποκτά ιδιαίτερη σημασία σε μια περιοχή όπως το Πέραμα, όπου υπάρχουν ιδιαίτερες δυσκολίες στο να προσφερθεί βοήθεια στα παιδιά.

Δεν παύει βέβαια το ωράριο αυτό να είναι κουραστικό για τους μαθητές, όσο κι αν γίνεται πιο ευχάριστο με τα νέα γνωστικά αντικείμενα, που έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα σύμφωνα με τις επιθυμίες τους.

Πάντως οι περισσότεροι από τους γονείς στο σχολείο μας αποδέχονται το ωράριο, γιατί τους διευκολύνει στο ωράριο εργασίας τους και γιατί τα παιδιά τους επιστρέφουν προετοιμασμένα για τα μαθήματα της επόμενης μέρας. Ελάχιστοι είναι οι γονείς μαθητών που διαφωνούν με το Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο με διάφορες προφάσεις.

Το πρόγραμμα

Επειδή το 8/ωρο και το 9/ωρο συνεχούς παραμονής στον ίδιο χώρο για μαθητές Δημοτικού σχολείου είναι σίγουρα πολύ κουραστικό, προσπαθήσαμε κατά τη σύνταξη του εβδομαδιαίου ωρολογίου προγράμματος και όσο ήταν εφικτό, να πετύχουμε την αναδιάρθρωσή του και το σπάσιμο της μονοτονίας με την παρεμβολή των νέων γνωστικών αντικειμένων, που για τους μαθητές είναι πιο ξεκούραστα και πιο ευχάριστα, τόσο στην πρωινή, όσο και στη μεταμεσημβρινή ζώνη.

Επίσης, για αποφυγή του προαναφερθέντος προβλήματος διαχωρισμού της λειτουργίας του σχολείου σε σαφώς διακριτές ζώνες, έγιναν αντιμεταθέσεις μαθημάτων, ώστε το πρόγραμμα να είναι ενοποιημένο και η πρωινή-απογευματινή ζώνη να αποτελούν ένα αδιαχώριστο όλο. Συγκεκριμένα, σε ορισμένες τάξεις κάποιες ώρες προετοιμασίας-μελέτης πέρασαν στην πρωινή ζώνη και γίνονται από τον πρωινό δάσκαλο ενώ κάποια δευτερεύοντα μαθήματα μεταφέρθηκαν στην απογευματινή ζώνη.

Μπορεί εδώ να τονιστεί σαν σημαντικό πλεονέκτημα και η ένταξη της ενισχυτικής διδασκαλίας στο καθημερινό πρόγραμμα όλων των εκπαιδευτικών (πρωινών και απογευματινών). Η δομή του προγράμματος ευνοεί την εφαρμογή της, με την παροχή εξατομικευμένης διδασκαλίας-βοήθειας σε συγκεκριμένους μαθητές ή μικρές ομάδες μαθητών, σε ώρες κενού των δασκάλων.

Εξάλλου, η ευελιξία του προγράμματος ευνοεί και την εφαρμογή νέων μεθόδων διδασκαλίας και

δραστηριοτήτων (π.χ. ομαδική διδασκαλία, διαθεματική προσέγγιση, χρήση ποικίλων εποπτικών μέσων, συμμετοχή σε καινοτόμα προγράμματα), αλλά και την ανάπτυξη ενός νέου παιδαγωγικού πνεύματος στο σχολείο.

Τα νέα γνωστικά αντικείμενα

Τα νέα γνωστικά αντικείμενα που εντάχθηκαν στο εβδομαδιαίο μας πρόγραμμα επιλέχθηκαν αφού λάβαμε υπόψη τα ενδιαφέροντα και τις ιδιαίτερες προτιμήσεις μαθητών και γονέων, με γνώμονα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι ίδιοι. Στο πρόγραμμα είναι προσαρμοσμένα έτσι ώστε να το εμπλουτίζουν ποιοτικά και να το κάνουν πιο ευχάριστο για τους μαθητές.

Τα μαθήματα αυτά, από την έναρξη του πιλοτικού προγράμματος στο σχολείο μας μέχρι και σήμερα, είναι: Μουσικοκινητική Αγωγή, Θεατρική Αγωγή, Παραδοσιακοί Χοροί, Εικαστικά και Πληροφορική. Η προσθήκη Ν.Γ.Α. προσφέρει πλεονεκτήματα όπως:

- Εμπλουτίζει τις γνώσεις των μαθητών μας.
- Περιορίζει τη μονοτονία του κλασσικού Αναλυτικού Προγράμματος.
- Εξυπηρετεί τη διαθεματική προσέγγιση της νέας γνώσης.
- Καλλιεργεί ποικιλοτρόπως την προσωπικότητα των μαθητών.
- Φέρνει σε επαφή τα παιδιά με την παράδοση (Παραδοσιακοί Χοροί).
- Προσφέρει στα παιδιά τη δυνατότητα προσέγγισης με τις νέες εξελίξεις της τεχνολογίας (π.χ.

Η/Υ).

- Συντελεί στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας και της κοινωνικότητάς τους.
- Αναγνωρίζεται η αξία και ο ρόλος των μη ακαδημαϊκών μαθημάτων στην ολόπλευρη ανάπτυξη της παιδικής προσωπικότητας.

Θα πρέπει ωστόσο να αναφερθεί ότι τα πολυπληθή τμήματα μαθητών δυσχεραίνουν την επίτευξη των στόχων, όπως εξάλλου συμβαίνει και στην διδακτική διαδικασία.

Άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία

Η διευρυμένη μορφή του ολοήμερου προγράμματος και η πολυθεματικότητα των δραστηριοτήτων και των νέων γνωστικών αντικειμένων που πραγματώνονται μέσα σ' αυτό, καλύπτουν ένα πολύπλευρο φάσμα ενδιαφερόντων και προτιμήσεων των μαθητών.

Η διστακτικότητα και ο αρχικός φόβος γονέων-μαθητών-εκπαιδευτικών σχετικά με το θεσμό του ολοήμερου σχολείου βαθμιαία παραμερίστηκαν και δεν ήταν λίγες οι αιτήσεις γονέων για την εγγραφή των παιδιών τους στο σχολείο μας.

Κατά κοινή αποδοχή εκπαιδευτικών και γονέων, οι μαθητές ολοκληρώνουν εργασίες, διευκρινίζουν απορίες, κατακτούν γνώσεις, με την εποπτεία του δασκάλου τους. Μ' αυτό τον τρόπο η επίτευξη των στόχων γίνεται ευκολότερα και αποδοτικότερα, έχοντας σαν αποτέλεσμα να μη μεταφέρονται εργασίες στο σπίτι και οι μαθητές να διαθέτουν περισσότερο ελεύθερο χρόνο για τον εαυτό τους.

Το πρόγραμμα είναι ευέλικτο και προσαρμοσμένο στις τοπικές συνθήκες και στις ανάγκες της ευρύτερης περιοχής, ώστε ο θεσμός του πιλοτικού ολοήμερου σχολείου να ενταχθεί στην ελληνική κοινωνία.

Με την αμέριστη συμμετοχή και συμπαράσταση των γονέων στις προσπάθειες που καταβάλλονται από τους εκπαιδευτικούς για ένα καλύτερο αύριο των παιδιών του Περάματος, το 7^ο Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο Περάματος πορεύεται προς το μέλλον, έχοντας κατακτήσει στόχους και καινοτομίες που αναβαθμίζουν το Δημόσιο Σχολείο.

Προτάσεις

- Οι προτάσεις μας συνολικά για το Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο, έχουν ως εξής:
- Έγκαιρη στελέχωση του Ολοήμερου Σχολείου με όλο το απαραίτητο προσωπικό.
- Επιμόρφωση των δασκάλων πριν την τοποθέτησή τους στο Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο, αλλά και κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.
- Εξασφάλιση της παραμονής των δασκάλων στο Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο τουλάχιστο για τρία (3) χρόνια.
- Έμφαση στην επιλογή εκπαιδευτικών με κατάλληλη και επαρκή εμπειρία.
- Αποφυγή των πολυπληθών σχολικών τμημάτων.
- Έγκαιρη και επαρκής οικονομική στήριξη του Πιλοτικού Ολοήμερου Σχολείου.

Ανδρέας Αλιγιάκης

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΑΠΟΛΛΩΝ» 9ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το 9^ο Δημοτικό Σχολείο Κατερίνης πρωτολειτούργησε το σχολικό έτος 1962. Αρχικά στεγάστηκε με το 4ο Δ.Σ. Κατερίνης, στη συνέχεια σε ενοικιαζόμενο κτίριο, και τέλος συστεγάστηκε με το 3ο Δ.Σ. Κατερίνης. Το σχολικό έτος 1987 εγκαταστάθηκε σε δικό του νεόκτιστο διδακτήριο. Πρώτος Διευθυντής ήταν ο Πάβλος Αλεξανδρίδης. Με δικό του πλέον διδακτήριο του δίνεται η δυνατότητα να δείξει όλο του το δυναμισμό. Δημιουργεί πρότυπο εργαστήριο Φυσικής & Πληροφορικής και φιλοξενεί το

πρόγραμμα εξομοίωσης των πτυχίων δασκάλων & νηπιαγωγών του Ν. Πιερίας. Πρωτοπορεί στα πολιτιστικά δρώμενα των σχολείων της Δ/νσης Π.Ε. και σύντομα από 12/θέσιο γίνεται 18/θέσιο με 390 μαθητές Μ.Ο. ανά σχολική χρονιά. Αποδεικνύεται έτοιμο να αναλάβει το μεγάλο φορτίο του προγράμματος ΣΕΠΠΕ « ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ» κάτι που έγινε ήδη το σχολικό έτος 1999 – 2000 και συνεχίζεται επιτυχώς μέχρι σήμερα. Στον τομέα της υλικοτεχνικής υποδομής επιφέρονται αλλαγές:

Εμπλουτίζεται το δημιουργηθέν εργαστήριο Φυσικής Πειραματικής εμβαδού 60 τ.μ. με πλήρεις σειρές οργάνων Φυσικής Πειραματικής & εποπτικών μέσων διδασκαλίας.

Διαμορφώνεται η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων σε αίθουσα εστιατορίου εξυπηρετώντας παράλληλα και τις ανάγκες του μαθήματος της **Θεατρικής Αγωγής**.

Δημιουργούνται και εξοπλίζονται οι αίθουσες Μουσικής , Μουσικοκινητικής, Πληροφορικής & Εικαστικών.

Κτίζεται κλειστό Γυμναστήριο εμβαδού 120 τ.μ. & περιφραγμένο πολυγώνιο με χλοοτάπητα εμβαδού 800 τ.μ. με δαπάνη της Σ.Ε. και του Συλλόγου Γονέων & Κηδεμόνων.

Όλες οι αίθουσες διδασκαλίας *διαμορφώθηκαν* σύμφωνα με το σχεδιασμό του Π.Ι. και περιλαμβάνουν: (σαλόνι, ντουλαπάκια μαθητών, TV- video , projector, οθόνη προβολής, βιβλιοθήκη κ.α. καθώς και εποπτικό υλικό: αρμόνια, ραδιοκασετόφωνα, κασέτες).

Όλα τα παραπάνω *καθιστούν το σχολείο*, κατά γενική ομολογία, ως το αρτιότερο και πληρέστερο των σχολείων της Π.Ε. του Νομού μας σε επίπεδο υλικοτεχνικής υποδομής.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Επωνυμία Σχολείου:	Οργανικότητα σχολείου:	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
9^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ «ΑΠΟΛΛΩΝ»	12/Θ	41	40	42	41

2^ο Ονομαστική κατάσταση υπηρετούντων το 2002 – 2003

A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ
1	Νικοδέλης Κων/νος
2	Πανουργιάς Θεοφάνης
3	Γεωργουλή Κατερίνα

4	Γουλάρα Ελισάβετ
5	Δαλάκας Ιωάννης
6	Εξάρχου Χρύσα
7	Ζωγράφου Μαρία
8	Ηλιόπουλος Χρήστος
9	Καραμπατζάκη Αλεξάνδρα
10	Κουρίτα Αικατερίνη
11	Μαλεζιά Βασιλική
12	Μηλιώτη Μαρία
13	Μισιρλιάδης Δημήτριος
14	Μπαράς Θεόδωρος
15	Μπέλλου Κωνσταντίνα
16	Μπικιαρόπουλος Νικόλαος
17	Ντιντιούμη Αρετή
18	Παντακίδου Κωνσταντία
19	Παπά Στυλιανή
20	Παπαλεξάνδρου Γεώργιος
21	Παπαργυρίου Αλέξανδρος
22	Πουλικίδου Μαρία
23	Ρούντος Γεώργιος
24	Σακελλαρίου Θωμάς
25	Σκρέτα Καλλιόπη
26	Ταφραλή Ελένη
27	Τζημαγιώργη Δήμητρα
28	Τζιάτζιου Άννα
29	Τίγκας Ιωάννης
30	Τσιαλός Γεώργιος
31	Τσολάκη Μαριέλλα
32	Χασιώτη Αναστασία
33	Χατζηπαντελή Αθανασία
34	Ρήτου Άννα
35	Καπέτης Ιωάννης
36	Κοψαχειλής Ευθύμιος
37	Τσιλακοπούλου Μαρία
38	Αποστολίδου Αικατερίνη
39	Ανδρουλάκης Δημήτριος
40	Γραμματικού Θεοφίλη
41	Λεοντιάδου Ελισάβετ

3^ο Τάξεις και τμήματα με το μαθητικό δυναμικό, από την έναρξη μέχρι τον Ιούνιο 2003

ΤΑΞΗ	1999 - 2000	2000 - 2001	2001 - 2002	2002 – 2003
A	76	63	62	63
B	67	73	62	61
Γ	58	59	77	62
Δ	66	58	65	71
E	56	63	60	66
ΣΤ	63	53	66	58
ΣΥΝΟΛΟ	386	369	392	381

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^ο Πρόσθετα Γνωστικά Αντικείμενα

Τα πρόσθετα γνωστικά αντικείμενα διακρίνονται σε **υποχρεωτικά** και **προαιρετικά**.

α. Στα υποχρεωτικά μαθήματα του πιλοτικού προγράμματος, ανήκουν η προετοιμασία η οποία εντάχθηκε στα περισσότερα τμήματα των Δ', Ε', Στ' τάξεων μετά το πρώτο 3/ωρο ή 4/ωρο, η **Πληροφορική (εκμάθηση Η/Υ)** στα τμήματα Ε', Στ' τάξεων, η **Μουσικοκινητική**, τα **Εικαστικά** & η οργανωμένη **σίτιση** με την έννοια της κοινωνικοποίησης των μαθητών.

β. Στα προαιρετικά γίνεται επιλογή των μαθημάτων και αξιοποίηση κάθε ταλέντου, ικανότητας & δεξιοτήτας του εκπαιδευτικού.

Κατά τη σχολική χρονιά 2002 – 2003 διδάχθηκαν:

- **Θεατρική Αγωγή - Θεατρικό Παιχνίδι** στις τάξεις Α' έως Ε'
- **Αγγλικά** στην Γ' τάξη
- **Ελληνικοί Παραδοσιακοί Χοροί** στις τάξεις: Δ', Ε', Στ'
- **Αθλητισμός – Αθλοπαιδιές**
- **Χορωδιακή Μουσική** στις Ε' - Στ' τάξεις
- Το **παραμύθι** ως παράγοντας Ψυχικής, Σωματικής & Κοινωνικής Υγείας, στην Α' τάξη
- Η **Ιστορία της αρχαίας Πιερίας** στην Στ' τάξη
- Η **Λογοτεχνία - Γραπτή & Πληροφορική έκφραση** στην Ε' τάξη
- **Κυκλοφοριακή Αγωγή** στη Β' τάξη και τέλος
- **Περιβαλλοντική Αγωγή** στην Δ' τάξη.

2^ο Μαθησιακός τομέας

Α) Η διδασκαλία των **Αγγλικών** στο *σχολείο μας* διδάσκεται απ' την αρχή της λειτουργίας του *Ολοήμερου* σε επίπεδα από 2 εκπαιδευτικούς με τη χρήση βιβλίων του εμπορίου σε συνδυασμό με τη χρήση του εργαστηρίου της Πληροφορικής.

Β) Κατά το τρέχον σχολικό έτος 2002 – 2003 τα μαθήματα: της **Ιστορίας – Γεωγραφίας – Θρησκευτικών** διδάσκονται στην Στ' τάξη και στα 3 τμήματα από τον ίδιο δάσκαλο με τον τρόπο της ομαδοσυνεργατικής προσέγγισης. Το ίδιο συμβαίνει και στα 3 τμήματα της Ε' τάξης. Τα συμπεράσματα της εφαρμογής αυτής κρίνονται θετικά και αξιοποιούνται και από τα άλλα σχολεία της πόλης μας.

Γ) Στα πλαίσια εφαρμογής **νέων γνωστικών αντικειμένων**, καινοτόμα προσεγγίσαμε το **παραμύθι** στην Α' τάξη και εισάγαμε την **διδασκαλία των Αγγλικών στη Γ' τάξη** από το σχολικό έτος 2001 – 2002.

Η **Κυκλοφοριακή Αγωγή** διδάσκεται στη Β' τάξη και η **Περιβαλλοντική Αγωγή** στη Δ' τάξη με θέμα « Το νερό πηγή ζωής στον τόπο μας». Στην Ε' τάξη διδάσκεται η θεματική ενότητα « Λογοτεχνία - Γραπτή και Προφορική έκφραση» και στην Στ' τάξη η ενότητα « Η Πιερία στους αρχαίους χρόνους». Επίσης οι μαθητές μας καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του ολοήμερου ασχολούνται με την **Μουσικοκινητική, Θεατρική Αγωγή, εκμάθηση Η/Υ, Εικαστικά** στις αντίστοιχες αίθουσες – εργαστήρια του Σχολείου.

3^ο Δραστηριότητες που έγιναν:

Το σχολείο μας συμμετείχε στα **πολιτιστικά δρώμενα του Δήμου Κατερίνης** όπως: « Αποκριά – Καρναβάλι» 2000 & 2001 και στο « **Χορωδιακό φεστιβάλ**» της Νομαρχίας Πιερίας 2000. Στη διάρκεια του σχολικού έτους 2001 – 2002 πραγματοποιήθηκε **πρόγραμμα εκμάθησης Κολύμβησης** των μαθητών όλων των τάξεων διάρκειας 100 ωρών από τους εκπαιδευτικούς Φυσικής Αγωγής του σχολείου μας. Επίσης στην προηγούμενη σχολική χρονιά το σχολείο μας **διοργάνωσε έκθεση** με θέμα: « Γνωρίζω τα κράτη μέλη της Ε.Ε.» την οποία και παρουσίασε, πέραν του σχολείου, σε εκθεσιακό χώρο του Δήμου στο κοινό της πόλης μας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

1^ο Προβληματισμοί - Αξιολόγηση

Αξιολογώντας τη μέχρι τώρα πορεία του θεσμού στο 9^ο Δημοτικό Σχολείο Κατερίνης, παρά τις όποιες δυσκολίες και τα προβλήματα που συναντήσαμε στην διαδρομή, όπως:

- α) αρχική αντίδραση γονιών ως προς την σκοπιμότητα του θεσμού
- β) ελλείψεις σε κτιριακή υποδομή
- γ) επιφυλακτικότητα του διδακτικού προσωπικού λόγω έλλειψης επιμόρφωσης
- δ) απογευματινή ενασχόληση των μαθητών με εξωσχολικές δραστηριότητες
- ε) ωράριο παραμονής στο σχολείο ως τις 16:00,

εκτιμούμε ότι τα αποτελέσματα, ύστερα από σχετικές έρευνες σχολείου & σχολικού συμβούλου, που έχουν γίνει, είναι και ικανοποιητικά και ενθαρρυντικά με ανοιχτά τα περιθώρια βελτίωσης σ' όλους τους παραπάνω τομείς που αναλυτικά σας παραθέσαμε καθ' ότι επιβεβαιώνεται, περίτρανα, ότι τόσο οι δυσκολίες δεν υφίστανται πλέον, όσο και τα προβλήματα έχουν ελαχιστοποιηθεί.

2^ο Προτάσεις για την καλύτερη λειτουργία του ολοήμερου

Είμαστε πεπεισμένοι ότι το πιλοτικό ολοήμερο σχολείο είναι σχολείο «ΕΡΕΥΝΑΣ & ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΥ» σ' όλους τους τομείς και ότι έτσι πρέπει να αντιμετωπίζεται από την πολιτεία, για εξαγωγή συμπερασμάτων και εφαρμογή αυτών στα άλλου τύπου σχολεία της χώρας (ολοήμερο, συμβατικά).

Θεωρούμε ότι:

- Κάθε Νομός ή τουλάχιστον Περιφέρεια πρέπει να έχει ανάλογο αριθμό πιλοτικών ολοήμερων σχολείων ώστε να ενταχθούν αυτά σε προγράμματα των Παιδαγωγικών σχολών των Πανεπιστημίων της περιφέρειας. Έτσι οι μέλλοντες δάσκαλοι θα έχουν κάνει μελέτη και εφαρμογή στο σχολείο αυτό.

- Οι συνάδελφοι εκπαιδευτικοί που θα υπηρετήσουν σ' αυτά τα σχολεία πρέπει να έχουν ως δεδομένο κάποια κίνητρα ώστε η παρεχόμενη υπηρεσία απ' αυτούς να ικανοποιεί τις ανάγκες του σχολείου σε αυξημένο εργασιακό ωράριο, σε σχεδιασμό, έρευνα και προοπτική. Φυσικά αυτό προϋποθέτει και αλλαγή της δασκαλικής νοοτροπίας.

- Να βρεθεί τρόπος ώστε η πολυσυζητημένη επιμόρφωση που τόσο ανάγκη έχει το διδακτικό προσωπικό του πιλοτικού ολοήμερου να λάβει σάρκα και οστά και να γίνει πραγματικότητα. Δε νοείται διδασκαλία μαθημάτων όπως Ν.Γ.Α., Προετοιμασία, χρήση εποπτείας, καινοτομίες στη μεθοδολογία και διδασκαλία πολλών μαθημάτων να γίνεται χωρίς καμία επιμόρφωση και ειδικευση στη γνώση. Μ' αυτό τον τρόπο πιστεύουμε, ότι δίνεται στο μαθητή ποιοτική αναβάθμιση στη σχολική ζωή του και θα μπορέσουμε να τον κρατήσουμε ως τις 16:00, χωρίς ο γονέας να νιώθει πειθαναγκασμένος για το υποχρεωτικό της παραμονής του παιδιού του στο σχολείο. Αν δώσουμε όχι με τα λόγια αλλά «έμπρακτα» αυτή την αναβάθμιση θα ξεπεράσουμε τη λαθεμένη αντίληψη του γονέα περί " παιδοφύλαξης και υποαπασχόλησης" του μαθητή. Ελπίζουμε και ευχόμαστε ότι η πορεία του πιλοτικού ολοήμερου θα συνεχιστεί, δε θα διακοπεί, αλλά θα βελτιωθεί.

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Για την κτιριακή υποδομή:

Με την έναρξη του προγράμματος <<Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο>> χρειάστηκε να γίνουν αρκετές παρεμβάσεις στο κτίριο & απαιτήθηκαν μεγάλες δαπάνες. Οι παρεμβάσεις αφορούσαν κυρίως τη δημιουργία νέων αιθουσών διδασκαλίας, εργαστηρίων, Γυμναστηρίου, εστιατορίου (μετετράπη η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων σε εστιατόριο) και λοιπών χώρων αναγκαίων για την εξυπηρέτηση του προγράμματος. Οι εν λόγω εργασίες - παρεμβάσεις χρηματοδοτήθηκαν από το Δήμο Κατερίνης και από το πρόγραμμα. Το πρόγραμμα κάλυψε τον εξοπλισμό στο σύνολό του.

Η δυσκολία στο κτιριακό του 9^{ου} Δημοτικού Σχολείου είναι ότι στο ίδιο κτίριο συστεγάζονται και δύο 2/θέσια Νηπιαγωγεία στον ισόγειο χώρο του και χρησιμοποιούν (4) αίθουσες διδασκαλίας.

Πάντως το κτίριο, ύστερα από τις τροποποιήσεις που έγιναν, κάλυψε πλήρως τις ανάγκες του προγράμματος χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα.

2. Το Προσωπικό του σχολείου:

Εδώ έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

α) Ποτέ δεν είχαμε έλλειψη προσωπικού σε αντιστοιχία με το πρόγραμμα που εφαρμοζόταν για κάθε σχολικό έτος. Τόσο η Δ/ση Π.Ε. του Νομού μας, όσο και το Π.Ι. με τις προσλήψεις ωρομισθίων και με την αξιοποίηση του μόνιμου προσωπικού του σχολείου μας, που διέθετε εξειδίκευση σε ορισμένα γνωστικά αντικείμενα όπως: Η/Υ, Μ/Κ, Εικαστικά, μας έδιναν τη δυνατότητα να εφαρμόζουμε απρόσκοπτα το πρόγραμμά μας.

β) Οι αλλαγές λόγω αποσπάσεων, μεταθέσεων κ.λ.π. που γινόταν στο διδακτικό προσωπικό, κάθε σχολικό έτος, ήταν ο πλέον ανασταλτικός παράγοντας επιτυχίας του ενιαίου προγράμματος.

Δεν μπορεί να πειραματιστεί σε κάτι το νέο όπως: "Προετοιμασία, νέες μέθοδοι διδασκαλίας, κατανόηση της φιλοσοφίας του Πιλοτικού Ολοήμερου", όταν αλλάξεις το 50-60% του διδακτικού προσωπικού κάθε σχολικό έτος.

Προτείνουμε στη νέα μορφή που πήρε το Πιλοτικό Ολοήμερο - <<Πειραματικό Ολοήμερο>> να υπάρξουν νομοθετικές πλέον ρυθμίσεις του τρόπου λειτουργίας.

Σχετικές προτάσεις μας, σας έχουν υποβληθεί κατά καιρούς.

3. Το ωράριο λειτουργίας του Σχολείου:

Κρίνουμε ότι αυτό πρέπει να είναι ελαστικό ως προς το χρόνο λήξης των μαθημάτων ανάλογα με τον τρόπο ίτισης των μαθητών, άλλων ιδιαιτεροτήτων και κυρίως αυτόν της συστέγασης με τα Νηπιαγωγεία. Είναι δύσκολο στους γονείς να έρχονται δύο ή τρεις φορές στο σχολείο σε διαφορετική ώρα για να παραλαμβάνουν τα παιδιά τους.

Προτείνουμε μείωση κατά 20 λεπτά (το ανώτερο) στο χρόνο λήξης των μαθημάτων.

4. Το Πρόγραμμα

Αποδείχτηκε πρώτιστος παράγοντας επιτυχίας η σωστή τοποθέτηση του μαθήματος της "Προετοιμασίας" μέσα στο ενιαίο πρόγραμμα λειτουργίας καθώς και η διδασκαλία της από το δάσκαλο που έχει την κύρια ευθύνη του αντίστοιχου μαθήματος των Ελληνικών & Μαθηματικών.

Πειραματισμοί δύο ετών απέδειξαν πως, όπου η "Προετοιμασία" γινόταν τις τελευταίες ώρες του ημερήσιου προγράμματος και από άλλο δάσκαλο, δεν απέδωσε τα αναμενόμενα.

Το σχολικό έτος 2002-2003 το μάθημα της Προετοιμασίας γινόταν στην πρωινή ζώνη σε ποσοστό 70% και από το δάσκαλο που είχε την κύρια ευθύνη των μαθημάτων κορμού Ελληνικών & Μαθηματικών.

Τα αποτελέσματα απ' όλους τους εμπλεκόμενους(μαθητές, δάσκαλοι, γονείς) αξιολογούμενα κρίνονται πολύ θετικά.

Αυτό το υιοθετήσαμε και παραμένει και κατά το τρέχον σχολικό έτος 2003-2004.

Υπάρχει αντικειμενική δυσκολία στο μάθημα της Γυμναστικής μέσα στο ημερήσιο πρόγραμμα. Σε ποσοστό 80% αυτό διδάσκεται αμέσως μετά το φαγητό.

Η τοποθέτηση των υπολοίπων νέων γνωστικών αντικειμένων στο πρόγραμμα δυναμώνουν την αποτελεσματικότητα του προγράμματος και το καθιστούν περισσότερο λειτουργικό, αποδοτικό και κυρίως αποδεκτό.

Π ρ ο τ ε ί ν ο υ μ ε :

α. Μέσα στη νομοθετική ρύθμιση για τα Πειραματικά Ολοήμερα να περάσει διάταξη, ως κίνητρο, για μείωση του διδακτικού ωραρίου από 1-2 ώρες. Θα έλυνε πολλές δυσκολίες στην κατάρτιση του προγράμματος με πολλαπλά οφέλη.

β. Η μείωση των ωρών διδασκαλίας σε ορισμένα μαθήματα κρίνεται σκόπιμη: π.χ. τα Μαθηματικά της Δ' τάξης από 5 ώρες την εβδομάδα να γίνουν 4 ώρες και τα Θρησκευτικά της Ε'-ΣΤ' από 2 ώρες να γίνουν 1 ώρα.

5. Τα νέα γνωστικά αντικείμενα:

Τα νέα γνωστικά αντικείμενα ικανοποιούν τις ανάγκες των μαθητών καθώς και τις απαιτήσεις της κοινωνίας σε ένα βαθμό. Το πρόβλημα δημιουργείται σε μερικά απ' αυτά όταν δεν υπάρχει η αντίστοιχη γνώση και εξειδίκευση από το δάσκαλο.

6. Το άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία:

Η λειτουργία του Πιλοτικού Ολοήμερου ως νέος τύπος σχολείου ξάφνιασε τους γονείς και τους προβλημάτισε πολύ στην αρχή. Για πολλούς άλλαξε το προγραμματισμό των παιδιών και της ίδιας της οικογένειας καθώς και τις αντιλήψεις που είχαν για την εκπαίδευση.

Με την πάροδο του χρόνου και βελτιωμένης της κατάστασης του θεσμού άρχισαν να το βλέπουν θετικά ή να το αποδέχονται σιωπηλά. Δεν παραμένει πλέον το αβέβαιο της προσδοκίας και της πορείας στο άγνωστο. Το αγκάθι ήταν το "υποχρεωτικό" του θεσμού.

Όταν τα νέα γνωστικά αντικείμενα άρχισαν να αποδίδουν τότε φάνηκε και η αποδοχή από την τοπική κοινωνία. Σήμερα πλέον το "Πιλοτικό Ολοήμερο σχολείο" έχει καταπιωθεί στη συνείδησή τους και είναι πεποίθηση όλων πως έχει μέλλον και προοπτική, γιατί είναι σχολείο με ποικίλη θεματική προσφορά και πολύπλευρη παρεχόμενη γνώση.

Κρίνουμε ότι οι ανάγκες της κάθε οικογένειας σχετικά με τις εξωδιδασκτικές δραστηριότητες (ξένες γλώσσες - αθλητισμός κ.α.) ικανοποιήθηκαν τουλάχιστον σε ποσοστό 60% απ' την παρεχόμενη δημόσια εκπαίδευση του "Πιλοτικού Ολοήμερου σχολείου".

Θετικά είναι τα σχόλια που δημοσιεύτηκαν κατά καιρούς στον τοπικό τύπο.

Τέλος *πιστεύουμε* ότι η λειτουργία του θεσμού "Πιλοτικό Ολοήμερο σχολείο" απέδωσε σημαντικά στο οικοδόμημα της Εκπαίδευσης και βοήθησε ουσιαστικά να στηθούν τα σημερινά Ολοήμερα Σχολεία.

Κωνσταντίνος Νικοδέλης

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
"ΑΧΙΛΛΕΥΣ" 17ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΛΑΡΙΣΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το 17^ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας ιδρύθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1960, σαν ολιγοθέσιο Σχολείο, στην συνοικία ΑΝΘΟΥΠΟΛΗ της Λάρισας, όπου και λειτουργεί μέχρι σήμερα σαν 12/θέσιο με τριακόσιους και περισσότερους μαθητές.

Στη συνοικία παρατηρήθηκε μεγάλη ανοικοδόμηση τα τελευταία χρόνια και θεωρείται μια από τις πυκνοκατοικημένες γειτονίες της Λάρισας. Οι κάτοικοί της προήλθαν από την μετακίνηση κατοίκων των κοντινών πεδινών χωριών του Νομού και καλύπτουν όλα τα κοινωνικοοικονομικά στρώματα της σημερινής ελληνικής κοινωνίας.

Το καλοκαίρι του 1999, το Σχολείο μαζί με άλλα 27 Δημοτικά Σχολεία στην Ελλάδα, επιλέχθηκε και ορίστηκε από την πολιτεία να εφαρμόσει πιλοτικά το πρόγραμμα «ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ».

Το 17^ο Δημοτικό της Λάρισας, προκειμένου να απεμπλακεί από τον παλιό, συμβατικό τρόπο λειτουργίας και να λειτουργήσει σαν ολοήμερο, με υποχρεωτική παρακολούθηση του προγράμματος από όλους τους μαθητές, εξοικονόμησε χώρους αίθουσες, κάνοντας κτιριακές παρεμβάσεις. Έτσι εκτός από τις αίθουσες διδασκαλίας για την βασική εκπαίδευση οργάνωσε και άλλες αίθουσες για να στεγαστούν και λειτουργήσουν τα εργαστήρια, όπως : **το Εργαστήρι Εικαστικών, το Μουσικό Εργαστήρι, το Εργαστήρι Φυσικών Επιστημών, το Εργαστήρι Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών, τη Βιβλιοθήκη και το Γυμναστήριο (κλειστό), αλλά και το Μαγειρείο και το Εστιατόριο.**

Οι αίθουσες διαμορφώθηκαν και εξοπλίστηκαν ώστε να εξυπηρετούν τις ανάγκες των γνωστικών αντικειμένων που διδάσκονται στους χώρους αυτούς. Ο εξοπλισμός αφορά τις αίθουσες και τα εργαστήρια όλων των τάξεων, με απαραίτητο υλικό όπως **Τηλεόραση -Video – Προβολέα διαφανειών –Ηλεκτρονικό υπολογιστή – Ερμάρια μαθητών - Βιβλιοθήκη τάξης –Σαλονάκι.**

Κατά τα τέσσερα χρόνια πιλοτικής εφαρμογής του προγράμματος «ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ», το Σχολείο είχε συνεχή επαφή με το Π.Ι. και την επιστημονική Επιτροπή, με σκοπό την καθοδήγηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του προγράμματος.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Το σχολείο είναι 12/θέσιο, λειτουργεί όμως με 15 τμήματα. Ο αριθμός των εκπαιδευτικών που υπηρέτησαν στα σχολεία κατά τα τέσσερα χρόνια πιλοτικής εφαρμογής του προγράμματος, φαίνεται στον παρακάτω πίνακα :

Επωνυμία σχολείου	Οργανικότητα σχολείου:	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003

17 ^ο ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ	12/θ	31	36	35	35
---	------	----	----	----	----

Κατά την τελευταία σχολική χρονιά 2002-2003 οι εκπαιδευτικοί του σχολείου ήταν:

1	Σαρακατσιάνος Αστέριος Δ/ντής		
2	Τζορμπατζόγλου Δημήτριος	19	Καζάνα Φωτεινή
3	Βοβούσα Μαρία	20	Μανίκα Μαρία
4	Μοσχούδη Τριανταφυλλιά	21	Γκέκας Ευάγγελος
5	Κουτσονικόλα Ειρήνη	22	Μπλέτσας Βησσαρίων
6	Βανακάρα Ελένη	23	Καραβάνα Γεωργία
7	Μάντζιου Αικατερίνη	24	Ιωακείμ Θεοδώρα
8	Παζαρά Κων/νιά	25	Οικονόμου Μαργαρίτα
9	Κανάτα Αικατερίνη	26	Σαρχώσης Χρήστος
10	Τσουμάνη Άννα	27	Ξυνοπούλου Αφροδίτη
11	Κόκοβα Ευαγγελία	28	Καραζήση Χαρίκλεια
12	Μπάρδας Απόστολος	29	Λαμπρονίκος Άγγελος
13	Βουρλάκη Θεοδώρα	30	Καραγκούνη Θεοδώρα
14	Γεροδήμου Μαρία	31	Γεωργιάδης Γιάννης
15	Παπαναστασίου Αστέριος	32	Γιωτοπούλου Παρασκευή
16	Βοζινίδης Θεόδωρος	33	Χατζημίχου Κων/να
17	Βακάλη Αθηνά	34	Κούρνη Αναστασία
18	Δαούλα Ειρήνη	35	Βόκοτας Αλέξανδρος

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τις τάξεις και τον αριθμό των μαθητών του Σχολείου από την έναρξη μέχρι τη λήξη του προγράμματος.

ΤΑΞΗ	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
A	63	54	40	46
B	62	61	54	46
Γ	53	57	58	53
Δ	41	46	61	53
E	51	38	42	61
ΣΤ	43	50	38	43
ΣΥΝΟΛΟ	313	306	293	302

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Τα νέα γνωστικά αντικείμενα που διδάχτηκαν κατά τα τέσσερα χρόνια της πιλοτικής εφαρμογής του προγράμματος ήταν τα παρακάτω:

1. Θεατρική Αγωγή
2. Μουσικοκινητική Αγωγή
3. Παραδοσιακοί χοροί
4. Εκμάθηση μουσικών οργάνων
5. Νέες τεχνολογίες στην Εκπαίδευση (H/Y)
6. Αγωγή υγείας
7. Τοπική ιστορία και πολιτισμός
8. Λαϊκή παράδοση
9. Παραδοσιακό παιχνίδι

Οι εκπαιδευτικοί για τη διδασκαλία των γνωστικών αντικειμένων εγκαταλείπουν τις παλιές,

παραδοσιακές μεθόδους (δασκαλοκεντρικές) και χρησιμοποιούν νέες, όπως την ομαδοσυνεργατική μέθοδο, τη διαθεματική προσέγγιση , τη μέθοδο project.

Το 17^ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας εφάρμοσε πειραματικά για έξι συνεχόμενα χρόνια το πρόγραμμα « ΜΕΛΙΝΑ – Εκπαίδευση και πολιτισμός» . Κεντρικός φορέας υλοποίησης του προγράμματος αυτού ήταν η Γενική Γραμματεία Λαϊκής Εκμόρφωσης, η δε καθοδήγηση για την καλύτερη εφαρμογή του ήταν ευθύνη του ΥΠΕΠΘ και του ΥΠΠΟ.

Γενικά

Το πρόγραμμα « ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ» που βάζει σαν στόχους :

- Οι μαθητές να αναπτύσσουν δραστηριότητες γνωστικές - ερευνητικές – κατασκευαστικές – πολιτιστικές.
- Το συμβατικό σχολείο να διαφοροποιήσει την διδασκαλία των παραδοσιακών μαθημάτων μέσα από την πολλαπλότητα προσεγγίσεων.
  - ▪ Να ικανοποιήσει τις ανάγκες της διαμόρφωσης μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας των μαθητών για να ανταποκριθούν άριστα στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας.
  - Να συμβάλει στην ανακούφιση της οικογένειας του μαθητή, όταν και οι δυο γονείς είναι εργαζόμενοι,
  - Δεν έχει μόνο καθαρά ακαδημαϊκό χαρακτήρα, αλλά συμπεριλαμβάνει στο πρόγραμμά του και όλα εκείνα τα μαθήματα που δίνουν χαρά στο παιδί και του προσφέρουν τη δυνατότητα για εσωτερική καλλιέργεια.

ΚΡΙΣΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ – ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Κτιριακή υποδομή

Από την πρώτη εφαρμογή, κατά τη σχολική χρονιά 1999-2000 η κτιριακή υποδομή ήταν επαρκής, στις απαιτήσεις του προγράμματος. Εκτός από τις 15 αίθουσες διδασκαλίας, δημιουργήθηκαν και όλες οι άλλες αίθουσες για να στεγάσουν τα εργαστήρια : 1) της Μουσικής, 2) των Εικαστικών, 3) των Φυσικών επιστημών, 4) της Πληροφορικής, 5) της Θεατρικής Αγωγής, 6) της Βιβλιοθήκης και 7) του Εστιατορίου.

Στην πορεία και ύστερα από σχετικές ενέργειες της Δ/σης του σχολείου, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας προέβη στην ανέγερση σύγχρονου Γυμναστηρίου για την καλύτερη Γυμναστική εκπαίδευση των μαθητών.

Στο διδακτήριο που χρονολογείται από το 1985 άρχισαν να φαίνονται τα σημάδια του χρόνου, έτσι να χρήζει συντήρησης και επισκευής ,σε πολλά σημεία , όπως στα δάπεδα , στους τοίχους , στους κοινόχρηστους χώρους ,στις τουαλέτες και αλλού.

Η κεντρική θέρμανση δεν μπορεί να καλύψει όλους τους χώρους του σχολείου. Χρειάζεται αντικατάσταση του καυστήρα και των σωμάτων, αφού γίνει πρώτα καινούρια μελέτη.

2. Το προσωπικό του σχολείου.

Για την εφαρμογή του ωρολογίου προγράμματος και την εκπαίδευση των 300 μαθητών απαιτούνται 15 εκπαιδευτικοί για την βασική εκπαίδευση στα 15 τμήματα. Άλλοι 10 εκπαιδευτικοί για την ενισχυτική διδασκαλία στους αδύνατους μαθητές και για την προετοιμασία – εμπέδωση κατά την τρίτη απογευματινή ζώνη. Ακόμα είναι ανάγκη το σχολείο να στελεχωθεί με τους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων και με τα νέα γνωστικά αντικείμενα, όπως :Γυμναστική – Παραδοσιακοί χοροί - Μουσική – Μουσικοκινητική – Εκμάθηση Μουσικών οργάνων – Θεατρική Αγωγή – Εικαστικά – Αγγλικά – Νέες Τεχνολογίες στην εκπαίδευση.

Από χρόνο σε χρόνο είχαμε αλλαγή του εκπαιδευτικού προσωπικού, αφού δεν αποσπάστηκε εκ νέου στο σχολείο. Η συχνή αλλαγή των εκπαιδευτικών δυσκολεύει την εφαρμογή του προγράμματος .

3. Το ωράριο λειτουργίας του σχολείου

Το σχολείο είναι ανοιχτό για τους μαθητές από τις 7.30 π.μ. ως τις 4.00 μ.μ. για τους μεγαλύτερους μαθητές και ως τις 3.10 μ.μ. για τους μικρότερους. Η πρώτη πρωινή ώρα (7.30 - 8.10) είναι για την υποδοχή των μαθητών των εργαζομένων γονέων.

Έτσι για τις δύο πρώτες τάξεις , προκύπτουν 5 οκτώωρα και για τις άλλες τάξεις 5 εννιάωρα. Ο χρόνος παραμονής των μαθητών στο σχολείο είναι αρκετός για την εκπαίδευση και την αγωγή τους, σε βαθμό που μπορούμε να πούμε ότι , γυρίζοντας ο μαθητής στο σπίτι να έχει όλο το χρόνο ελεύθερο που τόσο ανάγκη τον έχει.

4. Το Πρόγραμμα

Η δομή του προγράμματος είναι τέτοια ώστε πριν από το μεσημέρι να γίνεται η βασική εκπαίδευση και μετά το μεσημεριανό φαγητό η προετοιμασία - εμπέδωση και η διδασκαλία των νέων γνωστικών αντικειμένων

Οι νέες μέθοδοι διδασκαλίας όπως οι μαθητοκεντρικές και ομαδοσυνεργατικές , σε συνδυασμό με την διαθεματικότητα ,φέρουν πάντα τα προσδοκούμενα αποτελέσματα. Οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται συνεχή επιμόρφωση και κυρίως στην αρχή της σχολικής χρονιάς , ενδοσχολικά.

5. Τα νέα γνωστικά αντικείμενα

Τα νέα γνωστικά αντικείμενα που διδάχτηκαν ή διδάσκονται στο 17^ο Πειραματικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας , όπως Παραδοσιακοί χοροί – Μουσικοκινητική Αγωγή – Νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση – Κυκλοφοριακή Αγωγή – Αγωγή Υγείας κ.τ.λ. παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον για τους μαθητές και τους γονείς. Η διάρκεια των αντικειμένων αυτών, χωρίς να αποβαίνουν ανιαρά , να είναι τρίμηνης διάρκειας και ύστερα να τα διαδέχεται άλλο, με πολύ ενδιαφέρον για τους μαθητές.

6. Το άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία

Το 17^ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας με την λειτουργία του προγράμματος και την εφαρμογή εκπαιδευτικών καινοτομιών προβάλλει σαν ένα νέο μοντέλο σχολείου , καλλιέργησε την αισιοδοξία και ενίσχυσε την αυτοπεποίθηση της τοπικής κοινωνίας , αυξάνοντας τις προσδοκίες για μια καλύτερη εκπαίδευση , για ένα σύγχρονο σχολείο.

Οι εκδηλώσεις , οι πολιτιστικές δράσεις ή συνεργασία με τους τοπικούς παράγοντες αλλά και με τους γονείς κατέστησαν το σχολείο πρότυπο για περαιτέρω διεύρυνση του θεσμού.

Τα συμπεράσματα από την εφαρμογή του προγράμματος, αποτελούν οδηγό για την λειτουργία όλων των ολοήμερων σχολείων (διευρυμένου ωραρίου).

Παλιά λέγαμε ότι τα δημόσια σχολεία αντέγραφαν τα ιδιωτικά. Σήμερα μπορούμε να πούμε ότι η ιδιωτική εκπαίδευση αντιγράφει τα πιλοτικά ολοήμερα σχολεία.

Αστέριος Σαρακατσιάνος

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΠΟΛΥΜΝΙΑ» 27ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΑΘΗΝΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το σχολείο μας είναι το 27^ο 9/θέσιο Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο. Ιδρύθηκε το 1929-1930. Βρίσκεται στην πολύ πυκνοκατοικημένη περιοχή της Κυψέλης, στην Αθήνα. Είμαστε το σχολείο που, μαζί με το 30^ο που συστεγαζόμαστε, ενταχτήκαμε τελευταίοι και ξαφνικά στο πρόγραμμα, δηλαδή τον Ιούλιο του 1999.

Το καλοκαίρι του 1999 έγιναν αρκετές παρεμβάσεις στους χώρους του σχολείου, για να δημιουργηθούν οι χώροι που εξυπηρετούν της ανάγκες λειτουργίας του Ολοήμερου.

Ο αριθμός των μαθητών μας κάθε χρόνο αυξανόταν. Για το λόγο αυτό αναγκαστήκαμε κατά το τρίτο έτος λειτουργίας μας (2001-02) να αλλάξουμε τα σχολικά μας όρια. Το ποσοστό των αλλοδαπών μαθητών μας κυμαίνεται στο 35%.

Οι μόνιμοι, αναπληρωτές, ωρομίσθιοι δάσκαλοι και εκπαιδευτικοί που εργάστηκαν στο πρόγραμμα του Πιλοτικού σχολείου συνολικά στα τέσσερα χρόνια λειτουργίας του, εμφανίζεται στο παρακάτω πίνακα.

Επωνυμία Σχολείου	Οργανικότητα Σχολείου	Αριθμός Εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
27 ^ο Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών	9/θ	16	16	17	18

Εκπαιδευτικό δυναμικό σχολικού έτους 2002-2003

1	Γκόγκου Ελένη (Δ/ντρια)	11	Τοψαχαλίδου Ευλαμπία
2	Αβάνη Δέσποινα	12	Βουγιτζή Άννα
3	Πρόκου Κωνσταντίνα	13	Μουλιανιτάκη Ευαγγελία (Αγγλικά)
4	Λεβεντάκη Μαρία	14	Μπούρα Ειρήνη (Αγγλικά)
5	Κοντοδόντη Ελένη	15	Γκόλιας Αθανάσιος (Γυμναστική & Αγωγής Υγείας)
6	Ντούσα Αγορούλα	16	Καραγιάννης Κων/νος (Μουσικός)
7	Αντωνοπούλου Γεωργία	17	Μάντζαρη Ζαφειρία(Θεατρ. αγωγή)
8	Μιχαλοπούλου Αικατερίνη	18	Τσατσάνης Βασίλειος (Εικαστικά)

9	Μοναστηριώτου Μαρία (Υπεύθυνη απογευματινής ζώνης)	19	Παπαγεωργοπούλου (μουσικοκινητική)	Ευτυχία
10	Γκίκας Νικόλαος	20	Κοκκολιός Αντώνιος (πληροφορική)	

Τάξεις με το μαθητικό δυναμικό, από την έναρξη μέχρι τον Ιούνιο του 2003:

ΤΑΞΗ	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
A	29	26	47	26
B	25	28	29	49
Γ	25	27	28	28
Δ	27	25	26	27
E	29	29	28	26
Στ	20	28	28	26
Σύνολο	155	163	186	182

Τα νέα γνωστικά αντικείμενα που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα του σχολείου μας είναι: η λογοτεχνία, το παραμύθι, η μουσικοκινητική αγωγή, η θεατρική αγωγή, η αισθητική αγωγή, η αγωγή υγείας, οι ελληνικοί χοροί και η πληροφορική.

Στην αίθουσα της Αισθητικής Αγωγής

άλλες δραστηριότητες:

- Στα πλαίσια της ώρας της Λογοτεχνίας και σε συνδυασμό με το μάθημα της Ελληνικής Γλώσσας, μαθητές της Ε' τάξης ασχολήθηκαν με την ποίηση του Σεφέρη, ενώ μαθητές της Γ' τάξης με το έργο του Βενέζη.
- Στην ώρα του παραμυθιού οι μαθητές της Α' τάξης άκουσαν, διηγήθηκαν, έπαιζαν και έφτιαζαν σε βιβλίο για τον καθένα τους το δικό τους παραμύθι.
- Οι μήνες, οι σχετικές με αυτούς παροιμίες, τα έθιμα και οι παραδόσεις απασχολούν τους μαθητές της Β' τάξης φέτος, στα πλαίσια της γνωριμίας τους με τη λαϊκή μας παράδοση. Δύο όμορφα βιβλιαράκια με παραδοσιακές συνταγές, που συγκεντρώσαν οι ίδιοι, κοσμούν τη βιβλιοθήκη της τάξης τους.
- Την ενασχόληση των μαθητών με την παράδοση συμπληρώνει ο γυμναστής μας με τους τόσους παραδοσιακούς Ελληνικούς χορούς που τους διδάσκει.
- Μαθητές μας ασχολήθηκαν με τη γέννηση του θεάτρου, της δραματικής ποίησης και της κωμωδίας, με το έργο των μεγάλων μας τραγικών και τα υψηλά τους νοήματα. Παρακολούθησαν σε βίντεο την παράσταση «Αντιγόνη», του Εθνικού Θεάτρου και τέλος συμμετείχαν οι ίδιοι στην παράσταση «Ορνίθες» που παρουσίασαν στο τέλος της σχολικής χρονιάς.
- Αποχαιρέτησαν τη δραχμή και καλωσόρισαν το Ευρώ. Ασχολήθηκαν με την ιστορία των ελληνικών νομισμάτων από την εμφάνισή τους μέχρι σήμερα στις διάφορες περιόδους της ιστορίας μας. Τέλος επισκέφθηκαν το Νομισματικό Μουσείο Αθηνών.
- Το περιβάλλον – η φύση γύρω μας απασχόλησε τους μαθητές των μικρών τάξεων στη μουσικοκινητική αγωγή και το θεατρικό παιχνίδι. Ο υδροβιότοπος των Πρεσπών ενδιαφέρει φέτος τους μαθητές της Δ' τάξης.
- Πάρα πολλές από τις εργασίες των μαθητών υποστηρίχθηκαν και από το μάθημα της πληροφορικής, είτε με χρήση του διαδικτύου είτε με τη χρήση cd-rom.
- Κατά τη σχολική χρονιά 2002-2003 όλες οι τάξεις του σχολείου μας ασχολήθηκαν με το θέμα: «Νερό». Η μυθολογία, η ιστορία, οι θαλάσσιοι δρόμοι, το εμπόριο, τα ναυπηγεία, τα ταξίδια, η χερσόνησος Ελλάδα, τα νησιά της, ο τουρισμός, η μόλυνση των νερών, η λειψυδρία και τα επακόλουθά της κ.τ.λ. ήταν θέματα που επεξεργάστηκαν οι μαθητές μας. Παρακολούθησαν το πρόγραμμα «ΓΑΙΑ» στο μουσείο Γουλανδρή. Η εργασία τους αυτή ολοκληρώθηκε με τα θεατρικά δρώμενα στο τέλος της σχολικής χρονιάς, με τίτλο: «Το θαλασσί θαλασσοπούλι»

Με την ευκαιρία των Ολυμπιακών αγώνων του 2004, οι μαθητές όλων των τάξεων κατά το διδακτικό έτος 2002-2003, ασχολήθηκαν με το θέμα : Εν αρχη ην ο Άθλος - Ολυμπιακοί αγώνες στην αρχαία Ελλάδα – Η αναβίωση – Το παρόν τους στην Αθήνα το 2004. Τα ιδεώδη και οι αξίες του Ολυμπισμού, η γνωριμία τους με τα αθλήματα του στίβου αλλά και με όχι τόσο γνωστά ολυμπιακά αθλήματα, ήταν οι τομείς που κυρίως τους απασχόλησαν στο μάθημα της γυμναστικής και της αισθητικής αγωγής.

Η χορωδία του σχολείου πλαισιώνει πάντα όλες τις εκδηλώσεις, με την καθοδήγηση του μουσικού μας. Ο ίδιος είναι πάντα που φροντίζει να διαλέγει υπέροχες μουσικές για να «ντύνει» κάθε μας εκδήλωση. Είναι χαρακτηριστικό το αφιέρωμά μας καλοκαίρι του 2001 στο ελληνικό τραγούδι, από το 1900 ως τις μέρες μας και το ρόλο στο πολιτισμό μας. Όλες αυτές οι δραστηριότητες έγιναν σε συνεργασία και με τους δασκάλους της απογευματινής ζώνης. Οι εκπαιδευτικοί προσέγγισαν τα διδακτικά αντικείμενα κυρίως με ομαδοσυνεργατική μέθοδο.

Οι ώρες της μελέτης-προετοιμασίας ελάφρυναν τους περισσότερους γονείς. Υπάρχουν όμως και κάποιοι που δεν είναι ικανοποιημένοι, ίσως δικαιολογημένα, αφού τα τμήματά μας είναι πολυπληθή και οι ώρες μελέτης-προετοιμασίας των μαθητών, ιδιαίτερα των μεγάλων τάξεων (Δ', Ε', Στ'), δεν επαρκούν.

Εμείς οι εκπαιδευτικοί, ζητάμε συνεχή ενδοσχολική ενημέρωση-επιμόρφωση για να μπορούμε να κάνουμε τους μαθητές μας να αγαπάνε το σχολείο, να ανακαλύπτουν τη γνώση, να παίρνουν εφόδια για το μέλλον τους, αλλά και να γίνονται σωστοί άνθρωποι...

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Το καλοκαίρι του 1999 το Σχολείο μας επιλέχθηκε για το πρόγραμμα των Πιλοτικών Σχολείων. Έγιναν μερικές παρεμβάσεις στο κτίριο ώστε να δημιουργηθούν χώροι που θα εξυπηρετούσαν τη διδασκαλία των νέων γνωστικών αντικειμένων. Διαμορφώθηκε αίθουσα πληροφορικής, αίθουσα αισθητικής αγωγής, αίθουσα μουσικής. Επίσης διαμορφώθηκε χώρος κουζίνας αλλά ως τραπεζαρία χρησιμοποιείται ο προθάλαμος και η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων. Τότε ελαιοχρωματίστηκε ολόκληρο το κτίριο με ευθύνη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Έκτοτε ο Δήμος Αθηναίων δεν ανταποκρίθηκε στις αιτήσεις μας για βάψιμο του κτιρίου του σχολείου, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την υγεία των μαθητών μας.

Το προσωπικό του σχολείου αποδέχτηκε το πρόγραμμα και προσπαθεί να εφαρμόζει προγράμματα, να αναπτύσσει καινοτόμες δράσεις, να εμπλουτίζει τη μαθησιακή διαδικασία με δραστηριότητες που βοηθούν τους μαθητές μας να αγαπούν το σχολείο και τη γνώση. Όμως ζητούν διαρκή ενημέρωση για τα νέα προγράμματα και τα νέα γνωστικά αντικείμενα.

Κατά το τρέχον σχολικό έτος εφαρμόζουμε πρόγραμμα εννέα διδακτικών ωρών προσθέτοντας ώρες στη μελέτη-προετοιμασία και στα νέα γνωστικά αντικείμενα. Πρόβλημα είναι ότι οι δάσκαλοι της απογευματινής ζώνης αλλάζουν κάθε χρόνο και δεν γνωρίζουν τη λειτουργία του Ολοήμερου Σχολείου. Και βέβαια θα ήταν πολύ καλό για τη λειτουργία μας το πρόγραμμα του Ολοήμερου να αρχίζει με την έναρξη του διδακτικού έτους.

Τα νέα γνωστικά αντικείμενα που προστέθηκαν στο πρόγραμμά μας είναι: Το θεατρικό παιχνίδι, η μουσικοκινητική, η αισθητική αγωγή από ειδικό, η αγωγή υγείας, οι ελληνικοί χοροί, η πληροφορική. Σε όλα συμμετέχουν οι μαθητές μας με ιδιαίτερη επιθυμία να επεκταθεί η ενασχόλησή τους με αυτά για περισσότερες ώρες.

Πρόβλημα όσον αφορά στους χώρους του σχολείου, είναι ότι δεν υπάρχει στεγασμένος χώρος για το μάθημα της φυσικής αγωγής και η αίθουσα της αισθητικής αγωγής είναι ακατάλληλη, αφού είναι χώρος που δεν αερίζεται σωστά. Συνεπώς ένα από τα προβλήματά μας είναι η ανεπάρκεια των χώρων για τα μαθήματα των νέων αντικειμένων. Επίσης καλό θα ήταν να διατίθενται περισσότερες ώρες στους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων και για όλες τις τάξεις, αφού το Ολοήμερο σχολείο δεν είναι μόνο η κυρίως μελέτη-προετοιμασία, αλλά σχολείο που θα δώσει τη δυνατότητα στους μαθητές για ολόπλευρη ανάπτυξη, οργάνωση της σκέψης τους, αγάπη για την ανακάλυψη της γνώσης και του κόσμου γύρω τους με τη σωστή ματιά.

Εμείς οι εκπαιδευτικοί, ζητάμε συνεχή ενδοσχολική ενημέρωση-επιμόρφωση για να μπορούμε να κάνουμε τους μαθητές μας να αγαπάνε το σχολείο, να ανακαλύπτουν τη γνώση, να παίρνουν. Ο σύλλογος γονέων συμμετέχει και συμβάλλει, όπου είναι δυνατό, για να βοηθήσει στην καλύτερη λειτουργία του σχολείου. Προσπαθούμε όλοι για το καλύτερο και ζητούμε τη στήριξή σας στο έργο μας.

Ελένη Γκόγκου

Διευθύντρια

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΠΟΛΥΜΝΙΑ» 30ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το σχολείο μας είναι το 30^ο Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών. Ιδρύθηκε το 1930-1931 ως 49^ο Ανατολικής Περιφέρειας Αθηνών και ήταν 5/θέσιο (Διάταγμα 3-11-1930, ΦΕΚ 365/8-11-1930). Το 1934 πήρε την ονομασία 30^ο Δημοτικό Σχολείο Β' Περιφέρειας Αθηνών (Διάταγμα 29-5-1934, ΦΕΚ 180/6-6-1934). Ο κωδικός αριθμός του σχολείου είναι 050522Υ.

Το σχολείο βρίσκεται στην εξαιρετικά πυκνοκατοικημένη περιοχή της Κυψέλης, η οποία έχει υψηλό ποσοστό μεταναστών με διαφορετική προέλευση και εμφανίζει πολυπολιτισμικό χαρακτήρα. Συστηγάζεται με το 27^ο Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών, αλλά και με τρία νηπιαγωγεία εκ των οποίων το ένα είναι ολοήμερο. Στεγάζεται σε κτίριο του 1969 το οποίο δεν πληροί τις προδιαγραφές για να λειτουργεί ως ολοήμερο. Για το λόγο αυτό έγιναν κάποιες παρεμβάσεις και μετατροπές στους χώρους τους ώστε να εξασφαλιστούν χώροι για τη διδασκαλία των νέων γνωστικών αντικειμένων

Το σχολείο είναι 10θέσιο. Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει τον αριθμό των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτικών ειδικότητας κατά τα τέσσερα χρόνια λειτουργίας του ως πιλοτικού ολοήμερου σχολείου.

Επωνυμία Σχολείου	Οργανικότητα Σχολείου	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
30 ^ο ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	10/θέσιο	18 δάσκαλοι και 6 ειδικότητες	18 δάσκαλοι και 6 ειδικότητες	17 δάσκαλοι και 6 ειδικότητες	17 δάσκαλοι και 7 ειδικότητες

Ονομαστική κατάσταση υπηρετούντων το σχολικό έτος 2002 - 2003

1	Γρηγορόπουλος Δημήτριος-Δ/ντης		
2	Παπαευθυμίου Ευθύμιος - Υπ/ντης	14	Σταθούλη Παναγιώτα
3	Μπομπογιάννη Βασιλική	15	Μονιάκη Ευαγγελία
4	Γλένη Χρυσανγή	16	Μπούρα Ειρήνη- Αγγλικών
5	Σκούλικα Μαρία	17	Δημέα Αντωνία – Αγγλικών
6	Μανωλόυκος Κωνσταντίνος	18	Κονιδάρη Σοφία – Γυμνάστρια
7	Θανασιά Νίκη	19	Καραγιάννης Κωνσταντίνος – Μουσικός
8	Ντιντίκου Χριστίνα	20	Βουτυρέας Δημήτρης – Ολυμπιακή Παιδεία
9	Τριάντης Μιχάλης	21	Κοκκολιός Αντώνης- Πληροφορική
10	Τασιοπούλου Ιωάννα	22	Γεννάτου Ελένη – Αισθητική Αγωγή
11	Γεωργαλής Χρήστος	23	Σπυροπούλου Μαρία – Θεατρική Παιδεία
12	Ζορζοβίλη Ελένη	24	Μπάλκα Σοφία – Μουσικοκινητική
13	Φραγκούλη Ελένη	25	Κοκκίνη Ευαγγελία - Χοροί

Μαθητικό δυναμικό κατά τάξεις

ΤΑΞΗ	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
A	28	54	24	29
B	48	28	52	25
Γ	26	52	28	51

Δ	26	27	48	24
Ε	29	28	27	48
ΣΤ	39	28	29	27
ΣΥΝΟΛΟ	196	217	208	204

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Στο σχολείο μας διδάχθηκαν νέα γνωστικά αντικείμενα που είχαν καθολική αποδοχή από τους μαθητές και τους γονείς όπως:

Πληροφορική, Θεατρική Αγωγή, Καλλιτεχνικά, Μουσικοκινητική, Παραδοσιακοί χοροί, Αγωγοί Υγείας, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Δανειστική βιβλιοθήκη, Ολυμπιακή Παιδεία.

Όλο το διάστημα λειτουργίας του σχολείου ως πιλοτικό ολοήμερο εφαρμόστηκαν καινοτόμες μέθοδοι διδασκαλίας και διδακτικές προσεγγίσεις όπως ομαδοσυνεργατική, διαθεματική προσέγγιση, χρήση νέων τεχνολογιών, επίλυση προβλήματος, βιωματική, ερευνητική (συνέντευξη ερωτηματολόγια). Στο σχολείο μας πραγματοποιήθηκαν μαθητικά συνέδρια, προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, πολιτιστικές εκδηλώσεις, ημερίδες Π.Ε., παρουσιάσεις θεμάτων κλπ.

Η πιλοτική εφαρμογή του ολοήμερου σχολείου ήρθε ν' απαντήσει στο κοινωνικό αίτημα των εργαζομένων γονιών που αδυνατούν να προσφέρουν πρόσθετες γνώσεις και δραστηριότητες στα παιδιά τους.

Το ολοήμερο έτυχε της αποδοχής γονιών και μαθητών λόγω των νέων γνωστικών αντικειμένων και δημιουργικών δραστηριοτήτων των παιδιών. Η " μελέτη " ως νέο στοιχείο στο σχολικό πρόγραμμα δημιούργησε αισθήματα ανακούφισης στους γονείς. Το μάθημα της πληροφορικής κάλυψε το γενικό αίτημα των γονιών για την εισαγωγή των ηλεκτρονικών υπολογιστών στο δημοτικό σχολείο.

Η αναδιαμόρφωση των σχολικών τάξεων ως προς την αισθητική καθώς και ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός τους προετοίμασε γονείς και παιδιά για ένα φιλικότερο σχολείο και με διαφορετική λειτουργία. Οι καινοτόμες αίθουσες της μουσικοκινητικής αγωγής, αισθητικής αγωγής, βιβλιοθήκης και μουσικής κάλυψαν τις προσδοκίες των γονιών ως προς τα νέα γνωστικά αντικείμενα. Πέραν των όσων έγιναν χρειάζεται ακόμη βελτίωση ο χώρος του σχολείου.

Η αναβάθμιση του σχολικού περιβάλλοντος λειτούργησε θετικά για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές. Οι μαθητές προσαρμόστηκαν γρήγορα στο νέο πρόγραμμα. Η προσαρμογή τους συνοδεύτηκε με το συναίσθημα της ασφάλειας μέσα στο σχολικό χώρο. Ο πρόσθετος υλικοτεχνικός εξοπλισμός τα βιβλία και τα οπτικοακουστικά εκπαιδευτικά πακέτα εκσυγχρόνισαν και βοήθησαν την εκπαιδευτική πράξη. Η παρουσία εκπαιδευτικών άλλων ειδικοτήτων, έδωσε ώθηση για διεπιστημονική προσέγγιση μαθημάτων με αποτέλεσμα περισσότερες δράσεις και γεγονότα στην τάξη και στο σχολείο γενικότερα. Η δημιουργία και λειτουργία των ειδικών αιθουσών ζωνάνεψε στο σχολικό πρόγραμμα και πρόσφερε στους μαθητές ερεθίσματα δημιουργίας και έκφρασης. Η λειτουργία δανειστικής βιβλιοθήκης ενίσχυσε τη φιλιαναγνωσία των μαθητών. Η ώρα της τραπεζαρίας πρόσφερε ένα διαφορετικό μάθημα - βίωμα - σεβασμού των κανόνων της ομάδας μέσα από τη λειτουργία και την κάλυψη βασικών αναγκών. Υπάρχουν κάποιες δυσκολίες και ελλείψεις, οι οποίες με καλή συνεργασία όλων των αρμοδίων φορέων μπορούν να ξεπεραστούν έτσι ώστε να έχουμε το επιθυμητό αποτέλεσμα.

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Το καλοκαίρι του 1999 το Σχολείο μας επιλέχθηκε για το πρόγραμμα των Πιλοτικών Σχολείων. Έγιναν μερικές παρεμβάσεις στο κτίριο ώστε να δημιουργηθούν χώροι που θα εξυπηρετούσαν τη διδασκαλία των νέων γνωστικών αντικειμένων. Διαμορφώθηκε αίθουσα πληροφορικής, αίθουσα αισθητικής αγωγής, αίθουσα μουσικής. Επίσης διαμορφώθηκε χώρος κουζίνας αλλά ως τραπεζαρία χρησιμοποιείται ο προθάλαμος και η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων. Τότε ελαιοχρωματίστηκε ολόκληρο το κτίριο με ευθύνη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Έκτοτε ο Δήμος Αθηναίων δεν ανταποκρίθηκε στις αιτήσεις μας για βάψιμο του κτιρίου του σχολείου, με ό,τι συνεπάγεται για την υγεία των μαθητών μας.

Το προσωπικό του σχολείου αποδέχτηκε το πρόγραμμα και προσπαθεί να εφαρμόζει προγράμματα, να αναπτύσσει καινοτόμες δράσεις, να εμπλουτίζει τη μαθησιακή διαδικασία με δραστηριότητες που βοηθούν τους μαθητές μας να αγαπούν το σχολείο και τη γνώση. Όμως ζητούν διαρκή ενημέρωση για τα νέα προγράμματα και τα νέα γνωστικά αντικείμενα.

Κατά το τρέχον σχολικό έτος εφαρμόζουμε πρόγραμμα εννέα διδακτικών ωρών προσθέτοντας ώρες στη μελέτη-προετοιμασία και στα νέα γνωστικά αντικείμενα. Πρόβλημα είναι ότι οι δάσκαλοι της απογευματινής ζώνης αλλάζουν κάθε χρόνο και δεν γνωρίζουν τη λειτουργία του Ολοήμερου Σχολείου. Και βέβαια θα ήταν πολύ καλό για τη λειτουργία μας το πρόγραμμα του Ολοήμερου να αρχίζει με την έναρξη του διδακτικού έτους.

Τα νέα γνωστικά αντικείμενα που προστέθηκαν στο πρόγραμμά μας είναι:

Το θεατρικό παιχνίδι, η μουσικοκινητική, η αισθητική αγωγή από ειδικό, η αγωγή υγείας, οι ελληνικοί χοροί, η πληροφορική. Σε όλα συμμετέχουν οι μαθητές μας με ιδιαίτερη επιθυμία να επεκταθεί η ενασχόλησή τους με αυτά για περισσότερες ώρες.

Πρόβλημα όσον αφορά στους χώρους του σχολείου, είναι ότι δεν υπάρχει στεγασμένος χώρος για το μάθημα της φυσικής αγωγής και η αίθουσα της αισθητικής αγωγής είναι ακατάλληλη, αφού είναι χώρος που δεν αερίζεται σωστά. Επίσης καλό θα ήταν να διατίθενται περισσότερες ώρες στους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων και για όλες τις τάξεις, αφού το Ολοήμερο σχολείο δεν είναι μόνο η κυρίως μελέτη-προετοιμασία, αλλά σχολείο που θα δώσει τη δυνατότητα στους μαθητές για ολόπλευρη ανάπτυξη, οργάνωση της σκέξης τους, αγάπη για την ανακάλυψη της γνώσης και του κόσμου γύρω τους με τη σωστή ματιά.

Ο σύλλογος γονέων συμμετέχει και συμβάλλει, όπου είναι δυνατό, για να βοηθήσει στην καλύτερη λειτουργία του σχολείου. Προσπαθούμε όλοι για το καλύτερο και ζητούμε τη στήριξή σας στο έργο μας.

Δημήτριος Γρηγορόπουλος

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΑΤΤΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟ» 5ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το 5^ο Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών ιδρύθηκε το 1968 και ξεκίνησε την Πιλοτική ολοήμερη λειτουργία του το σχ. έτος 1999-2000. Στεγάζεται στην οδό Αριστομένους, αρ. 101, στην περιοχή της Πλ. Αττικής, στην Αθήνα, σε κτίριο που ανεγέρθηκε το έτος 1985 και έχει την προσωνομία «Αττικό Εκπαιδευτήριο». Ανήκει στο δήμο Αθηναίων και διοικητικά υπάγεται στο 5^ο γραφείο Π.Ε. Α΄ Δ/σης Αθηνών. Συστεγάζεται δε με το 159^ο Δημοτικό Σχολείο.

Είναι 6/θέσιο και οι τρεις ζώνες λειτουργίας του στελεχώνονται με το εκπαιδευτικό δυναμικό του που αποτελείται από: α). το διευθυντή, β). 10 δασκάλους, γ). Εκπαιδευτικό τμήματος ένταξης δ). 3 εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων γυμναστικής, μουσικής, αγγλικών και ε) 7 πρόσθετους ωρομίσθιους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν τα γνωστικά αντικείμενα των εικαστικών τεχνών, της πληροφορικής, της μουσικοκινητικής, της θεατρικής αγωγής, των αθλητικών δραστηριοτήτων και των παραδοσιακών χορών.

Το Σχολείο διαθέτει: γραφείο δ/ντή, γραφείο δασκάλων, 7 αίθουσες διδασκαλίας επιπλωμένες με 6θέσιο σαλόνι με βιβλιοθήκη μαθητών και βιβλιοθήκη δασκάλου σε κάθε μια, εργαστήριο εικαστικών, εργαστήριο πληροφορικής, εργαστήριο φυσικών επιστημών, αίθουσα μουσικής-μουσικοκινητικής, αίθουσα θεατρικής αγωγής-πολλαπλών χρήσεων, σχολική βιβλιοθήκη, εστιατόριο μαθητών με εξοπλισμένη κουζίνα και άλλους βοηθητικούς χώρους.

Τα όμορα Δημοτικά Σχολεία της ήδη υποβαμισμένης περιοχής έχουν εναλλασόμενο ωράριο λειτουργίας (πρωί-απόγευμα). Γίνεται αντιληπτό, λοιπόν, ότι το «Αττικό Εκπαιδευτήριο» καλείται να δώσει λύσεις στην τοπική κοινωνία και να μη διαψεύσει τις προσδοκίες των ανθρώπων, για ένα καλύτερο μέλλον με ένα άλλο τύπο σχολείου, σύγχρονο, δημοκρατικό, ευέλικτο και δημιουργικό, που να είναι μαθητοκεντρικό, βιωματικό, ούτως ώστε να καταστεί χώρος μάθησης, χαράς, ψυχαγωγίας, ζωής και θεμέλιος λίθος για τη δια βίου εκπαίδευση.

Είναι απαίτηση των καιρών να δημιουργούμε ελεύθερα σκεπτόμενους, ευαισθητοποιημένους και ενεργούς πολίτες με πνεύμα συνεργασίας και συλλογικότητας.

Οι εργαζόμενοι γονείς, οι εμπλεκόμενοι στην εκπαιδευτική διαδικασία φορείς, αποδέχονται τη λειτουργία του πιλοτικού προγράμματος και με χαρά τους βλέπουν ότι λύνονται πολλά από τα προβλήματά τους. Η **προτίμηση του πιλοτικού ολοήμερου Σχολείου είναι μεγάλη**. Η δυναμικότητα του 50^{ου} Δημοτικού Σχολείου από 96 μαθητές ανεβαίνει στους 153 μαθητές. Παρατηρούμε, λοιπόν, μια **αύξηση της δυναμικότητας του σχολείου μας κατά 60%**.

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

Τα νέα γνωστικά αντικείμενα που προστέθηκαν στο πιλοτικό πρόγραμμα όπως: **Μουσικοκινητική Αγωγή** (για τις τάξεις Α΄ έως Δ΄), τα **Εικαστικά**, η **Θεατρική Αγωγή**, η **Πληροφορική** (για τις τάξεις Δ΄ έως Στ΄), οι **Παραδοσιακοί χοροί**, οι **Αθλητικές δραστηριότητες**, η **Κοκλοφοριακή Αγωγή** και η **Αγωγή Υγείας** έκαναν το πρόγραμμα ελκυστικό και αποδοτικό. Ειδικά στην Αγωγή Υγείας τα παιδιά κάνουν πρακτική εφαρμογή σ' αυτά που διδάχθηκαν. Πριν το φαγητό πλύσιμο χεριών και μετά το φαγητό πλύσιμο δοντιών. Επίσης για την Αγωγή Υγείας δημιουργήσαμε και ημερίδα στις 22-02-2002 με θέμα: "Επικοινωνιακή διδακτική πρόταση με υλικό Αγωγής Υγείας στο μάθημα της γλώσσας και η μέθοδος Project". Την ευθύνη της ημερίδας είχε το Γραφείο Αγωγής Υγείας της Α΄ Δ/σης Π.Ε. Αθηνών. Τη δειγματική διδασκαλία με υλικό Αγωγής Υγείας στην Στ΄ τάξη έκανε η αναπληρώτρια καθηγήτρια του Π.Τ.Δ.Ε. Παν/μίου Πατρών κυρία Ιορδανίδου Άννα.

Οι μαθητές δείχνουν **ιδιαίτερο ζήλο για τα Εικαστικά** (έργα τους παρουσιάζονται στο τέλος της σχολικής χρονιάς), για την **Θεατρική Αγωγή** (Δείγμα της δουλειάς τους παρουσιάζουν οι μαθητές στο πρώτο δεκαήμερο του Ιουνίου) και για την **Πληροφορική**. Το εργαστήριό μας είναι εξοπλισμένο με 10 Η/Υ. Οι μαθητές των Δ΄, Ε΄, Στ΄ τάξεων έχουν μάθει να χρησιμοποιούν του Η/Υ και να κάνουν χρήση του διαδικτύου.

Προβληματισμοί:

Σαν αρνητικά στοιχεία της εφαρμογής του προγράμματος μπορούμε να αναφέρουμε τα εξής :Την

έλλειψη αιθουσών διδασκαλίας, ώστε το κάθε σχολείο να έχει τα δικά του εργαστήρια. Την *έγκαιρη εφαρμογή του προγράμματος από την αρχή του διδακτικού έτους* και όχι από 23-10-2002 που άρχισε να λειτουργεί το πιλοτικό πρόγραμμα για το σχολικό έτος 2002-2003. Την *άμεση πρόσληψη των τραπεζοκόμων* για να μην έχουμε προβλήματα δυσλειτουργίας του εστιατορίου και επιβάρυνση του συλλόγου γονέων (προσέλαβαν τραπεζοκόμο, για δύο μήνες). Την *άμεση χρηματοδότηση του προγράμματος* για την αγορά αναλωσίμων υλικών και εποπτικών μέσων διδασκαλίας, διότι στην τριετή λειτουργία του προγράμματος έχουν διατεθεί ελάχιστα ποσά. Υπόψη ότι τα λειτουργικά έξοδα του πιλοτικού Σχολείου έχουν τριπλασιαστεί.

Προτάσεις:

Αν, λοιπόν, θέλουμε να λειτουργούν τα φιλόδοξα αυτά προγράμματα με επιστημονικά κριτήρια και να είναι αξιόπιστα στην ευρύτερη κοινωνία θα *πρέπει να χρηματοδοτούνται επαρκώς και να εποπτεύονται και να αξιολογούνται* κατά τακτά χρονικά διαστήματα.

Οι εργαζόμενοι ωρομίσθιοι καθηγητές ειδικοτήτων που προσλαμβάνονται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο καθώς και το βοηθητικό προσωπικό (τραπεζοκόμοι-καθαρίστριες) να πληρώνονται κανονικά και όχι κάθε τρίμηνο, πεντάμηνο ή εξάμηνο, διότι με αυτή την τακτική αμοιβής δεν θα μπορούμε να βρούμε προσωπικό στο μέλλον. Επίσης, *στην απογευματινή ζώνη λειτουργίας του πιλοτικού Δημ. Σχολείου πρέπει να δημιουργηθούν οργανικές θέσεις δασκάλων* ώστε να μην παρατηρείται το φαινόμενο το πιλοτικό σχολείο να γίνεται κέντρο διερχομένων δασκάλων από τα συμβατικά σχολεία. Παρατηρήθηκε ότι όταν έχουμε μόνιμο προσωπικό που γνωρίζει τη λειτουργία του πιλοτικού, οι δείκτες απόδοσης και λειτουργίας του είναι υψηλοί.

Η απουσία των τμημάτων υποδοχής δε βοηθάει τη λειτουργία του προγράμματος, διότι η ένταξη των αλλοδαπών μαθητών γίνεται με αργούς ρυθμούς. Σας κάνουμε γνωστό ότι ***οι αλλοδαποί μαθητές αγγίζουν το 47% των μαθητών του σχολείου μας.*** Εμείς σαν Σχολείο έχουμε ζητήσει να δημιουργηθούν τμήματα υποδοχής διότι αντιμετωπίζουμε οξύτατα προβλήματα. Το τμήμα ένταξης που υπάρχει δε βοηθάει προς αυτή την κατεύθυνση, διότι απευθύνεται στους μαθητές που έχουν μαθησιακές δυσκολίες.

Σαν **θετικά στοιχεία του προγράμματος** μπορούμε να αναφέρουμε τα εξής :

- Δόθηκε η ευκαιρία στα υποβαθμισμένα αυτά σχολεία να εξωραΐσουν τα κτίρια τους, να εξοπλίσουν τις αίθουσες τους με εποπτικά μέσα διδασκαλίας (τηλεοράσεις, video, υπολογιστές) και να δημιουργηθούν στοιχειώδεις βιβλιοθήκες, απαραίτητες για τη λειτουργία του σύγχρονου Δημοτικού Σχολείου.
- Με την ένταξη της απογευματινής μελέτης οι μαθητές προετοιμάζονται κατά μεγάλο βαθμό για την επόμενη μέρα .
- Δίνεται η δυνατότητα και στους φτωχούς μαθητές να μάθουν τη χρήση των Η/Υ και να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο.
- Να εκφραστούν μέσα από τα εικαστικά και το θεατρικό παιχνίδι.
- Μαθαίνουν παραδοσιακούς χορούς διατηρώντας ζωντανή την παράδοση.
- Οι αθλητικές δραστηριότητες δίνουν τη δυνατότητα στα παιδιά να εκτονωθούν και να ψυχαγωγηθούν.
- Η κυκλοφοριακή αγωγή βοηθάει στους μαθητές να γνωρίσουν τον Κ.Ο.Κ. και αργότερα σαν ενήλικοι οδηγοί να έχουν διαμορφωμένη καλή οδική συμπεριφορά.
- Τέλος η εφαρμογή της Αγωγής Υγείας βοηθάει τους μαθητές να αγαπούν την καθαριότητα, την υγιεινή του σώματος και μαθαίνουν να κάνουν σωστή διατροφή (χόρτα, λάδι, όσπρια, φρούτα κ.τ.λ.).

Αισιοδοξούμε ότι, με τις μικρές αυτές επισημάνσεις που κάναμε, σας δώσαμε μια πλήρη εικόνα λειτουργίας του πιλοτικού μας Σχολείου. Ευελπιστούμε ότι το τρέχον Σχ. Έτος 2002-2003 θα είναι καλύτερο και πιο δημιουργικό.

Γεώργιος Τζουάννης

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ» 76ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το **76^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών** ιδρύθηκε το έτος 1965 ως τετραθέσιο Σχολείο με 84 μαθητές και στεγάστηκε σε ένα παλιό κτίριο της όμορφης γειτονιάς των Άνω Πετραλώνων. Η εντυπωσιακή αύξηση του μαθητικού πληθυσμού που σημειώθηκε στα χρόνια που ακολούθησαν, 459 εγγεγραμμένοι μαθητές το σχολικό έτος 1976-1977, καθώς και η ακαταλληλότητα του παλιού διδακτηρίου οδήγησαν γονείς και εκπαιδευτικούς στη διεκδίκηση νέας σχολικής στέγης. Αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας ήταν η μεταστέγαση του σχολείου, δεκαπέντε χρόνια μετά την ίδρυσή του, σε νεότερο διδακτήριο του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων συνολικής έκτασης 2.600 τ.μ.. Από τότε έως και σήμερα το σχολείο στεγάζεται στο ίδιο διδακτήριο, που βρίσκεται πολύ κοντά στο σταθμό του ηλεκτρικού σιδηροδρόμου των Άνω Πετραλώνων και λειτουργεί ως 12/θέσιο.

Τον Ιούνιο του 1999 ο Σύλλογος Διδασκόντων του 76^{ου} Δημοτικού Σχολείου και ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων αποφάσισαν ομόφωνα να εφαρμοσθεί με την έναρξη του σχολικού έτους 1999-2000 το Πρόγραμμα **“Πιλοτική Εφαρμογή 28 Ολοήμερων Σχολείων”**. Για την εφαρμογή του Προγράμματος έγιναν οι απαραίτητες κτιριακές παρεμβάσεις και εξοπλίστηκε το σχολείο με τα αναγκαία μέσα. Ειδικότερα :

Κάθε μία από τις 12 ευρύχωρες αίθουσες διδασκαλίας εξοπλίστηκε με overhead projector, οθόνη προβολής, CD Player, ατομικά ερμάρια μαθητών, σαλόνι και βιβλιοθήκη η οποία εμπλουτίστηκε με νέα βιβλία λογοτεχνίας και επιστημών.

Αναδιοργανώθηκε και εμπλουτίστηκε με τα αναγκαία όργανα το εργαστήριο Φυσικών Επιστημών, Μουσικής και η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων στην οποία διδάσκονται οι Παραδοσιακοί Χοροί και η Επιτραπέζια Αντισφαίριση.

Κατασκευάστηκαν νέες αίθουσες για να στεγάσουν τα εργαστήρια Εικαστικών, Μουσικοκινητικής-Θεατρικής Αγωγής και Πληροφορικής με πλήρη και σύγχρονο εξοπλισμό.

Διαμορφώθηκε ένα μεγάλο υπόστεγο του σχολείου σε εστιατόριο με κουζίνα και τραπέζαρια που πληροί τους όρους υγιεινής.

Το Δεκέμβριο του 1999 το **νέο σχολείο** ήταν έτοιμο παρά τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν από το σεισμό του Σεπτεμβρίου του 1999.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Α. Η εφαρμογή του προγράμματος “ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ” οδήγησε στον υπερδιπλασιασμό του εκπαιδευτικού προσωπικού. Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται ο αριθμός των εκπαιδευτικών, μόνιμων και ωρομισθίων, που εργάστηκαν στο Σχολείο από την έναρξη του Προγράμματος έως τον Ιούνιο του 2003 :

76 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	Οργανικότητα Σχολείου 12/θέσιο	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
		28	28	28	29

Το σχολικό έτος 2002-2003 εργάστηκαν οι εκπαιδευτικοί:

Γιαννοπούλου Ιωάννα, Διευθύντρια, Βεργίνη Κων/να, Γιουβάνη Σταματία, Γρηγορίου Σταύρος, Καραγιάννης Δημήτριος, Καραγκου Στεφάνια, Καρατσώλη Μαρία, Καρυδάκη Σοφία, Κατσούλης Νικόλαος, Κέγκος Φίλιππος, Κοντογεωργοπούλου Άννα, Κυριάκου Χάιδω, Νάκος Νικόλαος, Νεοφώτιστος Ιωάννης, Μαυρομμάτης Νικόλαος, Μιχαλόλια Ευγενία, Παναγοπούλου Ευανθία, Παπαδοπούλου Πηνελόπη, Τσινές Γεώργιος και Χαμόδρακα Σταυρούλα ως δάσκαλοι.

Ηλιοπούλου Αμαλία ως δασκάλα Αγγλικής Γλώσσας, Σταυροπούλου Ζαχαρούλα ως δασκάλα Γαλλικής Γλώσσας, Τσιλίρα Μαρία ως δασκάλα Μουσικής, Πρασίνο Ιωάννα ως δασκάλα Εικαστικών, Παλαιολόγου Ερατώ ως δασκάλα Φυσικής Αγωγής, Μαϊστρέλλης Χριστόφας ως δάσκαλος Πληροφορικής, Καραμολέγκου Μαρία ως δασκάλα Θεατρικής Αγωγής, Ταβουλάρη Αναστασία ως δασκάλα Παραδοσιακών Χορών και Ζαραμπούκα Πολυξένη ως δασκάλα Τάξης Ένταξης.

B. Το μαθητικό δυναμικό του Σχολείου, από την έναρξη του προγράμματος έως τον Ιούνιο του 2003, αυξήθηκε κατά **15,95 %** . Η αύξηση που σημειώθηκε φαίνεται στον παρακάτω αναλυτικό πίνακα :

76 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ			
	ΤΑΞΕΙΣ	1999-2000	2000-2001	2001-2002
A	43	43	51	48
B	48	50	55	53
Γ	41	52	51	55
Δ	40	44	53	49
E	49	41	45	50
ΣΤ	36	50	41	43
ΣΥΝΟΛΟ	257	280	296	298

Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα του Σχολείου συντάσσεται με βάση τους στόχους της **Πιλοτικής Εφαρμογής** και με τη σύμφωνη γνώμη του Συλλόγου των Γονέων.

Τα παιδιά των εργαζόμενων γονέων έχουν τη δυνατότητα να προσέρχονται στο σχολείο από τις 7 π.μ.

Το **υποχρεωτικό πρόγραμμα** του Σχολείου αρχίζει στις 8:10 και λήγει στις 15:10 για τα παιδιά της Α' και Β' τάξης και στις 16:10 για τα παιδιά των υπολοίπων τάξεων.

Τα μαθήματα και οι δραστηριότητες του **προαιρετικού προγράμματος** αρχίζουν στις 16:20 και λήγουν στις 17:05.

Η σίτιση και η χαλάρωση των μαθητών γίνεται τις μεσημεριανές ώρες.

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο Σύλλογος Διδασκόντων του σχολείου στην αρχή κάθε σχολικού έτους επιλέγει τα Νέα Γνωστικά Αντικείμενα και τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες αφού λάβει υπόψη του τις προτάσεις του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του Συλλόγου των Γονέων.

Τα σχολικά έτη από 1999-2000 έως και 2002-2003 :

A. Στο υποχρεωτικό πρόγραμμα διδάχθηκαν εκτός από τα μαθήματα του συμβατικού προγράμματος και νέα γνωστικά αντικείμενα (**Πληροφορική, Θεατρική Αγωγή, Μυθολογία, Τοπική Ιστορία, Παραδοσιακοί χοροί, Περιβαλλοντική Αγωγή, Μουσικοκινητική**).

Στο πλαίσιο του υποχρεωτικού προγράμματος γινόταν και η μελέτη – εμπέδωση της ύλης που είχε διδαχθεί.

B. Στο προαιρετικό πρόγραμμα οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να ασχοληθούν με τη **Λογοτεχνία, το Παραμύθι, τη Μουσική, την Πληροφορική, τις Κατασκευές, το Σκάκι, και τον Αθλητισμό** (επιτραπέζια αντισφαίριση, ποδόσφαιρο, μπάσκετ).

Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου για να είναι η διδασκαλία τους αποτελεσματική συνδυάζουν συχνά τις παραδοσιακές μορφές διδασκαλίας με την **ομαδοσυνεργατική μέθοδο**. Όλο και πιο συχνά στρέφονται προς τα **σχέδια εργασίας** και τη **διαθεματική** προσέγγιση της διδακτέας ύλης.

Αποτέλεσμα : το ενδιαφέρον των μαθητών κορυφώνεται και η γνώση που αποκτούν στηρίζεται σε στέρεες βάσεις.

Μετά από τρία και πλέον χρόνια εφαρμογής του Προγράμματος μπορούμε με περισσότερη ασφάλεια να διατυπώσουμε κάποια συμπεράσματα:

- Οι μαθητές βελτιώνουν γενικά τις επιδόσεις τους.

- Αντλούν ικανοποίηση και χαρά από την ενεργοποίησή τους και τα επιτεύγματά τους, κυρίως στις δραστηριότητες. Το γεγονός αυτό μπορεί να γίνει μοχλός μεταβολής και βελτίωσης ακόμα και σοβαρών προβληματικών συμπεριφορών όταν αξιοποιηθεί κατάλληλα και αποτελέσει την ευκαιρία για επιβράβευση και ενθάρρυνση.

-Ειδικές ομάδες μαθητών (αλλόγλωσσοι, τσιγγανόπαιδες, μαθητές προερχόμενοι από φτωχά κοινωνικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα) με την πολύπλευρη βοήθεια που τους προσφέρεται, βελτιώνουν τις επιδόσεις

τους, οικοδομούν σχέσεις με τους συμμαθητές και εντάσσονται ομαλά στο σχολικό περιβάλλον.

- Οι μαθητές χαίρονται τη συναναστροφή με τους συνομήλικους τους, μαθαίνουν να συμβιώνουν και να συνεργάζονται, κοινωνικοποιούνται.

- Δυστυχώς δεν έχουμε ενδείξεις ότι μειώθηκε η τάση προσφυγής σε φροντιστήρια, κυρίως Αγγλικής Γλώσσας, αν και καταβλήθηκε κάθε προσπάθεια ενίσχυσης του μαθήματος στο πλαίσιο του σχολικού προγράμματος

Πιστεύουμε ότι το «ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ», όπως εφαρμόζεται πιλοτικά, είναι ένα σχολείο υψηλών προδιαγραφών, είναι το **Σχολείο του Μέλλοντος** και είμαστε βέβαιοι ότι τόσο η Πολιτεία όσο και η Εκπαιδευτική Κοινότητα θα το στηρίξουν με όλες τους τις δυνάμεις.

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Το 7^ο Πειραματικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών διαθέτει:

- 12 ευρύχωρες αίθουσες διδασκαλίας.
- Εργαστήριο Φυσικών Επιστημών, Πληροφορικής, Εικαστικών, Μουσικής, Θεατρικής

Αγωγής.

- Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.
- Εστιατόριο.

Οι αίθουσες διδασκαλίας, τα εργαστήρια και το εστιατόριο βρίσκονται σε πολύ καλή κατάσταση. Ο εξοπλισμός τους είναι επαρκής και σύγχρονος. Ο αύλειος χώρος του διδακτηρίου είναι μικρός και πρέπει να διαμορφωθεί κατάλληλα για να καλύψει τις ανάγκες των μαθητών.

Το εκπαιδευτικό προσωπικό – μόνιμοι και ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί – του σχολείου εργάζεται, γενικά, με συνέπεια για την υλοποίηση των σκοπών και στόχων του Προγράμματος. Είναι βέβαιο ότι η λειτουργία του σχολείου θα βελτιωθεί και το Πρόγραμμα θα είναι αποτελεσματικότερο, εάν ιδρυθούν οργανικές θέσεις για τη διδασκαλία των νέων γνωστικών αντικειμένων. Το βοηθητικό προσωπικό ανταποκρίνεται πλήρως στις υποχρεώσεις του.

Τα παιδιά των εργαζόμενων γονέων μπορούν να προσέρχονται στο σχολείο από τις 7:00.

Το υποχρεωτικό πρόγραμμα του σχολείου:

- Α΄ και Β΄ τάξης αρχίζει 8:10 και λήγει 15:10.
- Γ΄, Δ΄, Ε΄ και Στ΄ τάξης αρχίζει 8:10 και λήγει 16:10.

Το προαιρετικό πρόγραμμα του σχολείου:

- Α΄ και Β΄ τάξης αρχίζει 15:20 και λήγει 16:10.
- Γ΄, Δ΄, Ε΄ και Στ΄ τάξης αρχίζει 16:15 και λήγει 17:00.

Το υποχρεωτικό πρόγραμμα, εκτός από τα μαθήματα του συμβατικού σχολείου, περιλαμβάνει τα παρακάτω νέα γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες:

- Μελέτη μαθημάτων (σε όλες τις τάξεις)
- Θεατρική Αγωγή (σε όλες τις τάξεις)
- Παραδοσιακούς Χορούς (σε όλες τις τάξεις)
- Πληροφορική (στην Ε΄ και Στ΄ τάξη)
- Μουσικοκινητική (στην Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξη)
- Τοπική Ιστορία (στη Δ΄ τάξη)

Το προαιρετικό πρόγραμμα περιλαμβάνει τα παρακάτω νέα γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες:

- Πληροφορική
- Γαλλική γλώσσα
- Λογοτεχνία
- Κατασκευές
- Αθλητικές δραστηριότητες (σκάκι, πινγκ-πονγκ, ποδόσφαιρο, μπάσκετ)

Τα νέα γνωστικά αντικείμενα, τα οποία έχουν ενσωματωθεί στο πρόγραμμα, έχουν βοηθήσει στην ανάπτυξη και καλλιέργεια των δεξιοτήτων των μαθητών μας.

Οι μαθητές του σχολείου συμμετέχουν ενεργά στα πολιτιστικά και κοινωνικά δρώμενα της γειτονιάς των Πετραλώνων. Συνεργάζονται με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, με συλλόγους και επαγγελματίες στο πλαίσιο των Σχεδίων Εργασίας και της Διαθεματικής Διδασκαλίας.

Ιωάννα Γιαννοπούλου

Διευθύντρια

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΠΗΓΑΣΟΣ» 89ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το 89^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών βρίσκεται στο Δήμο Αθηναίων, στη συνοικία του Ν. Κόσμου. Το σχολείο σύμφωνα με το αρχείο που υπάρχει **ιδρύθηκε το έτος 1937** και στεγαζόταν σ' ένα μικρό διώροφο σπίτι με τέσσερα δωμάτια τα οποία χρησιμοποιούνταν για αίθουσες και η κουζίνα για γραφείο διευθυντή και δασκάλων. Είχε περίπου 250 μαθητές και μια πολύ μικρή αυλή. Λειτουργούσε με βάρδιες (πρωί – απόγευμα). Το 1986 μεταστεγάστηκε στο σημερινό κτίριο το οποίο δεν έχει καμιά σχέση με το παλιό. Είναι μεγάλο, φωτεινό, με πολλές αίθουσες, εργαστήρια και βοηθητικούς χώρους.

Τον **Ιούνιο του 1999**, μας προτάθηκε, μαζί με άλλα 27 σχολεία σε ολόκληρη την Ελλάδα, να μπούμε στο πρόγραμμα του Πιλοτικού Ολοήμερου Σχολείου. Η απάντηση ήταν άμεση και θετική. Το ολοήμερο σχολείο ήταν όνειρο ζωής για το δάσκαλο και ήρθε η στιγμή να γίνει πραγματικότητα.

Λόγω της λειτουργίας του πιλοτικού ολοήμερου σχολείου, *δε λειτούργησαν Φροντιστηριακά Τμήματα, Τμήματα Υποδοχής και διευρυμένου ωραρίου, αφού οι ανάγκες αυτές καλύπτονταν μέσα από το ολοήμερο.*

Κτιριακός εξοπλισμός:

Το καλοκαίρι του 1999 έγιναν οι απαιτούμενες παρεμβάσεις ώστε ο χώρος να διαμορφωθεί έτσι που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του πιλοτικού ολοήμερου. Ευτυχώς υπήρχαν αρκετοί χώροι και οι παρεμβάσεις ήταν λίγες. Το σχολείο άλλαξε μορφή. Προστέθηκαν χώροι για *εργαστήρια*, διαμορφώθηκαν άλλοι για *εστιατόριο* και *κουζίνα* όπου τοποθετήθηκαν τα ψυγεία και οι φούρνοι. Τα *εργαστήρια Εικαστικών, Πληροφορικής και Φυσικής- Χημείας, η αίθουσα Μουσικής* την οποία οι μαθητές με τη δασκάλα τους την ονόμασαν «μεγαράκι της Μουσικής», η *βιβλιοθήκη* που αριθμεί πάνω από 3000 βιβλία είναι χώροι χαράς και δημιουργίας για τα παιδιά. Οι *αίθουσες διδασκαλίας* είναι χώροι που τα παιδιά χαίρονται να κάθονται εκεί εκτός από την ώρα του μαθήματος και για διάφορες συζητήσεις και για ψυχαγωγία, είτε διαβάζοντας ένα ενδιαφέρον βιβλίο από τη μαθητική βιβλιοθήκη που λειτουργεί σε κάθε αίθουσα, είτε βλέποντας μια ταινία διδακτικού ή παιδαγωγικού περιεχομένου στο βίντεο και την τηλεόραση που υπάρχει στην τάξη τους. Σε μια γωνιά της αίθουσας οι *καναπέδες και η μοκέτα* για χαλάρωση και ψυχαγωγία. Στην άλλη γωνιά η *τηλεόραση*, το *video*, το *CD-player*, ο *προτζέκτορας* και η *βιβλιοθήκη της τάξης*

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Το 89^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών έχει οργανικότητα 12/θέσιου αλλά λειτουργεί ως 14/θέσιο.

Επωνυμία Σχολείου	Οργανικότητα	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999 - 00	2000 - 01	2001 - 02	2002 - 03
89 ^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών	12/θέσιο	37	38	40	41

Οι Εκπαιδευτικοί Του Σχολείου:

Η αύξηση στον αριθμό των εκπαιδευτικών και η παρουσία ειδικοτήτων ήταν σημαντική. Φέτος (2002-2003) στο σχολείο δίδαξαν οι παρακάτω εκπαιδευτικοί :

A/A	Ονοματεπώνυμο εκπαιδευτικών	Ιδιότητα
1	Γιαννακοπούλου Ιωάννα	Διευθύντρια
2	Γρίβα Γαρυφαλιά	Υποδιευθύντρια
3	Μπακογιάννη Κωνσταντίνα	Δασκάλα
4	Δαλαγιώργου Ολυμπία	Δασκάλα
5	Χρόνη Ευφροσύνη	Δασκάλα
6	Διαμαντόγλου Ελένη	Δασκάλα
7	Σαρλά Φωτεινή	Δασκάλα
8	Βασιλείου Ασπασία	Δασκάλα
9	Μπαγάκη Κλεάνθη	Δασκάλα
10	Αθανασοπούλου Νικολέτα	Δασκάλα
11	Χρυσανθάκη Ευγενία	Δασκάλα
12	Ζυγούρης Φώτιος	Δασκάλα
13	Ζωγόπουλος Κων/νος	Δασκάλα
14	Αποστολόπουλος Δημήτριος	Δασκάλα
15	Στεφανίδης Ιωάννης	Δασκάλα
16	Τζωρτζάκη Μαρία	Φυσικής Αγωγής
17	Μερεντίτη Μαρία	Μουσικής
18	Μανωλέα Αικατερίνη	Εικαστικών
19	Τούλα Αικατερίνη	Αγγλικής Γλώσσας
20	Σαμορέλη Ελένη	Αγγλικής Γλώσσας
21	Μαστρογιαννόπουλος Νικόλαος	Αθλητισμός
22	Γιαννάκης Θεόδωρος	Δάσκαλος
23	Πάτσης Μιχαήλ	H/Y
24	Σαμοθράκη Βασιλική	Θεατρική Αγωγή
25	Πανταζής Βασίλειος	Δάσκαλος
26	Παναγιωτακοπούλου Σταυρούλα	Δασκάλα
27	Γεροντέλλη Αγγελική	Περιβαλλοντολόγος
28	Γκούτρα Δάφνη	Δασκάλα
29	Μακρυγιάννη Ευσταθία	Δασκάλα
30	Λαμπράκης Γεώργιος	Δάσκαλος
31	Βουρλή Αναστασία	Παραδοσιακοί χοροί
32	Ζυγά Παναγιώτα	Παραδοσιακοί χοροί
33	Δασκαλάκη Δέσποινα	Δασκάλα
34	Ρέππας Δημήτριος	Περιβαλλοντολόγος
35	Τρουμπής Κων/νος	Σκάκι
36	Χατζηδημητρίου Ουρανία	Ολυμπιακή Παιδεία
37	Σώκαλης Βασίλειος	Δάσκαλος
38	Γκουβέρος Νικόλαος	Δάσκαλος

39	Παπαδημητρίου Σοφία	Δασκάλα
40	Μπούρη Ζωγραφιά	Δασκάλα

Τάξεις και τμήματα με το μαθητικό δυναμικό, από την έναρξη μέχρι τον Ιούνιο του 2003.

ΤΑΞΗ	1999 -00	2000-01	2001 -02	2002-03
A	44	47	40	42
B	48	49	71	40
Γ	58	62	47	68
Δ	46	49	51	46
E	48	48	52	49
ΣΤ	55	56	49	57
ΣΥΝΟΛΟ	299	311	310	323

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Τα νέα γνωστικά αντικείμενα ευχαριστούν ιδιαίτερα τους μαθητές και τους ξεκουράζουν. Η ώρα του γεύματος είναι ώρα χαράς και ξεκούρασης. Οι τραπεζοκόμες περιποιούνται τους μαθητές πάντα με το χαμόγελο.

Ανάμεσα στα νέα γνωστικά αντικείμενα που έχουμε στο σχολείο μας είναι και η διδασκαλία των **Νέων Τεχνολογιών - Πληροφορικής** που τα παιδιά το αγάπησαν με πολλή αγάπη και πραγματικά χαίρονται την ώρα αυτή και περιμένουν εκεί να τους λυθούν και κάποιες απορίες από τα μαθήματα, αλλά να βρουν και κάτι καινούριο. Το **εργαστήριο Πληροφορικής αναβαθμίστηκε**, μπήκαν καινούριοι υπολογιστές και τα διάφορα προγράμματα που χρησιμοποιούνται ενθουσιάζουν τα παιδιά.

Η **Θεατρική Αγωγή - Θεατρικό Παιχνίδι** με εξαιρετη συνάδελφο, η οποία είναι και ηθοποιός, είναι ώρα χαράς, αλλά και δημιουργίας.

Οι **Παραδοσιακοί Χοροί** απ' όλα τα μέρη της πατρίδας μας, ταξιδεύουν νοερά τους μαθητές στα μέρη εκείνα και μέσω των χορών και των τραγουδιών, μαθαίνουν για την πατρίδα τους.

Η **Ξένη Γλώσσα**, η οποία διδάσκεται από την Τρίτη τάξη, σε δύο επίπεδα, με τα εποπτικά μέσα που διαθέτει το Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο γίνεται πιο κατανοητή και περισσότερο ενδιαφέρουσα για τους μαθητές.

Η **Αγωγή Υγείας**, η οποία ξεκινά για όλους τους μαθητές από το εστιατόριο και συνεχίζεται και σε κάποιες τάξεις περισσότερο εξειδικευμένα, έχει πολύ καλά αποτελέσματα.

Η **Περιβαλλοντική Εκπαίδευση** (θέματα περιβάλλοντος) από ειδικευμένους περιβαλλοντολόγους του Πανεπιστημίου Αιγαίου αρέσει πολύ στους μαθητές, που μέσω αυτής γνωρίζουν την πανίδα και τη χλωρίδα όχι μόνο του τόπου μας και αλλά και του πλανήτη. Μαθαίνουν ν' αγαπούν, να σέβονται και να προστατεύουν το περιβάλλον, όχι μόνο με θεωρητικές γνώσεις, αλλά και στην πράξη.

Το μάθημα της **Μουσικής** με αρκετά μουσικά όργανα, που διαθέτει το Πιλοτικό, γίνεται ευχάριστα. Οι μαθητές με τους δασκάλους των τάξεων έχουν γράψει ποιήματα με αφορμή διάφορες ενότητες της γλώσσας (θάλασσα, ζώα κλπ.), έχουν μελοποιηθεί από τη μουσική μας και ηχογραφήθηκαν σε CD τραγουδισμένα από τους μαθητές. Επίσης έγιναν δύο συναυλίες με μεγάλη επιτυχία.

Στο μάθημα των **Εικαστικών** τα παιδιά εκφράζουν με οπτικές μορφές τον ψυχικό τους κόσμο και τη δική τους προσωπική άποψη για το κοινωνικό τους περιβάλλον, κινούμενα σ' ένα άνετο και φωτεινό χώρο με ντουλάπια, ράφια, πάγκους και άφθονα υλικά.

Το **Σκάκι**, το οποίο διδάσκεται από δάσκαλο, μέλος της Σκακιστικής Ομοσπονδίας, έχει ενθουσιάσει τους μαθητές από την Α' ως την ΣΤ' τάξη.

Το πρόγραμμα **Ολομιακής Παιδείας** και οι αθλητικές δραστηριότητες γυμνάζουν το σώμα και το πνεύμα.

Στην **αίθουσα πολλαπλών χρήσεων**, η οποία χρησιμοποιείται και ως εστιατόριο, γίνονται οι σχολικές γιορτές, εκθέσεις, διαλέξεις, συναντήσεις γονέων και εκπαιδευτικών.

Από το ξεκίνημά του ως ολοήμερο το σχολείο έχει τις ίδιες δραστηριότητες.

Εφαρμόστηκαν **καινούριες μέθοδοι** διδασκαλίας, χρησιμοποιήθηκαν οι νέες τεχνολογίες, η διάταξη των θρανίων όχι μετωπική, αλλά για συνεργασία σε ομάδες ώστε χρησιμοποιώντας και όλα τα μέσα που διαθέτει το ολοήμερο να γίνεται διερευνητική διαδικασία της μάθησης, στην εκπόνηση ατομικών και ομαδικών εργασιών, στην προσωπική αναζήτηση μέσω του Διαδικτύου. Οι μαθητές **χαίρονται τη μάθηση μέσα από τρόπους διερευνητικούς και ψυχαγωγικούς**, όπως παιχνίδι, έρευνα βιβλιοθήκης, ομαδικές εργασίες, επισκέψεις σε φυσικά, πολιτισμικά, ιστορικά αξιοθέατα, διερεύνηση θεμάτων στο διαδίκτυο.

Το σχολείο μας από **σχολείο μάθησης έγινε ένα εργαστήριο μάθησης και πολιτισμού**.

Οι αλλοδαποί μαθητές που φοιτούν στο σχολείο μας, έχουν ενταχθεί πλήρως στις τάξεις που φοιτούν. Όπου διαπιστώθηκε δυσκολία, κυρίως στη γλώσσα, τους δόθηκε βοήθεια, στην απογευματινή κυρίως ζώνη, με ενισχυτική διδασκαλία. Η μορφή της διδασκαλίας είχε χαρακτήρα εξατομικευμένο και προσωπικό, με βάση τις

αδυναμίες και τις ελλείψεις κάθε μαθητή. Έτσι κατάφεραν να ενσωματωθούν ομαλά στο σύνολο της τάξης και να αντεπεξέλθουν στις σχολικές τους δραστηριότητες.

Δραστηριότητες

Έγιναν αρκετές διδακτικές και παιδαγωγικές *επισκέψεις* σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους όπου οι μαθητές πήραν μέρος σε προγράμματα και χάρηκαν το αποτέλεσμα. Παρακολούθησαν *θεατρικές παραστάσεις* και έπαιξαν και οι ίδιοι θέατρο στο σχολείο, είτε δραματοποιώντας κείμενα από τα μαθήματά τους, είτε αυτενεργώντας με την επίβλεψη και καθοδήγηση των δασκάλων τους. Οι μαθητές της ΣΤ΄ τάξης στο τέλος της σχολικής χρονιάς, στη *θεατρική βραδιά*, ανέβασαν με πολύ μεγάλη επιτυχία το έργο του Δ. Ψαθά «Ζητείται Ψεύτης», με την καθοδήγηση και διδασκαλία από τη δασκάλα της θεατρικής αγωγής κ. Σαμοθράκη Βασιλική. Τα έσοδα από την *εφημερίδουλα των μαθητών* εστάλησαν στους *γιατρούς χωρίς σύνορα και στο χωριό SOS*. Επίσης συγκέντρωσαν *τρόφιμα για τους ηλικιωμένους της ενοριακής στέγης αγάπης*. Συγκεντρώθηκαν τρόφιμα και φάρμακα τα οποία παραδόθηκαν σε συνεργασία με το Συλ. Γονέων και Κηδεμόνων στους *γιατρούς του Κόσμου για να αποσταλούν στο Ιράκ*.

Έγινε *έκθεση Εικαστικών* με έργα των μαθητών όλων των τάξεων, όπως επίσης και *παζάρι με έργα* των παιδιών, τα έσοδα δε, χρησιμοποιήθηκαν για την αγορά υλικών για το μάθημα των Εικαστικών καθώς και για τα σκηνικά των εορτών του σχολείου.

Από τη δασκάλα της Φυσικής Αγωγής στα πλαίσια της Ολυμπιακής Παιδείας έγιναν πολλές *αθλοπαιδιές*, ενημέρωση των μαθητών για την Ολυμπιάδα του 2004 και διδασκαλία ολυμπιακών αθλημάτων.

Στο *Σκάκι* που διδάχθηκε σε όλες τις τάξεις για τέταρτη συνεχή χρονιά σε θεωρία και πρακτική εξάσκηση τα παιδιά μας εξέπληξαν. Στη θεωρία έγινε ανάλυση παρτίδων από την ιστορία του σκακιού (για τις μεγάλες τάξεις) ενώ στις μικρές τάξεις δόθηκαν οι στοιχειώδεις γνώσεις όπως: σκοπός και κανόνες του παιχνιδιού, εικόνες ματ, βασικά φινάλε, απλά στοιχεία τακτικής. Κάθε δεύτερη εβδομάδα τα παιδιά εφάρμοζαν όσα είχαν μάθει στις παρτίδες που έπαιζαν μεταξύ τους ή με το δάσκαλο – εκπαιδευτή τους. Παράλληλα με τη διδασκαλία έγιναν και τέσσερις *εκδηλώσεις*.

α) Αγώνας σιμουλτανέ σε 37 σκακιέρες ανάμεσα στους μαθητές της Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης με την *παγκόσμια πρωταθλήτρια Κουβάτσου Μαρία*, όπου και ανεδείχθη νικήτης σε μια παρτίδα μαθητής της ΣΤ΄ τάξης.

β) Εσωτερικό πρωτάθλημα μεταξύ των μαθητών των τριών μεγάλων τάξεων σε εκδήλωση που έγινε στο σχολείο με την παρουσία της Σχολικής Συμβούλου, μαιτρ της Σκακιστικής Ομοσπονδίας και των γονέων των μαθητών. Στους νικήτες/τριες δόθηκαν χρυσά μετάλλια (6) και σε όλους όσους έλαβαν μέρος, αναμνηστικά διπλώματα τα οποία σχεδίασε και έγραψε στον Η/Υ ο συνάδελφος κ Πάτσης Μιχαήλ.

γ) Επίσης μαθητές από όλες τις τάξεις πήραν μέρος στο *σχολικό πρωτάθλημα* που διεξήχθη στο Ίλιον, με αποτέλεσμα ένα χρυσό μετάλλιο από μαθητή της Α΄ τάξης και αρκετές διακρίσεις. Στο *πανελλήνιο ημιτελικό* πήραμε **12^η θέση**. Επίσης στον *αγώνα* που διοργανώθηκε **με διπλανό σχολείο** πήραν μέρος 10 μαθητές οι οποίοι πήραν (όλοι), χρυσό μετάλλιο.

Τα *συμπεράσματα θεωρούμε ότι είναι θετικά*, ενώ οι μαθητές και οι γονείς *εκδηλώνουν με κάθε ευκαιρία την ικανοποίησή τους* από την εισαγωγή του αθλήματος στο πρόγραμμα του πιλοτικού ολοήμερου σχολείου. Οι μαθητές με αυτόν τρόπο ήρθαν σε μια πρώτη επαφή με το άθλημα, ενώ κάποιοι από αυτούς εκδήλωσαν το ταλέντο τους με τη διάκρισή τους στο πρωτάθλημα.

Στο μάθημα της *Μουσικής*, εκτός από την *εκμάθηση της θεωρίας και τραγουδιών, έμαθαν να χρησιμοποιούν κάποια μουσικά όργανα, να κάνουν μουσικοκινητική* και οι μαθητές της ΣΤ΄ τάξης έδωσαν *μουσική συναυλία* με 13 τραγούδια αφιερωμένα στη θάλασσα, με πολύ μεγάλη επιτυχία. Τα τραγούδια αυτά ηχογραφήθηκαν σε στούντιο και κυκλοφόρησε CD το οποίο προμηθεύτηκαν σχεδόν όλοι οι γονείς.

Στις *πολιτιστικές εκδηλώσεις* στο τέλος της χρονιάς, έλαβαν μέρος όλοι οι μαθητές και παρουσιάστηκαν *μουσικοκινητικά θέματα, δραστηριότητες αθλητισμού, παραδοσιακοί χοροί, λαϊκά δρώμενα και λαϊκοί χοροί της 10ετίας του '60*.

Σ' όλες αυτές τις δραστηριότητες έπαιξε σπουδαίο ρόλο και το πρόγραμμα **ΜΕΛΙΝΑ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ** γιατί τα παιδιά με τα περισσότερα απ' αυτά είχαν εξοικειωθεί από το 1995 που εφαρμόστηκε το πρόγραμμα «ΜΕΛΙΝΑ» στο σχολείο μας.

Προβληματισμοί

Η *συνεργασία του σχολείου με τους γονείς* των μαθητών ήταν *πολύ καλή*. Η ενημέρωσή τους γινόταν μια φορά το μήνα για όλες τις τάξεις αλλά και όποτε χρειαζόταν για την από κοινού αντιμετώπιση κάποιων προβλημάτων, είτε μαθησιακών είτε συμπεριφοράς. **Η συνεργασία με την τοπική κοινωνία** και τους *φορείς* και ιδιαίτερα με το 2^ο Δημοτικό Διαμέρισμα και το Δήμο Αθηναίων υπήρξε *άγνομη* και με *οφέλη* για το σχολείο.

Εγώ σαν Διευθύντρια πιλοτικού ολοήμερου δημοτικού σχολείου, θεωρώ ότι *έχει πετύχει σε πολύ μεγάλο βαθμό το στόχο του*. Έχει πραγματικά *αλλάξει* την αντίληψη για το ρόλο του σχολείου. Οι μαθητές παίρνουν τις πληροφορίες της γνώσης, τις επεξεργάζονται και τις οργανώνουν ανάλογα με την ηλικία τους. Σε μεγάλο βαθμό πέρασαν από το ΕΓΩ στο ΕΜΕΙΣ και ανέπτυξαν δεξιότητες γνωστικές, ερευνητικές, κατασκευαστικές, πολιτιστικές. Το πρόγραμμα του ολοήμερου πρόσφερε στα παιδιά συνθήκες ασφάλειας, με την παραμονή τους στο σχολείο και όχι στους δρόμους και στις πλατείες. Κοινωνικοποιήθηκαν, έγιναν πιο συνεργάσιμα,

δημιούργησαν φιλίες μέσα από το χώρο τους. Όλα αυτά θεωρούμε ότι είναι θετικά στοιχεία.

Βέβαια έχουμε να κάνουμε και κάποιες **παρατηρήσεις και επισημάνσεις**. Το σχολείο μας στερείται *Γυμναστηρίου* που είναι πολύ βασικό για τη γύμναση και άθληση των μαθητών. Επίσης *στη βιβλιοθήκη λόγω έλλειψης χώρου λειτουργεί και ένα τμήμα μαθητών* πράγμα που δυσκολεύει την πρόσβαση στη βιβλιοθήκη κατά τη διάρκεια του προγράμματος.

Θεωρούμε επίσης ότι είναι **απαραίτητος ένας μόνιμος χώρος πλήρως εξοπλισμένος για το μάθημα τη Θεατρικής Αγωγή**. Επίσης απαιτείται *εξοπλισμός του εργαστηρίου Φυσικής – Χημείας*.

Προτάσεις:

Αυτά που προτείνουμε για τη βελτίωσή του είναι: *Μικρότερος αριθμός μαθητών κατά τάξη. Υποχρεωτική παρακολούθηση του προγράμματος και έγκαιρη τοποθέτηση των ανάλογων εκπαιδευτικών χωρίς μεμνιμοιρίες. Οικονομική ενίσχυση του Πιλοτικού Σχολείου σε σχέση με το συμβατικό, γιατί σίγουρα έχει παραπάνω έξοδα. Επίσης επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.*

Η έλλειψη χώρων μπορεί να καλυφθεί και να αποδοθούν αρκετοί ακόμη χώροι στο σχολείο ή να αξιοποιηθούν ικανοποιητικά, αλλά αυτοί οι χώροι βρίσκονται στην παρεμβαλλόμενη τριώροφη κατοικία, η οποία βρίσκεται ανάμεσα στις δύο πτέρυγες του σχολείου. Έχουμε ζητήσει επανειλημμένα από τον ΟΣΚ την απαλλοτρίωση αυτής της κατοικίας και με απευθείας έγγραφο της Σ.Ε. και μέσω της ΔΕΠ του 2^{ου} Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων και με προσωπική επαφή της Δ/ντριας του σχολείου μ τον Δ/ντα Σύμβουλο του ΟΣΚ κ. Μπαλτά, αλλά απάντηση δεν έχουμε λάβει.

○ Όσον αφορά σε θέματα **εκπαιδευτικών λειτουργιών** έχουμε να σας γνωρίσουμε και να προτείνουμε τα εξής:

○ Αλλαγή των βιβλίων όλων των τάξεων του δημοτικού σχολείου, γιατί δεν εξυπηρετούν πια τους σκοπούς του σχολείου σήμερα και μάλιστα του Ολοήμερου. Αυτά που χρήζουν άμεσης αντικατάστασης κατά την άποψή μας είναι η Μελέτη Περιβάλλοντος όλων των τάξεων, τα Μαθηματικά της Γ΄ τάξης και η Ιστορία της Δ΄ τάξης.

○ Χορήγηση **εξειδικευμένου διδακτικού υλικού Αγγλικής Γλώσσας** και κυρίως στο Ολοήμερο σχολείο, στο οποίο διδάσκονται αγγλικά από την Γ΄ τάξη και μάλιστα σε δύο επίπεδα.

• Να προωθηθεί η **ενδοσχολική επιμόρφωση** και να **αναπτυχθεί από τους ίδιους τους δασκάλους**, οι οποίοι γνωρίζουν πάρα πολύ καλά και το αντικείμενο και την τάξη και όχι μόνο σε θεωρητικό επίπεδο αλλά και σε πρακτικό.

• **Ορισμένα μαθήματα να διδάσκονται από κοινού από το δάσκαλο ειδικότητας και το δάσκαλο της τάξης**, ώστε να προωθηθεί η διαθεματική προσέγγιση της ύλης.

• **Να υπάρχει ένας επιπλέον δάσκαλος** για την κάλυψη τυχών κενών.

• Η τοποθέτηση όλων των εκπαιδευτικών (και των ωρομισθίων με ειδικότητα) που θα υπηρετούν στο πιλοτικό ολοήμερο να έχει ολοκληρωθεί το αργότερο μέχρι 5 Σεπτεμβρίου ώστε στις 12 Σεπτεμβρίου το σχολείο να ξεκινά με πλήρες προσωπικό και πρόγραμμα. Στις ίδιες ημερομηνίες να βρίσκεται και το βοηθητικό προσωπικό (τραπεζοκόμες κλπ)

Τελειώνοντας θέλω να επισημάνω ότι τα θετικά του Πιλοτικού Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου είναι πάρα πολλά και πρέπει όχι μόνο να συνεχιστεί ο θεσμός αλλά να επεκταθεί και σε όλα τα σχολεία, γιατί έχει να δώσει παιδαγωγικά και κοινωνικά οφέλη

Ιωάννα Γιαννακοπούλου

Διευθύντρια

**ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ « Η
ΑΘΗΝΑ» 129ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ**

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το σχολείο μας είναι Δημόσιο κτήριο , κατασκευάστηκε το 1985 από τον Ο.Σ.Κ. σε χώρο που βρίσκεται δίπλα στο Δημοτικό Πάρκο «Προμπονά» στα Άνω Πατήσια. Από το Σχολικό έτος 1999-2000 λειτουργεί ως *Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο*, ένα από τα 28 που δημιουργήθηκαν σύμφωνα με το Νόμο 2525/97 για την εκπαίδευση, με νέες συνθήκες σχολικής ζωής, και διαδικασίες μάθησης, με καινούργια γνωστικά αντικείμενα κάτι που πραγματικά φαίνεται πως άλλαξε το τοπίο της δημόσιας εκπαίδευσης στη χώρα.

Με βάση το πρόγραμμα «Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο» έγιναν και οι αναγκαίες παρεμβάσεις στις υποδομές προκειμένου να υπάρξουν οι κατάλληλες συνθήκες για τη λειτουργία ενός τέτοιου σχολείου.

Έτσι οι αίθουσες διδασκαλίας αναβαθμίστηκαν και αισθητικά και λειτουργικά: βαφή εσωτερικών χώρων - κουρτίνες με συνδυασμό χρωμάτων - γωνία χαλάρωσης - βιβλιοθήκη δασκάλου –ερμάρια μαθητών - εξοπλισμός με σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα διδασκαλίας (βίντεο, T.V, διαφανοσκόπια).

Διαμορφώθηκαν κι εξοπλίστηκαν επίσης οι «ειδικές αίθουσες» όπως :

1. Αίθουσα Πληροφορικής.
2. Αίθουσα Μουσικής και Μουσικοκινητικής Αγωγής.
3. Αίθουσα Βιβλιοθήκης και Αναγνωστήριο.
4. Αίθουσα Εστιατορίου μαθητών.
5. Αίθουσα Θεατρικού Παιχνιδιού.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Το σχολείο από την ίδρυση του ξεκίνησε τη λειτουργία του με οργανικότητα 12/θέσιου που διατηρείται μέχρι και σήμερα. Η εικόνα που αφορά το εκπαιδευτικό προσωπικό που υπηρέτησε στο *Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο* από το Σχολικό έτος 1999-2000 μέχρι και το σχολικό έτος 2002-2003 αποτυπώνεται ως εξής :

α) Εκπαιδευτικοί κορμού και ειδικοτήτων που υπηρέτησαν συνεχώς από το σχολικό έτος 1999-2000 μέχρι και το σχολικό έτος 2002-2003 : *Πέντε <5>*.

β) Ονομαστική κατάσταση εκπαιδευτικών που υπηρέτησαν στο σχολείο κατά το σχολικό έτος 2002-03 :

Κατάσταση εκπαιδευτικών που υπηρέτησαν στο σχολείο το σχολικό έτος 2002-03	
1. Βασιλόπουλος Αναστάσιος, Δ/ντής	Πετσεπές Ιωάννης, Υποδ/ντής
2. Πατριανάκου Παναγιώτα	3. Τσέλιος Στέφανος
4. Κοκκέβη Μαρία	5. Βαζανέλης Εμμανουήλ
6. Γκουτζιούπα Ιωάννα	7. Συνοδινού Σοφία (Μουσικός)
8. Κοντορούση Αλεξάνδρα	9. Λερούτσου Ζωή (Φυσ. Αγωγή)
10. Δελή Παρασκευή	11. Αλεξανδράκη Νίκη (Αγγλικών)
12. Γριβάκη Δήμητρα	13. Τζιόλας Δημήτριος (Ολυμπ. Παιδεία)
14. Παπαπαναγιώτου Δημήτριος	15. Πούλια Φωτεινή (Εικαστικά)
16. Τσαγκάρη Ευτυχία	17. Μπαζού Ευαγγελία (Εικαστικά)
18. Παπανικολάου Σπυριδούλα	19. Πετρίτης
	20. Σπυριδών (Θεατρ. Παιχνίδι)
21. Γιανναράκης Βασίλειος	22. Κουντουριώτου Γεωργία (Μ/κή. αγωγή)
23. Κίργινας Σωτήριος	24. Βρότσου Μαργαρίτα (Παραδ. Χοροί)
25. Ζολώτα Βικτωρία	26. Θωμά Ευσταθία (Αγγλικών)
27. Μόσχου Σοφία	28. Γουρζιώτη Παναγιώτα (Η/Υ)
29. Τρωιάνου Βασιλική	30. Βόμβα Στυλιανή (Γερμανικών)
31. Λυκούδη Αγγελική	32. Κοπανέλη Ζαφειρούλα (Γαλλικών)

γ) Τάξεις και μαθητικό δυναμικό από το σχολικό έτος 1999-2000 μέχρι και το σχολικό έτος 2002-03:

Τάξεις και μαθητικό δυναμικό (Σχ.Έτη 1999-2003)				
Τάξη	1999-00	2000-01	2001-02	2002-03
Α΄	44	48	41	47
Β΄	52	56	47	45
Γ΄	48	50	52	50
Δ΄	53	56	50	55
Ε΄	45	43	56	52
ΣΤ΄	46	47	44	53
Σύνολο	288	300	290	302

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ένα σημαντικό πλεονέκτημα που χαρακτηρίζει το πρόγραμμα του πιλοτικού ολοήμερου Σχολείου είναι η διδασκαλία των πρόσθετων γνωστικών αντικειμένων και άλλων δημιουργικών δραστηριοτήτων που είτε προαιρετικά είτε υποχρεωτικά έχουν ενταχθεί με λειτουργική ευελιξία στη συνολική δομή του. Κατά την εκτίμηση των δασκάλων γονέων και μαθητών η Μελέτη – Προετοιμασία για την επόμενη μέρα, αποτελεί την μεγάλη κατάκτηση που έχει δώσει αυτός ο θεσμός ιδιαίτερα για τα παιδιά των εργαζόμενων γονέων.

Σταθερή παράμετρος για το σύνολο των νέων γνωστικών αντικειμένων ήταν και παραμένει η θέληση των παιδιών και των γονέων τους, για δραστηριότητες που προάγουν τις ιδιαίτερες κλίσεις των παιδιών και καθιστούν ευχάριστη την παραμονή τους στο σχολείο.

Έτσι από την πρώτη στιγμή φροντίδα μας ήταν να δώσουμε παιδαγωγικά ανοίγματα στα εξής αντικείμενα :

- 1) Παραδοσιακός χορός
- 2) Μουσικοκινητική αγωγή
- 3) Εικαστικά
- 4) Πληροφορική
- 5) Θεατρικό Παιχνίδι
- 6) Άλλη ξένη γλώσσα, εκτός της Αγγλικής

Στα πλαίσια των επιμέρους δραστηριοτήτων σημαντική επιτυχία σημείωσαν εκδηλώσεις με την παρουσία και των γονέων , όπως :

- **Σχολικό έτος 1999-2000:** «Γνωρίζω την Ελλάδα μέσα από αρχαιολογικούς και Ιστορικούς τόπους» - (Β΄ Τάξη).

- **Σχολικό έτος 2000-2001:**

Α) « Δημοτικό τραγούδι » (Ε΄ Τάξη).

Β) « Λογοτεχνία: Παλαμάς – Σολωμός », (Ε΄ Τάξη)

Γ) « Αγωγή υγείας » (Ε΄ Τάξη)

- **Σχολικό έτος 2001-02:**

Α) « Διαθεματική προσέγγιση στην Φυσική της Στ΄ Τάξης »

Β) « Λογοτεχνία : Σεφέρης – Ελύτης » (Στ΄ Τάξη)

- **Σχολικό έτος 2002-03:**

Α) « Ελληνισμός της Διασποράς », (Γ΄ τάξη)

Β) « Ρατσισμός », (Γ΄ Τάξη)

Το σχολείο συμμετείχε με εξαιρετική επιτυχία στο πρόγραμμα « *COMENIUS* » με ανταλλαγή εκπαιδευτικών και μαθητών από τις χώρες Γαλλίας, Φιλανδίας, Εσθονίας.

Μέθοδοι Διδασκαλίας και Δραστηριότητες

Η διάταξη των θρανίων στις σχολικές αίθουσες ξέφυγε από τον παραδοσιακό σχηματισμό για μετωπική διδασκαλία και πέρασε η κυκλική ρύθμιση και η διάταξη σε σχήμα Π. Με αυτόν τον τρόπο τα παιδιά μπαίνουν στη διαδικασία της ομαδικής δουλειάς και της ανετότερης συμμετοχής.

Η διαθεματικότητα στη διδακτική προσέγγιση παραμένει ο κύριος μοχλός όλων σχεδόν των κύριων και δευτερευόντων μαθημάτων με σκοπό την ενοποίηση της γνώσης και όχι την πολυδιάσπασή της.

Υπάρχουν βεβαίως και προβλήματα που έχουν να κάνουν και με τις υποδομές (έλλειψη κλειστού γυμναστηρίου) καθώς και με το περιεχόμενο του Ολοήμερου Σχολείου όπως το θέλουμε σήμερα (διάρκης επιμόρφωση εκπαιδευτικών , χρήση πολλαπλού βιβλίου κ.λ.π.). Όμως παρά τις όποιες οργανωτικές ή λειτουργικές αδυναμίες

και οι γονείς και οι μαθητές του σχολείου μας, έχουν στατιστικά αποδείξει την πολύ θετική εικόνα που έχουν για το συγκεκριμένο τύπο σχολείου.

ΚΡΙΣΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Για την κτιριακή υποδομή

Μετά τις αναγκαίες παρεμβάσεις που έγιναν στις υποδομές, όπως αναφέρθηκε στα παραπάνω, προκειμένου να υπάρξουν οι κατάλληλες συνθήκες για τη λειτουργία του Ολοήμερου Σχολείου, έχουμε να παρατηρήσουμε ότι δεν υπάρχει ο κατάλληλος χώρος για τη λειτουργία ενός κλειστού γυμναστηρίου για την άθληση των μαθητών και μαθητριών, όταν οι καιρικές συνθήκες δεν το επιτρέπουν.

2. Προσωπικό του Σχολείου

Στο προσωπικό του Σχολείου που καλείται να υπηρετήσει ένα τέτοιο πρόγραμμα συγκαταλέγονται δυστυχώς και εκπαιδευτικοί που για διάφορους λόγους αδυνατούν να προσφέρουν ότι το πιο ισχυρό απαιτούν οι περιστάσεις και στη γνώση και στη φαντασία και στη δημιουργία. Έτσι παρατηρούνται φαινόμενα απραξίας, αδιαφορίας και έντονου προβληματισμού.

Προτείνουμε όπως οι επιλογές των προσώπων που θα στελεχώνουν το Πειραματικό Ολοήμερο Σχολείο να γίνονται με ειδικά κριτήρια και όχι με την "πεπατημένη" των υπηρεσιακών συμβουλίων για την κάλυψη απλά και μόνο των κενών θέσεων. Αυτό συμβαίνει και στο μόνιμο και στο ωρομίσθιο προσωπικό.

3. Ωράριο λειτουργίας του Σχολείου

Παρά τους αρχικούς ενδοιασμούς για τις αντοχές των παιδιών σε ένα τόσο μακρόσυρτο ωρολόγιο πρόγραμμα, η πράξη απέδειξε ότι η προσαρμογή τους έγινε ευχάριστα και αβίαστα εξαιτίας και της ευελιξίας στην επιλογή των πρόσθετων γνωστικών αντικειμένων αλλά και της λειτουργικότητας των 2ωρων διδασκαλιών κυρίως στην πρωινή-φρεσκαρισμένη ζώνη.

Προτείνουμε ως έναρξη λειτουργίας την 8^η πρωινή και λήξη για όλους την 15:45 μ.μ.

4. Το πρόγραμμα

Εδώ τα πράγματα έχουν να κάνουν κυρίως με το τι δίνουμε στα παιδιά στο χώρο της γνώσης. Το πρόβλημα υπάρχει και είναι σύνθετο. Απαιτείται άμεση συγγραφή νέων βιβλίων καθώς επίσης και η χρήση του "πολλαπλού βιβλίου". Η ελευθερία επιλογών των πηγών γνώσης για τον εκπαιδευτικό είναι πρωταρχικό στοιχείο της επιτυχίας στον τύπο του σχολείου που μας ενδιαφέρει. Διαφορετικά οδηγούμαστε σε αποστειρωμένη προσφορά με πολύ μεγάλη έκπτωση.

5. Τα νέα γνωστικά αντικείμενα

Σίγουρα το ενδιαφέρον και της εκπαιδευτικής κοινότητας και των γονέων και της κοινωνίας εστιάζεται στην επιλογή και διδασκαλία των νέων γνωστικών αντικειμένων που προσφέρει το πρόγραμμα. Πολλά πράγματα κρίθηκαν και κρίνονται από τη συμμετοχικότητα των παιδιών π. χ. σε θεατρικά δρώμενα, σε μουσικά ακούσματα, σε θαυμάσιες χειροτεχνικές κατασκευές παρά στην υποχρεωτικότητα γιατί έτσι κι αλλιώς πρέπει να τα διδαχθούν.

Εδώ θα μπορούσαν να καταγραφούν πολλά καλά ερεθίσματα και κατά την προσωπική μου άποψη σε αυτόν τον άξονα θα στηριχτεί η διαφοροποίηση του νέου σχολείου από το παραδοσιακό.

6. Το άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία

Στα πολύ θετικά του δικού μας σχολείου πρέπει να καταγραφεί ακριβώς αυτό που σήμερα όλοι μας προσδοκούμε δηλαδή το σύγχρονο σχολείο στην τοπική αλλά και ευρύτερη κοινωνία. Η περιχαράκωση μόνο στη γνώση είναι ο εχθρός της αποτελεσματικότητας. Αν η δημιουργία των παιδιών είτε στις σχολικές πολιτιστικές δραστηριότητες είτε στις καθημερινές κοινωνικές δραστηριότητες δε βγει προς τα έξω με έντονο μάλιστα τρόπο τότε φαίνεται πως δε δημιουργούμε αλλά χειραγωγούμε τη γνώση. Έχει αποδειχθεί μάλιστα πως οι γονείς και η τοπική κοινωνία με όλους τους φορείς της, νιώθουν πως είναι μέρος μιας ευχάριστης διαδικασίας μόνο όταν εμείς ως σχολείο τους καλούμε κοντά μας, μας παρακολουθούν, συμπαρίστανται και πολλές φορές προσφέρουν στα παιδιά πράγματα που τα καταξιώνουν ηθικά και τα επιβραβεύουν.

Εμείς στο σχολείο μας έτσι πράττουμε, έτσι πορευόμαστε και πιστεύουμε πως έτσι υλοποιούμε και το στόχο της επιγραφής "Πειραματικό Ολοήμερο Σχολείο".

Αναστάσιος Βασιλόπουλος

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ» 138 ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το 138^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών ιδρύθηκε το έτος 1977 ως 3/θέσιο σχολείο και στεγάστηκε σε ένα παλιό και ακατάλληλο κτίριο κοντά στην εκκλησία των Τριών Ιεραρχών στα Άνω Πετράλωνα. Το σχολικό έτος 1980-1981 μεταστεγάστηκε στο νεότερο διδακτήριο του 76^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αθηνών. Από τότε έως και σήμερα συστεγάζεται και συλλειτουργεί με το 76^ο Δημοτικό Σχολείο ως 6/θέσιο.

Τον Ιούνιο του 1999 οι δάσκαλοι και οι γονείς του 138^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αθηνών, δέχθηκαν την πρόκληση του Προγράμματος “**Πιλοτική Εφαρμογή 28 Ολοήμερων Σχολείων**” και αποφάσισαν ομόφωνα να εφαρμοσθεί το Πρόγραμμα με την έναρξη του διδακτικού έτους 1999-2000. Πίστεψαν ότι το Πρόγραμμα αυτό αποτελεί μια ολοκληρωμένη και αποτελεσματική πρόταση για την αναβάθμιση του δημόσιου σχολείου γι αυτό και από την έναρξη εφαρμογής του μέχρι σήμερα προσπαθούν με συνέπεια να υλοποιήσουν τους σκοπούς και στόχους που τέθηκαν από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Στη διάρκεια του καλοκαιριού του 1999 έγιναν κτιριακές παρεμβάσεις και εξοπλίστηκε το σχολείο με τα αναγκαία μέσα . Ειδικότερα:

Κάθε μία από τις 6 αίθουσες διδασκαλίας εξοπλίστηκε με όλα τα απαραίτητα μέσα και υλικά όπως, overhead projector, οθόνη προβολής, CD Player, ατομικά ερμάρια μαθητών, σαλόνι και βιβλιοθήκη η οποία εμπλουτίστηκε με σημαντικό αριθμό νέων βιβλίων.

Αναδιοργανώθηκαν και εμπλουτίστηκαν με τα αναγκαία όργανα το εργαστήριο Φυσικών Επιστημών, Μουσικής και η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων στην οποία διδάσκονται οι Παραδοσιακοί Χοροί και η Επιτραπέζια Αντισφαίριση.

Κατασκευάστηκαν νέες αίθουσες για να στεγάσουν τα εργαστήρια Εικαστικών, Μουσικοκινητικής-Θεατρικής Αγωγής και Πληροφορικής με πλήρη και σύγχρονο εξοπλισμό.

Ο χώρος του εστιατορίου και της κουζίνας διαμορφώθηκε με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι ευχάριστος στα παιδιά και να πληροί τους κανόνες υγιεινής.

Τον Δεκέμβριο του 1999 οι μαθητές είχαν στη διάθεσή τους ένα **νέο και σύγχρονο σχολείο**. Η έναρξη εφαρμογής του Προγράμματος είχε καθυστερήσει λόγω των ζημιών που προκάλεσε στο διδακτήριο ο μεγάλος σεισμός της 7^{ης} Σεπτεμβρίου 1999.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

A. Η εφαρμογή του προγράμματος “ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ” είχε ως συνέπεια τον διπλασιασμό του εκπαιδευτικού προσωπικού. Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται ο αριθμός των εκπαιδευτικών – μονίμων και ωρομισθίων - που εργάστηκαν στο σχολείο από την έναρξη του Προγράμματος έως τον Ιούνιο του 2003 :

138 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	Οργανικότητα σχολείου	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
	6/θέσιο	17	17	17	17

Το σχολικό έτος 2002-2003 εργάστηκαν οι εκπαιδευτικοί :

Μαϊστρέλλης Χριστόφας Διευθυντής και δάσκαλος Πληροφορικής, Γαργανίτου Αγγελική, Θεοδωρακόπουλος Φραγκίσκος, Μακρή Αγγελική, Μαρκοπούλου Σοφία, Μπολιάρη Σωτηρία, Σκούρας Χρήστος, Σταμούλης Κων/νος, Σωτηρόπουλος Δημήτριος ως δάσκαλοι.

Αλμπάνη Αδαμαντία ως δασκάλα Εικαστικών, Αλτάνη Αθανασία ως δασκάλα Παραδοσιακών Χορών, Καμαρινοπούλου Κατερίνα ως δασκάλα Θεατρικής Αγωγής, Κουτζαμάνη Ευθυμία ως δασκάλα Φυσικής Αγωγής, Μπασαγιάννη Μαρία ως δασκάλα Γαλλικής Γλώσσας, Παπαστάθη Σοφία ως δασκάλα Αγγλικής Γλώσσας, Τσίλιρα Μαρία ως δασκάλα Μουσικής και Ελευθεριάδου Ελένη ως δασκάλα της Τάξης Υποδοχής παλλινოსτούντων.

-B. Το μαθητικό δυναμικό του σχολείου από την έναρξη του Προγράμματος έως τον Ιούνιο του 2003 αυξήθηκε κατά **14,60 %** . Η αύξηση που σημειώθηκε φαίνεται στον παρακάτω αναλυτικό πίνακα :

76° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ			
ΤΑΞΕΙΣ	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
A	23	25	26	25
B	24	25	26	26
Γ	20	24	23	28
Δ	22	20	24	25
E	21	19	19	24
ΣΤ	20	24	20	21
ΣΥΝΟΛΟ	130	137	138	149

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Στο σχολείο μας, με μεγάλη προσοχή και παιδαγωγική ευαισθησία, δοκιμάστηκαν και δοκιμάζονται αλλαγές οι οποίες αφορούν :

- το Ωρολόγιο Πρόγραμμα
- τα Νέα Γνωστικά Αντικείμενα
- τις Μεθόδους Διδασκαλίας

Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Ο χρόνος της ημερήσιας εργασίας και παραμονής των παιδιών στο σχολείο μας έχει επιμηκυνθεί σε σχέση με εκείνον του συμβατικού σχολείου. Η αλλαγή αυτή οφείλεται:

- στον εμπλουτισμό του Αναλυτικού Προγράμματος με νέα γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες και

- στην ανάγκη ολοκλήρωσης της μαθησιακής διαδικασίας στο πλαίσιο του σχολικού ωραρίου

Τα παιδιά των οποίων οι γονείς εργάζονται έχουν τη δυνατότητα να προσέρχονται στο Σχολείο από τις 7:00 π.μ.

Το υποχρεωτικό πρόγραμμα του σχολείου αρχίζει στις 8:10 και λήγει στις 15:10 για τα παιδιά της Α΄ και Β΄ τάξης και στις 16:10 για τα παιδιά των υπολοίπων τάξεων.

Τα μαθήματα και οι δραστηριότητες του προαιρετικού προγράμματος αρχίζουν με το πέρας του υποχρεωτικού προγράμματος και λήγουν στις 17:05

Τις μεσημεριανές ώρες τα παιδιά, συνοδευόμενα από τους δασκάλους τους και με τη φροντίδα μιας τραπεζοκόμου, σιτίζονται στο εστιατόριο του διδασκαστηρίου.

Επειδή η επιμήκυνση του Ωρολογίου Προγράμματος είναι φυσικό να δημιουργεί ποικίλα ερωτήματα και να προκαλεί ανησυχία σε γονείς και εκπαιδευτικούς, θεωρούμε σκόπιμο να αναφερθούν δύο μόνο στοιχεία :

- Το έτος 1998 φοιτούσαν στο Σχολείο μας 111 παιδιά. Σήμερα φοιτούν 149. Αιτία αυτής της αύξησης είναι το Πρόγραμμα του ΟΛΟΗΜΕΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ.

- Στο διάστημα από την έναρξη του Προγράμματος μέχρι τον Ιούνιο του 2003 μία μόνο μαθήτρια ζήτησε να μετεγγραφεί σε άλλο σχολείο επικαλούμενη την κόπωση και τη διαφωνία της ως προς το περιεχόμενο του προγράμματος.

-

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

Στην αρχή κάθε σχολικού έτους, ο Σύλλογος Διδασκόντων του Σχολείου σε συνεργασία με τους γονείς των μαθητών και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο καθορίζει τα νέα γνωστικά αντικείμενα και τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες και στα ενδιαφέροντα των παιδιών.

Τα σχολικά έτη από 1999-2000 έως και 2002-2003 :

Α. Στο υποχρεωτικό πρόγραμμα διδάχθηκαν εκτός από τα μαθήματα του συμβατικού προγράμματος και νέα γνωστικά αντικείμενα (**Πληροφορική, Θεατρική Αγωγή, Μυθολογία, Τοπική Ιστορία, Παραδοσιακοί Χοροί, Περιβαλλοντική Αγωγή, Μουσικοκινητική**).

Στο πλαίσιο του υποχρεωτικού προγράμματος γινόταν και η Μελέτη – Εμπέδωση της ύλης που είχε διδαχθεί..

Β. Στο προαιρετικό πρόγραμμα οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να ασχοληθούν με τη **Λογοτεχνία, το Παραμύθι, τη Μουσική, την Πληροφορική, τη Γαλλική Γλώσσα, τις Κατασκευές, το Σκάκι, και τον Αθλητισμό** (επιτραπέζια αντισφαίριση, ποδόσφαιρο, μπάσκετ).

Τα γνωστικά αντικείμενα του συμβατικού προγράμματος μαζί με τα νέα αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο που εξυπηρετεί τη διαθεματική προσέγγιση της γνώσης.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται στο 138^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών, για να έχει η διδασκαλία τους τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, επιλέγουν ανάλογα με το συγκεκριμένο στόχο του μαθήματος και το χρόνο που έχουν στη διάθεσή τους, την πλέον κατάλληλη μέθοδο διδασκαλίας που θα ακολουθήσουν.

Χωρίς να εγκαταλείπουν τις *παραδοσιακές διδακτικές μεθόδους*, δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στη **συνεργατική διδασκαλία, στη διαθεματική προσέγγιση της διδακτέας ύλης και στα σχέδια εργασίας (Project)**.

Ο προσανατολισμός προς τη συνεργατική εργασία της τάξης δημιούργησε συνθήκες ενεργής συμμετοχής του συνόλου των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία και στη βελτίωση της σχολικής επίδοσης των παιδιών.

Στο πρόβλημα της κοινωνικοποίησης η συμβολή της συνεργατικής διδασκαλίας μπορεί να μην είναι εντυπωσιακή, ωστόσο προσφέρει ευκαιρίες σε αρκετά παιδιά να ενταχθούν ομαλά στην μαθητική κοινότητα.

Αν και δεν έχει αξιολογηθεί ακόμη συνολικά η εφαρμογή του Προγράμματος από τους αρμόδιους φορείς, θα τολμούσαμε στηριζόμενοι στην εμπειρία μας να πούμε πως το Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο έχει πετύχει γενικά τους στόχους του και ότι μπορεί να αποτελέσει την αρχή της ποιοτικής αναβάθμισης του Δημόσιου Σχολείου.

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Το 138^ο Πειραματικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών συσχετίζεται με το 76^ο Πειραματικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών και διαθέτει:

- 6 ευρύχωρες αίθουσες διδασκαλίας.
- Εργαστήριο Φυσικών Επιστημών, Πληροφορικής, Εικαστικών, Μουσικής, Θεατρικής Αγωγής.
- Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.
- Εστιατόριο.

Οι αίθουσες διδασκαλίας, τα εργαστήρια και το εστιατόριο βρίσκονται σε πολύ καλή κατάσταση. Ο εξοπλισμός τους είναι επαρκής και σύγχρονος. Ο αύλειος χώρος του διδακτηρίου είναι μικρός και πρέπει να διαμορφωθεί κατάλληλα για να καλύψει τις ανάγκες των μαθητών.

Το εκπαιδευτικό προσωπικό – μόνιμοι και ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί – του σχολείου εργάζεται, γενικά, με συνέπεια για την υλοποίηση των σκοπών και στόχων του Προγράμματος. Είναι βέβαιο ότι η λειτουργία του σχολείου θα βελτιωθεί και το Πρόγραμμα θα είναι αποτελεσματικότερο, εάν ιδρυθούν οργανικές θέσεις για τη διδασκαλία των νέων γνωστικών αντικειμένων.

Το βοηθητικό προσωπικό ανταποκρίνεται πλήρως στις υποχρεώσεις του.

Τα παιδιά των εργαζόμενων γονέων μπορούν να προσέρχονται στο σχολείο από τις 7:00.

Το υποχρεωτικό πρόγραμμα του σχολείου:

- Α΄ και Β΄ τάξης αρχίζει 8:10 και λήγει 15:10.
- Γ΄, Δ΄, Ε΄ και Στ΄ τάξης αρχίζει 8:10 και λήγει 16:10.

Το προαιρετικό πρόγραμμα του σχολείου:

- Α΄ και Β΄ τάξης αρχίζει 15:20 και λήγει 16:10.
- Γ΄, Δ΄, Ε΄ και Στ΄ τάξης αρχίζει 16:15 και λήγει 17:00.

Το υποχρεωτικό πρόγραμμα, εκτός από τα μαθήματα του συμβατικού σχολείου, περιλαμβάνει τα παρακάτω νέα γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες:

- Μελέτη μαθημάτων (σε όλες τις τάξεις)
- Θεατρική Αγωγή (σε όλες τις τάξεις)
- Παραδοσιακούς Χορούς (σε όλες τις τάξεις)
- Πληροφορική (στην Ε΄ και Στ΄ τάξη)
- Μουσικοκινητική (στην Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξη)
- Τοπική Ιστορία (στη Δ΄ τάξη)

Το προαιρετικό πρόγραμμα περιλαμβάνει τα παρακάτω νέα γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες:

- Πληροφορική
- Γαλλική γλώσσα
- Λογοτεχνία
- Κατασκευές
- Αθλητικές δραστηριότητες (σκάκι, πινγκ-πονγκ, ποδόσφαιρο, μπάσκετ)

Τα νέα γνωστικά αντικείμενα, τα οποία έχουν ενσωματωθεί στο πρόγραμμα, έχουν βοηθήσει στην ανάπτυξη και καλλιέργεια των δεξιοτήτων των μαθητών μας.

Οι μαθητές του σχολείου συμμετέχουν ενεργά στα πολιτιστικά και κοινωνικά δρώμενα της γειτονιάς των Πετραλώνων.

Συνεργάζονται με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, με συλλόγους και επαγγελματίες στο πλαίσιο των Σχεδίων Εργασίας και της Διαθεματικής Διδασκαλίας.

Χριστόφας, Μαϊστρέλλης

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΑΤΤΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟ» 159ο
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το 159^ο Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών ιδρύθηκε το 1986 και ξεκίνησε την Πιλοτική ολοήμερη λειτουργία του το σχολ.έτος 1999-2000. Στεγάζεται στην οδό Αριστομένους, αρ. 101, στην περιοχή της Πλ.Αττικής, στην Αθήνα, σε κτίριο που ανεγέρθηκε το έτος 1985. Είναι 6/θέσιο και οι τρεις ζώνες λειτουργίας του στελεχώνονται με το εκπαιδευτικό δυναμικό του που αποτελείται από: α). το διευθυντή, β). 10 δασκάλους, γ).3 εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων (γυμναστικής, μουσικής, αγγλικών) και δ) 6 πρόσθετους ωρομίσθιους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν τα γνωστικά αντικείμενα των εικαστικών τεχνών, της πληροφορικής, της μουσικοκινητικής, της θεατρικής αγωγής, των αθλητικών δραστηριοτήτων και των παραδοσιακών χορών.

Το Σχολείο διαθέτει: γραφείο δ/ντή, γραφείο δασκάλων, 6 αίθουσες διδασκαλίας επιπλωμένες με 6θέσιο σαλόνι με βιβλιοθήκη μαθητών και βιβλιοθήκη δασκάλου, εργαστήριο εικαστικών, εργαστήριο πληροφορικής, εργαστήριο φυσικών επιστημών, αίθουσα μουσικής- μουσικοκινητικής, αίθουσα θεατρικής αγωγής, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, σχολική βιβλιοθήκη, εστιατόριο μαθητών με εξοπλισμένη κουζίνα και άλλους βοηθητικούς χώρους.

Ο εξοπλισμός του Σχολείου είναι αρκετός και ικανός ν' αντιμετωπίσει τις παιδαγωγικές και εκπαιδευτικές ανάγκες του προγράμματος.

Το διδακτικό προσωπικό αντιμετωπίζει με σεβασμό και υπευθυνότητα τις υποχρεώσεις του στην εκπαιδευτική καινοτομία φιλοδοξία του Ολοήμερου Σχολείου που βρίσκεται σήμερα στο τέταρτο έτος Πιλοτικής Εκπαιδευτικής δράσης και δημιουργεί νέα συνθήκη και προοπτικές απόπειρας ανάπτυξης της εκπαιδευτικής πολιτικής πέρα από τα όρια που βάζει το μεταβιομηχανικό κράτος μαζί με την αστική του τάξη που το ορίζει σε μεγάλο βαθμό.

Το Σχολείο μας, με το ξεκίνημά του ως Ολοήμερο οργάνωσε προσπάθειες δημιουργίας περιβάλλοντος κατάλληλου, με στόχο να νιώθει το παιδί σαν στο σπίτι του. Κήρυξε τον πόλεμο στη αποστήθιση και έριξε το βάρος στην έρευνα, την ανακάλυψη, τον πειραματισμό, την επεξεργασία, τη με στρατηγική, βήμα-βήμα προσέγγιση, με στόχο μοναδικό την κατανόηση από τους μαθητές, του κάθε γνωστικού αντικειμένου. Έκανε συνείδησή μας ότι, πληροφορία που δίνεται επεξεργασμένη στο παιδί, καταντάει ανούσια και δε βοηθάει στην ανάπτυξη του γνωστικού του οικοδομήματος. Για το λόγο αυτό εφαρμόζουμε ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.

Τα **ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ** που διδάσκονται είναι:

Μουσικοκινητική, Θεατρική Αγωγή, Εικαστικά, Αθλητικές δραστηριότητες, Παραδοσιακοί Χοροί, Πληροφορική, Αγωγή Υγείας, Κυκλοφοριακή Αγωγή, Περιβαλλοντική εκπαίδευση, Στοιχεία Δημοσιογραφίας, Αντισεισμικός Σχεδιασμός και προστασία και ευκαιριακά πολλές άλλες θεματικές ενότητες.

Τα **εργαστήρια Φυσικών Επιστημών, Εικαστικών, Μουσικής - Μουσικοκινητικής, Ξένης Γλώσσας, Πληροφορικής** μαζί με τη **Σχολική Βιβλιοθήκη** βρίσκονται στη διάθεση των δασκάλων από την έναρξη μέχρι τη λήξη του ημερήσιου Προγράμματος.

ΟΡΓΑΝΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το Σχολείο μας είναι 6/θέσιο, με 153 μαθητές, που παρακολουθούν το Πιλοτικό Ολοήμερο Πρόγραμμά του για τέταρτη συνεχόμενη χρονιά. Διδάσκουν σ' αυτό 21 Εκπαιδευτικοί μόνιμοι, αναπληρωτές και ωρομίσθιοι μαζί, που καλύπτουν τις τρεις ζώνες (πρωινή, μεσημβρινή, απογευματινή) του προγράμματος.

Ωρολόγιο Πρόγραμμα:

Το Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα του Σχολείου προβλέπει 40 διδακτικές ώρες ανά τάξη για την Πρώτη (Α') και τη Δευτέρα (Β') και 45 διδακτικές ώρες ανά Τάξη για την Τρίτη (Γ'), Τετάρτη (Δ'), Πέμπτη (Ε') και Έκτη (ΣΤ') Τάξη.

Στο διδακτικό αυτό εβδομαδιαίο ωράριο, προστίθενται 5 ώρες ανά Τάξη, για γεύμα, ψυχαγωγία και χαλάρωση των μαθητών. Στις Τάξεις Α' και Β' προστέθηκαν 15 διδακτικές ώρες εβδομαδιαία ανά Τάξη σε σχέση

με το ωρολόγιο Πρόγραμμα του κλασικού Δημοτικού Σχολείου στη Γ΄ Τάξη προστέθηκαν 18 διδακτικές και στις Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ 15 ώρες ανά Τάξη. Προσπαθήσαμε ώστε το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα να γίνει όσο το δυνατόν περισσότερο ελκυστικό για να αποφύγουμε ενδεχόμενα φαινόμενα αδιαφορίας και κόπωσης των μαθητών. Διαπιστώσαμε όμως ότι για να γίνει ένα πρόγραμμα ελκυστικό χρειάζεται και βιβλία ελκυστικά και επιπλέον την ανάλογη χρηματοδότηση.

Η υποδοχή των μαθητών ξεκινάει στις 7.30΄πμ, ενώ οι μαθητές εισέρχονται στις αίθουσες στις 08.10΄πμ και το Πρόγραμμα λήγει στις 16.15΄μμ.

Τα μαθήματα που προηγούνται στο ωρολόγιο πρόγραμμα είναι: η γλώσσα, τα μαθηματικά, η φυσική και στη συνέχεια εμπλέκονται τα νέα γνωστικά αντικείμενα. Στις 12 πμ οι μαθητές πηγαίνουν να απολαύσουν το γεύμα τους με τη συντροφιά των δασκάλων τους και το βοηθητικό προσωπικό που εκτελεί τις υποχρεώσεις του άψογα. Ακολουθεί ψυχαγωγία και χαλάρωση για 40΄ λεπτά.

Με σύμβουλο πάντα το πρόγραμμα, οι μαθητές επιστρέφουν πάλι στα εργαστήριά για τις δραστηριότητές τους ή στις αίθουσες για τα υπόλοιπα γνωστικά αντικείμενα ή για τη μελέτη-προετοιμασία τους για την επόμενη μέρα.

Μέθοδοι διδασκαλίας:

Το πρόγραμμα υλοποιείται στη βάση της *ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας* και δραστηριοποιείται πάνω σε ομάδες μαθητών της Τάξης που είναι ανομοιογενείς στη σύνθεσή τους όσο αφορά την επίδοση και την απόδοση των μελών. Με την πάροδο του χρόνου η συνεργατική μάθηση *δημιούργησε πλούσια αλληλεπίδραση και ανταλλαγή ιδεών στα μέλη της ομάδας των μαθητών, ενδιαφέρον για την επίδοση του άλλου, ενθάρρυνση του αδύνατου μαθητή από τα άλλα μέλη, ενεργό συμμετοχή του μαθητή στη διαδικασία της μάθησης, μοίρασμα ρόλων, σεβασμό των κανόνων* λειτουργίας και δράσης της ομάδας, *κοινωνικοποίηση*. Οι ανταγωνιστικές τάσεις και συμπεριφορές ελαχιστοποιήθηκαν. *Ο μαθησιακός χρόνος έγινε ποσοτικά και ποιοτικά ανώτερος* για κάθε μαθητή σε σχέση με την παραδοσιακή διδακτική μεθοδολογία. Οι μαθητές *ενθαρρύνονται προς την έρευνα, προς τον πειραματισμό και την ανακάλυψη*. Γίνεται αδιάκοπη προσπάθεια σύνδεσης της μαθησιακής δραστηριότητας με την καθημερινή ζωή του παιδιού, στο Σχολείο, στην οικογένεια, στην κοινωνία και στη φύση.

Οι δάσκαλοι αγωνίζονται να περάσουν στη συνείδησή τους την *απενοχοποίηση του λάθους* και ν' απαλείψουν από την ψυχή του παιδιού το βλαβερό αίσθημα της ενοχής, γιατί από το λάθος παράγεται η έννοια του ορθού, η ανακάλυψη του λάθους είναι η αποκάλυψη της ύπαρξης του σωστού και αυτό που μένει στο δάσκαλο είναι να ανοίξει το δρόμο στο μαθητή να βρει ποιο είναι το σωστό και ποιο το διδακτικό μήνυμα που κρύβει πίσω του. Έτσι ο μαθητής διακρίνει, ότι το αποτέλεσμα της προσπάθειάς του είναι το επίτευγμα, διακρίνει ακόμη τις λάθος επιλογές του κατά τη διάρκεια της προσπάθειας και αντιλαμβάνεται κάποια στιγμή, ότι από αυτές πιάστηκε για να φτάσει στο σωστό. Σιγά-σιγά λυτρώνεται από την αγωνία, το φόβο και την ενοχή του λάθους. Πιστεύουμε ότι μόνο τότε το παιδί είναι έτοιμο να δεχθεί τις επιδράσεις της αντιαυταρχικής αγωγής, της ολόπλευρης σφυρίλατισης και προετοιμασίας του για μια κριτική δυναμική ένταξη στην κοινωνία και όχι απλή προσαρμογή σ' αυτή. Αυτή είναι η κατάλληλη στιγμή για το δάσκαλο, να μάθει το παιδί να μαθαίνει. Μέσα στο ομαδοσυνεργατικό περιβάλλον, άρχισαν οι μαθητές να αισθάνονται σιγά-σιγά κοινή την επιτυχία και την αμοιβή. Παρατηρείται προοδευτική ανάπτυξη γνωστικών, κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων, που διακρίνεται πιο έντονα στους αδύνατους μαθητές που η συνολική τους εικόνα είναι σημαντικά βελτιωμένη. Οι μαθητές τώρα υιοθετούν πιο ευέλικτες στάσεις και λογικές, άρχισαν να αποκτούν μεγαλύτερη αυτονομία σκέψης και να επεξεργάζονται την πληροφορία με όλο και περισσότερο πλουραλισμό, σε διαφορετικούς χώρους και χρόνους, με διαφορετικούς ανθρώπους σε διαφορετικούς πολιτισμούς και κουλτούρες.

Η επίδοση και η απόδοση τους έχει βελτιωθεί και συνεχίζει βελτιούμενη στην σχεδόν τετράχρονη πορεία του Σχολείου μας πάνω στη νέα φιλοσοφική βάση λειτουργίας που προσφέρει το Ολοήμερο Σχολείο.

Ύστερα από **ημερίδα** που διοργανώσαμε, με πρωτοβουλία του τμήματος «Αγωγής υγείας» της Α΄ Διεύθυνσης Π.Ε Αθηνών και με τη βοήθεια καθηγήτριας του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Πατρών, στο Σχολείο μας για τη μέθοδο Πρότζεκτ με θεματική ενότητα την «Αγωγή υγείας», την εφαρμόσαμε με θετικά αποτελέσματα, αλλά η ολιγόχρονη εφαρμογή της δε μας έδωσε επαρκή στοιχεία για ασφαλή και αξιόπιστα συμπεράσματα για την παραπέρα πορεία μας.

Αξιολόγηση:

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού μας αποτελέσματος γίνεται σε καθημερινή βάση πάντα με σκοπό την επισήμανση αδυναμιών μαθητών και δασκάλου και τη βελτίωση της διδακτικής μεθοδολογίας και εκπαιδευτικής πράξης. Οι εκπαιδευτικοί και των τριών ζωνών που διδάσκουν στην ίδια τάξη, διατηρούν ανοιχτό κανάλι επικοινωνίας, σε καθημερινή βάση, για να κάνουν σωστότερη και αποδοτικότερη τη δουλειά τους, αλλά και ν' αντιμετωπίζουν ευκολότερα τα προβλήματα των μαθητών, των ομάδων ή της τάξης. Προβλήματα που παρατηρούνται στην ομάδα μπορεί να είναι: προβλήματα παθητικής στάσης ενός μέλους, αρνητική συμπεριφορά προς την ομάδα του, μη αποδοχή του από την ομάδα, ανταγωνιστικές συμπεριφορές και άλλα μικροπροβλήματα. Εδώ οι δάσκαλοι στέκονται ψυχαναλυτικά και προς την ομάδα και προς το μέλος της. Στην πρώτη περίπτωση το πρόβλημα της αρνητικής στάσης της ομάδας, είναι ένα μέσο χαρακτηριστικό, κοινό για όλα τα μέλη της ομάδας αλλά δεν παίζει κεντρικό ρόλο στην δομή του χαρακτήρα του μέλους και αντιμετωπίζεται χρησιμοποιώντας τη

λειτουργία της ικανοποίησης της παρόθησης προσέχοντας αυτή η ικανοποίηση να μην αγγίζει τον καθιερωμένο κώδικα λειτουργίας της ομάδας. Στη δεύτερη περίπτωση που είναι ατομικό πρόβλημα του μέλους τα πράγματα δυσκολεύουν πάρα πολύ, γιατί η ανάλυση της ψυχικής δομής του ατόμου προϋποθέτει τη γνώση πληθώρας πληροφοριών από την ιστορία της πρώιμης παιδικής ηλικίας πράγμα δύσκολο, αν όχι ακατόρθωτο και εδώ θα έλεγα είναι δουλειά ειδικών, ενώ ο δάσκαλος θα προχωρήσει σε περιορισμένες και προσεκτικές κινήσεις, όσες του επιτρέπουν τα λίγα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του.

Το αδύνατο σημείο μας πιστεύω, είναι η διδακτική μεθοδολογία που εφαρμόζουμε και θεωρώ ότι χρειάζεται άμεση αντιμετώπιση με περισσότερα επιμορφωτικά σεμινάρια και πρακτική εκπαίδευση.

Προβληματισμοί:

Σημαντικό πρόβλημα επίσης που αντιμετωπίζει το Σχολείο είναι η *απειρία των νέων εκπαιδευτικών* που αντικαθιστούν κάθε Σεπτέμβριο το 50/100 του εκπαιδευτικού δυναμικού της προηγούμενης σχολικής χρονιάς που αλλάζουν σχολείο ή γιατί είναι αναπληρωτές ή γιατί είναι μόνιμοι και πήραν μετάθεση ή απόσπαση.

Το πρόγραμμα *υποφέρει μέχρι οι νέοι συνάδελφοι προσαρμοστούν* στις απαιτήσεις του.

Το ολοήμερο πρόγραμμα του Σχολείου *χρειάζεται σημαντική αύξηση της επιχορήγησης για λειτουργικές δαπάνες* γιατί δε θα μπορέσει να προσεγγίσει το στόχο του μόνο με τις φιλότιμες προσπάθειες των εκπαιδευτικών επειδή οι λειτουργικές ανάγκες –με την εφαρμογή του Πιλοτικού Ολοήμερου Προγράμματος-υπερδιπλασιάστηκαν ενώ η κρατική επιχορήγηση παραμένει η ίδια με ενός κλασικού Σχολείου για πολλά χρόνια.

Στο ολοήμερο Σχολείο, ανεξάρτητα από την οργανικότητά του, θα πρέπει να θεσμοθετηθεί θέση υποδιευθυντή.

Το 159ο Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών ιδρύθηκε με την ομόφωνη συγκατάθεση των εκπαιδευτικών του, όπως επίσης και με την σχεδόν ομόφωνη συναίνεση του συλλόγου των γονέων. Οι ελάχιστοι επιφυλακτικοί έχουν πειστεί. Τώρα **δεχόμαστε φοβερές πιέσεις για εγγραφή πολλών μαθητών που διαμένουν έξω από τα όρια του Σχολείου** πράγμα που δείχνει την ανάγκη ίδρυσης τέτοιου τύπου σχολείων γιατί το έχουν ανάγκη οι τοπικές κοινωνίες όχι μόνο επειδή βγήκε η γυναίκα στην αγορά εργασίας, ή επειδή έχουμε το κοινωνικό φαινόμενο των μονογονεϊκών οικογενειών που τελευταία έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις αλλά επειδή το Ολοήμερο Σχολείο με την αναδιάταξη του χώρου του, τα νέα γνωστικά του αντικείμενα και τη διδακτική του μεθοδολογία, εκπέμπει μια άλλη δυναμική που είναι ανάγκη των καιρών μας

Το ολοήμερο σχολείο πιστεύω ότι είναι ο πιο φιλόδοξος τύπος σχολείου που θα ετοιμάσει την κοινωνία του αύριο με μεγαλύτερη κινητικότητα μέσα της και ανθρωπινότερο πρόσωπο.

Βασίλης Μπαζώρας

Διευθυντής

**ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «Η
ΒΑΛΜΑΔΑ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
(ΧΑΛΑΣΤΡΑ)**

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το πρώτο σχολείο του χωριού, διώροφο, κτίστηκε δίπλα στην εκκλησία το 1911, με ευπαθή οικοδομικά υλικά, (λάσπη, καλάμια και άχυρα). Σ' αυτό το σχολείο το 1930 δίδασκαν τρεις δάσκαλοι.

Το 1955 κάτοικοι του χωριού παραχώρησαν τα οικόπεδά τους για να κτιστεί το σημερινό σχολείο, περίπου στο κέντρο του χωριού. Διώροφο και αυτό με έξι μεγάλες αίθουσες. Το 1996 παραδόθηκε και λειτούργησε η νέα πτέρυγα του σχολείου, με αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, αίθουσες εργαστηρίων και σύγχρονες τουαλέτες.

Μέχρι το 1982 λειτουργούσε ως 6/θέσιο με τμήματα των 40 παιδιών και άνω. Στη συνέχεια προβιβάστηκε σε 12/θέσιο (μαθητικό δυναμικό 250 μαθητές) και από το 1992 ως σήμερα λειτουργεί ως 8/θέσιο, με 150 μαθητές περίπου (μείωση του αριθμού παιδιών λόγω υπογεννητικότητας).

Το Δημοτικό Σχολείο Ανατολικού, επιλέχτηκε να λειτουργήσει ως Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο από τη σχολική χρονιά 1999-2000, με υπόδειξη του Σχολικού Συμβούλου του σχολείου, για τους παρακάτω λόγους:

Α) Θετική διάθεση των περισσότερων εκπαιδευτικών, του Συλλόγου Γονέων και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Β) Καλή κτιριακή υποδομή

Με τη συνεργασία του Συλλόγου Διδασκόντων, της Σχολικής Επιτροπής, του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, του Δήμου Χαλάστρας και της Επιστημονικής Επιτροπής του Προγράμματος έγιναν οι απαιτούμενες κτιριακές παρεμβάσεις (πλακάκια, βαψίματα, διαχωριστικά, κλπ.) και οι προμήθειες του υλικοτεχνικού εξοπλισμού (τηλεοράσεις και βίντεο για όλες τις αίθουσες διδασκαλίας, ηλεκτρονικοί υπολογιστές για το εργαστήριο Πληροφορικής, εξοπλισμός για το εργαστήριο Φυσικών Επιστημών, τη Βιβλιοθήκη, την αίθουσα Μουσικοκινητικής-Μουσικής, το εστιατόριο κλπ.), με δαπάνες του Προγράμματος «**Πιλοτική Εφαρμογή 28 Ολοήμερων Σχολείων**».

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Στους παρακάτω πίνακες φαίνεται ο συνολικός αριθμός των παιδιών στα σχολικά έτη που το σχολείο λειτουργεί ως Πιλοτικό Ολοήμερο, καθώς και ο αριθμός των εκπαιδευτικών που εργάστηκαν σ' αυτό.

Σχολικό έτος	Τμήματα	Μαθητές
1999-2000	9	152
2000-2001	8	151
2001-2002	8	148
2002-2003	9	143

Επωνυμία σχολείου	Οργανικό τητα του σχολείου	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Ανατολικού «Η Βαλμάδα»	8/θέσιο (λειτουργούν 9 τμήματα και Τμήμα Ένταξης από 2001-02)	21	20	18	23

Οι εκπαιδευτικοί που υπηρετούν στο σχολείο μας το σχολικό έτος 2002-2003, είναι οι παρακάτω:

A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
1	Καρανάτσιου Αικατερίνη	Διευθύντρια
2	Κοκκίνη Θεοδώρα	Δασκάλα
3	Μητσάκη Ευστρατία	Δασκάλα
4	Σιώπη Άννα	Δασκάλα
5	Παπαργύρη Ιωάννα	Δασκάλα
6	Πελέκη Ευαγγελία	Δασκάλα
7	Δαμιανός Λεωνίδας	Δάσκαλος
8	Φωτόπουλος Ευθύμιος	Δάσκαλος
9	Νικολοπούλου Ζωή	Δασκάλα
10	Ανθίμου Σοφία	Δασκάλα
11	Ανδριά Ευαγγελία	Δασκάλα
12	Εγγλέζου Μαρία	Δασκάλα
13	Πελέκης Σταύρος	Δάσκαλος
14	Καραδήμος Γιάννης	Γυμναστής
15	Κιζλαρίδου Νικολέτα	Καθηγήτρια Αγγλικών
16	Βαρδακάς Σταύρος	Δάσκαλος Εικαστικών
17	Μουρατίδου Χριστίνα	Δασκάλα Θεατρικού Παιχνιδιού
18	Κρεμούδα Κ	Καθηγήτρια Ολυμπιακής Παιδείας
19	Μαγνίσιαλη Τρυγώνα	Δασκάλα Μουσικής
20	Λεπίδα Γεωργία	Δασκάλα Μουσικοκινητικής
21	Κυριακίδου Παναγιώτα	Καθηγήτρια Πληροφορικής
22	Καμανά Κων/να	Δασκάλα
23	Παπαδόπουλος Γαβρ.	Δάσκαλος Τμήματος Ένταξης

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Νέα γνωστικά αντικείμενα

Τα γνωστικά αντικείμενα που διδάσκονται, πέρα από τα μαθήματα του συμβατικού προγράμματος, είναι: Μουσική, Εικαστικά, και Θεατρικό Παιχνίδι σε όλες τις τάξεις, Μουσικοκινητική στις τάξεις Α΄ έως και Δ΄ και Πληροφορική στις τάξεις Ε΄ και Στ΄.

Επίσης δουλέψαμε τις παρακάτω ενότητες για το Νέο Γνωστικό Αντικείμενο: Αγωγή Υγείας, Αγωγή του Καταναλωτή, Κυκλοφοριακή Αγωγή, Ευρώ: το καινούριο μας νόμισμα, Το νερό: πηγή ζωής στον τόπο μας, Η Διατροφή: πηγή ζωής και ενέργειας, Τοπική Ιστορία, Μυθολογία, Λογοτεχνία, Τα παλιά επαγγέλματα, Η σημασία των Τοπικών Επιθέτων και η προέλευσή τους, Οι αγροκαλλιέργειες του τόπου μας, Αξίως: το ποτάμι μας, Ανακύκλωση χαρτιού, Παραδοσιακά παιχνίδια, Ολυμπιακή Παιδεία.

Δραστηριότητες

Μεγάλη επιτυχία παρουσιάζουν: Όλες οι καθιερωμένες εθνικές και άλλες γιορτές μοιρασμένες κατά τάξη, οι οποίες πλαισιώνονται με θεατρικά δρώμενα, χορωδία, χορούς, απαγγελίες και ομιλίες από παιδιά και εκπαιδευτικούς.

Η παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων και κινηματογραφικών ταινιών. Οι εκπαιδευτικές επισκέψεις Η έκδοση σχολικής εφημερίδας με τον τίτλο «Παιδοτυπία» καθώς και η έκδοση

διαφόρων εντύπων για τις ενότητες των Γνωστικών Αντικειμένων.

Επιτυχία ακόμη σημείωσε η διοργάνωση στο σχολείο μας Ημερίδας-Εργαστηρίων, με θέμα «Θεατρικό Παιχνίδι: Ένα Δημιουργικό Παιδαγωγικό Εργαλείο» με τη συμμετοχή όλων των εκπαιδευτικών της περιοχής.

Καινοτόμο Πρόγραμμα: Εταιρική Διδασκαλία

Κατά το πρώτο έτος λειτουργίας του σχολείου μας ως πιλοτικού ολοήμερου, το πρόγραμμα λειτούργησε με δύο κύκλους εκπαιδευτικών: πρωινών (παράδοση μαθημάτων) και απογευματινών (φαγητό-χαλάρωση, προετοιμασία μαθημάτων) και πρόγραμμα ζωνών και μαθημάτων όπως πρότεινε η Επιστημονική Επιτροπή του Προγράμματος. Ο τρόπος αυτός δημιούργησε θέσεις ευνοουμένων και μη εκπαιδευτικών, πολλές εντάσεις, αδυναμία συνεργασίας, μεγάλο άγχος στα παιδιά.

Πρέπει εδώ να σημειώσουμε ότι η εναλλαγή εκπαιδευτικών στην διδασκαλία–προετοιμασία του ίδιου μαθήματος, όσο καλή συνεργασία κι αν αυτοί έχουν, δεν εξασφαλίζει την ομαλή σύνδεση στην παρουσίαση μιας νέας ενότητας με την εμπέδωσή της. Όπως είναι φυσικό, κάθε δάσκαλος/α χρησιμοποιεί δικούς του κώδικες επικοινωνίας, δίνει έμφαση σε διαφορετικά πράγματα και αξιολογεί διαφορετικά τις δυνατότητες, τις αδυναμίες, αλλά και τις ιδιαιτερότητες κάθε παιδιού και της τάξης συνολικά. Αναπόφευκτα τα παιδιά μπορεί να οδηγηθούν σε σύγχυση, να χρησιμοποιήσουν την αλλαγή δασκάλου ως άλλοθι για τις αδυναμίες τους και έτσι να ξοδευτεί επιπλέον χρόνος στην επεξεργασία παρά στην περαιτέρω εμβάθυνση κι επέκταση της ενότητας

Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη τις παραπάνω αδυναμίες, από το δεύτερο κιάλας χρόνο, με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων και με τη σύμφωνη γνώμη του Σχολικού Συμβούλου εφαρμόστηκε η λεγόμενη «**εταιρική διδασκαλία**» σε όλα τα τμήματα. Οι εκπαιδευτικοί αναλαμβάνουν τα διδακτικά τους καθήκοντα κατά μαθήματα και όχι κατά τάξη. Έτσι άλλοι διδάσκουν μόνο Μαθηματικά, άλλοι μόνο Γλώσσα, άλλοι μόνο Ιστορία και Γεωγραφία κ.ο.κ. Οι εκπαιδευτικοί δε χωρίζονται επομένως σε πρωινούς και απογευματινούς, αλλά έχουν κυλιόμενο ωράριο, εκτός όσων επιθυμούν να είναι μόνο απόγευμα και επιλέγουν ανάλογα μαθήματα. Στο ωρολόγιο πρόγραμμα δεν υπάρχει ο όρος προετοιμασία, αλλά οι επιπλέον διδακτικές ώρες των μαθημάτων (αυτά παραμένουν τα ίδια όπως του 1^{ου} έτους) που χρειάζεται ο μαθητής για να εμπεδώσει την ύλη, τις οποίες χρεώνεται ο ίδιος εκπαιδευτικός, που έχει και την παράδοση του μαθήματος. Έτσι η ώρα της προετοιμασίας δεν αποτελεί ξεχωριστή ενότητα από το δίωρο της διδασκαλίας αλλά προσεγγίζεται ενιαία για να εξυπηρετήσει τους στόχους του μαθήματος, αφού άλλοτε χρειάζεται περισσότερος χρόνος για την παρουσίαση κι άλλοτε για την προετοιμασία και την εμπέδωση. Και το σημαντικότερο: η προετοιμασία γίνεται από το δάσκαλο της παράδοσης που γνωρίζει καλύτερα πως να αξιοποιήσει το χρόνο, αφού κρίνει σύμφωνα με τις δυνατότητες και φυσικά τις αδυναμίες που παρουσιάστηκαν την ώρα της διδασκαλίας.

Επιπλέον, σε μαθήματα όπως η Ιστορία, η Γεωγραφία, η Φυσική, η Μελέτη Περιβάλλοντος, οι διδακτικές ώρες εντάσσονται στο ωρολόγιο πρόγραμμα και σε συνεχόμενα δίωρα, αφού στο μεμονωμένο 45λεπτο είναι αδύνατο να ολοκληρωθεί και να εμπεδωθεί συχνά μια θεματική ενότητα.

Πρέπει να διευκρινίσουμε δε ότι η επιλογή συγκεκριμένων μαθημάτων από τους εκπαιδευτικούς, μολονότι αρχικά ξενίζει το δάσκαλο που δεν έχει προηγούμενη ανάλογη εμπειρία, αποδείχτηκε ιδιαίτερα αποδοτική. Κι αυτό γιατί η ιδιαίτερη προτίμηση και η προσωπική έφεση κάθε εκπαιδευτικού σε συγκεκριμένα μαθήματα ενισχύει την αυτοπεποίθηση και τη δημιουργικότητά του και δημιουργεί κίνητρα για ανάπτυξη μεθόδων, για εμβάθυνση και εμπλουτισμό των διδακτικών ενοτήτων.

Πιο συγκεκριμένα, ο εκπαιδευτικός που επιλέγει «αυτό που μπορεί να κάνει καλύτερα κι επιθυμεί περισσότερο», έχει το χρόνο – αφού δεν απαιτείται να προετοιμαστεί για πολλά και διαφορετικά μαθήματα – αλλά και τη διάθεση που απορρέει από την επιλογή του να οργανώσει πιο εποικοδομητικά τη διδασκαλία του.

Η ενασχόληση των συναδέλφων όμως με ένα συγκεκριμένο μάθημα σε περισσότερες τάξεις ή τμήματα οδήγησε και σε ένα ακόμη θετικότερο αποτέλεσμα. Στάθηκε η αφορμή να δοθεί σε κάθε μάθημα η πραγματική του αξία και σημασία στην εκπαίδευση καθώς έπαυε, σε μεγάλο βαθμό, ο διαχωρισμός των μαθημάτων σε κύρια και δευτερεύοντα, σε σημαντικά και λιγότερο χρήσιμα. Κάθε διδακτική ώρα ανήκει αποκλειστικά σε ένα συγκεκριμένο μάθημα και αφιερώνεται ολοκληρωτικά στο ίδιο, αφού δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί πια για την ολοκλήρωση άλλων μαθημάτων π.χ. Γλώσσα ή Μαθηματικά, όπως πολύ συχνά συμβαίνει. Ο εκπαιδευτικός έχει έτσι τη δυνατότητα να εκμεταλλευτεί αμιγώς το διδακτικό 45λεπτο, μπορεί να προγραμματίζει καλύτερα το χρόνο διδασκαλίας–εμπέδωσης και να έχει το περιθώριο για διαθεματική προσέγγιση και συχνές επαναλήψεις.

Συνακόλουθα τα παιδιά, ανάλογα με τη σημασία που εκ των πραγμάτων αποκτά κάθε μάθημα, μαθαίνουν να αντιμετωπίζουν τα ξεχωριστά αντικείμενα διδασκαλίας σαν διαφορετικής και μοναδικής αξίας. Έρχονται σε επαφή με διαφορετικούς τρόπους παρουσίασης και επικοινωνίας με διαφορετικό δάσκαλο, κερδίζουν από την ποικιλία εκφραστικών μέσων και εμπλουτίζουν τα δικά τους. Έχουν έτσι μια επιπλέον

ευκαιρία να αγαπήσουν ένα μάθημα που πριν δε συμπαθούσαν ή τουλάχιστον να του δώσουν την ανάλογη προσοχή.

Ο εκπαιδευτικός, από την άλλη, έχει τη δυνατότητα να αξιολογήσει κάθε μαθητή ξεχωριστά και την τάξη συνολικά κατά μάθημα, χωρίς να πέφτει στην παγίδα να συγκρίνει με την εικόνα της επίδοσής του σε άλλα μαθήματα, ανεπηρέαστος από συγκεκριμένες αδυναμίες. Για παράδειγμα, ένα παιδί αδύναμο στη Γλώσσα, που μπορεί να αποδίδει καλύτερα στα Μαθηματικά, απαλλαγμένο από συστολή ή άρνηση στη συνεργασία του με διαφορετικό διδάσκοντα, αποκτά αυτοπεποίθηση που μπορεί να μεταδοθεί και να επηρεάσει την απόδοσή του και σε άλλα μαθήματα.

Είναι αναγκαίο ωστόσο να διευκρινίσουμε εδώ, ότι αυτή η παρουσίαση των θετικών στοιχείων της εταιρικής διδασκαλίας δεν εννοεί σε καμιά περίπτωση την προώθηση της εξειδίκευσης εκπαιδευτικών κατά μάθημα. Το αντίθετο μάλιστα: μόνο ένας δάσκαλος διαθέτει την παιδαγωγική κατάρτιση που του επιτρέπει να αξιολογεί το επίπεδο της ψυχολογικής και νοητικής ωρίμανσης του παιδιού στο Δημοτικό σχολείο. Έχει ακόμη συνολική θεώρηση των γνώσεων οι οποίες έχουν προσφερθεί σε κάθε τάξη και την εμπειρία να δώσει έμφαση και να επεκτείνει χωρίς να εξειδικεύει και να διαχωρίζει. Γι αυτό και θεωρούμε σκόπιμο να επιλέγουμε διαφορετικό μάθημα διδασκαλίας κάθε 3^ο ή 4^ο σχολικό έτος, ώστε να έχουν όλοι την ευκαιρία να επωφεληθούν από αυτήν την καινοτομική διανομή: εκπαιδευτικοί και μαθητές.

Τέλος επισημαίνουμε ότι η εφαρμογή του παραπάνω προγράμματος, δίνει τη δυνατότητα της εξάντλησης όλου του υποχρεωτικού διδακτικού ωραρίου του κάθε εκπαιδευτικού.

Στο θέμα του φαγητού (τα παιδιά από τη 1η χρονιά έφεραν φαγητό από το σπίτι και συνεχίζεται το ίδιο) και της χαλάρωσης (μεσημεριανή ζώνη), στα δύο προηγούμενα χρόνια εφαρμόζονταν κυλιόμενο πρόγραμμα, (6η και 7η ώρα), όπου διαπιστώνονταν αρκετά προβλήματα οργάνωσης και αταξίας, ενώ την τραπεζοκόμο πλήρωναν οι γονείς. Από πέρσι (2001-2002) στο ωρολόγιο πρόγραμμα υπάρχει κοινή ώρα φαγητού και χαλάρωσης για όλα τα παιδιά (12.30'-13.15'), χρεώνεται ως διδακτική και ο κάθε εκπαιδευτικός είναι υπεύθυνος για την τάξη του ενώ η τραπεζοκόμος πληρώνεται από το πρόγραμμα.

Στατιστικά

Κάθε χρόνο στα παιδιά (κάτι παρόμοιο και στους γονείς) δίνεται ερωτηματολόγιο σχετικά με τη λειτουργία του Πιλοτικού Ολοήμερου Σχολείου, που συμπληρώνουν συνήθως στην ώρα της χαλάρωσης και τους ζητά να γράψουν τη γνώμη τους. Δηλώνουν συνήθως τα παρακάτω:

Αγαπούν το σχολείο τους γιατί μαθαίνουν πολλά πράγματα χωρίς να παίρνουν εργασίες στο σπίτι τους, οι δάσκαλοί τους είναι πολύ καλοί και όμορφοι και τους βοηθούν στα μαθήματα, υπάρχει συνεργασία μεταξύ τους, είναι πολλές ώρες με τους φίλους τους και οργανώνονται πολλές δραστηριότητες και επισκέψεις.

Όσα παιδιά απαντούν αρνητικά δηλώνουν ότι το πρόγραμμα είναι κουραστικό, προετοιμάζουν μαθήματα και στο σπίτι (οι μεγαλύτερες τάξεις κυρίως), θέλουν χρόνο για περισσότερο παιχνίδι με τις μπάλες και επιθυμούν το φαγητό να ετοιμάζεται από το σχολείο.

- Στην ερώτηση σε ποια από τις αίθουσες ή χώρους τους αρέσει να περνούν τις περισσότερες ώρες της ημέρας, τα παιδιά απαντούν σ' αυτή των Υπολογιστών.

- Επίσης αγαπημένοι χώροι είναι οι αίθουσες των Καλλιτεχνικών, των Πολλαπλών Χρήσεων (Μουσικής, Μουσικοκινητικής, Γυμναστικής, Θεάτρου), των Φυσικών Επιστημών, το Κιόσκι με το σκάκι, αλλά και οι γωνιές χαλάρωσης μέσα στην τάξη.

Οι απαντήσεις τους έχουν ως εξής:

- Αγαπάς το σχολείο σου; ΝΑΙ (83%), ΟΧΙ(17%).

- Θέλεις να συνεχίσεις να πηγαίνεις στο ίδιο σχολείο; ΝΑΙ (83,4%), ΟΧΙ (16,6%).

- Στην ερώτηση αν ο δάσκαλός τους βοηθά στη μελέτη των εργασιών τους απαντούν:

Πάντα (30%), Αρκετά Συχνά (12,5%), Μερικές φορές (49%), Ποτέ (9,5%).

- Στην ερώτηση αν τους αρέσει να δουλεύουν με την ομάδα τους απαντούν ως εξής:

Πολύ (62%), Αρκετά (18%), Λίγο (17%), Καθόλου(6%).

- Τέλος οι δραστηριότητες που συνήθως τους ενθουσιάζουν είναι οι εργασίες Περιβαλλοντικής Αγωγής, Αγωγής Υγείας, τα εορταστικά θεατρικά σκετς, η Εφημερίδα, η Χορωδία, οι Χειροτεχνίες, οι Αγώνες Στίβου-Αθλοπαιδιές και οι επισκέψεις σε Μουσεία και Εργοστάσια.

Τέλος οι δραστηριότητες που συνήθως τους ενθουσιάζουν είναι οι εργασίες Περιβαλλοντικής Αγωγής, Αγωγής Υγείας, τα εορταστικά θεατρικά σκετς, η Εφημερίδα, η Χορωδία, οι Χειροτεχνίες, οι Αγώνες Στίβου-Αθλοπαιδιές και οι επισκέψεις σε Μουσεία και Εργοστάσια.

Καταλήγοντας θα σημειώναμε ότι αυτό το σχολείο κατά γενική παραδοχή είναι φιλικό και ωφέλιμο προς τα παιδιά, γιατί στη βάση του έχει την κατάλληλη κτιριακή υποδομή (εργαστηριακοί χώροι, τραπεζαρία, ευχάριστη διαμόρφωση των αιθουσών, κατάλληλοι ελαιοχρωματισμοί, σχολαστική καθαριότητα), ευέλικτο πρόγραμμα, καλλιεργεί την επικοινωνιακές σχέσεις και την κοινωνικοποίηση, προκαλεί δε τους εκπαιδευτικούς να είναι πιο ευρηματικοί και αποτελεσματικοί στο λειτούργημά τους.

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΟ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Πριν ενταχθεί το σχολείο στην ομάδα των 28 Πιλοτικών Ολοήμερων Σχολείων, αν και είχε παραδοθεί η νέα πτέρυγα, παρουσίαζε εικόνα αρκετά φτωχή, αφού αρκούμασταν μόνο στην άκρως απαραίτητη συντήρησή του και καθόλου εποπτικό εξοπλισμό. Από τη σχολική χρονιά 1999-2000, που λειτούργησε το πρόγραμμα «Πιλοτική Εφαρμογή 28 Ολοήμερων Σχολείων», η μορφή των διδακτηρίων άλλαξε ριζικά, με ουσιαστικές και μελετημένες παρεμβάσεις στο πνεύμα της σύγχρονης Παιδαγωγικής, (κατάλληλα χρώματα στους τοίχους και τις κουρτίνες, ζεστές γωνιές και ζεστά πατώματα, ατομικά ντουλαπάκια, βιβλιοθήκες, εποπτικά μέσα, διαμόρφωση χώρων για όλες τις ανάγκες όπως Εστιατορίου, Εργαστηρίου Ζωγραφικής, Η/Υ, Θεάτρου, Φυσικών Επιστημών, Δανειστικής Βιβλιοθήκης και Κιόσκι στην αυλή). Βέβαια οι ελλείψεις δε τελειώνουν ποτέ, όπως η χρήση των δύο μικρών αιθουσών που δεν πληρούν τους όρους ως αίθουσες διδασκαλίας, τα λιμνάζοντα βρόχινα νερά στην αυλή του σχολείου, η έλλειψη κλειστού γυμναστηρίου.

Για τη λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος το διδακτικό προσωπικό του Σχολείου αυξήθηκε κατά 50% του δυναμικού του, (πριν 8 ή 9 δάσκαλοι/ες, όσα και τα τμήματα, τώρα 14 ή 15 για την κάλυψη του Ολοήμερου Προγράμματος) ενώ για την κάλυψη των ειδικοτήτων (νέα γνωστικά αντικείμενα) γίνονται και προσλήψεις μερικής απασχόλησης με ωρομίσθια σύμβαση). Για παράδειγμα φέτος έχουμε 9 (εννιά) τμήματα και διδάσκουν:

15 δάσκαλοι/ες, (ο ένας καλύπτει και το αντικείμενο των Η/Υ),³ ειδικότητες (Αγγλικά, Φυσική Αγωγή, Μουσική), 2 ειδικότητες με ωρομίσθια σύμβαση (θέατρο, εικαστικά), 1 δάσκαλος Ε. Α. (Τμήμα Ένταξης).

Επίσης έχουμε αύξηση των ωρών καθαριότητας και κάλυψη θέσης τραπεζοκόμου του Βοηθητικού προσωπικού, για την πιο εύρυθμη λειτουργία του σχολείου, γι' αυτό χρειάζεται να δημιουργηθεί μία θέση μόνιμου βοηθητικού προσωπικού, (η καθαρίστρια-τραπεζοκόμος ξεπερνά σε καθημερινή βάση τις οχτώ ώρες εργασίας, για να είναι το σχολείο περιποιημένο, άνογο) και εμείς να μη χρησιμοποιούμε μεσοβέζικες λύσεις για να της παρέχουμε έναν κάπως αξιοπρεπή μισθό.

Πρόταση μας είναι να μπορεί το Υπουργείο να καλύπτει έγκαιρα τις θέσεις ώστε με την έναρξη της διδακτικής χρονιάς να λειτουργεί σε πλήρη ανάπτυξη το πρόγραμμα, οι δε εκπαιδευτικοί να έχουν την ευκαιρία της συνεχούς επιμόρφωσης για να προλαβαίνουν τα νέα δεδομένα. Ωράριο Λειτουργίας του Σχολείου:

Εκτός ελαχίστων περιπτώσεων κατά γενική ομολογία το ωράριο λειτουργίας του σχολείου (07:15'-16:00'), αποτελεί καινοτόμο λύση για τις κοινωνικές ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, όχι μόνο για τους εργαζόμενους γονείς αλλά και στην αδυναμία τους να ανταποκριθούν στις γνωστικές-διδασκτικές απαιτήσεις των μαθημάτων, αφού όλες οι εργασίες ολοκληρώνονται στο σχολείο. Παράλληλα διαμορφώνει το χαρακτήρα και την προσωπικότητα του παιδιού με θετικά στοιχεία (κοινωνικοποίηση, υπευθυνότητα, συνεργατικότητα, επιμέλεια, πειθαρχία, κ. ά.

Στις περισσότερες τάξεις δεν αντιστοιχεί δάσκαλος και τμήμα αλλά ομάδες μαθημάτων, που επιλέγουν μεταξύ τους οι εκπ/κοί, (Εταιρική Διδασκαλία). Έτσι επιτυγχάνεται δικαιότερα η κατανομή των διδακτικών ωρών, η προετοιμασία, η δίωρη διδασκαλία του ίδιου μαθήματος και όχι μόνο της Γλώσσας, η συνοχή του προγράμματος του πρωινού και απογευματινού κύκλου, η αυτοτέλεια του κάθε μαθήματος. Απλά η σύνταξη ενός τέτοιου προγράμματος απαιτεί πολύ προεργασία και σκέψη, για τους συνδυασμούς των διδακτικών ενοτήτων και το κυλιόμενο ωράριο των εκπ/κών, (οι πρωίνοι να έχουν και μία τουλάχιστο μέρα απογευματινό πρόγραμμα). Φέτος στα τέλη Σεπτέμβρη το πρόγραμμα ήταν έτοιμο να λειτουργήσει, χωρίς κανένα κενό, με τη βοήθεια και τη συνεργασία του προϊσταμένου του 3ου Γραφείου, του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου αλλά και του Συλλόγου Διδασκόντων του Σχολείου.

Μία ώρα την εβδομάδα σε κάθε τμήμα επεξεργαζόμαστε διάφορα αντικείμενα βιωματικού περιεχομένου κυρίως, όπως Κυκλοφοριακή Αγωγή, Περιβαλλοντική Αγωγή, Αγωγή Υγείας, Αγωγή του Καταναλωτή, Επίκαιρα Θέματα (Ευρώ κ.ά.), τα οποία αναλάβαιναν (και συνεχίζουν να κάνουν) δάσκαλοι του σχολείου μας να διδάξουν, με πολύ επιφύλαξη στην αρχή, αφού δεν υπήρχε προηγούμενη εμπειρία ούτε σχετική επιμόρφωση. Τα άλλα Γνωστικά Αντικείμενα όπως το Θέατρο και τα Εικαστικά, από μία ώρα την εβδομάδα σε κάθε τμήμα καλύπτονται με ειδικότητες ωρομίσθιας σύμβασης, ενώ τα αγγλικά (επίπεδα), η μουσική, η χορωδία, η Μουσικοκινητική, η χρήση των Η/Υ, διδάσκονται από μόνιμους εκπ/κούς δασκάλους ή ειδικότητες. Μεγάλη βαρύτητα δίνουμε στην προετοιμασία των μαθημάτων, που αποτελεί συνέχεια των διδακτικών ενοτήτων και φροντίζουμε το παιδί να ολοκληρώνει όλες του τις εργασίες στο σχολείο. Για όλα τα Γνωστικά Αντικείμενα με σχετικό ερωτηματολόγιο λαμβάνεται υπόψη και η γνώμη των γονέων, (σχετικό ερωτηματολόγιο Π.Ι.).

Η Δημοτική Αρχή στηρίζει όσο μπορεί οικονομικά το πρόγραμμα, διαφορετικά δεν μπορεί να σταθεί, αφού τα έξοδα πολλαπλασιάζονται. Ο Σύλλογος Γονέων, Δ.Σ. και γονείς, συμπαραστέκονται, συμμετέχουν και συνεργάζονται σε κάθε περίπτωση (κοινές συνεδριάσεις, εκδηλώσεις, ενημερώσεις, συμμετοχή στις σχολικές γιορτές ή εκδρομές, διάφορες αγορές όπως πιάνο, στερεοφωνικά, μουσικά όργανα, λογοτεχνικά βιβλία, κ. ά.). Πολλές δραστηριότητες του γνωστικού αντικείμενου απαιτούν την έρευνα μέσα από την τοπική κοινωνία και τη συνεργασία των τοπικών φορέων όπως την Κοινότητα, τον Αθλητικό Σύλλογο, το ΚΑΠΗ, τον Πολιτιστικό

Σύλλογο, τον Αγροτικό Συνεταιρισμό, τη Δημοτική Βιβλιοθήκη, την Ενορία, τους ίδιους τους πολίτες, (λαϊκή αγορά, τοπικά επαγγέλματα, τοπικά ιστορικά μνημεία, συνεντεύξεις για τις παλιές ιστορίες, τα ήθη και τα έθιμα, η αρχιτεκτονική των κτιρίων και το ρυμοτομικό σχέδιο, ελλείψεις κοινωφελών έργων, και τόσα άλλα θέματα). Συμμετοχή του σχολείου σε εκδηλώσεις του Δήμου (εθνικού, θρησκευτικού, πολιτιστικού, ή κοινωνικού περιεχομένου), με θεατρικά δρώμενα, παιδαγωγικά παιχνίδια, παρελάσεις, ομιλίες, εκθέσεις ζωγραφικής, χορούς, χορωδία. Γενικά θα λέγαμε ότι και από μόνο του το πρόγραμμα προσαρμοσμένο στις ανάγκες των γονέων αλλά και στις σύγχρονες αντιλήψεις της παιδαγωγικής και των διδακτικών μεθόδων, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το σχολείο επιχειρεί μεγάλο άνοιγμα στην τοπική αλλά και ευρύτερη κοινωνία.

Αικατερίνη Καρανάτσιου

Διευθύντρια

**ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «ΙΩΝ Ο
ΧΙΟΣ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΥΜΙΑΝΩΝ
ΧΙΟΥ**

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Θυμιανών έχει μια ιστορία που χάνεται στο βάθος των αιώνων. Τα πρώτα στοιχεία που υπάρχουν αναφέρονται στο **1851**. Το παλιό σχολείο χρηματοδοτούσε η εκκλησία και ο δάσκαλος διοριζόταν από τη Μητρόπολη. Υπήρχαν δύο ξεχωριστά μονοθέσια σχολεία. Ένα Αρρεναγωγείο και ένα Παρθεναγωγείο. Ο τύπος αυτός διατηρήθηκε και μετά το **1914** οπότε το σχολείο γίνεται δημόσιο. Το σημερινό διδακτήριο έχει δύο πτέρυγες. Την παλιά που κτίστηκε το **1932** και την καινούρια, που κτίστηκε το **1986**.

Το Σχολείο των Θυμιανών, λειτουργούσε κατά τα τελευταία χρόνια ως εξαθέσιο Δημοτικό Σχολείο.

Από το σχολικό έτος **1999 – 2000** ξεκίνησε η λειτουργία του σαν Πιλοτικό Ολοήμερο και ταυτόχρονα έγινε Σχολικό Κέντρο, συγκεντρώνοντας τους μαθητές όλου του Δήμου Αγίου Μηνά (Θυμιάνα, Νεχώρι, Καρφάς, Αγία Ερμιόνη, Μέγας Λιμνιώνας.

Δημιουργήθηκαν αίθουσα Πληροφορικής, Αισθητικής Αγωγής, Φυσικών Επιστημών, Εστιατορίου και Πηλοπλαστικής – Ζωγραφικής – Ξυλογλυπτικής.

Το Σχολείο Εξοπλίστηκε με τηλεόραση, βίντεο, βιβλιοθήκη, ερμάρια μαθητών και προβολέα διαφανειών για κάθε τάξη καθώς και 8 Η/Υ για το εργαστήριο Πληροφορικής.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Επωνυμία Σχολείου	Οργανικότητα Σχολείου	Αριθμός Εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Θυμιανών Χίου «Ιων ο Χίος»	6 θέσιο	21	21	21	21

Ονομαστική κατάσταση υπηρετούντων το σχολικό έτος 2003

Διευθυντής: Δημήτριος Στρομπής,

Δάσκαλοι Τμημάτων: Σκανδάλη Μαρία, Φώτης Μάριος, Σταυριανού Κυριακή, Κλαδιάς Νικόλαος, Μανωλάκη Σταματία, Ζευγιού Κλεοπάτρα, Κατσάλα Μαρία, Τσικαλά Σωτηρία, Βοζάκης Ιωάννης, Κωστάκη Μαρία, Αβδελιώδη Μαρία,

Κολλιάρης Θεμιστοκλής (Πληροφορική),

Καραβά Ευσταθία (Τάξη ένταξης)

Δάσκαλοι πρόσθετων γνωστικών αντικειμένων:

Παπαθανασίου Δημήτριος (Γυμναστική),

Παντούλας Περικλής (Ολυμπιακή Παιδεία),

Παπαδοπούλου Ανδρομάχη (Αγγλικά), Παπαδοπούλου Βασιλική (Αγγλικά),

Σταμούλη Ειρήνη (Θεατρικό Παιχνίδι),

Τσαγκάτου Ασπασία (Μουσική),

Καλαγκιά Δέσποινα (Ζωγραφική – Πηλοπλαστική).

Τάξεις και τμήματα με το μαθητικό δυναμικό από την έναρξη μέχρι τον Ιούνιο του 2003

ΤΑΞΗ	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
A	19	20	19	24
B	20	21	17	18
Γ	15	21	19	17
Δ	22	15	20	18

E	12	22	14	14
ΣΤ	18	11	22	15
ΣΥΝΟΛΟ	106	110	111	106

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Στα τέσσερα χρόνια λειτουργίας του Ολοήμερου Σχολείου, προσπαθήσαμε να εντάξουμε στο πρόγραμμά μας διάφορες δραστηριότητες που ήταν επιλογή και των ίδιων των παιδιών. Προσπαθήσαμε να είναι προσαρμοσμένες στις τοπικές συνθήκες αλλά και ταυτόχρονα να προσφέρουν χαρά, δυνατότητα για εσωτερική καλλιέργεια, προσωπική έκφραση, ανάπτυξη της γλωσσικής και εκφραστικής ικανότητας, ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας, εμπλουτισμό της φαντασίας κα άλλα.

Οι δραστηριότητες αυτές είναι:

Κουκλοθέατρο: Τα παιδιά με τη βοήθεια ειδικευμένης εκπαιδευτικού έπαιζαν κουκλοθέατρο, κατασκεύασαν μάσκες, φιγούρες και σκηνικά, ζωντάνεψαν μύθους του Αισώπου και αυτοσχέδιες ιστορίες. Κατασκεύασαν κούκλες με χαρτοδιπλωτική που ανοιγόκλειναν το στόμα, δαχτυλόκουκλες, και έπιπλο κουκλοθέατρο. Η δραστηριότητα αυτή συνεχίστηκε για τρία χρόνια στις μικρές τάξεις.

Επεξεργασία πέτρας και ξύλου: Με τη βοήθεια ειδικευμένων τεχνιτών από το χωριό μας οι μαθητές μύηθηκαν στο παραδοσιακό επάγγελμα του πετροκόπου που κόβει και σκαλίζει την πέτρα (ειδικά την ντόπια θυμιανούσικη πέτρα) και του ξυλογλύπτη. Για ένα σχολικό έτος το σχολείο μας αντηχούσε από τα χτυπήματα του των μικρών πελεκάνων.

Θεατρικό παιχνίδι: Η ειδικευμένη θεατρολόγος, έδωσε την ευκαιρία ιδιαίτερα στα παιδιά των μικρών τάξεων, να αποκτήσουν την αίσθηση του χώρου και του σώματός τους, να επικοινωνήσουν μεταξύ τους και να αποτελέσουν ομάδα. Παρουσίασαν αυτοσχεδιασμούς ελεύθερους και κατευθυνόμενους, εξέφρασαν ρόλους και δραματοποίησαν θέματα από τα βιβλία της Γλώσσας και της Μελέτης Περιβάλλοντος για δύο σχολικά έτη.

Εκμάθηση μουσικού οργάνου: Με τη βοήθεια του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων που αγόρασε 10 αρμόνια, οι μαθητές των 3 μεγάλων τάξεων ήρθαν σε επαφή με το αρμόνιο και απόκτησαν βασικές γνώσεις και δεξιότητες γύρω από αυτό. Σίγουρα δεν έγιναν δεξιότεχνες μουσικοί αλλά τους έμειναν αξέχαστες εμπειρίες.

Ζωγραφική – Πηλοπλαστική: Μέσα από τα καλλιτεχνικά αυτά μαθήματα τα παιδιά καλλιέργησαν τη φαντασία τους και τις δεξιότητές τους. Δόθηκαν βασικές αρχές ζωγραφικής και κεραμικής. Τα θέματα αφορούσαν κυρίως τη φύση, τον άνθρωπο, το περιβάλλον και ήταν συμβατά με την ελληνική πραγματικότητα και την παράδοση.

Πληροφορική: Μέσα στην οργανωμένη αίθουσα πληροφορικής τα παιδιά ήρθαν σε επαφή με τις νέες τεχνολογίες, έμαθαν την χρήση των υπολογιστών, συνομίλησαν με συμμαθητές τους από όλη την Ελλάδα αλλά και τη Νότια Αφρική. Συνεχίσαμε την έκδοση της εφημερίδας του σχολείου μας αποκλειστικά με δικά μας μέσα και εκδώσαμε ημερολόγια και ευχετήριες κάρτες.

Το «Χουχουνάκι»: Το «Χουχουνάκι» είναι ένα πρόγραμμα επικοινωνίας μεταξύ μαθητών από όλη την Ελλάδα αλλά και το εξωτερικό και γνωριμίας με άλλους τόπους, μέσα από ένα μικρό κουκλάκι («Χουχουνάκι») που αγοράζουν τα παιδιά μιας τάξης. Το κουκλάκι το παίρνει κάθε μαθητής για μια μέρα στο σπίτι του, και στο τετράδιο που το συνοδεύει περιγράφει το πώς πέρασε «μιλάει» για τον τόπο του, τις συνήθειές του και όλες τις περιπέτειές τους.

Μετά μαζί με χαρακτηριστικά προϊόντα του τόπου, πηγαίνει σε άλλο σχολείο (η επικοινωνία των σχολείων γίνεται μέσω διαδικτύου) και αντίστοιχα από το άλλο σχολείο φτάνει το δικό τους «Χουχουνάκι».

Καινοτόμες μέθοδοι διδασκαλίας, διδακτικές προσεγγίσεις: Στο Σχολείο μας τα τελευταία 4 χρόνια πραγματοποιήθηκαν πολλά προγράμματα με τη μέθοδο Project (Προγράμματα Αγωγής Υγείας και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης). Επίσης αξιοποιήθηκε το εργαστήριο Πληροφορικής δίνοντας τη δυνατότητα στα παιδιά να επικοινωνήσουν, μέσω Διαδικτύου με ελληνόπουλα της Νότιας Αφρικής, να συμμετάσχουν σε τηλεδιάσκεψη, να δουν πώς γίνεται η επεξεργασία ψηφιακής φωτογραφίας και βίντεο καθώς και να συνεχίσουμε την έκδοση της εφημερίδας του Σχολείου μας αποκλειστικά με δικά μας μέσα.

Συμμετοχή του σχολείου σε άλλα προγράμματα: Το σχολείο μας συμμετέχει σε προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, αλλά και σε δίκτυα όπως οι «Πράσινες Γωνιές» στα πλαίσια του οποίου και σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης, δημιούργησε τη δική του πράσινη γωνιά κοντά στο γήπεδο του χωριού.

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Κτιριακή Υποδομή.

- Έγινε μια καλή συντήρηση του όλου κτιριακού συγκροτήματος το σχολικό έτος 1999-2000.

- Κατασκευάστηκαν βιβλιοθήκες, ατομικά ντουλαπάκια και καναπέδες σε όλες τις τάξεις.
- Εξοπλίστηκαν όλες οι τάξεις με τηλεόραση και βίντεο και διαφανοσκόπιο.
- Δημιουργήθηκε αίθουσα πληροφορικής η οποία εξοπλίστηκε αρκετά καλά.
- Δημιουργήθηκε αίθουσα μουσικής για εκμάθηση αρμονίου με τη συνδρομή του Συλλόγου Γονέων.

Προβλήματα

- Η έλλειψη υποδομής, χώρων για δραστηριότητες και φαγητό, που δημιουργεί καθημερινά προβλήματα.
- Να ερευνηθούν και στη συνέχεια να επιλεγούν τα σχολεία που έχουν την υποδομή για να φιλοξενήσουν ένα τέτοιο σοβαρό και με τόσες απαιτήσεις θεσμό.

Προτάσεις

- Πρέπει να υπάρχει συνεχής συντήρηση του κτιρίου, γιατί η φθορά είναι μεγαλύτερη λόγω του μεγαλύτερου χρόνου παραμονής των παιδιών στο σχολείο.

Προσωπικό του Σχολείου

Προβλήματα

- Η σχεδόν ανύπαρκτη ενημέρωση και επιμόρφωση των εκπ/κών. μη έγκαιρη πληρωμή διάφορων οικονομικών υποχρεώσεων των εκπ/κών.

Προτάσεις

- Να στελεχώνονται τα Ολοήμερα σχολεία και να καλύπτονται όλες οι θέσεις τους από την αρχή του διδακτικού έτους.
- Να υπάρξει πλήρωση των κενών οργανικών θέσεων με μόνιμους εκπαιδευτικούς με υποχρέωση παραμονής στο σχολείο για τουλάχιστον 3 χρόνια.
- Να υπάρξει κάποια μοριοδότηση στους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν στο Ολοήμερο.
- Να δίνεται η δυνατότητα επιλογής του προσωπικού από τον Διευθυντή και τον Σχολικό Σύμβουλο.
- Να υπάρχει σωστή και συνεχής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών (κυρίως ενδοσχολική).

Ωράριο λειτουργίας του Σχολείου

- Το ωράριο είναι εξυπηρετικό για τους εργαζόμενους γονείς, απασχολώντας δημιουργικά τα παιδιά τους μέχρι να επιστρέψουν από την δουλειά.
- Στα χωριά όμως αρκετοί γονείς επιθυμούν να υπάρξει μια μικρή μείωση ωραρίου μια και πολλοί γονείς δεν εργάζονται ή τελειώνουν τη δουλειά τους αρκετά νωρίς.

Το πρόγραμμα

- Το πρόγραμμα δημιουργεί κούραση στα παιδιά, μια και τα η ύλη είναι ακριβώς ίδια με των υπόλοιπων σχολείων.
- Πρέπει να υπάρξει μείωση της ύλης και αλλαγή τρόπου διδασκαλίας των μαθημάτων με δημιουργία άφθονου εποπτικού υλικού, ώστε να υπάρχει ελάχιστη δουλειά για το σπίτι και δυνατότητα για μεγαλύτερη επαφή των παιδιών με τις νέες τεχνολογίες αλλά και με άλλες δραστηριότητες.
- Το ωρολόγιο πρόγραμμα πρέπει να διαμορφώνεται σύμφωνα με τις υποδείξεις του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, τις επιλογές των παιδιών και τις ιδιαιτερότητες της τοπικής κοινωνίας.

Νέα Γνωστικά Αντικείμενα

- Η εισαγωγή των νέων γνωστικών αντικείμενων στο πρόγραμμα του Πιλοτικού Ολοήμερου υπήρξε επιτυχημένη.
- Είναι αντικείμενα που ευχαριστούν τα παιδιά, τα βοηθούν να αποκτήσουν εμπειρίες και γνώσεις, να γνωρίσουν νέα επαγγέλματα αλλά και να έρθουν σε επαφή με τη παράδοση του τόπου τους.

Άνοιγμα του Σχολείου στην τοπική κοινωνία

- Το σχολείο σαν ζωντανό κύτταρο της τοπικής κοινωνίας πρέπει να είναι σε συνεχή επαφή με τους τοπικούς φορείς, (Δήμο, πολιτιστικά και αθλητικά σωματεία) αλλά και με όλους τους κατοίκους.
  - Για το λόγο αυτό τα παιδιά πρέπει να ξεφεύγουν από το χώρο του σχολείου, να έρχονται σε επαφή με τον κοινωνικό περίγυρο, να εξετάζουν προβλήματα και αν προτείνουν λύσεις
  - Η τοπική κοινωνία πρέπει από την πλευρά της να προσφέρει με οποιονδήποτε τρόπο, τις υπηρεσίες εκείνες που θα αναδείξουν και θα αναβαθμίσουν την προσφορά του σχολείου στην τοπική κοινωνία.
  - Παρέχεται η δυνατότητα να προετοιμάζονται σε κάποια μαθήματα στο σχολείο, βοηθώντας έτσι τους γονείς που δεν έχουν τις γνώσεις ή την οικονομική ευχέρεια να βοηθήσουν τα παιδιά τους.
  - Κάποια παραμελημένα παιδιά βρήκαν μια σωστή απασχόληση αντί να γυρίζουν μέσα στους δρόμους.
- Το Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο, τα τέσσερα χρόνια της λειτουργίας του, έχει προσφέρει στα παιδιά εμπειρίες που τα προηγούμενα χρόνια θεωρούνταν αδιανόητες. Οι μαθητές του σχολείου μας, γνώρισαν από πρώτο χέρι, παραδοσιακά επαγγέλματα (επεξεργασίας πέτρας και ξύλου) αλλά και διδάχθηκαν τις καλές τέχνες (μουσική,

ζωγραφική, θέατρο) από επαγγελματίες του είδους.

Δημήτρης Στρομπής

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΣ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΛΙΜΕΝΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το σχολείο μας βρίσκεται στο Λιμάνι Χερσονήσου, μια κωμόπολη ανατολικά της πόλης του Ηρακλείου. Θεωρείται από τα ονομαστότερα θέρετρα της Κρήτης και της Μεσογείου γενικότερα, με μεγάλα ξενοδοχειακά συγκροτήματα και πλήθος παραθεριστικών κατοικιών. Το σχολείο **ιδρύθηκε** ως μονοτάξιο Πισκοπιανού-Χερσονήσου στις **15 Σεπτεμβρίου του 1900** με 61 μαθητές.

Από το έτος **1999** το σχολείο λειτουργεί ως πιλοτικό ολοήμερο σε νέες κτιριακές εγκαταστάσεις που έγιναν προ πενταετίας. Το σχολείο μας διαθέτει 15 αίθουσες διδασκαλίας, βιβλιοθήκη, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, εστιατόριο, 4 γραφεία, κυλικείο, εργαστήριο Η/Υ, Εικαστικών, Φυσικής-Χημείας, Μουσικής-Θεατρικής Αγωγής καθώς και γήπεδο μπάσκετ και βόλεϊ. Οι αίθουσες διαθέτουν ερμάρια μαθητών, βιβλιοθήκες μαθητών και δασκάλων, σαλονάκι, πίνακα μαρκαδόρου, τηλεόραση, βίντεο, προτζέκτορα, κεντρική θέρμανση, σύστημα κλιματισμού, πυρόσβεσης και πλήθος εποπτικών μέσων.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Η οργανικότητα του σχολείου και εκπαιδευτικοί από την έναρξη έως τον Ιούνιο 2003:

Επωνυμία Σχολείου	Οργανικότητα Σχολείου	Αριθμός Εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Λιμένος Χερσονήσου	12/θέσιο	31	31	30	38

Ονομαστική κατάσταση υπηρετούντων εκπαιδευτικών το σχολικό έτος 2002-2003:

Λεβέντης Τηλέμαχος, Διευθυντής	Σπίγγου Ελένη	Χατζημαρκάκη Δήμητρα
Μητσάκης Γεώργιος	Καρβουνάκη Άννα	Παπαδάκη Μαρία
Καπούση Φανή	Αμπατζή Νικολέτα	Ακριτίδης Χρήστος
Γιαλιτάκη Ελευθερία	Γρηγοράκης Γεώργιος	Χρυσουλάκης Μιχαήλ
Λαγουδιανάκη Πολύμια	Γκουλκούδης Απόστολος	Κογκάκη Χρυσούλα
Λαζάνης Κωνσταντίνος	Σαρινάκη Ευγενία	Αλατσάκη Ευανθία
Καλούδη Ελευθερία	Στρογγύλη Μαρία	Φτούλη Μαρία
Ροβόλας Νικόλαος	Καλένη Ευθυμία	Σουβλά Αναστασία
Νένος Χρήστος	Νίνος Νικόλαος	Κατσαβέλη Μαρία
Μιχελάκης Μιχαήλ	Καταντωνάκη Σοφία	Παπαδάκης Στέργιος
Σκουρογιάννη Κωνσταντίνα	Κοτίνη Ελένη	Χατζημαρκάκη Δήμητρα
Χρονάκη Ουρανία	Δακανάλη Αικατερίνη	Φύλλης Γεώργιος
Γρηγοράκης Ιωάννης	Μαθιουδάκη Μαρία	

Τάξεις και τμήματα με το μαθητικό δυναμικό από την έναρξη έως τον Ιούνιο 2003:

ΤΑΞΗ	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
A	31	60	45	62
B	37	45	62	43
Γ	32	39	36	59
Δ	34	32	42	36
Ε	38	33	32	41
ΣΤ	45	34	35	30
ΣΥΝΟΛΟ	217	243	252	271

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Το σχολικό έτος 1999-2000 διδάχτηκαν τα παρακάτω νέα γνωστικά αντικείμενα : *Πληροφορική, Εικαστικά, Μουσικοκινητική Αγωγή, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Κυκλοφοριακή Αγωγή, Αγωγή Υγείας, Παραδοσιακοί Χοροί, Θεατρική Αγωγή και Γερμανικά*. Το σχολικό έτος 2000-2001 διδάχτηκαν τα παραπάνω, εκτός της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Το σχολικό έτος 2001-2002 διδάχτηκαν τα παραπάνω, εκτός της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, της Κυκλοφοριακής Αγωγής και των Γερμανικών, ενώ διδάχτηκαν *Λογοτεχνία και Ολυμπιακή Παιδεία*. Το σχολικό έτος 2002-2003 διδάχτηκαν όλα τα γνωστικά αντικείμενα του 1999-2000 εκτός των Γερμανικών, ενώ επιπλέον διδάχτηκαν *Αθλητικές δραστηριότητες*.

Στο σχολείο μας έχουν πραγματοποιηθεί διάφορες *δραστηριότητες* στην Αγωγή Υγείας, στη Φυσική Αγωγή, στην Κυκλοφοριακή Αγωγή, στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, στη Θεατρική Αγωγή και στα Εικαστικά. Επίσης λειτουργεί *θεατρική ομάδα γονέων-μαθητών* και *σχολή γονέων*. Κάθε έτος πραγματοποιούμε ενδοσχολικές επιμορφώσεις και ποικίλες διδακτικές επισκέψεις.

Καινοτόμες μέθοδοι διδασκαλίας:

Στο σχολείο μας εφαρμόζονται *σύγχρονες διδακτικές μέθοδοι* όπως: *Διαθεματική προσέγγιση της γνώσης, Ομαδοσυνεργατική μέθοδος διδασκαλίας, Μέθοδος Project*. Βασική διδακτική αρχή του σχολείου μας είναι το *«ψάξε και μάθε»* και η *απόκτηση κριτικού πνεύματος* από τους μαθητές. Μαθαίνουν να *σέβονται τη διαφορετικότητα του διπλανού* καθώς και *την αντίθετη άποψη*. Οι μαθητές «παίρνουν» πολλά έχοντας δίπλα τους καθημερινά τόσους εκπαιδευτικούς, πραγματοποιώντας πολλές δραστηριότητες και διδακτικές επισκέψεις. Διδάσκονται εκτός των κλασικών μαθημάτων και πολλά νέα γνωστικά αντικείμενα. Πέρασαμε *από το «εγώ» στο «εμείς»*.

Οι μαθητές εκφράζονται ελεύθερα, συνεργάζονται, *συνδημιουργούν*. Χαίρονται για τα αποτελέσματα των εργασιών τους. Την ίδια χαρά και θαυμασμό δείχνουν και οι γονείς τους, όπως και οι επισκέπτες του σχολείου μας.

Προβληματισμοί:

Θετικά στοιχεία από την εφαρμογή του θεσμού:

- Αισθητική ανανέωση του Σχολείου. Σημαντική βελτίωση του εξοπλισμού και των υποδομών.
- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Λύση κοινωνικών προβλημάτων-Παιδαγωγική κάλυψη και προστασία των παιδιών στο ωράριο εργασίας των γονέων.
- Αλλαγή παιδαγωγικού κλίματος.
- Αναβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτικού.
- Κατάργηση της μετωπικής «ταϊστικής» μεθόδου διδασκαλίας.
- Χρήση διαφόρων νέων διδακτικών μεθόδων. Αναζήτηση της πληροφορίας μέσα από πολλές διδακτικές πηγές. Εφαρμογή της βασικής αρχής: «ψάξε-μάθε» και η δημιουργία κριτικού πνεύματος στους μαθητές. Μαθαίνουν, να σέβονται τη διαφορετικότητα του διπλανού καθώς και την αντίθετη άποψη. Οι μαθητές «παίρνουν» πολλά, έχοντας δίπλα τους καθημερινά τόσους εκπαιδευτικούς, πραγματοποιώντας πολλές δραστηριότητες και διδακτικές επισκέψεις.
- Διδάσκονται εκτός των κλασικών μαθημάτων και πολλά νέα γνωστικά αντικείμενα.
- Πέρασαμε από το εγώ στο εμείς.
- Οι μαθητές εκφράζονται ελεύθερα, συνεργάζονται, συνδημιουργούν.
- Χαίρονται για τα αποτελέσματα των εργασιών τους. Την ίδια χαρά και θαυμασμό δείχνουν οι γονείς τους, όπως και οι επισκέπτες του Σχολείου μας.

Οι γονείς «παίζουν» τώρα τον πραγματικό τους ρόλο ως γονείς και όχι ως γονείς- δάσκαλοι. Βλέπουν τη διαφορετικότητα του Ολοήμερου. Δείχνουν μεγάλο ενδιαφέρον για την πρόοδο και τις δραστηριότητες των παιδιών τους. Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, βοηθούν στη λύση των προβλημάτων του σχολείου, εκτιμούν τις

προσπάθειές μας. Καθημερινά βρίσκονται δίπλα μας.

Επιπλέον έγινε **άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία**: από την πρώτη μέρα λειτουργίας του θεσμού, η Δημοτική Αρχή, οι τοπικοί φορείς, η κοινωνία ολόκληρη, «βλέπει» τη δουλειά του σχολείου, μας αγκάλιασε, συμμετέχει σε διάφορες δραστηριότητες, μας στηρίζει, μας βοηθά, είναι κοντά μας.

Αρνητικά στοιχεία από την εφαρμογή του θεσμού:

- Η συχνή αλλαγή του διδακτικού προσωπικού. Η μη έγκαιρη πρόσληψη των ωρομισθίων, έχει ως αποτέλεσμα το Σχολείο, να μη λειτουργεί από την αρχή του σχολικού έτους, με πλήρες πρόγραμμα Ολοήμερου.

Προτάσεις:

- Προτάσεις για καλύτερη λειτουργία του θεσμού:
- Να προσλαμβάνονται έγκαιρα οι ωρομισθιοί, για έγκαιρη έναρξη του προγράμματος.
- Να αρχίσει άμεσα η συγγραφή των νέων διδακτικών βιβλίων, Ελληνικών και Ξενόγλωσσων.
- Να διδάσκεται η Αγγλική Γλώσσα, σε όσους μαθητές της Γ' Τάξης το επιθυμούν, εκτός προγράμματος 2 ώρες εβδομαδιαία και ο εκπαιδευτικός που διδάσκει να αμείβεται υπερωριακά. Τα ίδια να ισχύσουν και για την διδασκαλία Η/Υ στις Τάξεις Γ' και Δ' δύο ώρες εβδομαδιαία
- Να δοθούν κίνητρα στους εκπαιδευτικούς, που τοποθετούνται στα Ολοήμερα Σχολεία π.χ. μειωμένο ωράριο, μοριοδότηση και να υπηρετούν σ' αυτά τουλάχιστον επί μια 3τία.
- Να τοποθετηθεί ένας επιπλέον εκπαιδευτικός στο Σχολείο, για να αναπληρώνει όσους απουσιάζουν. Παράλληλα μπορεί, να ορισθεί π.χ. υπεύθυνος βιβλιοθήκης.
- Να προσληφθεί επιστάτης.
- Είναι αναγκαία η γραμματειακή υποστήριξη. Να ρυθμιστεί νομοθετικά το ωράριο εργασίας του Διευθυντή, ως υπεύθυνος του προγράμματος και ο χρόνος συνελεύσεων του Συλλόγου Διδασκόντων των Ολοήμερων Σχολείων.

Η εκπαίδευση, έλεγε ο μεγάλος Ελβετός παιδαγωγός Πεσταλότσι, οφείλει να κάνει το παιδί χαρούμενο και γελαστό, διαφορετικά είναι αποτυχημένη. Στο Σχολείο μας **θέλουμε οι μαθητές μας να έρχονται ενθουσιασμένοι και να φεύγουν χαρούμενοι!** Το Ολοήμερο ήταν ένα όνειρο, που έγινε πραγματικότητα. Το στηρίζουμε με όλες μας τις δυνάμεις και αγωνιζόμαστε ώστε να αποκτήσει γερά θεμέλια.

Τηλέμαχος Λεβέντης

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΣΑΡΠΗΔΩΝ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΜΑΛΙΩΝ

ΓΕΝΙΚΑ

Ο τόπος μας: Ο Δήμος Μαλίων βρίσκεται στο 34ο χλμ. της εθνικής οδού Ηρακλείου - Αγίου Νικολάου και περιλαμβάνει τα Δημοτικά Διαμερίσματα Μαλίων, Μοχού, Κρασίου και τον παραθαλάσσιο οικισμό της Σταλίδας.

Τα Μάλια, με 3.722 κατοίκους σήμερα, είναι από τα πιο σπουδαία τουριστικά κέντρα της βόρειας παραλίας της Κρήτης. Οι Μαλιώτες ασχολούνται με τον τουρισμό κυρίως και την γεωργία

Η ιστορία μας: Τα Μάλια αναφέρονται από τα αρχαία χρόνια ως μινωική πόλη στις θέσεις Αζυμο, Αλετρουβόπετρα, Χρυσόλακος (τόπος ανεύρεσης και των «Δύο μελισσών», συμβόλου του σχολείου μας) και Αγία Βαρβάρα. Σύμφωνα με τη μυθολογία ο Σαρπη-δόνας, αδερφός του Μίνωα και του Ραδάμανθου, έχει συνδεθεί με το ανάκτορο των Μαλίων το οποίο ανακάλυψε ο Ιωσήφ Χατζηδάκης το 1915 και την ανασκαφή συνεχίζει μέχρι τις μέρες μας η Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το σχολείο μας λειτουργεί πάνω από έναν αιώνα. Ιδρύθηκε στις 7/10/1899 ως 2/τάξιο αρρένων ενώ στις 15/9/1900 ιδρύθηκε και το 1/τάξιο «Χριστιανικό Παρθεναγωγείο» για τα κορίτσια. Στις 17/3/1926 τα δύο σχολεία συγχωνεύτηκαν και δημιουργήθηκε το 3/τάξιο Δημοτικό Σχολείο Μαλίων. Έχει διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο στην εκπαιδευτική ζωή του τόπου μας και βοήθησε πολύ στην άνοδο του μορφωτικού επιπέδου των κατοίκων. Από το 1997, με τη χρηματοδότηση της τοπικής αυτοδιοίκησης ιδρύθηκαν και λειτούργησαν 3 τμήματα διευρυμένου ωραρίου, με την πρόσληψη τεσσάρων εκπαιδευτικών, στα οποία φοιτούσαν 90 μαθητές.

Το σχολείο ως πιλοτικό ολοήμερο: Από το σχολικό έτος 1999-2000 λειτουργεί ως Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο. Από την αρχή του θεσμού υποστήριξαν την προσπάθεια ο Δήμος, η Εκκλησία και ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων, η τοπική κοινωνία και οι τοπικές εκπαιδευτικές αρχές. Το ελκυστικό περιβάλλον και το προσφερόμενο εκπαιδευτικό έργο συμβάλλουν στην αυξητική τάση του αριθμού των μαθητών.

Κτίριο- Εγκαταστάσεις: Το σχολείο είναι κτισμένο σε οικοπέδο 6.500 τ. μέτρων.

Διαθέτει 13 αίθουσες διδασκαλίας, 4 εργαστήρια, βιβλιοθήκη, γραφείο διευθυντή, γραφείο δασκάλων, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων (250 τ.μ), εστιατόριο, αποθήκες, κυλικείο, τουαλέτες κοριτσιών- αγοριών. Ο αύλειος χώρος του διαθέτει αθλητικές εγκαταστάσεις (βόλει, μπάσκετ, χάντμπολ, σκάμμα, αλμάτων, διαδρόμους ταχυτήτων μήκους 40 μ), κήπο με οπωροφόρα και καλλωπιστικά δέντρα και φυτά και υπόστεγο διδασκαλίας.

Ο εξοπλισμός του σχολείου: Οι αίθουσες διδασκαλίας έχουν εξοπλιστεί με τηλεόραση, βίντεο, προβολέα διαφανειών, βιβλιοθήκη αίθουσας, βιβλία, βιντεοταινίες και άλλο υποστηρικτικό υλικό.

Πλήρως εξοπλισμένα είναι τα **εργαστήρια Πληροφορικής, Αισθητικής Αγωγής, Μουσικής, Φυσικών Επιστημών.**

Το **εργαστήριο Πληροφορικής** έχει αναπτυχθεί σε ιδιαίτερο κτίριο-αίθουσα των 60 τ.μ και είναι σχεδιασμένο έτσι ώστε να λειτουργεί και σαν μικρή αίθουσα προβολών εικόνας μέσω Η/Υ, Video και TV, διαθέτοντας ηλεκτρική οθόνη προβολής μεγάλης επιφάνειας. Διαθέτει 16 Η/Υ προηγμένης τεχνολογίας σε περιβάλλον δικτύου. Διαθέτει επίσης περιφερειακά όπως εκτυπωτές laser και inkjet, σαρωτή, ψηφιακή κάμερα. Σήμερα λειτουργούμε ως Κ.Σ.Ε υλοποιώντας πρόγραμμα επιμόρφωσης 15 εκπαιδευτικών στα πλαίσια του προγράμματος « Κοινωνία της Πληροφορίας». Επιπρόσθετα διαθέτει **αίθουσα πολλαπλών χρήσεων** με θεατρική σκηνή για την ψυχαγωγία, πολιτιστικές εκδηλώσεις, ενώ για αθλητικές δραστηριότητες λειτουργεί και ως κλειστό γυμναστήριο.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Επωνυμία σχολείου	Οργανικότητα σχολείου	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Μαλίων «ΣΑΡΠΗΔΩΝ»	12/θέσιο (λειτουργεί με 15 τμήματα)	24	29	31	39

Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου: Κατά το σχολικό έτος 2002-2003, το προσωπικό του σχολείου μας αποτελείτο:

Διευθυντής: Μπελιβανάκης Μιχαήλ,

Δάσκαλοι τμημάτων:

1) Κατσούλης Εμμανουήλ, Υπ/ντής	10) Γκίκα Μαρία
2) Καλλέργη Μαρία	11) Μπελιβανάκης Τηλέμαχος
3) Ναούμη Έλενα	12) Πετειναράκη Αντωνία
4) Πιτσαλίδου Αλεξάνδρα	13) Γκονέτης Ευάγγελος
5) Βόρσουκα Θεοδώρα	14) Ιωακειμίδης Ελευθέριος
6) Μανουσάκη Αικατερίνη	15) Πατρίκου Ελένη
7) Δούρου Ευγενία	16) Αποστόλου Κων/νος
8) Καλλιτσάκης Ιωάννης	17) Παπαδομανωλάκη Μαρία (Τάξη υποδο-χής Αλλοδαπών)
9) Μάνια Αθηνά	

Λοιποί δάσκαλοι που απασχολούνται στην απογευματινή ζώνη:

1) Φαντέλας Νέστωρας	5) Συλλιγαρδάκη Θεοδούλη
2) Σταμπόλη Ευαγγελία	6) Βλαχοδήμος Δημήτριος
3) Σαρρής Νικόλαος	7) Γεωργιάκη Μαρία
4) Κληντσάρη Θεοφανή	8) Αγγελούλη Φεβρωνία.

Εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων:

1) Σφακιανάκη Αικατερίνη, Εικαστικών.	3) Λιλές Αθανάσιος, Φυσικής Αγωγής.
2) Σφακιανάκη Ευαγγελία, Αγγλικών	4) Μεταξάκη Ιωάννα, Μουσικής.

Ωρομίσθιοι:

1) Χατζηδιαμαντής Γεώργιος Φυσ. Αγωγή	5) Βαφειάδου Κορίνα, Θεατρική Αγωγή
2) Βρέντζου Αικ. Πληροφορική	6) Παπαδάκης Στέργιος. Παρ. χοροί και Αθλ. Δραστηριότητες
3) Καραγιαννάκη Βασιλική, Παρ. χοροί	7) Σαρηγεωργίου Ιωάννα, Αθλητικές Δραστηριότητες
4) Βελιγραντάκη Καδιανή, Θ. Αγωγή	8) Καλαποθαράκου Σταυρούλα, Εικαστικά

Μαθητές: Στο σχολείο μας, το σχολικό έτος 2002- 2003 φοιτούσαν 322 μαθητές, από τους οποίους οι 69 ήταν αλλοδαποί, όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί. Για τους αλλοδαπούς μαθητές, υπάρχει Τάξη Υποδοχής, στην οποία φοιτούσαν 17 μαθητές.

ΤΑΞΗ	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
A	43	75	35	57
B	44	45	80	57
Γ	32	49	46	78
Δ	36	33	50	45
E	37	36	31	52
ΣΤ	46	37	36	33
ΣΥΝΟΛΟ	238	275	278	322

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Εκπαιδευτικό έργο – Νέα Γνωστικά Αντικείμενα:

Στο σχολείο μας προσφέρεται υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικό έργο, καλύπτοντας όλα τα **γνωστικά αντικείμενα** του επίσημου αναλυτικού προγράμματος, σύμφωνα με τα νέα δεδομένα παιδαγωγικής και μεθοδολογίας της διδασκαλίας. Επιπλέον εμπλουτίζεται το προσφερόμενο πρόγραμμα με **νέα γνωστικά αντικείμενα** και **δραστηριότητες**.

Ενδεικτικά αναφέρουμε τα παρακάτω:

Θεατρική και Αισθητική Αγωγή: Έχουν βοηθήσει σημαντικά τους μαθητές μας, οι οποίοι συμμετέχουν στα πολιτισμικά δρώμενα του τόπου στη διοργάνωση παρουσιάσεων κατά τη διάρκεια και στο τέλος του σχολικού έτους. Σημαντική είναι η συμμετοχή των μαθητών μας στο Μαλιώτικο καρναβάλι. Αξιόλογες παρουσιάσεις θεατρικών παραστάσεων, όπως «Ο ήλιος ο ηλιότορας», «Τέσσερις εποχές», «Η αρπαγή της Ευρώπης», θεατρικό δρώμενο με θέμα το Ευρώ κ.α.

Ο **Αθλητισμός:** Στον τομέα του αθλητισμού το σχολείο παρέχει δυνατότητες σωστής άθλησης των μαθητών. Η παρουσία του στις αθλητικές διοργανώσεις του νομού είναι σημαντική, με διακρίσεις στο ποδόσφαιρο, χειροσφαίριση (χάντμπολ), και στον κλασικό αθλητισμό. Ανέλαβε τα δυο τελευταία χρόνια σε

συνεργασία με τον Αθλητικό Οργανισμό Δήμου Μαλίων, τη διοργάνωση των αθλητικών αγώνων, «Ξαρπηδόνια» με συμμετοχή των μαθητών των δημοτικών σχολείων Μαλίων και Μοχού και των αντιστοίχων Γυμνασίων.

Παραδοσιακοί Χοροί: Όλα τα παιδιά του σχολείου έχουν εκπαιδευτεί στους τοπικούς και εθνικούς χορούς συμμετέχοντας ενεργά σε όλες τις κοινωνικές εκδηλώσεις.
Αναλυτικά κατ' έτος διδάχθηκαν:

Σχολικό έτος	Νέα γνωστικά αντικείμενα και Εκπαιδευτικές δραστηριότητες
1999-2000	Πληροφορική, Θεατρ. αγωγή, Αθλ. Δραστηριότητες, Παραδ. Χοροί
2000-2001	Πληροφορική, Θεατρ. αγωγή, Αθλ. Δραστηριότητες, Παραδ. Χοροί, Τοπική γεωγραφία
2001-2002	Πληροφορική, Θεατρ. αγωγή, Αθλ. Δραστηριότητες, Παραδ. Χοροί
2002-2003	Πληροφορική, Θεατρ. αγωγή, Αθλ. Δραστηριότητες, Παραδ. Χοροί

Σίτιση: Στο χώρο του σχολείου μας λειτουργεί εστιατόριο για τη σίτιση των μαθητών. Το γεύμα παρέχεται από ιδιωτική εταιρία. Το κόστος για κάθε παιδί είναι περίπου 45 ευρώ μηνιαίως.

Για την αποτελεσματικότερη διδασκαλία και κατανόηση του μαθήματος, χρησιμοποιείται η **μέθοδος project**, η ομαδοσυνεργατική μέθοδος και έχει γίνει η ανάλογη διάταξη των θρανίων. Στην Α' και Β' τάξη χρησιμοποιούμε από το σχολικό έτος 1999-2000 τη μέθοδο Cuisenaire στα Μαθηματικά. Τέλος οι τάξεις είναι εξοπλισμένες με τηλεόραση, video και ανακλαστικούς προβολείς με τα οποία γίνεται το μάθημα πιο προσιτό και ενδιαφέρον.

Το σχολείο μας είναι ανοιχτό στην κοινωνία, αναπτύσσει συνεργασία σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο με τη συμμετοχή του στα **προγράμματα Comenius** και ως κορυφαίο γεγονός αναφέρομε την αδελφοποίηση με το σχολείο: GEMEINSCHAFTSGRUNDSCHULE DER STARD GEILENKIRCHEN της Γερμανίας. Σ' αυτή τα παιδιά του Γερμανικού σχολείου παρουσίασαν ελληνικούς χορούς και τραγούδησαν στα ελληνικά. Τα δικά μας παρουσίασαν το θεατρικό δρώμενο «Η Αρπαγή της Ευρώπης». Μετέφεραν το μήνυμα των Ολυμπιακών αγώνων και αντάλλαξαν συμβολικά δώρα. Η εκδήλωση πλαισιώθηκε από τους εκπροσώπους των τοπικών φορέων και έτυχε θετικής αναφοράς στον τοπικό μας αλλά και στον αντίστοιχο τοπικό γερμανικό τύπο.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ, ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ο θεσμός του Πιλοτικού Ολοήμερου σχολείου ήρθε να καλύψει ένα μεγάλο κενό στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας που τον αγκάλιασε από το πρώτο έτος της εφαρμογής του. Βοήθησε και εξυπηρέτησε τους μαθητές αλλά και τους γονείς που εργάζονται, οι περισσότεροι, χωρίς ωράριο εργασίας στις τουριστικές επιχειρήσεις. Το σχολείο μεταμορφώθηκε. Νέα γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες, νέες μέθοδοι, νέα προγράμματα, νέο ωράριο. Νέα χρώματα στο σχολείο, νέα διαρρύθμιση στις αίθουσες, εργαστήρια προστέθηκαν και το προσωπικό αυξήθηκε.

Κάποια προβλήματα φάνηκαν, από το δεύτερο έτος και οφείλονται αποκλειστικά στη λειτουργία του Πιλοτικού Ολοήμερου που οδήγησε στην αύξηση του μαθητικού δυναμικού που κανείς δεν είχε προβλέψει. Ο αριθμός των μαθητών και των τμημάτων αυξανόταν κάθε Σεπτέμβριο,

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ
1999 -00	238 μαθητές	12 τμήματα	24 εκπαιδευτικοί
2002-03	322 μαθητές	17 τμήματα	39 εκπαιδευτικοί

και η έλλειψη χώρων μας ανάγκασε να μετατρέψουμε διαδοχικά τα εργαστήρια των Φυσικών Επιστημών, Αγγλικών και της Μουσικής σε αίθουσες διδασκαλίας.

Αν καταγράψουμε κάποιες παρατηρήσεις πρέπει να επισημάνουμε:

Προσωπικό: Η καθυστέρηση στην πρόσληψη του προσωπικού είχε σαν αποτέλεσμα την έναρξη του Ολοήμερου στα τέλη Νοεμβρίου ή αρχές Δεκεμβρίου.

Σύλλογος Διδασκόντων: Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί μεταφέρονταν από άλλες περιοχές και το ωράριο λειτουργίας του σχολείου (08:15-16:00) ήταν απαγορευτικό για τη συνεδρίαση του Συλλόγου Διδασκόντων του σχολείου μας.

Ωράριο Διευθυντή: Είναι ανάγκη να θεσμοθετηθεί το διδακτικό ωράριο του Διευθυντή αλλά και το ωράριο παραμονής του στο σχολείο. Να εξετασθεί η περίπτωση της γραμματειακής υποστήριξης.

Πρέπει να αναφέρουμε ακόμη ότι το υποχρεωτικό ωράριο παρακολούθησης και η έλλειψη άλλου σχολείου στην περιοχή μας δημιούργησε αντιδράσεις σε μια ομάδα γονέων που διαφωνούν με την αναγκαιότητα του θεσμού. Η ίδρυση ενός δεύτερου σχολείου θα δώσει λύση σε όσους διαφωνούν και θα επιτρέψει την καλύτερη λειτουργία του Ολοήμερου Σχολείου μας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο θεσμός του Ολοήμερου σχολείου βοήθησε και εξυπηρέτησε τους μαθητές αλλά και τους γονείς που

εργάζονται, οι περισσότεροι, χωρίς ωράριο εργασίας στις τουριστικές επιχειρήσεις. Υπάρχει βέβαια μια μικρή ομάδα γονέων που διαφωνούν με το υποχρεωτικό ωράριο, όμως οι καινοτόμες μέθοδοι διδασκαλίας, οι διδακτικές προσεγγίσεις, η χρήση νέων τεχνολογιών και τα νέα γνωστικά αντικείμενα έκαναν το σχολείο αγαπητό στην κοινωνία των Μαλίων.

Μιχάλης Μπελιβανάκης

Διευθυντής

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΜΑΣΑΡΩΝ ΡΟΔΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Μασάρων Ρόδου είναι ένα σύγχρονο σχολείο τα εγκαίνια του οποίου έγιναν το 1987. Το κτίριο είναι διώροφο 900 τ.μ. περίπου και είναι χτισμένο σε οικόπεδο συνολικής έκτασης 2700 τ.μ.

Έχει συνολικά 14 αίθουσες οι οποίες είναι κατάλληλα διαμορφωμένες και εξοπλισμένες για τις ανάγκες των μαθημάτων που εξυπηρετούν. Σε κάθε μία από τις αίθουσες υπάρχουν τηλεόραση, βίντεο και βιβλιοθήκη, διαθέσιμα πάντα να βοηθήσουν ενισχυτικά στην καθημερινή επαφή των μαθητών με τα νέα γνωστικά αντικείμενα.

Εκτός από τις αίθουσες διδασκαλίας υπάρχουν και αίθουσες – εργαστήρια κατάλληλα εξοπλισμένα τα οποία εξυπηρετούν τις ανάγκες των αντίστοιχων μαθημάτων και είναι: Αίθουσα Η/Υ, Αίθουσα Φυσικών Επιστημών και Περιβαλλοντικών Μελετών, Αίθουσα Καλλιτεχνικών, Αίθουσα Μουσικής, Αίθουσα Βιβλιοθήκης και Αναγνωστηρίου.

Η σίτιση των μαθητών γίνεται σε κατάλληλα διαμορφωμένη αίθουσα εξοπλισμένη με τραπεζάκια, ψυγεία συντήρησης και φούρνους μικροκυμάτων. Τα παιδιά φέρνουν το φαγητό τους από το σπίτι και ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων είναι υπεύθυνος τόσο για το ζέσταμα, όσο και για το σερβίρισμα των φαγητών.

Η αυλή του σχολείου μας έχει έκταση 1350 τ.μ. και είναι διαχωρισμένη σε ζώνες δραστηριοτήτων: Γήπεδο Βόλεϊ, γήπεδο Μπάσκετ, τραπέζι πινγκ πονγκ, φυτώριο, σχολικός κήπος, χώρος πρασίνου και χώρος αναψυχής (παγκάκια, σιντριβάνι)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

A. Πίνακας εκπαιδευτικού προσωπικού 1999 - 2003

Επωνυμία σχολείου	Οργανικότητα Σχολείου	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
Πιλοτικό Ολοήμερο Μασάρων	6/θ	10	12	14	14

B. Ονομαστική κατάσταση υπηρετούντων κατά το σχολικό έτος 2002 – 2003

Διευθυντής: Πιννίκας Εμμανουήλ

Δάσκαλοι:

Νικόπουλος Λεωνίδας, Μπάτσαρης Χρυσοβαλάντης, Αλιμούδης Θανάσης, Μανιάτης Κώστας, Αργυρόπουλος Παναγιώτης, Ηλίας Βασίλης, Κάσσου Στέλλα, Μάνεση Βασιλική, Λυδάκη Εμμανουέλλα, Αντωνίου Νίκος,
Φυσική Αγωγή Γρηγορίου Αντώνης
Αγγλικά Ζιάκα Κατερίνα
Γερμανικά Καρανικολάου Ανδρέας

Γ. Τάξεις και τμήματα με το μαθητικό δυναμικό, από την έναρξη μέχρι τον Ιούνιο του 2003

ΤΑΞΗ	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
A	10	13	15	15
B	7	11	15	15
Γ	9	10	12	14
Δ	8	8	9	13
E	9	6	8	7
ΣΤ	12	10	8	10
ΣΥΝΟΛΟ	55	58	67	74

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Α. Σχολικό Έτος 1999 – 2000

Πληροφορική, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Παραδοσιακό Παιχνίδι, Σχολικός Κήπος –Φυτώριο, Αγωγή Υγείας, Αγωγή καταναλωτή, Παραμύθι, Μυθολογία, Λογοτεχνία, Θεατρική Αγωγή, Κουκλοθέατρο, Γαλλικά.

Ομάδες δραστηριοτήτων του ανοιχτού δημιουργικού σχολείου με θέματα:

Αγροτική ζωή, Αρχαιολογικοί χώροι, Μέσα ενημέρωσης, Προσωπικότητες, Παραδοσιακοί οικισμοί, Κάστρα και καστέλια, Βιότοποι της Ελλάδας, Νησιά- Βουνά- Ποτάμια, Λαογραφία, Τοπική Ιστορία, Ποίηση, Δημοτικό τραγούδι

Σχολικό Έτος 2000 – 2001

Πληροφορική, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Παραδοσιακό Παιχνίδι, Σχολικός Κήπος –Φυτώριο, Λαϊκή Παράδοση, Επιτραπέζιο, Κουκλοθέατρο - Καραγκιόζης, Παραμύθι, Μυθολογία, Λογοτεχνία, Θεατρική αγωγή, Κουκλοθέατρο, Γερμανικά

Ομάδες δραστηριοτήτων του ανοιχτού δημιουργικού σχολείου με θέματα :

Παραδοσιακά σπίτια, ο ποταμός Γαδουράς, από την ελιά στο λάδι, Ξωκλήσια της περιοχής μας.

Σχολικό Έτος 2001 – 2002

Πληροφορική, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Παραδοσιακό Παιχνίδι, Σχολικός Κήπος –Φυτώριο, Λαϊκή Παράδοση, Χοροί, Επιτραπέζιο, Κουκλοθέατρο - Καραγκιόζης, Παραμύθι, Μυθολογία, Λογοτεχνία, Θεατρική αγωγή, Κουκλοθέατρο, Γερμανικά

Ομάδες δραστηριοτήτων του ανοιχτού δημιουργικού σχολείου με θέματα :

Ήθη και Έθιμα της Περιοχής μας, Συλλογή Παραδοσιακών Παιχνιδιών, Έκθεση Φωτογραφίας από το "Χθες στο

Σήμερα", Γεωργικές Ασχολίες, η Οικογένεια του Χθες (κατασκευή παραδοσιακού σπιτιού - εργαλεία καθημερινής χρήσης)

Σχολικό Έτος 2002 – 2003

Πληροφορική, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση , Παραδοσιακό Παιχνίδι, Σχολικός Κήπος –Φυτώριο, Χοροί, Επιτραπέζιο, Κουκλοθέατρο - Καραγκιόζης, Παραμύθι, Μυθολογία, Λογοτεχνία, Θεατρική αγωγή, Κουκλοθέατρο, Οικιακή οικονομία, Επικοινωνιακός λόγος, Γερμανικά

Ομάδες δραστηριοτήτων του ανοιχτού δημιουργικού σχολείου με θέματα:

Διαθεματική εργασία στον τρύγο και στην ελιά και τη δημιουργία CD, παραγωγή κρασιού ανακύκλωση χαρτιού, έκδοση ημερολογίου με θέμα τη ζωή των κατοίκων του χωριού πριν 50 χρόνια, παραγωγή πλαστικού χρώματος.

Μ' αυτές τις δραστηριότητες τα παιδιά δραπετεύουν από τη πεζή πραγματικότητα και ξανανοίγονται στον υπέροχο κόσμο της φαντασίας των χρωμάτων και των περιπετειών. Μ' αυτόν τον τρόπο ανοίγονται φωτεινά παράθυρα στην αληθινή και καθαρή θέα του κόσμου, απ' όπου θα αναγνωρίσουν και θα χαρούν ότι ωραίο κρύβει η ζωή.

Β. Στα πλαίσια της λειτουργίας του Ολοήμερου προγράμματος μας δόθηκε η ευκαιρία να εφαρμόσουμε στην πράξη νέες μεθολογικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία των γνωστικών αντικειμένων του αναλυτικού προγράμματος (Διαθεματική προσέγγιση, σχέδια εργασίας project) καθώς και νέες μορφές εργασίας (συνεργατική και ομαδοσυνεργατική διδασκαλία). Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου μας ενημερώνονται στην αρχή της σχολικής χρονιάς μέσα από οργανωμένα σεμινάρια (ενδοσχολική επιμόρφωση) τόσο για τη φιλοσοφία του προγράμματος όσο και το τι μπορούν να εφαρμόσουν οι ίδιοι μέσα στην τάξη. Βασικός άξονας προσέγγισης είναι η διδασκαλία όλων των μαθημάτων με ομάδες εργασίας. Σε πολλές περιπτώσεις η ανομοιογένεια των ομάδων (εκπόνηση project) οδηγεί σε αυθόρμητη αναζήτηση της γνώσης. Ταυτόχρονα εκτός από τις διαφορετικές προσεγγίσεις και η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών αυξάνει τις πιθανότητες για καλύτερη κατανόηση της ύλης, κάνοντας το μάθημα, πιο ενδιαφέρον και προσιτό. Ακόμα τα ερεθίσματα που παίρνουν τα παιδιά του σχολείου μας μέσα από τα νέα γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες συμβάλουν τόσο στην καλλιέργεια κλίσεων, όσο και σε βελτίωση των επιδόσεών τους. Ενδεικτικές θεματικές ενότητες που επιλέχθηκαν : Φθινοπωρινές διαδρομές (Διαθεματική προσέγγιση τάξη Δ'), Ο Θησέας προσεγγίζει διαθεματικά το Μινώταυρο, τάξεις Γ'Δ' , Ιστορική πορεία της Δωδεκανήσου (θεατρική αναπαράσταση με διαθεματική προσέγγιση, τάξεις Α' - Στ') Φύση Υγεία Ζωή – Δραματοποίηση δραστηριοτήτων project, ένα Μουσείο αλλιότιπο από τα άλλα - project - άμεση επαφή με το νησιωτικό περιβάλλον και γνωριμία με την ονοματολογία κοχυλιών και διαφόρων πετρωμάτων.

Γ. Συμμετοχή του σχολείου σε προγράμματα και εκδηλώσεις

Ενδεικτικά προγράμματα και εκδηλώσεις που συμμετείχε το σχολείο μας, Θεατρικές παραστάσεις – Τα Χριστούγεννα του γέρου Σκρουτζ, Παραμύθι χωρίς όνομα (Εθνικό Θέατρο Ρόδου), Ιστορική πορεία της Δωδεκανήσου (Εθνικό Θέατρο Ρόδου), αναδρομή στο ιστορικό Δημοτικό τραγούδι , αφιέρωμα στον Παπαδιαμάντη με θεατρικά δρώμενα, συμμετοχή στην Πολιτιστική εβδομάδα στο Απέρι Καρπάθου, παρουσίαση των δραστηριοτήτων του σχολείου μας κατά το Σχολ. Έτος 2002-2003 στο διαδίκτυο μέσα από τα μάτια ενός γέρου σοφού του Αστερίωνα, δεντροφύτευση όλης της παραλίας των Μασάρων καθώς και επισκέψεις σε εργαστήριο αγγειοπλαστικής, σε λαογραφικό Μουσείο, στην Πολεμική αεροπορία, στα περίφημα κάστρα της Ρόδου με συμμετοχή σε ειδικά προγράμματα.

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Για την κτιριακή υποδομή

Το Δημοτικό Σχολείο Μασάρων συστεγάζεται με το Γυμνάσιο και έχει συνολικά 14 αίθουσες που διαμορφώθηκαν και εξοπλίστηκαν κατάλληλα με την βοήθεια του προγράμματος "Πιλοτική εφαρμογή σε 28 Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία". Εκτός των αιθουσών διδασκαλίας δημιουργήθηκαν και εξοπλίστηκαν, όπως έχει αναφερθεί παραπάνω, εργαστήρια για τα νέα γνωστικά αντικείμενα που απαιτούσε το πρόγραμμα καθώς και αίθουσα για την σίτιση και την επικοινωνία των μαθητών.

2. Το προσωπικό του Σχολείου

Στα τέσσερα χρόνια λειτουργίας του προγράμματος του πιλοτικού ολοήμερου σχολείου, η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών που ανέλαβαν να το υλοποιήσουν ήσαν μόνιμοι. Κάθε χρόνο είχαμε προσλήψεις δύο έως τριών πρόσθετων ωρομισθίων εκπαιδευτικών για επιμέρους γνωστικά αντικείμενα, όπως ξένη γλώσσα, αθλητικές δραστηριότητες κ.α. Στην αρχή κάθε σχολικής χρονιάς οι μόνιμοι εκπαιδευτικοί ενημερώνονταν με ενδοσχολική επιμόρφωση σύμφωνα με τις οδηγίες και τις κατευθύνσεις του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Ακούγοντας συχνά τις απόψεις τους διαπίστωσα ότι και οι ίδιοι είναι ευχαριστημένοι από την μορφή του προγράμματος, και απόδειξη είναι ότι παραμένουν για αρκετές ώρες στο σχολείο πέρα από τις προβλεπόμενες διδακτικές ώρες αμισθί. Πολλές φορές και στις αργίες τους συναντώ εκεί ... κάτι ετοιμάζουν.

Όλη αυτή η εργασία που γίνεται στο σχολείο συντονίζεται και στηρίζεται από το σχολικό μας σύμβουλο κ. Σταυριανό Νίκο που βρίσκεται πάντα στο πλευρό των δασκάλων έτοιμος κάθε στιγμή να τους βοηθήσει και να λάβει ενεργά μέρος στην εκπόνηση διαφόρων εργασιών.

Το πρόβλημα ήταν η καθυστέρηση στην πρόσληψη των πρόσθετων εκπαιδευτικών που είχε ως αποτέλεσμα να καθυστερεί η έναρξη του ολοήμερου σχολείου.

3. Το ωράριο λειτουργίας του σχολείου

Το πρόγραμμα (πρωινή και απογευματινή ζώνη) ξεκινάει στις 8:00 και λήγει στις 15:10 για τις Α' και Β' τάξεις και στις 16:00 για τις Γ', Δ', Ε' και ΣΤ'.

4. Το πρόγραμμα

Το Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Μασάρων είναι ένα σύγχρονο σχολείο που αναπτύσσει καινοτόμες δράσεις διεγερμένης διαπαιδαγωγικής εργασίας και αποτελεί μια ολοκληρωμένη παρέμβαση προς την κατεύθυνση της εξασφάλισης ποιότητας στην εκπαίδευση. Είναι ένας χώρος όπου εφαρμόζονται ποικίλες μεταρρυθμιστικές προτάσεις με σκοπό τη διάδοση και βελτίωσή τους. Οι καινοτόμες δράσεις και νέες προσεγγίσεις διαχέονται στα υπόλοιπα σχολεία της ευρύτερης περιοχής μας. Χαρακτηριστικό είναι οι συχνές επισκέψεις που πραγματοποιούν σχολεία του νησιού μας είτε για να δουν τον τρόπο λειτουργίας είτε για να συνεργαστούμε σε πλαίσια της διαθεματικής προσέγγισης της διδασκαλίας. Βασικός άξονας προσέγγισης είναι η διδασκαλία όλων των μαθημάτων με ομάδες εργασίας. Σε πολλές περιπτώσεις η ανομοιογένεια των ομάδων (εκπόνηση project) οδηγεί σε αυθόρμητη αναζήτηση της γνώσης. Ταυτόχρονα εκτός από τις διαφορετικές προσεγγίσεις και η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών αυξάνει τις πιθανότητες για καλύτερη κατανόηση της ύλης, κάνοντας το μάθημα, πιο ενδιαφέρον και προσιτό. Με αυτό τον τρόπο μαθαίνουν, "πώς να αποδέχονται τους άλλους", και το πώς να είναι υπεύθυνοι και δημιουργικοί. Έτσι μπορώ να πω ότι ο τρόπος λειτουργίας του έχει επιφέρει αλλαγές που αφορούν τους εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές.

5. Τα νέα γνωστικά αντικείμενα

Με ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να σταθώ στα νέα γνωστικά αντικείμενα που κάνουν το σχολείο πιο δημιουργικό, πιο ευχάριστο για τους μαθητές. Όλα αυτά τα χρόνια, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, διδάχθηκαν: η Μουσικοκινητική Αγωγή, η Θεατρική Αγωγή, το Κουκλοθέατρο, τα Εικαστικά, η Λογοτεχνία, ο Σχολικός κήπος, η Περιβαλλοντική Αγωγή, η Αγωγή Υγείας, το Επιτραπέζιο παιχνίδι, η Τοπική Ιστορία, το Παραμύθι, ο Επικοινωνιακός λόγος, ο Χορός, η Χειροτεχνία, η Εφημερίδα, το Τυπογραφείο, η Οικιακή οικονομία, και τα Γερμανικά ως δεύτερη ξένη γλώσσα.

Οι μαθητές δείχνουν ενδιαφέρον για όλα αυτά τα μαθήματα χωρίς καμία εξαίρεση. Όπως είναι φυσικό τους αρέσουν περισσότερο τα Εικαστικά, και η Μουσική. Σε συνδυασμό με τη Θεατρική Αγωγή κάνουμε θαύματα. Μέσα από τη λογοτεχνία και την εφημερίδα, διαπίστωσα αλλαγή στον τρόπο ομιλίας και γραφής. Ανοίγουν έτσι φωτεινά παράθυρα στον σύγχρονο κόσμο. Ο σχολικός κήπος είναι μια ευχάριστη απασχόληση αλλά και δημιουργική, αφού το μάθημα γίνεται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο. Η Παρασκευή είναι ημέρα χαράς για τους μαθητές της ΣΤ' τάξης που στο μάθημα της οικιακής οικονομίας μαθαίνουν τις βασικές αρχές της μαγειρικής και τραπεζοοικονομίας. Το παραμύθι τους ξεκουράζει, και η Αγωγή Υγείας στις μικρές τάξεις είναι από τα αγαπημένα τους μαθήματα. Οι ξένες γλώσσες, με τα Αγγλικά να διδάσκονται σε επίπεδα, αποτελούν για κάποιους απ' αυτούς το σκαλοπάτι για την περαιτέρω πορεία τους, μιας και η περιοχή μας είναι άκρως τουριστική. Τους είδα να λειτουργούν ως ποιητές, δημοσιογράφοι, αρθρογράφοι, ερευνητές, καλλιτέχνες. Τους άκουσα να μιλάνε για τη φύση και να δείχνουν έμπρακτα την αγάπη τους, να γίνονται απαιτητικοί όταν έχουν δίκιο, να σέβονται τις περασμένες γενιές και να διδάσκονται από αυτές. Διδάσκονται και διδάσκουν. Τι άλλο μπορώ να περιμένω.

6. Το άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία

Η λειτουργία του Πιλοτικού Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου Μασάρων έχει αφυπνίσει τους γονείς και την τοπική κοινωνία στα χρόνια λειτουργίας του. Οι γονείς συμμετέχουν ενεργά σε δραστηριότητες με υπερβάλλοντα ζήλο. Χαρακτηριστικό είναι ότι το τελευταίο διάστημα στην εκπόνηση μιας διαθεματικής προσέγγισης με θέμα την Τοπική Ιστορία συμμετείχε ενεργά ένα μεγάλο μέρος της τοπικής κοινωνίας με μπροστάρηδες τους ηλικιωμένους. Στις προτιμήσεις τους για τα νέα γνωστικά αντικείμενα δεσπόζουν οι Ξένες γλώσσες, ο Χορός και η Αγωγή Υγείας. Γνώμονα όμως έχουμε πάντοτε να ικανοποιούμε και την ελάχιστη προτίμησή τους σε σχέση με τα μαθήματα.

Οι επιδόσεις των μαθητών μας στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η αρμονική συνύπαρξή μας επί σειρά ετών με το Γυμνάσιο με το οποίο συστεγαζόμαστε, η καταξίωση του σχολείου μας στην τοπική και ευρύτερη κοινωνία, μας χαροποιεί ιδιαίτερα και μας παροτρύνει να συνεχίσουμε με ακόμη περισσότερη επιμονή το έργο μας. Και μου επιβάλλει να προτείνω

- Να γίνει Πειραματικό το Σχολείο μας
- Την εφαρμογή του Θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου και στο Γυμνάσιο Μασάρων
- Δημιουργία προεπαγγελματικών εργαστηρίων
- Δημιουργία τάξης ένταξης για παιδιά με ειδικές ικανότητες
-

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ολοκληρώνοντας θέλω να επισημάνω ότι: Το Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Μασάρων είναι ένα σύγχρονο σχολείο που αναπτύσσει καινοτόμες δράσεις διευρυμένης διαπαιδαγωγιστικής εργασίας και αποτελεί μια ολοκληρωμένη παρέμβαση προς την κατεύθυνση της εξασφάλισης ποιότητας στην εκπαίδευση. Είναι ένας

χώρος όπου εφαρμόζονται ποικίλες μεταρρυθμιστικές προτάσεις με σκοπό τη διάδοση και βελτίωσή τους. Η λέξη Πειραματικό ίσως ταιριάζει καλύτερα στο σχολείο μας όπου καινοτόμες δράσεις και νέες προσεγγίσεις διαχέονται στα υπόλοιπα σχολεία της ευρύτερης περιοχής μας. Ο τρόπος λειτουργίας του έχει επιφέρει αλλαγές που αφορούν τους εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές. Ειδικότερα: Οι εκπαιδευτικοί συμμετέχουν στην αναμόρφωση του αναλυτικού και ωρολογίου προγράμματος, είναι οι ίδιοι υπεύθυνοι για την προετοιμασία και την μελέτη των μαθητών ενσωματώνοντας νέες τεχνικές και μεθόδους στη διδασκαλία τους, ενώ ταυτόχρονα αξιοποιούν τα ιδιαίτερα talέντα και κλίσεις τους. Για τους μαθητές το σχολείο μας είναι ένας χώρος δημιουργικός όπου προετοιμάζονται εξ ολοκλήρου για τα μαθήματα της επομένης, συμμετέχουν σε ομάδες εργασίας και δραστηριοτήτων. Ενδεικτικό του ελκυστικού προγράμματος και της αντισταθμιστικής αγωγής που προσφέρεται στο σχολείο μας είναι ο διπλασιασμός του αριθμού των μαθητών από την έναρξη του προγράμματος μέχρι σήμερα. Για τους γονείς φαίνεται ότι το σχολείο μας έχει καλύψει όλες τις προσδοκίες τους, ενεργοποιώντας τομείς της οικογένειας ως αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας (συμμετοχή των παππούδων στο φαγητό – συνεργασία με τους δασκάλους.) δείχνοντας πως το σχολείο μας έχει ανοίξει διάπλατα τις πόρτες του στην τοπική κοινωνία και έχει καταξιωθεί στην συνείδηση όλων των γονέων. Θεωρούμε ότι ο θεσμός του Πιλοτικού Ολοήμερου σχολείου πρέπει να προχωρήσει απρόσκοπτα γιατί προσφέρει τα μέγιστα τόσο σε τοπικό επίπεδο, όσο και στην διαμόρφωση αυριανών υπεύθυνων μαθητών.

Εμμανουήλ Πιννίκας

Διευθυντής

**ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ «Ν.
ΤΣΟΠΟΤΟΣ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ**

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Μετά από έρευνα που έγινε από τον γράφοντα σχετικά με την εκπαίδευση στην Πορταριά το χρονικό διάστημα 1204-2000¹ διαπιστώνεται ότι το έτος **1883**, κτίζεται από τον Νικόλαο Τσοποτό διώροφο οίκημα για τη στέγαση Σχολείου Αρρένων και Σχολαρχείου (‘‘Τσοπόττειο Σχολαρχείο’’).

Γενικότερα κατά την περίοδο 1881–1940 η εκπαίδευση στην Πορταριά γνωρίζει σταδιακή συρρίκνωση συνέπεια της πληθυσμιακής και οικονομικής μεταβολής που διέρχεται. Τη δεκαετία **1940–50** το τριτάξιο Δημοτικό Σχολείο θα υποβιβαστεί σε διτάξιο. Σημαντικά γεγονότα αυτής της περιόδου είναι η καταστροφή του Αθανασακείου Νηπιαγωγείου κατά τον εμπρησμό της Πορταριάς από τους Γερμανούς καθώς και ενός, μικρού ευτυχώς, τμήματος του αρχείου του δημοτικού σχολείου. Από τότε το Νηπιαγωγείο θα συστεγαστεί στο κτίριο του δημοτικού σχολείου. Κατά τους σεισμούς του **1955**, το κτίριο του δημοτικού σχολείου θα δοκιμαστεί με αποτέλεσμα να αφαιρεθεί ο όροφος του.

Η πορεία αυτή θα συνεχιστεί μέχρι τη δεκαετία του **1990 – 2000** με τον αριθμό των μαθητών μειούμενο και σταθεροποιημένο με μικρές αποκλίσεις στους 25-30 μαθητές για το δημοτικό σχολείο και 7-12 μαθητές για το Νηπιαγωγείο. Το **1996** το Δημοτικό Σχολείο θα προβιβαστεί σε τριθέσιο και τον επόμενο χρόνο (**1997**) σε τετραθέσιο με τη συγχώνευση των μονοθεσίων δημοτικών σχολείων Κατηχωρίου και Σταγιατών. Παράλληλα αρχίζει τη λειτουργία του ως σχολείου διευρυνμένου ωραρίου. Το **1998** προβιβάζεται σε εξαθέσιο και μεταστεγάζεται στο Αρχοντικό Ζούλια (Μουσείο Πορταριάς) λόγω των εργασιών προσθήκης ορόφου και ανακαίνισης του κτιρίου και των χώρων του. Παράλληλα το Νηπιαγωγείο Πορταριάς μεταστεγάζεται σε ανακαινισμένο οίκημα (Δωρεά Γόντικα).

Το **1999** το Δημοτικό σχολείο Πορταριάς επιστρέφει στην έδρα του, ανήκοντας όμως στην ομάδα των Πιλοτικών Ολοήμερων Σχολείων (28 στην Ελλάδα) έχοντας 58 μαθητές και 16 εκπαιδευτικούς μόνιμους, ωρομίσθιους, υπερωριακά εργαζόμενους.

Το σχολείο ως πιλοτικό ολοήμερο: Η εφαρμογή του Πιλοτικού Ολοήμερου Προγράμματος στο Σχολείο μας έτυχε της **κοινής αποδοχής** από τους εταίρους που εμπλέκονται στην υλοποίησή του (Σύλλογο Διδασκόντων, Σύλλογο Γονέων, Δήμο Πορταριάς). Στην αρχική φάση μια σειρά κτιριακών και εξοπλιστικών παρεμβάσεων έδωσαν τη δυνατότητα της δημιουργίας μιας αξιόλογης υποδομής που συνέβαλε στην επιτυχία του προγράμματος. Έτσι έχουμε μια σημαντική **ποσοτική και ποιοτική διαφοροποίηση** ως προς τα προηγούμενα χρόνια λειτουργίας.

Στην **ποσοτική διαφοροποίηση** έχουμε **αύξηση του μαθητικού δυναμικού** (κατά **36%** το σχολικό έτος 2001 - 02 σε σχέση με το προηγούμενο και κατά **28%** για το σχολικό έτος 2002–03). Η **σαφής προτίμηση** του Πιλοτικού Ολοήμερου Προγράμματος αποτελεί ένδειξη της **δημοτικότητας** του προγράμματος καθώς καλύπτει απαιτήσεις και ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας και επιβραβεύει τις προσπάθειες του προσωπικού του Σχολείου μας και των εμπλεκόμενων φορέων (επιστημονικών, διοικητικών & αυτοδιοικητικών) για την λειτουργία του θεσμού.

Η **ποιοτική διαφοροποίηση** συνίσταται σε **ταχύτερους ρυθμούς υλοποίησης προκηρύξεων** κάλυψης προσωπικού, την **επέκταση - διαφοροποίηση του Ωρολογίου Προγράμματος** με την εισαγωγή **νέων αντικειμένων και καινοτομιών**, την **αλλαγή του τρόπου διδασκαλίας** με την **χρήση project** και **διαθεματικών σχεδίων**, την **έντονη κινητικότητα** που παρατηρείται καθημερινά στο σχολείο, την **αλλαγή του μαθησιακού κλίματος** και την **διαφοροποίηση των ρόλων** εκπαιδευτικών - μαθητών - γονέων.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

---

¹ (Ηρακλή Καραγιάννη, 2001. «Η εκπαίδευση στα Σχολεία της Πορταριάς», Πρακτικά Ημερίδας, “Εκπαιδευτικές όψεις του Πηλίου”, 13/5/2000, Δημοτική Επιχείρηση Αξιοποίησης Πόρων Πορταριάς, Πορταριά),

Επωνυμία σχολείου:	Οργανικότητα σχολείου:	Αριθμός Εκπαιδευτικών			
		1999-00	2000-01	2001-02	2002-03
1 ^ο Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Πορταριάς «Ν. Τσοποτός»	Εξαθέσιο	14	17	20	17

Οι Εκπαιδευτικοί του Σχολείου: Κλείνοντας την παρουσίαση του Σχολείου μας θέλω να αναφερθώ στους συναδέλφους μου που στάθηκαν εγγυητές στην εξέλιξη και επιτυχία του Ολοήμερου Προγράμματος. Εκφράζω τις ευχαριστίες μου έτσι στους:

Χατζηγιάννη Ελ., Λάπα Ευαν., Μαστέλλο Βασ., Πίο Στεφ., Μακέλη Γρ., Κορδάτου Μ., Παπαλέξη Γ., Παπαϊωάννου Αν., Σαμαρά Μ., Καραϊσκου Β., Βαλασσά Α., Καποστάνιο Χρ., Παπανικολάου Ελ., Τσαγκαροπούλου Αυγ., Σιμούλη Ζωή, Γκουντέλια Ιωάννη, Παπαιοκονόμου Μαρία.

ΤΑΞΗ	1999-00	2000-01	2001-02	2002-03
Α	11	10	17	28
Β	4	11	18	19
Γ	9	6	13	20
Δ	8	10	12	15
Ε	7	8	4	14
ΣΤ	12	7	7	5
ΣΥΝΟΛΟ	51	52	71	101

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Εισαγωγή καινοτομιών στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα:

Οι καινοτομίες που ο Σύλλογος Διδασκόντων συμπεριέλαβε στα πλαίσια του Ολοήμερου Προγράμματος, συνοψίζονται στα εξής:

- Διδασκαλία της **Αγγλικής Γλώσσας στις μικρές τάξεις Α' - Β' - Γ'**. Για τις ανάγκες της διδασκαλίας δημιουργήθηκε **εκπαιδευτικό υλικό**. Επίσης διδασκαλία της **Αγγλικής Γλώσσας στις μεγαλύτερες τάξεις σε επίπεδα** με χρήση Η/Υ.
- Διδασκαλία της **Πληροφορικής** από τις μικρές τάξεις Α', Β', Γ'.
- **Εισαγωγή δεύτερου εκπαιδευτικού στην ώρα της προετοιμασίας**. Η ύπαρξη δύο εκπαιδευτικών βελτίωσε την λειτουργικότητα των ομάδων της τάξης, ώθησε τις ομάδες σε διαφοροποιημένες λειτουργίες και μεγιστοποίησε τα μαθησιακά οφέλη.

Νέα γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες:

Νέα γνωστικά αντικείμενα που επιλέχθηκαν από την έναρξη της εφαρμογής του πιλοτικού ολοήμερου προγράμματος ήταν τα εξής: **Λαϊκή Παράδοση, Τοπική Ιστορία, Παραμύθι – Μυθολογία, Μουσικοκινητική, Αγωγή Υγείας και Αγωγή Καταναλωτή, Σχολικός Κήπος – Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Ολυμπιακή Παιδεία, Νεοελληνική Λογοτεχνία, Αθλητικές Δραστηριότητες (Αθλήματα του Βουνού), Θεατρική Αγωγή**.

Η λειτουργία του ολοήμερου προγράμματος συμπληρώθηκε με την **Ενισχυτική Διδασκαλία, τη Μελέτη - Προετοιμασία και τις Επικοινωνιακές Δραστηριότητες - Γεύμα** που αποφόρτιζαν τους μαθητές και συνέβαλαν στο ευχάριστο κλίμα του σχολείου.

Στο «κρυφό» Ωρολόγιο Πρόγραμμα, όλα αυτά τα χρόνια, προγραμματίζονται και υλοποιούνται **δράσεις** για:

Μουσική εκπαίδευση μέσα από εκπαιδευτικά προγράμματα που επαναλαμβάνονται σε σταθερές δομές όπως Αρχαιολογικά & Λαογραφικά Μουσεία, Αρχαιολογικούς & Ιστορικούς χώρους Βιβλιοθήκες κλπ.

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση μέσα από συμμετοχές, δράσεις και εξορμήσεις σε Δίκτυα, σε ΚΠΕ σε σημαντικούς υγροτόπους σε σταθερή βάση δύο ανά έτος, κλπ.

Εναισθητοποίηση των μαθητών και των γονέων τους μέσα από εκδηλώσεις όπως: Παγκόσμια Ημέρα Παιδιού, Ημέρες μνήμης - Επετείους,, Παγκόσμιες Ημέρες κλπ

Θεατρική Εκπαίδευση μέσα από οργανωμένες εκδηλώσεις όπως: Παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων, συμμετοχές σε Φεστιβάλ Θεατρικής Έκφρασης, και στις Θεατρικές Ημέρες Μαθητών Πορταριάς όπου η θεατρική ομάδα του Σχολείου μας παρουσιάζει αντίστοιχες δουλειές της.

Γνωριμία με τον κινηματογράφο με δράσεις όπως: Δίκτυο «Κάμερα ζιζάνιο», Πρόγραμμα «Πάμε Σινεμά»

Γνωριμία με τη δημοσιογραφία και τα Μ.Μ.Ε. με δράσεις όπως: *Επισκέψεις σε Εφημερίδες, Στούντιο, οργάνωση τηλεοπτικής εκπομπής, έκδοση του περιοδικού «Μαθητική Πορταριά», συμμετοχή στην δικτυακή εφημερίδα «e-φημερίδα»*

Ευαισθητοποίηση σε **θέματα αγωγής υγείας** με δράσεις όπως: *Πρόγραμμα πρώτων βοηθειών, Εκπαιδευτικές βαλίτσες «Τα δόντια μου».*

Ενδοσχολική Επιμόρφωση στα πλαίσια της οποίας πραγματοποιήθηκαν δράσεις όπως: «Ολοήμερο Πρόγραμμα», «Το παραμύθι», « Ολοήμερο σχολείο», «Διαθεματικά σχέδια Εργασίας», «Η διαθεματική προσέγγιση στα σχολικά σχέδια εργασίας», «Η σχολική συμβουλευτική», «Αξιοποίηση Η/Υ».

Εισαγωγή καινοτομιών στη διδασκαλία:

Η εισαγωγή καινοτομιών (*project & διαθεματικών σχεδίων*) στόχο είχε την *ποιοτική διαφοροποίηση του τρόπου διδασκαλίας*, ενίσχυση της *ομαδοσυνεργατικής* αντίληψης, την *αναδιοργάνωση του τρόπου εργασίας*, την *συμμετοχικότητα*, την *δεκτικότητα*, την *συναντίληψη*, την *βιωματική μάθηση*, την *έκφραση*. Παράλληλα έδωσε πλήθος παιδαγωγικού υλικού για αξιοποίηση του σε επόμενες χρήσεις. Συμπερασματικά η εισαγωγή των *project* είχε συγκριτικά πλεονεκτήματα στην μαθησιακή διαδικασία και στο σχολικό κλίμα. Ειδικότερα τα **project** που υλοποιήθηκαν στο Σχολείο μας χωρίζονται σε **δύο κατηγορίες**:

Project όπως: «Οι τοπικοί μας Άγιοι», «Ο φυτικός μας κόσμος», «Ηφαιστεια», «Ο Έλληνας στις πέντε ηπείρους», «Κόκκινο της χαράς και της αγάπης», «Τα ζώα ενός δένδρου», «Βιβλιοθήκες του Πηλίου», «Λιθανάγλυφα & βρύσες της Πορταριάς» κλπ

Σχέδια διαθεματικά, όπως: «Ονομαστική γιορτή», «Θάλασσα και Λογοτεχνία», «Το πεντάγραμμα», «Πορταριά – Βόλος – Μαγνησία», «Ο τρύγος», «Μήλο μου κόκκινο», «Ο τρύγος», «Αποδημητικά πουλιά», «Το Φθινόπωρο», «Πηλιορείτικοι Θησαυροί», «Στο καλό γερο - Χειμώνα καλώς ήρθες Άνοιξη», «Οκτώβρης», «Μουσική των γραμμάτων».

Καινοτομίες στη Σχολική Ζωή:

Η σχολική ζωή αποτελεί το μικροκλίμα των σχέσεων που αναπτύσσονται μεταξύ των συμμετεχόντων καθημερινά στη σχολική διαδικασία. Το ευχάριστο σχολικό κλίμα αποτελεί σημαντική παράμετρο στη μαθησιακή διαδικασία και στο Σχολείο μας δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση σ' αυτόν τον τομέα. Μερικές από τις **δραστηριότητες** που συνέτειναν στη δημιουργία ευχάριστου σχολικού κλίματος ήταν οι ακόλουθες:

- Έκδοση του σχολικού περιοδικού «Σχολική Πορταριά».
- Εκδόσεις του Δημοτικού Σχολείου Πορταριάς.
- Αναβιώσεις παραδοσιακών δρώμενων του τόπου μας.
- Αθλητικές Δραστηριότητες με συμμετοχή σε διοργανώσεις.
- Συμμετοχές σε διαγωνισμούς όπως ο «Λυσίας», εικαστικούς κλπ.
- Ίδρυση και δραστηριοποίηση του Μαθητικού Συνεταιρισμού.

Προβληματισμοί - Σκέψεις

1. Η λειτουργία του πιλοτικού προγράμματος στο σχολείο μας είχε **εντυπωσιακά αποτελέσματα ποσοτικά και ποιοτικά**.

2. Στα ποσοτικά, σημειώνεται μια **σημαντική αύξηση του μαθητικού δυναμικού**, σε σημείο που δεν μπορεί να καλυφθεί από την υπάρχουσα κτιριακή υποδομή αλλά και τη δυνατότητα μεταφοράς με τα δημοτικά μεταφορικά μέσα. Έτσι θεωρούμε ότι η σχολική μονάδα μας έχει φτάσει σε οριακό επίπεδο ως προς αυτή την παράμετρο και ο μαθητικός πληθυσμός θα κυμαίνεται ετησίως γύρω στους 120 μαθητές.

3. Η **κτιριακή υποδομή** αναμένεται να συμπληρωθεί από την προσθήκη νέων χώρων, καθώς και την ανακαίνιση του εστιατορίου και των χώρων υγιεινής (σχετική μελέτη έχει ολοκληρώσει ο Δήμος και αναμένεται η δημοπράτηση από την Νομαρχία Μαγνησίας) και από τη χρήση του κλειστού γυμναστηρίου του Δήμου από το σχολικό έτος 2004-2005.

4. Από τη λειτουργία του πιλοτικού ολοήμερου σχολείου, έχουν προκύψει **σημαντικές φθορές τόσο στο κτίριο όσο και στον εξοπλισμό**. Παρόλο που ο Δήμος Πορταριάς, ετησίως ανακαινίζει τους χώρους, η μακρόχρονη λειτουργία απαιτεί σημαντικότερες παρεμβάσεις που απαιτούν υψηλότερο κόστος και που δεν μπορεί να καλυφθεί εξ' ολοκλήρου από το Δήμο. Παράλληλα ο εξοπλισμός (έπιπλα και μηχανήματα) καταπονούνται από τη συνεχή χρήση και απαιτείται αντικατάσταση ορισμένων καθώς και η επιδιόρθωση των υπολοίπων. Ακόμη ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός (Η/Υ) είναι πλέον ξεπερασμένης γενιάς και ουσιαστικά προτείνεται η αντικατάσταση του εργαστηρίου.

5. Ως προς το **προσωπικό**, προβληματισμό αποτελεί, η **μη έγκαιρη στελέχωση και η συνεχής εναλλαγή του** (μονίμων, αναπληρωτών και ωρομισθίων), γεγονός που **μειώνει την αποτελεσματική υλοποίηση του προγράμματος** μιας και απαιτείται σημαντικός χρόνος προσαρμογής και επιμόρφωσης στους άξονες του προγράμματος, τις καινοτομίες αλλά και σε γενικότερα θέματα όπως ο σχεδιασμός, η διαθεματικότητα, η οργάνωση και υλοποίηση project, η αξιολόγηση, το παραδοτέο υλικό, η ομαδοσυνεργατική μέθοδος κλπ. Αυτό

έχει ως επιπλέον αποτέλεσμα (λόγω της μη εξοικείωσης – επιμόρφωσης) η **χρήση των Νέων Τεχνολογιών να μη διαπερνά όλα τα μαθήματα** με αποτέλεσμα τη μη σωστή αξιοποίησή τους. **Η αντιμετώπιση των παραπάνω δυσχερειών** γίνεται μέσα από ενδοσχολική επιμόρφωση, ανάπτυξη συνεργασιών (team teaching) ώστε να υπάρχει διάχυση των εμπειριών των παλιότερων στους νεότερους, υποστήριξη με έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό, με διαρκή ενίσχυση πρωτοβουλιών κλπ. Όμως η επιμόρφωση αποτελεί ένα θέμα που πρέπει να μας απασχολήσει γενικότερα, αφού ακόμα και όταν γίνεται, οι εισηγητές πολλές φορές δεν μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες των επιμορφούμενων. Ως προς το προσωπικό, θα προτεινόταν η μακρόχρονη παραμονή στη σχολική μονάδα και η επιλογή εκπαιδευτικών που είχαν εργαστεί παλιότερα ξεπερνώντας διοικητικές αγκυλώσεις.

6. Το **ωράριο λειτουργίας είναι αποδεκτό από τους γονείς** και δεν έχουμε καταγράψει κάτι σ' αυτό.

7. Στο πιλοτικό **πρόγραμμα έχουμε συμπεριλάβει αρκετές καινοτομίες, όπως η** οργάνωση νέων αντικειμένων με βάση ευρύτερες ηλικιακές ομάδες μαθητών και όχι με βάση τις καθορισμένες τάξεις (πχ. παραμύθι – μυθοπλασία σε ομάδα μαθητών από Α' και Β' τάξη που ενδιαφέρονται να το παρακολουθήσουν). Έτσι το πιλοτικό πρόγραμμα αντιμετωπίζεται με διαφορετικό τρόπο: μικρής διάρκειας προγραμματισμός της ύλης που αναπτύσσεται σε αντιστοιχία με το αναλυτικό πρόγραμμα της τάξης και επιλογή ενοτήτων από διαφορετικά μαθήματα με στόχο την υλοποίηση διαθεματικών σχεδίων συγκεκριμένης χρονικής διάρκειας. Αυτό προϋποθέτει περαιτέρω ελευθερία στη σχολική μονάδα και τον εκπαιδευτικό για την επιλογή περιεχομένου (ύλη, βιβλία κλπ) αλλά και την παιδαγωγική και επιστημονική υποστήριξη της σχολικής μονάδας τόσο από το σχολικό σύμβουλο όσο και από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο καθώς και την οικονομική υποστήριξη για την υλοποίηση τέτοιων δράσεων.

8. Η **ενσωμάτωση των νέων γνωστικών αντικειμένων ήταν επιτυχής**, καθώς οι μαθητές ανταποκρίθηκαν με επιτυχία και έδειξαν ενδιαφέρον. Στα πλαίσια των νέων γνωστικών αντικειμένων γίνεται προσπάθεια αξιοποίησης του γονεϊκού δυναμικού αλλά και κοινωνικών εταίρων (Δήμος Πορταριάς, συνεταιρισμός γυναικών, περιβαλλοντικές οργανώσεις, φορείς κλπ).

9. Το **άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία έγινε με αποτελεσματικό τρόπο**, βελτιώνοντας την άποψη της κοινής γνώμης για τη δημόσια εκπαίδευση, αλλά λειτουργώντας και ως κοινωνικός καταλύτης σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (π.χ. μονογονεϊκές οικογένειες, οικονομικά ασθενέστερες τάξεις, ηλικιωμένοι κλπ). Η προβολή του σχολείου στην τοπική κοινωνία συνοδεύεται από παρεμβάσεις που φανερώνουν τη φιλοσοφία της σχολικής μονάδας και αποτελούν αιτία συμπράξεων (ανάπτυξη περιβαλλοντικού πάρκου σε αγρόκτημα του Δήμου Πορταριάς με σύμπραξη των σχολικών μονάδων του Δήμου, πολιτιστικών φορέων, περιβαλλοντικών οργανώσεων).

Η ποιοτική αναβάθμιση του δημόσιου σχολείου, μπορούμε με βεβαιότητα να πούμε, ότι συντελέστηκε με την εφαρμογή του πιλοτικού ολοήμερου προγράμματος. Πιστεύουμε ότι η συνέχιση του θεσμού και η περαιτέρω ανάπτυξη του θα συμβάλλει αποφασιστικά στη διαμόρφωση του σχολείου του μέλλοντος.

	Ηρακλής Καραγιάννης Διευθυντής
--	--

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
«ΟΡΦΕΑΣ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΡΟΔΟΛΙΒΟΥΣ ΣΕΡΡΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Στο νομό Σερρών, στους πρόποδες του γνωστού από την αρχαιότητα χρυσοφόρου όρους Παγγαίου, κοντά στην αρχαία Αμφίπολη, βρίσκεται το Ροδολίβος, όπου λειτουργεί ένα από τα 28 Πιλοτικά Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία της Ελλάδας.

Σύμφωνα με μαρτυρίες, το πρώτο ελληνικό σχολείο λειτούργησε στο Ροδολίβος το 1863, το οποίο περιήλθε στη δικαιοδοσία του Υπουργείου Παιδείας το 1915 μετά τη λήξη των Βαλκανικών πολέμων και την απελευθέρωση της περιοχής από τους Τούρκους. Στα μέσα της δεκαετίας του '30 λειτουργούν δύο Δημοτικά Σχολεία το Α' και το Β', τα οποία συγχωνεύονται το 1977 σε ένα 9θέσιο Δημοτικό Σχολείο. Το 1980 το σχολείο υποβιβάζεται σε 7θέσιο και το 1984 σε 6θέσιο. Με την οργανικότητα αυτή λειτουργεί ως το 1999, οπότε γίνεται Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο και το 2001 προάγεται σε 8θέσιο.

Για την εύρυθμη λειτουργία του ως Πιλοτικού Ολοήμερου γίνονται κτιριακές παρεμβάσεις με τις οποίες αλλάζει η αισθητική των αιθουσών διδασκαλίας και εξασφαλίζονται νέοι χώροι, όπως εργαστήρια Φυσικής - Χημείας, Πληροφορικής, Αισθητικής Αγωγής.

Σε κάθε αίθουσα διδασκαλίας τοποθετούνται ερμάρια και βιβλιοθήκες για τους μαθητές, βιβλιοθήκη δασκάλων, τηλεόραση, βίντεο, επιδιασκόπιο και οθόνη προβολής.

Το εργαστήριο Φυσικής - Χημείας εξοπλίζεται με σύγχρονα όργανα και μέσα (μικροσκόπια, τηλεσκόπιο, προπλάσματα, όργανα Φυσικής - Χημείας, τηλεόραση, βίντεο και επιδιασκόπιο).

Το εργαστήριο πληροφορικής εξοπλίζεται με 9 Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές συνδεδεμένους σε δίκτυο, ψηφιακή φωτογραφική μηχανή, ψηφιακή κάμερα, video-projector και πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό σε CD-ROM.

Το εργαστήριο Αισθητικής Αγωγής οργανώνεται με τα απαραίτητα μέσα και υλικά για τα Εικαστικά και με καινούρια μουσικά όργανα.

Ο εμπλουτισμός της σχολικής βιβλιοθήκης με μεγάλο αριθμό βιβλίων είναι μια πραγματικότητα.

Κατασκευάστηκε εκ θεμελίων ένα νέο κτίριο για να καλύψει τις ανάγκες του εστιατορίου και μιας αίθουσας πολλαπλών χρήσεων, χώροι απαραίτητοι για την υλοποίηση του πιλοτικού προγράμματος.

Βελτίωση αναμφισβήτητη υπήρξε σημαντική, ελλείψεις όμως συνεχίζουν να υπάρχουν, με σπουδαιότερες αυτές του γυμναστηρίου και των βοηθητικών χώρων. Προσδοκούμε ότι η επέκταση του διδακτηρίου, δαπάνης 500.000,00 €, που δημοπρατήθηκε και προγραμματίστηκε να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2003, θα εξασφαλίσει μια πιο άνετη φοίτηση στους 130 μαθητές μας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου

Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου μας, συμβάλλουν αποφασιστικά με τις άοκνες και συνεχείς προσπάθειές τους στην υλοποίηση του καινοτόμου αυτού πιλοτικού προγράμματος. Ιδιαίτερα πολύτιμη υπήρξε η προσφορά όσων η υπηρεσία στο Δημοτικό Σχολείο Ροδολίβους συνέπεσε με τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του ως Πιλοτικού Ολοήμερου, που ίσως ήταν και τα δυσκολότερα.

Ο αριθμός των εκπαιδευτικών κατά τα 4 χρόνια λειτουργίας του σχολείου ως πιλοτικού ολοήμερου παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Επωνυμία σχολείου	Οργανικότητα σχολείου	Αριθμός εκπαιδευτικών			
		1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΛΙΒΟΥΣ «ΟΡΦΕΑΣ»	8/Θέσιο	16	16	22	21

Οι εκπαιδευτικοί που υπηρετούν στο σχολείο μας κατά το τρέχον σχολικό έτος 2002-2003 είναι:

A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
1	Σέρτης Άγγελος, Διευθυντής
2	Τσιπουργκενούδης Κωνσταντίνος, δάσκαλος
3	Παπαγγέλου Σουλτάνα, δασκάλα
4	Μπούμπας Πασχάλης, δάσκαλος
5	Μαυρουδή Κυριακή, δασκάλα
6	Παπαγγέλου Βασίλειος, δάσκαλος
7	Στράτης Ιωάννης, δάσκαλος
8	Τσανακτσή Ευαγγελία, δασκάλα
9	Σκαθαρούδης Σταμάτης, δάσκαλος
10	Κουμανόβαλη Μαρία, δασκάλα
11	Τερζή Αγγελική, δασκάλα
12	Χατζηγιάννη Χρυσούλα, δασκάλα
13	Δουλγέρη Ευδοκία, δασκάλα
14	Σουργουτσίδου Όλγα, δασκάλα
15	Γρηγοριάδου Σταυρούλα, δασκάλα
16	Ζαϊμίδου Σοφία, δασκάλα
17	Σιούλα Βασιλική, δασκάλα
18	Μαυρομάτη Ελένη, Αγγλικής
19	Γκατζούνης Νικόλαος, Φυσικής Αγωγής
20	Βαφειάδης Διονύσιος, Μουσικός
21	Μερτζανίδης Δημήτριος, Φυσικής Αγωγής

Οι μαθητές μας

Το μαθητικό δυναμικό του σχολείου μας, από την έναρξη του προγράμματος μέχρι σήμερα, φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Τάξεις	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
Α΄	27	20	15	14
Β΄	25	27	23	16
Γ΄	19	25	27	19
Δ΄	17	25	13	13
Ε΄	24	17	11	13
Στ΄	26	25	20	22

ΝΕΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ

Όλη η προσπάθειά μας στρέφεται στο έμπυχο υλικό του σχολείου μας, στους μικρούς μαθητές μας. Από την πρώτη στιγμή δείξαμε ιδιαίτερη ευαισθησία να βοηθήσουμε τους μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες. Μέσα από ένα πρόγραμμα ενισχυτικής διδασκαλίας, που τα αποτελέσματά του κρίνονται ικανοποιητικά, δίνουμε τη δυνατότητα στους μαθητές αυτούς, αν όχι να ξεπεράσουν εντελώς τις δυσκολίες τους, να κάνουν σταθερά βήματα προόδου.

Βαρύτητα δίνεται και στην προετοιμασία των μαθητών για την επόμενη μέρα. Πολύ καλά αποτελέσματα έχουμε για τους μαθητές των τριών μικρότερων τάξεων, που οι περισσότεροι φεύγουν από το σχολείο εντελώς προετοιμασμένοι. Οι μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων, χρειάζεται να διαθέσουν και κάποιο χρόνο στο σπίτι, για να ολοκληρώσουν την προετοιμασία τους για την επόμενη μέρα.

Η προσπάθειά μας συνεχίζεται με το να ευαισθητοποιούμε τους μαθητές σε θέματα **Περιβάλλοντος, Αγωγής Υγείας, Κοκκλοφοριακής Αγωγής.**

Η Μουσικοκινητική Αγωγή, η Αισθητική Αγωγή, η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, η Αγωγή Υγείας, η

Ολυμπιακή Παιδεία και η Πληροφορική είναι τα νέα γνωστικά αντικείμενα με τα οποία εμπλουτίστηκε το Πρόγραμμα Σπουδών του σχολείου μας κατά το πρώτο έτος 1999-2000 λειτουργίας του ως Πιλοτικού Ολοήμερου. Το δεύτερο έτος λειτουργίας 2000-2001 διευρύνθηκε ο αριθμός των νέων γνωστικών αντικειμένων με τη διδασκαλία της Τοπικής Ιστορίας-Λαϊκής Παράδοσης, της Θεατρικής Αγωγής και των Παραδοσιακών χορών. Ο τρίτος χρόνος λειτουργίας 2001-2002, μας βρίσκει με αρκετή πλέον εμπειρία. Στα ήδη διδασκόμενα νέα γνωστικά αντικείμενα επιχειρείται και εφαρμόζεται η διδασκαλία της ξένης γλώσσας σε επίπεδα και εξασφαλίζονται φροντιστηριακές ώρες για την καλύτερη εκμάθησή της από τους μαθητές. Οποσδήποτε δε θα μπορούσε να λείπει από το πρόγραμμά μας ένα από τα πιο ενδιαφέροντα μαθήματα για τους μαθητές μας, οι Αθλητικές Δραστηριότητες.

Η διδασκαλία των διδασκόμενων νέων γνωστικών αντικειμένων κατά τα προηγούμενα χρόνια ολοκληρώνεται κατά το σχολικό έτος 2002-2003 μέσα από τις δράσεις και τις εκδηλώσεις που πραγματοποιήσαμε. Η συμμετοχή μας στις εκδηλώσεις του Συλλόγου Εκπαιδευτικών Π.Ε.Ν. Σερρών "**Μαθητόκοσμος 2003**" με τη χοροδία του σχολείου μας και την έκθεση καλλιτεχνικών κατασκευών απέσπασε ευμενή σχόλια.

Η παρουσίαση στην τοπική κοινωνία των θεμάτων: **Παραδοσιακά Κτίρια - Πηγάδια Ροδολίβους** στο πλαίσιο της Τοπικής Ιστορίας, **Διατροφικές Συνήθειες** στο πλαίσιο της Αγωγής Υγείας, **Το Δάσος** στο πλαίσιο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, αναβάθμισε σημαντικά το κύρος του εκπαιδευτικού μας έργου.

Η συμμετοχή μας στο Πρόγραμμα Ολυμπιακής Παιδείας "**Μαθητικές Εκδηλώσεις - Πρώτη 2003**", στο Πρόγραμμα "**Σχολεία Υπερασπιστές των Παιδιών**", στο διαγωνισμό παραμυθιού και ζωγραφικής του κέντρου εξαρτησιογόνων ουσιών "**ΘΑΣΙΣ**", στο διαγωνισμό ζωγραφικής του περιοδικού "**Μαθητική χαρά**", απέσπασε τους επαίνους των διοργανωτών.

Στο Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο διαφοροποιείται και η διδασκαλία των παραδοσιακών ακαδημαϊκών μαθημάτων, μέσα από μια πολλαπλότητα προσεγγίσεων. Η Ομαδοσυνεργατική Μέθοδος Διδασκαλίας, η μέθοδος project, η διαθεματική προσέγγιση της διδασκτέας ύλης σε συνδυασμό με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών στη διδασκαλία των μαθημάτων, δημιουργούν νέους ρόλους σε μαθητές και εκπαιδευτικούς. Αλλάζει ο ρόλος του εκπαιδευτικού. Από προμηθευτής γνώσης, γίνεται αυτός που συντονίζει, συνεργάζεται, διευκολύνει και βοηθά όπου είναι απαραίτητο. Εντοπίζει έτσι ευκολότερα τόσο τις πιθανές αδυναμίες, όσο και τις δεξιότητες των μαθητών και είναι σε θέση να καταναείμει κατάλληλα τους ρόλους στις ομάδες εργασίας, οι οποίες λαμβάνουν μέρος στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Σκέψεις – Προβληματισμοί

Πιστεύουμε ότι πετύχαμε αρκετά. Δεν το ισχυριζόμαστε μόνο εμείς, μας **το διαβεβαιώνουν και οι αρμόδιοι φορείς** της εκπαιδευτικής κοινότητας, που έχουν και τη δυνατότητα της σύγκρισης. Για άλλους ίσως μπορούσαμε να πετύχουμε περισσότερο. Σεβόμαστε την άποψή τους και τη λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη. Σίγουρο όμως είναι ότι **προσπαθήσαμε και πετύχαμε:**

- Να εξασφαλίσουμε ίσες ευκαιρίες μόρφωσης στους μαθητές, ανεξάρτητα από το κοινωνικό, μορφωτικό και οικονομικό επίπεδο των οικογενειών τους.
- Να ενεργοποιήσουμε τους φορείς της τοπικής κοινωνίας και να ανοίξουμε το σχολείο μας στην κοινωνία.
- Να ανακουφίσουμε τις οικογένειες των μαθητών όταν και οι δύο γονείς είναι εργαζόμενοι.
- Να πείσουμε για την αξιοπιστία του εκπαιδευτικού μας συστήματος, υπερασπιζόμενοι το κύρος της δημόσιας εκπαίδευσης.

Οποσδήποτε περιθώρια βελτίωσης πάντα υπάρχουν. Εμείς είμαστε αποφασισμένοι να προχωρήσουμε. Χρειαζόμαστε όμως τη στήριξη όλων των εμπλεκόμενων φορέων, οι οποίοι με τις παρεμβάσεις τους θα μας εξασφαλίσουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις, ώστε απερίσπαστοι να συνεχίσουμε το δύσκολο έργο που επιτελούμε.

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η εφαρμογή του Προγράμματος «Πιλοτική Εφαρμογή 28 Ολοήμερων Σχολείων» κατά το χρονικό διάστημα 1999-2003 στο Δημοτικό Σχολείο Ροδολίβους, λόγω των αυξημένων απαιτήσεων του συνέβαλε σημαντικά στη βελτίωση της υπάρχουσας κτιριακής υποδομής. Με χρηματοδότηση του Προγράμματος άλλαξε η αισθητική του κτιρίου και των αιθουσών διδασκαλίας. Με τις παρεμβάσεις που έγιναν εξασφαλίστηκαν τα απαραίτητα εργαστήρια Πληροφορικής, Φυσικής-Χημείας, Αισθητικής Αγωγής. Κατασκευάστηκε επίσης εστιατόριο για τις ανάγκες σίτισης των μαθητών. Οι παρεμβάσεις αυτές που αναμφίβολα ήταν αξιόλογες, δεν έλυσαν οριστικά το κτιριακό πρόβλημα του σχολείου. Αυτό φάνηκε από το γεγονός ότι όσο προχωρούσε η εφαρμογή του Προγράμματος με την προσθήκη νέων γνωστικών αντικειμένων, η έλλειψη χώρων και εγκαταστάσεων ήταν εμφανής.

Πιστεύουμε ότι η επέκταση του σχολείου που κατασκευάζεται και θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του σχολικού έτους 2003-2004, μια επέκταση που η έγκριση της κατασκευής της οφείλεται στη συμμετοχή του

σχολείου μας στο Πιλοτικό Πρόγραμμα, θα λύσει οριστικά το κτιριακό πρόβλημα.

Κατά τα 4 χρόνια υλοποίησης του Προγράμματος «Πιλοτική Εφαρμογή 28 Ολοήμερων Σχολείων», το προσωπικό του σχολείου μας διπλασιάστηκε. Κατά μέσο όρο υπηρετούσαν κάθε χρόνο στο 8/θέσιο Δημοτικό Σχολείο Ροδολίβους περί τους 20 εκπαιδευτικοί. Ανάμεσά τους πολλοί εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων, που ορισμένοι προσλήφθηκαν μέσω του Προγράμματος.

Το πρόβλημά μας όμως ήταν η αλλαγή του προσωπικού κάθε χρόνο σε ποσοστό 50 - 65%. Η αλλαγή αυτή αποδίδεται κυρίως στη μεγάλη απόσταση του σχολείου μας από την πόλη των Σερρών, απ' όπου συνήθως έρχονται οι εκπαιδευτικοί και στην έλλειψη κάποιων επί πλέον θεσμοθετημένων κινήτρων (μόρια).

Κατά τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του Προγράμματος, που το ωράριο λειτουργίας ήταν μέχρι τις 16:00 για τις Α' και Β' τάξεις και μέχρι τις 16:50 για τις υπόλοιπες τάξεις, εκφράστηκαν από ορισμένους γονείς διαμαρτυρίες ότι ήταν κουραστικό. Ήταν κυρίως γονείς μαθητών που προέρχονταν από γειτονικούς οικισμούς και που χρειάζονταν μία ώρα επί πλέον για τη μετάβασή τους από και προς το σχολείο. Η μείωση του ωραρίου, στη συνέχεια, κατά μία ώρα έτυχε ευρείας αποδοχής. Ωράριο 7:00 με 8:00 το πρωί, 15:10 με 17:00 για τις τάξεις Α' και Β', καθώς και 16:00 με 17:00 για τις υπόλοιπες τάξεις δεν εφαρμόστηκε, επειδή δεν το επιθυμούσαν οι γονείς.

Πιστεύουμε ότι το ωράριο λειτουργίας μέχρι τις 15:10 για τις τάξεις Α' και Β' και μέχρι τις 16:00 για τις υπόλοιπες τάξεις είναι επαρκές για τις ανάγκες υλοποίησης του Προγράμματος.

Η δομή του προγράμματος του σχολείου μας ήταν τέτοια ώστε κατά την πρωινή ζώνη λειτουργίας να ολοκληρώνεται η διδασκαλία των παραδοσιακών μαθημάτων όπου ήταν δυνατό. Στη συνέχεια διδασκόνταν τα νέα γνωστικά αντικείμενα που ήταν πιο ενδιαφέροντα, ξεκούραστα και δημιουργικά για τους μαθητές. Όπου ήταν δυνατόν εξασφαλίσαμε τη δυνατότητα στο πρόγραμμα ο δάσκαλος της πρωινής ζώνης που δίδασκε τα μαθήματα να κάνει και την προετοιμασία, όπως επίσης και τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας σε επίπεδα.

Ο εμπλουτισμός του Προγράμματος Σπουδών με νέα γνωστικά αντικείμενα έδωσε τη δυνατότητα στους μαθητές να διευρύνουν το γνωστικό τους πεδίο. Η Πληροφορική, η Τοπική Ιστορία, οι Παραδοσιακοί Χοροί, η Μουσική, η Μουσικοκινητική Αγωγή, η Θεατρική Αγωγή, τα Εικαστικά, ο Αθλητισμός, η Λαϊκή Παράδοση, η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, η Αγωγή Υγείας, η Κυκλοφοριακή Αγωγή, η Ολυμπιακή Παιδεία και η Προετοιμασία βοήθησαν τους μαθητές να μάθουν, να συνεργαστούν, να δημιουργήσουν, να παρουσιάσουν, να ευχαριστηθούν.

Είναι γεγονός ότι, το καλοκαίρι του 1999, όταν η πληροφορία της λειτουργίας του Δημοτικού Σχολείου Ροδολίβους ως Πιλοτικού Ολοήμερου έφθασε στην τοπική κοινωνία δημιούργησε πλήθος συζητήσεων, θετικών και αρνητικών. Το Δημοτικό Σχολείο καλούνταν όχι μόνο να αμβλύνει τις αντίθετες απόψεις αλλά και να ανοίξει το σχολείο στην τοπική κοινωνία. Μέσα από μια πιο στενή συνεργασία με το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τους φορείς της τοπικής αλλά και της ευρύτερης κοινωνίας, καθώς και την πιο άμεση επικοινωνία με τους απλούς πολίτες μέσα από τα προγράμματα και τις δράσεις που παρουσιάσαμε, δώσαμε τη δυνατότητα σε όσους θέλησαν να γνωρίσουν το έργο που επιτελούνταν και να συμβάλουν κι αυτοί στη βελτίωσή του.

Άγγελος Σέρτης

Διευθυντής